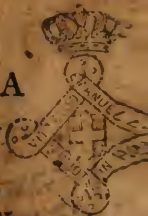

ET DECRETA

SACROSANCTI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

Sub Paulo III. Iulio III. & Pio IIII. Pont. Max.

Cum Indice Dogmatum, & Reformationis.

VENETIIS, M. D. LXIX.

PAVLVS MANVTIVS
PIO LECTORI. S.

VI de Catholica fide rectè ſentiunt, fatentur omnes utiliſſimum fuiſſe humano generi, atque adeo ſalutare Concilium Tridẽtinum, quod eximia ſummi Dei erga nos clementia, Pij IIII. Pont. Max ſapientia ſingulari, mirifica Legatorum Cardinalium, qui præfuere, maximo etiam Imperatoris, Regum, Rerum publicarum, Principum, & Patrum: qui interfuere. conſenſu, ita confectum abſolutumq; uidemus, ut exitioſam illam animorum peſtem, quæ quotidie ſerpebat latius, nunc quidem aliqua iam ex parte compreſſam eſſe, breui autem, ope diuina, cunctis populis & nationibus ad communem ſalutem conſentientibus, prorſus tolli poſſe omnes confidant. quo merito gratiæ ſunt habendæ primum immortali Deo maximæ, unde bona manant omnia, deinde Pio IIII. qui hoc ſpectauit unum, & in hoc potiſſimum ab illo primum die, quo ſummam inter omnes homines poteſtatem, delatam diuinitus, accepit, fixit cu-

ras,& cogitationes oēs,ut communibus ma lis generali Concilio mederetur, quo sæpe remedio Christiana Repub. erumpentibus uitijs occurrit,& impendentes ex dissensio ne,atque discordia calamitates euitauit. Hoc beneficiū disseminari quāprimū,ac distribui per orbem terrarū,ad propagādā ue ritatē,& diuulgādā Ecclesiæ Catholicæ sen tentiā,necesse est. itaq; nunc eduntur puri Canones,& ipsa Decreta, cū appendice nul la tātū ut ea cognoscātur,quæ primū sacrosancta Synodus ī Spiritu sancto legitimè cō gregata,deinde Pōtifex ipse confirmando seruari pariter ab oībus in perpetuū iussit, nā reliqua Concilij acta, diligentissime per scribas publicos ipso Cōcilio excepta,& lit teris mādata,mox ita emittētur ut,quæcūque res in controuersiam uenerit, quæcunque uel sententia dicta,uel oratio habita sit oīa deniq; agitata quæsita,deliberata, suo quidque loco distincte,& abundanter expo nētur Interim accipe summā rei lector optime,quæ ad salutem uehementer pertinet, uniuersā uero Tridentini Concilij triū Pon tificū distinctè tēporibus historiā,eodē,cuius ad gloriā hæc omnia diriguntur,iuuāte Deo,propediē expecta.Nullā.n tanti negotij partē ignorare nō modo iucūdū est, uerū ad multa etiam utile,& acommodatum, quod aliorum Conciliorū lectio declarat.

Romæ. M. D. LXIV.

BVLLA INDICTIONIS SACRI OECVMENICI ET generalis Concilij Tridentini.

SVB PAVLO III. PONT. MAX.

PAVLVS Episcopus, seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

INITIO nostri huius Pontificatus, quem non ob merita nostra, sed propter suam magnam bonitatem Dei omnipotentis prouidentia nobis commisit, cernentes iã tũ in quas perturbationes temporum, quotq. in commoda rerum ferè omnium nostra Pastoralis solicitudo & uigilia esset uocata cupiebamus quidem mederi Christianæ Reip. malis, quibus illa iamdudum uexata, & propemodum oppressa est, sed ipsi etiam, ut homines circundati infirmitate, ad tantum onus tollendum impares uires nostras esse sentiebamus. nam cum pace opus esse intelligeremus ad liberandam, & conseruandam a plurimis impendẽtibus periculis Rerump. omnia inuenimus odiis & dissensionibus plena, dissentientibus prẹsertim Principibus ijs inter se, quibus summa rerũ penè omnis a Deo permissa est. Cum unũ Ouile & unum Pastorem dominici esse gregis, ad inte-

gritatem Christianæ religionis, & ad cælestium bonorum spem in nobis confirmandam, necessariũ duceremus, schismatis, dissidiis, hæresibus erat Chistiani nominis diuulsa iam pene, & lacerata unitas. Cum tutam, atque munitam ab infidelium armi, atq; insidiis Remp. optaremus nostris erratis, nostraq; cunctorum culpa, Dei, ui delicet ira peccatis nostris imminente, Rhodus fuerat amissa, Hungaria uexata, conceptum, & meditatũ contra Italia contraq; Austriam; & Illyricum; terra, mariq́ue bellum: cum impius & immitis hostis noster Turca nulla tempore requiesceret; nostrorumq́. inter se odia, & dissensiones suam bene gerendæ rei occasionem duceret. Igitur, ut dicebamus, in tanta hæresum, dissensionum, bellorumq; tempestate, tantisq; excitatis fluctibus, cum essemus ad moderandam & guber nandam Petri nauiculam uocati, nec uiribus ipsi nostris satis fideremus: primum coniecimus in Domino cogitatus nostros, ut ipse nos nutriret, animumq; nostrum firmitate, & robore, mentem, consilio sapientiaq; instrueret. Deinde ani mo repetentes, maiores nostros, sapientia admirabili, & sanctitate preditos, sæpe in summis Christianæ Reip. periculis remedium optimũ, at que opportunissimum, œcumenica Concilia, & Episcoporũ generales conuentus adhibuisse; ipsi quoque animum ad generale habendum Concilium adiecimus; exquisitisq; Principum sententijs,

tiis, quorum nobis uidebatur utilis in primis, & oppurtuna ad hanc rem eſſe conſenſio; cum eos tunc non alienos ab hoc tam ſancto opere inueniſſemus, œcumenicum Concilium, & generalem eorum Epiſcoporum, aliorumque Patrum, ad quos pertineret, conuentum in ciuitate Mantuæ indiximus, anno Incarnationis Domini, ſicut litteris, & monumentis noſtris teſtatum eſt, milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſeptimo, Pontificatus noſtri tertio, ad X. Kal. Iun. inchoandum; ſpem prope certam habentes fore, ut, cum illic in nomine Domini eſſemus congregati, ipſe, ſicut promiſit, Dominus in medio noſtrorum affuturus, & bonitate, ac miſericordia ſua omnes temporum procellas, omniaq; pericula Spiritu oris ſui facile depulſurus eſſet. Sed, ut ſemper inſidiatur pijs actionibus humani generis hoſtis, primum contra omnem ſpem, & expectationem noſtram denegata fuit nobis Mantuana ciuitas, niſi aliquas conditiones ſubiremus, ab inſtitutis maiorum noſtrorum, & conditione temporum, noſtraque ac huius ſanctæ Sedis, ac nominis Eccleſiaſtici dignitate, libertateque prorſus alienas, quas in alijs noſtris literis expreſſimus. Qua propter alium inuenire locum, aliamque deligere ciuitatem neceſſe habuimus; quæ tum non ſtatim nobis occurreret idonea, & apta; ad ſequentes Kal. Nou. prorogare Cõcilij celebrationem fuimus coacti. Interim ſæuus, & ꝑpetuus hoſtis noſter Turca

genti claſſe Italiam adortus, aliquot oppida in littoribus Apuliæ cepit, uaſtauit, diripuit, prædas hominum abegit: nos in maximo timore & periculo omnium, muniendis littoribus noſtris, finitimisq; auxilio iuuandis fuimus occupati: nec tamen interea deſtitimus conſulere, & hortati Chriſtianos Principes, ut de idoneo ab habendum Concilium loco quid ſentirent, nobis exponerent, quorum cum eſſent incertæ, uariæq; ſententiæ, tempusq; diutius, quam erat opus, uideretur extrahi: nos optimo animo, atq; ut arbitramur, etiam Concilio Vicentiam elegimus, urbem copioſam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant uirtute, auctoritate, potentia cum aditum patentem, cum ſtationem omnibus liberam, atque tutã in primis in ſe habentem, ſed cum iam tempus longius progreſſum eſſet; noueq; urbis electionem omnibus ſignificari conueniret; iamq; Kalendæ Nou. appetentes facultatem huius diuulgationis excluderent; hyemsq; eſſet propinqua; rurſus alte a prorogatione tempus Concilij differre in proximum ſequens uer; Maijq; futuras Kalendas, compulſi fuimus. Quare firmiter conſtituta, atque decreta, cum & nos ipſos, & cætera omnia ad eum bene agendum, Deo iuuante, celebrandumq; conuentum pararemus, plurimum reputantes intereſſe cum celebrationis Concilij, tum uniuerſæ Chriſtianæ Reip. Chriſtianos Principes pace inter ſe, et cõcordia cõſentire; cariſſimos

in

in Christo filios nostros, Carolũ Romanorũ Imperatorem, semper augustum, & Christianissimum Regem Franciscum, duo pręcipua Christiani nominis firmamenta, atque subsidia, orare, atque obsecrare instituimus, ut ad colloquium inter se, & nobiscum una conuenerint; quorum quidem apud utrumque litteris, Nunciis, & a latere nostro missis, ex uenerabilium fratrum nostrorũ numero, Legatis, sæpissimè egeramus, ut ex simultate, & dissidiis ambo in unum fœdus, & piam amicitiam uellent conuenire, labentibusq; succurrere Christianis rebus: quarum seruandarum cum esset illis potestas ab Deo præcipue tributa, si id non agerent, & ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris & seuera ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquando precibus nostris annuentes, Nicæam se contulere. quo no quoque longum inter, & senili ætati nostrę uehementer contrarium, Dei & pacis conciliandæ causa suscepimus: neque prætermisimus interea, cum tempus Concilij præstitutum, Kalendæ uidelicet Maiæ appropinquarent, tres Legatos summæ uirtutis, ac auctoritatis, a latete nostro, de numero eorundem fratrum nostrorũ, S.R.E. Cardinalium, Vincentiã mittere, qui initium Concilii facerent, Prelatosque undiq; uenientes exciperant, & ea, quæ indicarent esse opus, agerent & tractarent quoad nos ab itinere, & negotio pacis reuersi, omnia

accuratius

accuratius dirigere poßemus . Interim uero in illud sanctum opus, maximeque necessarium, tractationem uidelicet pacis inter Principes, incubuimus, & quidem omni animi studio, omni pietate, ac diligentia Testis est nobis Deus, cuius freti clementia nosmet ipsos itineris, & uitæ periculo exposuimus. Nostra testis conscientia, quæ nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat aut prætermissæ, aut non quæsitæ ad pacificandum occasionis. Principes ipsi testes, quos iam sæpe, tamque uehementer Nuncijs, literis, Legatis, monitis, hortatu, pracibusque omnibus obsecraueramus, ut simultates deponerent, ut societatem coirent, ut Christianæ Reip. in maximum, propinquum iam adductæ discrimen, communibus studij, & subsidijs opitularentur, Iam uero testes illæ uigiliæ atque curæ, illi diurni, nocturniq; animi nostri labores, graues solicitudines, quas ob hanc rem & causam plurimas iam suscepimus: nec tamen ad optatum exitum nostra consilia, & acta adhuc perducta sunt. ita enim uisum domino Deo est quem tamen non desperamus aliquando optata nostra benignius respecturum: ipsi quidem, quantum in nobis fuit, nihil, quod esset nostro Pastorali officio debitum, in hac re omisimus. Quod si qui sunt, qui actiones pacis nostras in aliam interpratetur partẽ: dolemus quidem; sed tamen in dolore nostro gratias Deo omnipotenti agimus, qui ad exemplũ, et

doctrinam

doctrinam patientiæ nostræ suos uoluit Apostolos haberi dignos, qui pro nomine Iesu, qui pax nostra, est contumeliam paterentur. Verum in illo congreßu, colloquioq; nostro, quod Nicææ habitum est, etsi, peccatis nostris impedientibus, inter duos Princeps uera, & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamen decennales factę sunt: quarum opportunitate nos sperantes & sacrum Concilium commodius celebratum iri, & deinde ex Concilij auctoritate perfici posse pacem, apud Principes instituimus, ut & ipsi uenirent ad Cōciliū, & Prælatos suos pręsentes ducerent, absentesq; accrescerent. Qui cū de utroque se excusassent, quod & ipsis redire in regna sua tū neceßse eßet, & Pręlatos, quos secum habuissēt, itinere, atque impendijs feßos, atque exhaustos recreari, & refici oporteret, nos hortati sunt; ut aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilij decerneremus. Qua in re concedenda cum essemus aliquantum difficiles, litteras interim a Legatis nostris, qui Vincentiæ erant, accepimus, transacto iam & longius pręterito Concilij ineundi die, unum uix, aut alterum ex externis nationibus Pręlatum Vincentiam se contulisse. Quo nuncio acepto, cum uideremus eo tempore nulla iam ratione haberi Concilium posse, ipsis Principibus concesimus, ut differretur tempus agendi Concilij usq; ad sanctum Pascha, diemq; festum futurę Dominicæ resurre-

resurrectionis. Cuius nostri precepti, expectationiq; decreta litterę Genuæ anno incarnationis Domini M.D.XXXVIII, IIII.Kal.Iul.factę, publicatæq. sunt, atque hanc dilationem eo propensius fecimus, quot pollicitus est nobis uterque Princeps Legatos suos Romam ad nos se missurum, ut ea, quæ ad perfectionem pacis reliqua essent, neque Nicææ ob breuitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodius coram nobis agerentur, & tractarentur: & ob hanc rationem etiam a nobis ambo petierunt, ut hæc pacificationis procuratio Concilij celebrationis preponerentur, cum ipsum Concilium, pace facta multo deinde utilius, & salutarius Christianæ Reip. futurum eßet: semper enim hęc pacis spes nobis iniecta Principum nos uoluntatibus assentiri hortata est. Quam spem uehementer auxit post discesßum a Nicæa nostrum ipsorum duorum Principum inter se beneuola amicaq. congresſio: quæ maxima nostra cum lætitia a nobis intellecta, confirmauit nos in bona spe, ut tandem aliquando nostras preces apud Deum exauditas, & uota pacis accepta esse crederemus. Hanc igitur pacis conclusione cum & expeteremus, & urgeremus, nec solum duobus ante dictis Principibus, uerum etiam carissimo in Christo filio nostro, Ferdinando, Regi Romanorum, uideretur, actionem Concilij, nisi pace facta, suscipi non oportere; cunctiq. a nobis per literas suosq. Orato

tores contenderent,ut alias rursus temporis prorogationes faceremus; præcipue autem instaret Serenissimus Cæsar, promisisse se demonstrans ijs, qui a catholica unitate dissentiunt, se operam suam apud nos interpositurum,ut aliqua concordiæ ratio iniretur;quod ante suam in Germaniam profectionem aptè non posset fieri: Nos eadẽ sem per spe pacis, & tantorum Principum uoluntate adducti, cum præsertim cerneremus, ne ad dictum quidem Resurrectionis festum alios Prælatos Vincentiam conuenisse, prorogationis nomen iam fugiente,quod tam sępe frustra fuerat repetitum,celebrationem generalis Concilij ad nostrum & Sedis Apostolicæ beneplacitum suspendere maluimus:itaque fecimus,& de suspensione huiusmodi litteras,ad singulos supradictorum Principum decima die Iun. M.D.XXXIX. dedimus, sicuti ex illis perspicuè potest intelligi. Ea itaque suspensione necessario per nos facta, dum tempus illud magis idoneum a nobis pacisq́. aliqua conclusio expectatur; quę & dignitatem postea frequentiamque Concilio,& Christianæ Reip. præsentiorem salutem erat allatura; Christianæ interea res in deterius quotidie prolapsæ sunt, Hũgaris, Rege ipsorum mortuo,Turcã uocantibus; Ferdinando Rege bellum in eos mouente; Belgis ad defectionẽ a Cæsare ex parte quadam incitatis cuius defectionis comprimendæ causa per Galliã amicissime,& cum Rege Christianissimo concordissime,

dißime, magno beneuolæ inter eos uoluntatis indicio; transiens in Belgas Serenißimus Cæsar & illinc deinde in Germaniam profectus; conuentus Germaniæ Principum, & ciuitatum tractandæ eius, quam dixerat, concordiæ causâ habere cœpit. Sed cum spe, pacis iam deficiente, ille quoque modus curandæ in conuentibus, tractandæq. concordiæ ad maiores; potius discordias concitandas aptus esse uideretur; inducti fuimus ad pristinum Concilii generalis remedium; idq́. per legatos nostros, S. R. E. Cardinales ipsi Cæsari obtulimus, quod etiam postremo, & præcipue in Ratisponensi conuentu egimus; cum illic dilectus filius noster, Gaspar tit. S. Praxedis, Cardinalis Contarenus, summa doctrina, & integritate, Legatum nostrum ageret: nam cum id quod ne accideret, antea ueriti eramus, ex eius conuentus sententia peteretur a nobis, ut ab Ecclesia dissentientium quosdam articulos, tolerandos declararemus, quod per ad œcumenicum Concilium illi excuterentur, & deciderentur; idq́. nobis, ut concederemus, neque Christiana, & Catholica ueritas, neque nostra, & Sedis Apostolicæ dignitas permitteret; palam potius Concilium, ut quam primum fieret, & proponi mandauimus neque uero in alia umquam sententia, uoluntate fuimus, quam ut primo quoque tempore Concilium œcumenicum, & generale congregaretur: sperabamus enim ex eo & pacem populo Christiano, &

Christia-

Christianę religionis integritatem poße recuperari, uerumtamen id cum bona gratia, & uoluntate Christianorum Principum habere uolebamus. Quam uoluntatem dum expectamus; dum obseruamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui, o Deus; aliquando tandem decernere compulsi sumus, omne eße tempus beneplacitum Deo, cum de rebus sanctis, & ad Christianam pietatem pertinentibus consilia ineuntur. Qua propter uidentes, maximo quidem animi nostri cum dolore, rem Christianam quotidie in peius ruere, Hungaria a Turcis oppreßa, Germanis periclitantibus, cæteris omnibus metu, mæroreq́. afflictis nullius iam Principis consensum expectare, sed tantum Dei omnipotentis uoluntatem, & christianę Reip. utilitatem attendere constituimus. Itaque cum Vincentiam amplius non haberemus, cuperemusque cum uniuersæ Christianorum saluti, tum Germanicæ nationis in commodis in eligendo per nos noui Concilij habendi loco consulere, aliquotque locis propositis ipsam Tridentinam ciuitatem ab ipsis desiderari uideremus, nos, & si in citeriore Italia commodius omnia tractari poße iudicabamus, ad eorum tamen postulationes nostram uoluntatem paterna caritate deflexim. itaque Tridentum ciuitatem elegimus, qua in ciuitate œcumenicum Concilium ad proxime uenturas Kalen. Nou. haberetur, idoneum locum illum statuentes, quo ex Germania quidem, alijsque Germaniæ

maniæ finitimis notionibus facillimè ex Gallia, Hispania, cæterisque prouincijs remotioribus non difficiliter Episcopi, & Prælati conuenire poßet. Dies autem Concilij ea a nobis ſpectata eſt, quæ ſpatium in ſe haberet & publicandi per Chriſtianas nationes noſtri huius Decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad ueniendum tribuendæ. Quo minus autem annum tempus præfiniremus mutando Concilii loco, ſicut quibuſdam conſtitutionibus alias præſcriptum eſt, ea res fuit in cauſa, quod longius extrahi ſpem ſanandæ aliqua in parte Chriſtianæ Reip. quæ tot detrimentis, & calamitatibus affecta eſt, noluimus: Et tamen uidemus, tempora; agnoſcimus difficultates; quid ſperari poſsit ex concilijs noſtris, incertum eſſe intelligimus. ſed quia ſcriptum eſt: reuela Domino uiam tuam, & ſpera in eo, & ipſe faciet: magis Dei clementiæ, & miſericordiæ confidere; quam noſtræ imbecillitati diffidere, conſtituimus. ſæpe enim fit in bonis operibus incipiendis, ut, quod humanæ conſilia non ualent, diuinæ uirtus efficiat. Huius igitur ipſius Dei Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritu ſancti, ac beatorum eius Apoſtolorum, Petri, & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti, atque ſubnixi, de uenerabilium item fratrum noſtrorum, S.R.E. Cardinalium conſilio, & aſſenſu ſublata, amotaq. ſuſpenſione, de qua ſupra commemoratū eſt, quam per præſentes tollimus, & amouemus,

ſaorum œcumenicum, & generale Concilium in ciuitate Tridentina, loco commodo, & libero omnibuſque nationibus opportuno ad Kalendas proximas Nou. anni prӕſentis ab incarnatione Domini M. D. XLII. incipiendum, proſequendum, & eodem Domino adiuuante, ad ipſius gloriam, atque laudem, & Christiani totius populi ſalutem abſoluendum, perficiendumque indicimus, annunciamus, conuocamus, ſtatuimus, atque decernimus; omnes omnibus ex locis tam uenerabiles fratres noſtros Patriarchas, archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, quam alios quoſcumque, quibus iure, aut priuilegio in Concilijs generalibus reſidendi, & ſententias in eis dicendi permiſſa poteſtas eſt, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eis in ui iuriſiurandi, quod nobis, & huic ſanctæ Sedi præſtiterunt, ac ſanctę uirtute obedientię, alijſque ſub pœnis iure aut conſuetudine in celebrationibus Conciliorum aduerſus non accedentes ferri, & proponi ſolitis, mandantes, arcteq; pręcipientes, ut ipſimet, niſi forte iuſto detineantur impedimento, de quo tamē fidem facere compellantur, aut certe per ſuos legitimos procuratores, & nuncios ſacro huic Concilio omnino adeſſe, & intereſſe debeant. Supra autem dictos, Imperatorem, Regemque Chriſtianisſimum, nec non cæteros Reges, Duces, Principes, quorum præſentia, ſi alias unquam, hoc quidem tempore maxime ſan-

ctisſimę Christi fidei, & Christianorum omnium futura eſt ſalutaris rogantes, atque obſecrantes per uiſcera miſericordię Dei, & Domini noſtri Ieſu Christi, cuius fidei ueritas, & religio, & intus & extra grauiter iam oppugnantur, ut ſi ſaluam uolunt Christianam eſſe Remp. ſi ſe Domino obstrictos, & obligatos pro maximis illius, erga ſe beneficij intelligunt, ne deſerant ipſius Dei cauſam, & negotium; ipſimet ad ſacri Concilij celebrationem ueniant, in quo ipſorum pietas, atque uirtus communi utilitati, ſalutique ſuę, ac cæterorum, & temporali, & ęternę, plurimum eſt profutura. Sin autem, id quod nollemus, accedere ipſi non poterunt: at graues ſaltem uiros legatos cum auctoritate mittant, qui perſonam Principis ſui quiſque, cum prudentia, & cum dignitate posſint in Concilio referre. In primis uero ut id curent, quod ipſis facillimum eſt, ut ex ſuis cuiuſque regnis, ac prouinciis Epiſcopi, & Prelati ſine tergiuerſatione, & mora ad Concilium proficiſcantur. quod maxime quidem a Prelatis, Principibuſque Germaniæ Deum ipſum, atque nos impetrare ęquum eſt, ut cum earum pręcipue cauſa ipſiſque cupientibus Concilium indictum ſit, & in ea ciuitate indictum, quę ab eis eſt deſiderata, non grauentur ipſi ſua cunctorum præſentia id celebrare, & ornare quo melius, atque commodius, quæ ad integritatem, & ueritatem Christianæ religionis, quæ ad bono-

rum morum reductionem, emendationemq. malorum, quæ ad Christianorum inter se, tam Principum, quam populorum pacem, unitatem, concordiamq. pertineant, & quæ repellendos impetus Barbarorum, & infidelium, quibus illi uniuersam Christianitatem obruere moliuntur, sint necessaria. Deo nostris consultationibus preeunte, & lumen sapientie sue, ac ueritatis mentibus nostris preferente, agi in dicto sacro ecumenico Concilio, & conspirante omnium caritate consuli, tractari, confici, adoptatosq. exitus deduci quamprimum, & quamoptime possint. Atque ut nostræ he litteræ, & que in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perueniant, ne quis illorum ignorantiæ excusationem pretendat, cum præsertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ eßent intimande, tutus forsitan pateat acceßus, uolumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & Ecclesia Lateranensi, cum ibi multitudo populi ad audiendam rem diuinam congregari solita est, palam clara uoce per curie nostræ Cursores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectæque in valuis dictarum Ecclesiarum, itemque Cancellarie Apostolice portis, & Campi Floræ solito loco affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquamdiu exposite pendeant: cumque inde amouebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa. Nos

enim per lectionem, publicationem, affixionemq; huiusmodi omnes, & quoscumque, quos antedictę nostræ comprehendunt, post spatium duorum mẽsium a die literarum publicationis, & affixionis, ita uolumus obligatos eße, atque astrictos, ac si ipsimet illę coram lectæ, & intimatæ essent, transumptis quidem earum, quę manu publici notarij scripta, aut subscripta, & sigillo personæ alicuius ecclesiasticæ, in dignitate constitutæ, munita fuerint ut fides certa, & indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, annunciationis, conuocationis, statuti, decreti, mandati, præcepti, & obsecrationis infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli, Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ. M.D.XLII, XI. Kal. Iun. anno VIII.

Blosius.

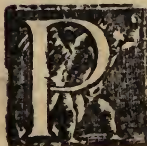
Hier. Dand.

SESSIO PRIMA

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

SVB PAVLO III. PONT. MAX. Celebrata die XIII. mensis decemb. anno Domini M.D.XLV.

Decretum de inchoando Concilio.

LACET ne uobis, ad laudem, & gloriam sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. Patris, et Filij, & spiritus sancti, ad incrementum, et exaltationem fidei, & religionis Christianæ, ad Extirpationem hæresum, ad pacē & unionem Ecclesię, ad reformationem Cleri, & populi Christiani, ad depressionem, & extinctionem hostium Christiani nominis, decernere, & declarare, sacrum Tridentinum & generale Concilium incipere, & inceptum esse? Responderunt, Placet.

Indictio futuræ Sessionis.

ET cum proxima sit celebritas Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi, & subsequantur aliæ festiuitates labentis & incipientis anni; placet ne uobis primam futuram Sessionem habendã esse die Iouis post Epiphaniam, quæ erit septima mensis Ian. anno Domini M. D. X L V I?

Responderunt, Placet.

SESSIO SECVNDA

CELEBRATA DIE VII. MENSIS IANVARII M. D. LXVI.

Decretum de modo uiuendi, & alijs in Concilio seruandis.

ACROSANCTA Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimæ cōgregata, in ea præſidentibus eiſdē tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, a gnoſcēs cū beato Iacobo Apoſtolo, quod omne datum optimum, & omne donum perfectum deſurſum eſt, deſcendens a patre luminum qui ijs; qui poſtulant a ſe ſapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis; & ſimul ſciens quod initium ſapientiæ eſt timor Domini, ſtatuit & decreuit, omnes & ſingulos Chriſti fideles, in ciuitate Tridentina congregatos, exhortandos eſſe, prout exhortatur, ut ſe a malis, & peccatis, hactenus comiſſis emēdare, ac de cetero in timore domini ambulare, & deſideria carnis nō perficere, orationibus inſtare, ſæpius confiteri, Eucha riſtiæ ſacramētū ſumere, Eccleſias frequētare, pręcepta denique Dominica, quantum quiſque poterit, adimplere, nec non quotidie pro pace Princi

pum Christianorum, & unitate Ecclesię priuatim orare uelint: Episcopos uero, & quocunque alios in ordine sacerdotali cōstitutos, œcumenicum Concilium in ea ciuitate concelebrantes, ut assidue in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, & preces offerre, sacrificium Missæ quolibet saltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & a mortuis resurrexit, ac Spiritum sanctum in discipulos infudit, peragere satagant, facientes, sicut idem Spiritus sanctus per Apostolum præcipit, obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro Sanctissimo Domino nostro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & cæteris, qui in sublimitate constituti sunt, & pro omnibus hominibus: ut quietam, & tranquillam uitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum uideamus. Præterea hortatur, ut ieiunent saltem singulis sextis ferijs in memoriam passionis Domini, & eleemosynas pauperibus erogent: in ecclesia autem cathedrali singulis quintis ferijs celebretur Missa de Spiritu sancto, cum lætanijs, & alijs orationibus ad hoc institutis, in alijs uero Ecclesiis eadem die dicantur ad minus lætaniæ, & orationes; tempore autem, quo sacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant, sed ore, & animo, celebranti assistatur. Et quoniam oportet Episcopos esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domui suæ bene præpositos, hortatur etiam, ut ante omnia quilibet in

in mensa seruet sobrietatem, moderationemq; ciborum. Deinde cum in eo loco sæpe otiosi sermones oriri soleant, ut in ipsorum Episcoporum mensis diuinarum scripturarũ lectio admisceatur. Familiares uero suos unusquisque instruat, & erudiat, ne sint rixosi, uinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, & uoluptatum amatores, uitia demũ fugiant, & uirtutes amplectantur; & in uestitu, & cultu, & omnibus actibus honestatem præ se ferant sicut decet ministros ministrorum Dei. Ad hæc cum huius sacrosancti Concilij præcipua cura solicitudo, & intentio sit, ut propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicæ ueritatis lux, Iesu Christo, qui uera lux est, annuente, candor, puritasq; refulgeant; & ea, quæ reformatione egent, reformentur: ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hic congregatos, & congregandos, atque eos præsertim, qui sacrarum litterarum peritiam habent, ut sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potissimum uijs, & modis ipsius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum sortiri possit, quo maturius, & consultius damnari damnanda, & probanda probari queãt: ut per totum orbem omnes uno ore, & eadem fieri cõfessione glorificent Deum, & patrem Domini nostri Iesu Christi.

In sententijs uero dicendis, iuxta Tholetani Concilij statutum, in loco benedictionis confidentibus Domini sacerdotibus, nullus debeat aut immodestis

modestis uocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare; nullis etiam falsis uanisve, aut obstinatis disceptationibus contendere: sed quicquid dicatur sic mi.issima uerborum prolatione temperetur, ut nec audientes offendantur, nec recti iudicij acies perturbato animo inflectatur.

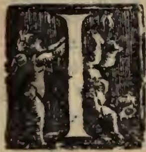
Insuper ipsa sacra Synodus statuit, ac decreuit, quod, si forte contigerit aliquos debito in loco nõ sedere, & sententiam, etiam sub uerbo, Placet, proferre, congregationibus interesse, & alios quoscunque actus facere; Concilio durãte, nulli propterea præiudicium generetur, nulliq; nouum ius acquiratur.

Deinde indicta fuit futura Sesio ad diẽ Iouis quartã mensis Feb proxime uenturi.

SESSIO TERTIA

CELEBRATA DIE IIII. MENSIS FEBRVAR. M D X L V I.

Decretum de symbolo fidei.

N nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

Hęc sacrosancta œcumenica, & generalis Tridētina Synodus, in Spiritusancto legitime congregata, in ea præsidētibus eisdem tribus Apostolicę Sedis legatis, magnitudinem rerum tractādarum considerans, præsertim earum, quę duobus illis capitibus, de extirpandis, hæresibus, & moribus reformandis, continentur, quorum causa pręcipue est congregata; agnoscens autem cum Apostolo, non esse sibi colluctationem aduersus carnē & sanguinē, sed aduersus spirituales nequitias in cælestibus; cū eodē oēs, & singulos in primis hortatur, ut cōfortentur in Domino, & in potentia uirtutis, eius in omnibus sumentes scutū fidei, in quo possunt oīa tela nequissimi ignea extinguere, atq; galeam spei salutis accipiant, cum gladio spiritus, quod est uerbū Dei. Itaq; ut hęc pia eius solicitudo

do principium, & progreßum suum per Dei gratiam habeat, ante omnia statuit, & decernit premittendum esse confesssionem fidei, Patrum exempla in hoc secuta, qui sacratioribus Concilijs hoc scutum contra omnes hæreses in principio suarum actionum apponere consueuere: quo solo aliquando et infideles ad fidem traxerunt, hereticos expugnarunt, & fideles confirmarunt. Quaræ symbolū fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, tāquam principium illud, in quo omnes qui fidem Christi profitentur, necessario conueniunt: ac fundamentum firmum, & unicum, contra quod portæ Inferi nunquam prævalebunt, totidem uerbis, quibus in omnibus ecclesiis legitur, exprimendum esse cēsuit, quod quidem eiusmodi est.

CREDO in unum Deum patrem omnipotentem, factorem cœli & terre, uisibilium omnium, & inuisibilium; & in unum Dominum Iesum Christum, filium Dei unigenitum, & ex patre natum ante omnia sæcula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum uerum de Deo uero; genitum non factū cōsubstātialem patri, per quem omnia facta sunt; qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine, & homo factus est: crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est; & resurrexit tertia die secundum scripturas: & ascendit in cælum, sedet ad dexteram patris; & iterum uenturus est cum glo

ria

ria iudicare uiuos, & mortuos: cuius regni nō erit finis: & in Spiritum sanctum Dominum, & uiuificantem, qui ex Patre, Filioq; procedit; qui cū Patre, & Filio simul adoratur, & cōglorificatur, qui locutus est per Prophetas: & unam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum: & expecto resurrectionem mortuorum, & uitam uenturi sæculi. Amen.

Indictio futuræ Sessionis.

EADEM sacrosancta œcumenica, & generalis Tridētina Synodus, in Spiritu sancto legitime cōgregata, in ea presidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, intelligens multos Prælatos ex diuersis partibus accinctos esse itineri, nōnullos etiam in uia esse, quo huc ueniāt; cogitansq; omnia ab ipsa sacra Synodo decernenda eo maioris apud omnes existimationis, & honoris uideri posse, quo maiori fuerint, et pleniori Patrum consilio, et præsentia sancita, et corroborata, statuit et decreuit, futuram Sessionem post præsentem celebrandam esse die Iouis, quæ subsequetur Dominicam, Lætare, proxime futuram: interim tamen non differri discussionem, et examinationem eorum, quæ ipsi Synodo discutienda, et examinanda uidebuntur.

SESSIO QVARTA CELEBRATA DIE VIII. *MENSIS APRILIS. M D XLVI.*

Decretum de canonicis scripturis.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, hoc sibi perpetuo ante oculos proponens, ut, sublatis erroribus, puritas ipsa Euangelij in Ecclesia conseruetur; quod promißum ante per Prophetas in scripturis sanctis, Dominus noster Iesus Christus, Dei filius, proprio ore primum promulgauit, deinde per suos Apostolos, tã quã fontem omnis, & salutaris ueritatis, & morũ disciplinæ, omni creaturę prædicari iussit; perspiciensq; hanc ueritatem, & disciplinam, contineri in libris scriptis, & sine scripto traditionibus, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis acceptę, aut ab ipsis Apostolis, Spiritusancto dictãte, quasi per manus traditę, ad nos usq; peruenerunt; orthodoxorũ Patrũ exempla secuta, omnes libros tã ueteris, quã noui

noui testamenti, cum utriusque unus Deus sit auctor; nec non traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tamquam uel oretenus a Christo, uel a Spiritu sancto dictas, & continua succesßione in Ecclesia Catholica conseruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia suscipit, et ueneratur. Sacrorum uero librorum Indicem huic Decreto ad scribendũ cẽsuit, ne cui dubitatio suboriri poßit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. sunt uero infra scripti. Testamenti ueteris quinque Moysi, id est, Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Iosue, Iudicum, Ruth, quattuor Regũ, duo Paralipomenõ, Esdræ primus, & secundus, qui dicitur Neemias, Thobias, Iudith, Hester, Iob, Psalterium Dauidicum centum quinquaginta psalmorum, Parabolæ, Ecclesiastes, Cãticum canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Hieremias cũ Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, id est, Osea, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Micheas, Naum, Abacuch, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias, duos Machabeorum, primus, & secundus, Testamenti noui, quatuor Euangelia, secundum Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem, Actus Apostolorum a Luca Euangelista conscripsit. quatuordecim Epistolæ Pauli Apostoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, duæ ad Thessalonicenses, duæ ad Timotheum, ad Ti-

tum, ad Philemonem, ad Hebręos. Petri Apostoli duæ, Ioānis Apostoli tres, Iacobi Apostoli una, Iudæ Apostoli una, & Apocalipsis Ioannis Apostoli. Si quis autem libros ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia catholica legi consueuerunt, & in ueteri vulgata latina editione habētur, pro sacris, & canonicis non susceperit; & traditiones prędictas sciens, & prudens contēpserit; anathema sit. Omnes itaque intelligāt, quo ordine, & uia ipsa Synodus, post iactum fidei confessioni fundamentum, sit progressura, & quibus potissimum testimonijs, ac præsidijs in confirmandis dogmatibus, & instaurandis in Ecclesia moribus, sit usura.

Decretum de editione, & usu sacrorum librorum.

INSVPER eadem sacrosancta Synodus cōsiderans non parum utilitatis accedere posse Ecclesiæ Dei, si ex omnibus latinis edicionibusq; circunferuntur, sacrorum librorum, quæ nam pro authentica habenda sit, innotescat; statuit, & declarat, ut hæc ipsa uetus, & uulgata editio, quæ longo tot sæculorum usu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus, & expositionibus pro authentica habeatur; & ut nemo illam reijcere quouis prætextu audeat uel præsumat.

Præterea

Præterea ad coercenda petulantia ingenia, decernit, ut nemo suæ prudentiæ innixus, in rebus, fidei, & morum ad edificationem doctrinæ Christianæ pertinentium, sacram scripturam ad suos sensus contorquens, contra eum sensum, quem tenuit & tenet sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de uero sensu, & interpretatione scripturarum sanctarum, aut etiam cõtra unanimem consensum Patrum, ipsam scripturam sacram interpretari audeat, etiam si huiusmodi interpretationes nullo unquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contrauenerint, per Ordinarios declarentur & pœnis a iure statutis puniantur.

Sed & impressoribus modum in hac parte, ut par est, imponere uolens qui iam sine modo, hoc est, putantes sibi licere quidquid libet, sine licentia superiorum Ecclesiasticorum, ipsos sacræ scripturę libros, & super illis annotationes, & expositiones quorumlibet indifferenter, sępe tacito, sæpe etiam ementito pręlo, & quod grauius est, sine nomine auctoris imprimunt, alibi etiam impressos libros huiusmodi temere uenales habent, decernit, & statuit, ut post hac sacra scriptura, potissimum uero hæc ipse uetus, & uulgata editio, quam emendatissime imprimatur, nulliq; liceat imprimere, uel imprimi facere quosuis libros de rebus sacris sine nomine auctoris, neque illos in futurum uendere, aut etiam apud se retinere, nisi primum examinati, probatique fuerit ab

Ordinario, sub pœna anathematis, & pecuniæ in Canone Concilij nouissimi Lateranensis apposita. Et si regulares fuerit, ultra examinationem, & probationem huiusmodi licentiam quoque a suis superioribus impetrare teneantur; recognitis per eo, libris, iuxta formam suarum ordinationum. Qui autem scripto eos cōmunicant, uel euulgant, nisi antea examinati probatiq; fuerint, eisdem pœnis subiaceant, quibus impressores. Et qui eos habuerint, uel legerint, nisi prodiderunt auctorem pro auctoribus habeantur. Ipsa uero huiusmodi librorum probatio & examen gratis fiat, ut probãda probentur, & reprobentur improbanda. Post hæc temeritatem illam reprimere uolens, qua ad profana quæque conuertuntur, & torquentur uerba, & sententiæ sacræ scripturę ad scurrilia scilicet fabulosa, uana adulationes, detractiones, superstitiones, impias & diabolicas incantationes, diuinationes, sortes, libellos etiam famosos: mandat, & precipit ad tollendam huiusmodi irreuerentiam, & contemptum, ne de cetero quisquam quomodolibet uerba scripturæ sacræ ad hæc, et similia audeat usurpare, ut omnes huius generis homines temeratores, et uiolatores uerbi Dei, iuris, et arbitrij pœnis per Episcopos coerceantur.

Indictio futuræ Seſsionis.

Item hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit, & decernit proximam futuram Seſsionem tenendam & celebrandam eſſe feria quinta, poſt ſacratisſimam feſtum proximum Pentecoſtes.

SESSIO QVINTA CELEBRATA DIE XVII. MENSIS IVNII, M. D. XLVI.

Decretum de peccato originali.

T Fides nostra catholica, sine qua ĩpossibile est placere Deo, purgatis erroribus, in sua sinceritate integra, & illibata permaneat, & ne populus Christianus omni uento doctrinę circũferatur cum serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hostis, inter plurima mala, quibus Ecclesia Dei his nostris temporibu perturbatur, etiam de peccato originali, eiusque remedio nõ solum noua sed uetera etiam dissidia excitauerit, sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, prę sidentibus in ea eisdem tribus Apostolicę Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes cõfirmandos accedere uolens, sacrarum scripturarũ, & sanctorum Patrum, ac probatissimorũ Conciliorum testimonia, et ipsius Eccl. iudicium, et cõsensum secuta, hæc de ipso peccato originali statuit fatetur, ac declarat.

Si quis non confitetur, primum hominem Adam, cum mandatum Dei in Paradiso fuisse transgreßus,

greßus, ſtat im ſanctitatem, & iuſtitiam, in qua conſtitutus fuerat, amiſiſſe, incurriſſeq; per offenſam prauaricationis huiuſmodi iram, & indignationem Dei, atque ideo mortem, quam antea illi comminatus fuerat Deus, & cum morte captiuitatem ſub eius poteſtate; qui mortis deinde habuit imperium, hoc eſt Diaboli, totumq; Adam per illam prauaricationis offenſam, ſecundum corpus, & animam in deterius commutatum fuiſſe: anathema ſit.

Si quis Adæ prauaricationem ſibi ſoli, & non eius propagini aſſerit nocuiſſe, & acceptam a Deo ſanctitatem, & iuſtitiam, quam perdidit, ſibi ſoli, & non nobis etiam eum perdidiſſe, aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum mortem, & pœnas corporis tantum in omne genus humanum transfudiſſe, non autem & peccatum, quod mors eſt animæ anathema ſit; cum contradicat Apoſtolo dicenti. Per unum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertranſit, in quo omnes peccauerunt.

Si quis hoc Adæ peccatum, quod origine unũ eſt, & propagatione, non imitatione transfuſum omnibus, ineſt unicuiq; proprium, uel per humanæ naturæ uires, uel per aliud remedium aſſerit tolli, quam per meritum unius mediatoris Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui nos Deo reconciliauit in ſanguine ſuo, factus nobis iuſtitia, ſanctifica-

tio, et redemptio, aut negat ipsum Christi Iesu meritum per Baptismi sacramentum in forma Ecclesiæ rite collatum, tam adultis, quam paruulis applicari, anathema sit; quia non ex aliud nomen sub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri: unde illa uox: Ecce agnus Dei, Ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: Quicunq; baptizati estis, Christum induistis.

Si quis paruulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, etiam si fuerint a baptizatis parentibus orti, aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro necesse sit expiari ad uitā æternam consequēdam, unde fit consequens, ut in eis forma Baptismatis, in remissionem peccatorum non uera, sed falsa intelligantur, anathema sit, quoniam non aliter intelligendum est id, quod dixit Apostolus: Per unum hominem peccatum intrauit in mūdum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors petransiit, in quo omnes peccauerunt, nisi quemadmodum Ecclesia Catholica ubique diffusa semper intellexerit. Proter hāc enim regulam fidei ex traditione Apostolorum etiam paruuli, qui nihil peccatorum in semet ipsis adhuc committere potuerunt, in remissionem peccatorum ueraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto

tu sancto, non potest intrare in regnum Dei.

Si quis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat, aut etiam asserit, non tolli totum id, quod ueram, & propriam peccati rationem habet, sed illud dicit tantum radi, aut non imputari, anathema sit, in renatis enim nihil odit Deus, quia nihil est damnationis ijs, qui uere consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortē, qui non secundum carnem ambulant, sed ueterem hominem exuentes, & nouum, qui secundum Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxij, ac Deo dilecti effecti sunt; heredes quidem Dei, coheredes autem Christi, ita ut nihil prorsus eos ab ingreßio cœli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiscentiam, uel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur, & sentit, quæ cum ad agonem relicta sit nocere non consentientibus; sed uiriliter per Christo Iesu gratiam repugnantibus non ualet, quinimmo qui legitime certauerit, coronabitur. Hanc concupiscentiam; quam aliquando Apostolus peccatum appellat, sancta Synodus declarat Ecclesiam Catholicam nunquam intellexiße peccatum appellari, quod uere, & proprie in renatis peccatum sit, sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat, si quis autem contrarium senserit, anathema sit.

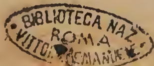
Declarat tamen hæc ipsa sancta Synodus, non

esse suæ intentionis comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam uirginem Mariam, Dei genitricem, sed obseruandas esse constitutiones fœlicis recordationis Xysti Papæ quarti, sub pœnis in eis constitutionibus contentis, quas innouat.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EADEM *sacrosancta Synodus, pijs summorum Pontificum & probatorum Conciliorum constitutionibus inherens, easque amplectens, & illis adijciens, ne cælestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat, statuit, & decreuit, quod in illis ecclesijs, in quibus præbenda, ut præstimonium, seu aliud quouis nomine nuncupatum stipendium pro lectoribus sacre theologiæ deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum Ordinarij eos, qui præbendam, aut præstimonium, seu stipēdium huiusmodi obtinent, ad ipsius sacræ scripturæ expositionem, & interpretationem per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutū ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & alijs locorū Ordinarijs eligendū, etiam per subtractionem fructuum cogant, & compellant. De cetero uero præbenda, præstimonium, aut stipendiū huiusmodi non nisi personis idoneis, & quæ per se ipsos*

se ipsos id minus explicare possint, conferantur, & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida. In ecclesiis autem Metropolitanis, uel Cathedralibus, si ciuitas insignis, uel populosa, ac etiam in collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido ēt nullius diœcesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, ubi nulla præbenda, aut præstimonium seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, præbenda quomodocunque, præterquam ex causa resignationis, primo uacatura, cui aliud onus incomparabile iniunctum non sit, ad eum usum ipso facto perpetuo constituta, & deputata intelligatur. Et quatenus in ipsis ecclesiis nulla, uel non sufficiens præbenda foret, Metropolitanus, uel Episcopus ipse per assignationem fructuum alicuius simplicis beneficij, eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, uel contribulationem beneficiatorum suæ ciuitatis, & diœcesis, uel alias prout commodius fieri poterit, de Capituli consilio ita prouideat, ut ipsa sacræ scripturæ lectio habeatur, ita tamen, ut quæcunque aliæ lectiones, uel consuetudine, uel quauis alia ratione institutæ propter id minime prætermittantur. Ecclesiæ uero quarum annui prouentus tenues fuerint, & ubi tam exigua est Cleri, & populi multitudo, ut theologię lectio in eis commode haberi non possint, saltem magistrum habeant ab Episcopo cum consilio Capituli eligendum, qui Clericos, aliosque scolares pauperes grammaticam gratis doceat,

ut deinceps ad ipsa sacræ scripturę studia, annuente Deo, transire possint, ideoque illi magistro grammatices uel alicuius simplicis beneficij fructus, quos tamdiu percipiat, quamdiu in docendo perstiterit, assignentur, dum tamē beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio, uel ex capitulari, uel episcopali mensa condigna aliqua merces persoluatur, uel alias Episcopus ipse aliquam rationem ineat suæ ecclesiæ, & diœcesi accommodam, ne pia hęc, utilis atq; fructuosa prouisio quouis quæsito colore negligatur. In monasterijs quoq; monachorum, ubi commode fieri id queat, etiam lectio sacrę scripturæ habeatur, qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorū; in hoc ut Sedis Apostolicæ delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant. In conuentibus uero aliorum Regularium, in quibus studia commode uigere possunt, sacrę scripturæ lectio similiter habeatur, quę lectio a Capitulis generalibus, uel prouincialibus assignetur dignioribus magistris. In gymnasijs etiam publicis, ubi tam honorifica, & cæterorum omnium maxime necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principum, ac rerum publicarum, pietate, & caritate ad Catholicæ fidei defensionem, & incrementum, sanæq; doctrine conseruationem, & propagationem instituatur, & ubi instituta foret, & negligeretur, restituatur: Et ne sub specie pietatis impietas disseminetur, statuit eadem sancta Synodus

nodus neminem ad huiusmodi lectionis officium tam publice, quam priuatim admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci de uita, moribus, & scientia examinatus, & approbatus non fuerit, quod tamen de lectoribus in Claustris monachorum non intelligatur.

Cap. II.

DOCENTES uero ipsam sacram scripturam dum publice in scholis docuerint, & scholares qui in ipsis scholis student, priuilegijs omnibus de perceptione fructuum, prebendarum, & beneficiorum suorum in absentia a iure communi concessis, plene gaudeant, & fruantur. Quia uero Christianæ Reipublicæ non minus necessaria est prædicatio Euangelij, quam lectio, & hoc est precipuum Episcoporum munus, statuit, & decreuit eadē sancta Synodus, omnes Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & omnes alios ecclesiarū Prælatos teneri per se ipsos, si legitime impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Iesu Christi Euangelium. Si uero contigerit Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento, iuxta formam generalis Concilij uiros idoneos assumere teneantur ad huiusmodi prædicationis officium salubriter exequendum, si quis autem hoc adimplere contempserit, districtæ subiaceat ultioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicunque parochiales, uel alias curam animarum habentes, ecclesias quocunque

modo obtinent, per se, uel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus, plebes sibi commissas, pro sua, & earum capacitate pasceant salutaribus uerbis, docendo ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annunciandoq; eis cum breuitate, & facilitate sermonis uitia, quæ eos declinare, & uirtutes, quas sectari oporteat, ut pœnam æternam euadere, & cælestem gloriam consequi ualeant; id uero si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se esse prętenderet, etiam si ecclesiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsan annexæ, uel unitæ modo re ipsa in diœcesi, sint prouida pastoralis episcoporum solicitudo non desit, ne illud impleatur; Paruuli petierunt panem & non erat qui frangeret eis. Itaque ubi ab Episcopo moniti trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu alias ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita ut, etiam si ei sic expedire uisum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id pręstare, honesta aliqua merces persoluatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat. Si quæ uero parochiales ecclesię reperiantur subiectæ monasterijs in nulla diœcesi existentibus si abbates, & regulares Pręlati in prædictis negligentes fuerint; a Metropolitanis, in quorum prouincijs diœceses

ceses ipsa sitæ sunt, tanquam, quoad hoc sedis Apostolicæ delegatis, compellantur, neque huius Decreti executionem consuetudo, uel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio siue recursus impedire ualeat, quousque desuper a competenti iudice, qui summarie, & sola facti ueritate inspecta procedat, cognitum, & decisum fuerit. Regulares uero cuiuscumque ordinis, nisi a suis superioribus de uita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in ecclesiis suorum ordinum, prędicare non poßint, cum qua licentia personaliter se coram Episcopis presentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Ecclesiis uero, quæ suorum ordinum non sunt, ultra licentiam suorum superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sine qua in ipsis ecclesiis non suorum ordinum nullo modo prædicare poßint, ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant. Si uero, quod absit, prædicator errores, aut scandala disseminauerit in populum, etiam si in monasterio sui, uel alterius ordinis prædicet, Episcopus ei prædicationem interdicat. Quod si hæreses prędicauerit, contra eum secundum iuris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat, etiam si prędicator ipse generali, uel spetiali priuilegio exemptum se esse prætenderet, quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, & tamquam Se-

dis Apostolicæ delegatus procedit. Curent autem Episcopi, ne quis prædicator, uel ex falsis informationibus uel alias calumniose uexetur, iustamve de eis conquerendi occasionem habeat.

Caueant præterea Episcopi, ne aliquem uel eorum, qui cum sint nomine Regulares, extra claustra tamen, & obedientiam religionum suarum uiuunt, uel presbyterorum sæcularium, nisi noti sint, & moribus atque doctrina probati, etiam quorumlibet priuilegiorum prætextu, in sua ciuitate, uel diœcesi prædicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re sancta sedes Apostolica consulatur, a qua priuilegia huiusmodi nisi tacita ueritate, & expresso mēdacio ab īdignis extorqueri uerisimile non est. Questores uero eleemosynarij, qui etiam quæstuarij uulgo dicuntur, cuiuscunque condictioni existant nullo modo nec per se, nec per alium prædicare præsumant, & contrafacientes ab Episcopis, & Ordinarijs locorum priuilegijs quibuscunque non obstantibus, opportunis remedijs omnino arceantur.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit: & decernit, primam futuram Sessionem tenēdam, & celebrandam esse die Iouis, feria quinta post festum beati Iacobi Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem XIII. mensis Ian. 1547.

SESSIO

SESSIO SEXTA

CELEBRATA DIE XIII. MENSIS IANVARII M. D. XLVI.

Decretum de iustificatione.

PROOEMIVM.

CVM hoc tempore non sine multarum animarum iactura,& graui ecclesiasticæ unitatis detrimento, erronea quædam disseminata sit de iustificatione doctrina, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, ecclesiæ tranquillitatem,& animarum salutem sacrosancta œcumenica,& generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime cõgregata præsidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli diuina Prouidentia Papæ tertij, Reuerendissimis Domini D. Io. Maria de Monte Episcopo Prænestino, & Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem presbytero, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus,& Apostolicis de latere Legatis, exponere intendit omnib. Christi fidelibus uerã sanamq; doctrinã ipsius iustificationis, q̃ Sol iustitiæ Christus Iesus, fidei nostræ auctor, & consũmator, docuit, Apostoli tradiderunt,& Catholica

Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuo retinuit, districtius inhibēdo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quam præsenti decreto statuitur, ac declaratur.

De natura, & legis ad iustificandos homines imbecillitatem. Cap. I.

PRIMVM declarat sancta Synodus ad iustificationis doctrinam probe, & sincere intelligēdam, oportere, ut unusquisque agnoscat, & fateatur, quod cum omnes homines in prævaricatione Adæ innocentiā perdidißent, facti immundi, & ut Apostolus inquit, natura filij iræ quemadmodū decreto de peccato originali exposuit, usque adeo serui erant peccati, & sub potestate Diaboli ac mortis, ut nō modo gentes per uim naturæ, sed ne Iudæi quidem per ipsam etiā litteram legis Moysi, inde liberari, aut surgere poßent, tametsi in eis liberum arbitrium minime extinctum esset uiribus licet, attenuatum & inclinatum.

De dispensatione, & mysterio aduentus Christi. Cap. II.

QVO factum est, ut cœlestis pater, pater misericordiarum, & Deus totius cōsolationis, Christum Iesum filium suum, & ante legem, & legis tempore multis sanctis patribus declaratum, ac promissum, cum uenit beata illa plenitudo temporis

ris, ad homines miserit, ut & Iudęos, qui sub lege erāt, redimeret, & gentes, quæ non sectabantur iustitiam, iustitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. Hunc proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris, non solum autē pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

Qui per Christum iustificantur. Cap. III.

VErum, & si ille pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt, sed ij dumtaxat, quibus meritum passionis eius communicatur; nam, sicut reuera homines, nisi ex semine Adæ prorogati nascerentur, non nascerentur iniusti, cùm ea prorogatione, per ipsum dum concipiuntur, propriam iustitiam contrahant; ita, nisi in Christo renascerentur, numquam iustificarentur, cum ea renascentia per meritum passionis eius, gratia, qua iusti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus gratias nos semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine, & eripuit de potestate tenebrarum, trāstulitq; in regnum filij dilectionis suæ, in quo habemus redemptionem, & remissionem peccatorum.

Insinuatur descriptio iustificationis impij, & modus eius in statu gratiæ. Cap. IIII.

QVibus uerbis iustificationis impij descriptio insinuatur, ut sit translatio ab eo statu in quo homo nascitur filius primi Adæ in statum gratię, & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Iesum Christum saluatorem nostrum, quæ quidem translatio post Euangelium promulgatum, sine lauacro regenerationis, aut eius uoto fieri non potest, sicut scriptum est, Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

De necessitate præparationis ad iustificationem in adultis, & unde fit. Cap. V.

DEclarat præterea, ipsius iustificationis exordium in adultis Dei per Christū Iesum præueniente gratia sumēdum esse, hoc est, ab eius uocatione, qua nullis eorum existētibus meritis, uocantur: ut, qui per peccata a Deo auersi erant, per eius excitātē, atque adiuuantem gratiam ad cōuertendū se ad suam ipsorum iustificationem eidem gratiæ libere aßentiendo, & cooperando, disponantur, ita ut tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiēs, quippe qui illam & abijcere potest, neque tamen

ſine gratia Dei mouere ſe ad iuſtitiam coram illo libera ſua uoluntate posſit, unde in ſacris literis, cum dicitur: Conuertimini ad me, & ego conuertar ad uos: libertatis noſtræ admonemur. Cum reſpondemus, conuerte nos domine ad te, & conuertemur; Dei nos gratia præueniri confitemur.

Modus præparationis. Cap. VI.

D*Iſponuntur autem ad ipſam iuſtitiam, dum excitati diuina gratia & adiuti, fidem ex adiutu concipientes, libere mouētur in Deum credentes uera eſſe, quæ diuinitus reuelata, & promiſſa ſunt, atque illud in primis, a Deo iuſtificari impium per gratiam eius, per redemptionem, quę eſt in Chriſto Ieſu, & dum peccatores ſe eſſe intelligentes, a diuinæ iuſtitiæ timore, quo utiliter concutiuntur, ad conſiderandam Dei miſericordiam ſe conuertendo, in ſpē eriguntur, fidentes Deū ſibi propter Chriſtum propitium fore, illumq; tanquā omnis iuſtitiæ fontem diligere incipiunt, ac propterea mouentur aduerſus peccata per odium aliquod, deteſtationem, hoc eſt, per eam pœnitentiam, quam ante Baptiſmum agi oportet, denique dum proponunt ſuſcipere baptiſmū, inchoare nouam uitam, & ſeruare diuina mandata. De hac diſpoſitione ſcriptum eſt. Accedentem ad Deum oportet cedere quia eſt, & quod inquirentibus ſe remunerator ſit. Et confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Et, Timor Domini ex*

pellit peccatum. Et Pænitentiam agite, & baptizetur unusquisque ueſtrum in nomine Ieſu Chriſti, in remisſionem peccatorū ueſtrorum, & accipietis donū Spiritus ſancti. Et euntes ergo docete omnes gentes, baptizātes eos in nomine Patris, & Filij; & Spiritus ſancti, docētes eos ſeruare quæcunque mandaui uobis; Denique, præparate corda ueſtra Domino.

Quid ſit iuſtificatio impij, & quæ eius cauſæ. Cap. VII.

HAnc diſpoſitionem, ſeu præparationē, iuſtificatio ipſa conſequitur, quæ nō eſt ſola peccatorum remisſio, ſed & ſanctificatio, & renouatio interioris hominis per uoluntariā ſuſceptionem gratiæ, & donorū, unde homo ex iniuſto fit iuſtus, & ex inimico amicus, ut ſit hæres ſecundū ſpem uitæ ęternæ. Huius iuſtificationis cauſæ sūt; finalis quidem, gloria Dei, & Chriſti, ac uita æterna; efficiens uero, miſericors Deus, qui gratuito abluit, & ſanctificat, & ungens ſpiritu promisſionis ſancto, qui eſt pignus hereditatis noſtræ; meritoria autem dilectisſimus unigenitus ſuus, Dominus noſter, Ieſus Chriſtus, qui cum eſſemus inimici, propter nimiam caritatem, qua dilexit nos, ſua ſanctisſima pasſione in ligno crucis nobis iuſtificationem meruit, & pro nobis Deo patri ſatisfecit; inſtrumentalis item Sacramentum Baptiſmi, quod eſt ſacramentum fidei,

ſine

sine quà nulli unquam contigit iustificatio; demũ unica formalis causa est iustitia Dei: non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit, qua uidelicet ab eo donati, renouamus spiritu mẽtis nostrę: & non modò reputamur, sed uerè iusti nominamur, & sumus, iustitiam in nobis recipientes unusquisque suam, secundum mensuram, quam Spiritus sanctus partitur singulis prout uult, & secundum propriam cuiusque dispositionem, & cooperationem; Quãquam enim nemo possit esse iustus, nisi cui merita passionis Domini nostri Iesu Christi communicantur: id tamen in hac impij iustificatione fit, dum eiusdem sanctissimæ passionis merito per Spiritum sanctum charitas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui iustificantur, atque ipsis inhæret. Vnde in ipsa iustificatione cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit homo Iesum Christum, cui inseritur per fidem, spem, & charitatem: nam fides, nisi ad eam spes accedat, & charitas, neque unit perfectè cũ Christo, neque corporis eius uiuum membrum efficit: qua ratione uerissime dicitur, Fidem sine operibus mortuam & otiosam esse. Et, In Christo Iesu neque circuncisionem aliquid ualere, neque præputium, sed fidem, quæ per charitatem operatur. Hanc fidem ante Baptismi sacramentum ex Apostolorum traditione Catecumeni ab Ecclesia petunt, cùm petunt fidem, uitã æternã præstantẽ: quam sine spe, & charitate fides prestare non

 potest.

potest. Unde & statim uerbum Christi audiunt: Si uis ad uitam ingredi, serua mandata. Itaque ueram & Christianam iustitiam accipientes, eam ceu primam stolam pro illa quam Adam sua inobedientia sibi & nobis perdidit, per Christum Iesum illis donatam, candidam, immaculatam iubentur statim renati conseruare, ut eam perferant ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, & habeant uitam ęternam.

Quomodo intelligatur, impium per fidē, gratis iustificari. Cap. VIII.

CUm uerò Apostolus dicit, iustificari hominem per fidem, & gratis, ea uerba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiæ Catholicæ consensus tenuit, & expressit: ut scilicet per fidem ideo iustificari dicamur, quia fides est humanæ salutis initium, fundamentum, & radix omnis iustificationis: sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum eius consortium peruenire: gratis autē iustificari ideo dicamur, quia nihil eorum, quæ iustificationem præcedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiam promeretur: si enim gratia est, iam non ex operibus: alioquin, ut idē Apostolus inquit, gratia iam nō est gratia.

Contra

Contra inanem hæreticorum fiduciam. Cap. IX.

Qvamuis autem necessariũ sit credere, neque remitti, neque remissa unquam fuisse peccata, nisi gratis diuina misericordia propter Christũ: nemini tamen fiduciam, & certitudinem, remissionis peccatorum suorum iactanti, & in ea sola quiescenti, peccata dimitti, uel dimissa esse dicendum est: cum apud hæreticos, & schismaticos possit esse, immo nostra tempestate sit, & magna contra Ecclesiam Catholicam contentione prædicetur uana hæc ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud asserendum est, oportere eos, qui uerè iustificati sunt, absque ulla omnino dubitatione apud semetipsos statuere se esse iustificatos, neminemq́ue à peccatis absolui, ac iustificari, nisi eum qui certo credat se absolutum, & iustificatum esse: atque hac sola fide absolutionem, & iustificationem perfici: quasi qui hoc non credit, de Dei promissis, deque mortis, & resurrectionis Christi efficacia dubitet. nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deque Sacramentorum uirtute, & efficacia dubitare debet: sic quilibet, dũ seipsum, suamq; propriam infirmitatem, & indispositionem respicit, de sua gratia formidare, & timere potest: cum nullus scire ualeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum.

De acceptæ iustificationis incremento. Cap. X.

SIc ergo iustificati, & amici Dei, ac domestici facti, euntes de uirtute in uirtutem, renouantur, ut Apostolus inquit, de die in diem: hoc est, mortificando membra carnis suæ, & exhibendo ea arma iustitiæ in sanctificationem, per obseruationem mandatorum Dei, & Ecclesiæ, in ipsa iustitia per Christi gratiam accepta, cooperante fide, bonis operibus crescunt, atque magis iustificantur, sicut scriptum est: Qui iustus est, iustificetur adhuc. Et iterum: Ne uerearis usque ad mortem iustificari. Et rursus: Videtis quoniã ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantùm. Hoc uerò iustitiæ incrementum petit sancta Ecclesia, cùm orat: Da nobis Domine, fidei, spei, & charitatis augmentum.

De obseruatione mandatorum, deq; illius necesſitate, & posſibilitate. Cap. XI.

NEmo autem, quantumuis iustificatus, liberum se eſſe ab obseruatione mandatorum putare debet: nemo temeraria illa, & a Patribus sub anathemate prohibita uoce uti, Dei præcepta homini iustificato ad obseruandum eſſe imposſibilia: nã Deus imposſibilia non iubet, sed iubendo monet, & facere quod posſis, & petere quod nõ posſis, & adiuuat, ut posſis. Cuius mãdata grauia

grauia non sunt: cuius iugum suaue est, & onus leue. Qui enim sunt filij Dei, Christum diligunt, qui autem diligunt eum, ut ipsemet testatur, seruant sermones eius. quod utique cum diuino auxilio præstare possunt. Licet enim in hac mortali uita quantumuis sancti, & iusti in leuia saltem, et quotidiana, quæ etiam uenialia dicuntur, peccata quãdoque cadant, nõ propterea desinunt esse iusti. Nam iustorum illa uox est & humilis, & uerax: Dimitte nobis debita nostra. quo fit, ut iusti ipsi eò magis se obligatos ad ambulandum in uia iustitię sentire debeant, quo liberati iã à peccato, serui autem facti Deo sobriè, iustè, & piè uiuentes proficere poßunt per Christum Iesum, per quem acceßum habuerunt in gratiam istam. Deus namque sua gratia semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur. Itaque nemo sibi in sola fide blandiri debet, putans fide sola hæredem esse constitutum, hæreditatemq; cõsecutum, etiam si Christo non compatiatur, ut & conglorificetur: nã & Christus ipse, ut inquit Apostolus, cùm eßet filius Dei, didicit ex ijs, quæ passus est, obedientiam: & consumatos: factus est omnibus, obtemperantibus sibi causa salutis æternę. Propterea Apostolus ipse monet iustificatos dicens: Nescitis, quod ij, qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit brauiũ? sic currite, ut comprehendatis. Ego igitur sic curro, non quasi in incertum? sic pugno, non

quasi

quasi aerem uerberans: sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: ne forte, cum alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar. Itẽ princeps Apostolorum Petrus: Satagite, ut per bona opera certam uestram uocationem & electionem faciatis. Hæc enim facientes, non peccabitis aliquã do. Vnde constat eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduersari, qui dicunt, iustum in omni bono opere saltem uenialiter peccare, aut, quod intolerabilius est, pœnas ęternas mereri: atque etiam eos, qui statuunt, in omnibus operibus iustos peccare, si in illis suam ipsorum socordiam excitando, & sese ad currendum in stadio cohortando, cũ hoc, ut in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternã: cum scriptum sit: Inclinaui cor meũ ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem; & de Mose dicat Apostolus, quod respiciebat in remuneratione.

Prædestinationis temerariam præsumptionem cauendam esse. Cap. XII.

NEmo quoque, quamdiu in hac mortalitate uiuitur, de arcano diuinæ predestinationis mysterio usq; adeo pręsumere debet, ut certo statuat se omnino esse in numero prędestinatorum: quasi uerum esset, quod iustificatus, aut amplius peccare non possit, aut si peccauerit, certam sibi resipiscentiam promittere debeat, nam nisi ex speciali

uiali reuelatione sciri non potest, quod Deus sibi elegerit.

De perseuerantiæ munere. Cap. XIII.

SImiliter de perseuerantię munere de quo scriptum est: Qui perseuerauerit usque in finem, hic saluus erit: quod quidem aliunde haberi nō potest, nisi ab eo, qui potens est, eum, qui stat, statuere, ut perseueranter stet, & eum, qui cadit, restituere: nemo sibi certi, aliquid absoluta certitudine polliceatur; tametsi in Dei auxilio firmissimā spem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut cœpit opus bonum, ita perficiet operans uelle & perficere. Veruntamen qui se existimant stare, uideant, ne cadant, & cum timore ac tremore salutē suam operentur in laboribus, in uigilijs, in eleemosynis, in orationibus, & oblationibus, in ieiunijs, & castitate: formidare enim debent, scientes quod in spem gloriæ, & nondum in gloria renati sunt, de pugna, quę superest cum carne, cum mundo, cum diabolo: in qua uictores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent, dicenti, Debitores sumus non carni, ut secundum carnem uiuamus, si enim secundum carnem uixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, uiuetis.

De lapsis,& eorum reparatione. Cap. XIIII.

QVi uerò ab accepta iustificationis gratia per peccatum exciderunt, rursus iustificari poterunt cum excitante Deo per penitentiæ Sacramentum merito Christi amißam gratiam recuperare procurauerint; hic enim iustificationis modus est, lapsi reparatio: quã secundam post naufragium deperditæ gratiæ tabulam sancti Pàtres aptæ nuncuparunt. Etenim pro ijs, qui post Baptismum in peccata labuntur, Christus Iesus Sacramentum instituit Pœnitentiæ, cùm dixit: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata remittuntur eis:& quorum retinueritis, retenta sunt; Vnde docendum est, Christiani hominis pœniteatiam post lapsum multò aliam esse à baptismali: eaque contineri non modò cessationem à peccatis, & eorum detestationem, aut cor contritum, et humiliatum, uerum etiam eorundẽ sacramentalem confessionem saltem in uoto, & suo tempore faciendam, & sacerdotalem absolutionem: itemq; Satisfactionem per ieiunia, eleemosyñas, orationes, & alia pia spiritualis uitæ exercitia: non quidem pro pœna æterna, quę uel sacramento, uel Sacramenti uoto unà cum culpa remittitur, sed pro pęna temporali: quæ, ut sacrę literę docent, non tota semper, ut in Baptismo fit, dimittitur illis, qui gratię Dei, quam acceperunt,

ceperunt; ingrati Spiritum sanctum contristauerunt, & templum Dei uiolare non sunt ueriti. De qua pœnitentia scriptum est: Memor esto unde excideris, age pœnitentiam, & prima opera fac. Et iterum; quæ secundum Deum tristitia est pœnitentiam in salutem stabilem operatur. Et rursus: Pœnitentiam agite, & facite fructus dignos pœnitentiæ.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam sed non fidem. Cap. XV.

ADuersus etiam hominum quorundam callida ingenia, qui per dulces sermones, & benedictiones seducunt corda innocentium, asserendum est, non modò infidelitate, per quam & ipsa fides amittitur, sed etiam quocunque alio mortali peccato, quamuis non amittatur fides acceptam iustificationis gratiam amitti, diuinæ legis doctrinam defendendo, quæ a regno Dei non solum infideles excludit, sed & fideles quoque fornicarios, adulteros, molles, masculorum concubitores, fures, auaros, ebriosos, maledicos, rapaces, cæterosque, omnes qui letalia committunt peccata, a quibus cum diuinæ gratiæ adiumento abstinere possunt, & pro quibus a Christi gratia separantur.

De fructu iustificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deq; ipsius meriti ratione. Cap. XV.

HAc igitur ratione iustificatis hominibus siue acceptam gratiam perpetuo conseruauerint, siue amissam recuperauerint, proponenda sunt Apostoli uerba: Abundate in omni opere bono, scientes quod labor uester nõ est inanis in domino, non enim iniustus est Deus, ut obliuiscatur operis uestri, & dilectionis, quam ostenditis in nomine ipsius. Et nolite amittere confidentiam uestram, quæ magnam habet remunerationem. Atque ideo bene operantibus usque in finem, & in Deo sperantibus proponenda est uita ęterna, & tanquam gratia filijs Dei per Christum Iesum misericorditer promissa, & tanquam merces, ex ipsius Dei promisſione bonis ipsorum operibus, & meritis fideliter reddenda, hæc est enim illa corona iustitię, quam post suum certamen, & cursum repositam sibi esse aiebat Apostolus, a iusto iudice sibi reddendam, non solum autem sibi, sed & omnibus, qui diligunt aduentum eius, cum enim ille ipse Christus Iesus tanquam caput in membra, & tanquam uitis in palmites, in ipsos iustificatos iugiter uirtutem influat, quæ uirtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur, & sine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria esse possent, nihil ipsis iustifi-

iuſtificatis amplius deeſſe credendum eſt, quo minus plene illis quidẽ operibus, que in Deo ſunt facta; diuinæ legi pro huius uitæ ſtatu ſatisfeciſſe, & uitam æternã ſuo ẽt tẽpore, ſi tamẽ in gratia deceſſerint, conſequendam, uerè promeruiſſe cenſeatur, cum Chriſtus, ſaluator noſter, dicat, Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non ſitiet in æternum, ſed fiet in eo fons aquæ ſalientis in uitam æternam. Ita neque propria noſtra iuſtitia, tanquam ex nobis propria ſtatuitur, neque ignoratur, aut repudiatur iuſtitia Dei, quæ enim iuſtitia noſtra dicitur, quia per eam nobis inhærentem iuſtificamur, illa eadem Dei eſt, quia a Deo nobis infunditur per Chriſtum meritũ. Neque uero illud omittendum eſt, quod licet bonis operibus in ſacris litteris uſque adeo tribuatur, ut etiam qui uni ex minimis ſuis potum aquæ frigidæ dederit, promittat Chriſtus eum non eſſe ſua mercede cariturum, & Apoſtolus teſtetur, id quod in preſenti eſt momentaneum, & leue tribulationis noſtræ, ſupra modum in ſublimitate æternum gloriæ pondus operari in nobis; abſit tamen ut Chriſtianus homo in ſe ipſo uel confidat, uel glorietur, & non in Domino, cuius tanta eſt erga omnes homines bonitas, ut eorum uelit eſſe merita, quæ ſunt ipſius dona. Et quia in multis offendimus omnes, unuſquiſque ſicut miſericordiam, & bonitatem, ita ſeueritatem, & iuditium ante oculos habere debet, neq; ſe ipſum aliquis, etiam

ſi nihil

si nihil sibi conscius fuerit iudicare, quoniam omnis hominum uita non humano iudicio examinanda, & iudicanda est, sed Dei: qui, illuminabit abscondita tenebrarũ, & manifestabit consilia cordium, & tunc laus erit unicuique a Deo, qui ut scriptũ est, reddet unicuique secundũ opera sua.

POST hanc Catholicam de iustificatione doctrinam, quam nisi quisque fideliter firmiterq; receperit, iustificari non poterit, placuit sanctæ Synodo hos Canones subiungere, ut omnes sciant non solum quid tenere, & sequi, sed etiam quid uitare, & fugere debeant.

DE IVSTIFICATIONE.

CANON .I.

SI quis dixerit, hominem suis operibus, quæ uel per humanæ naturæ, uel per legis doctrinam fiant, absque diuina per Iesum Christum gratia posse iustificari coram Deo, anathema sit.

CANON .II.

SI quis dixerit, ad hoc solum diuinam gratiam per Christum Iesum dari, ut facilius homo iustè uiuere, ac uitam æternam promereri possit, quasi per liberum arbitrium sine gratia utrumque, sed ægrè tamen, & difficulter posit, anathema sit.

CANON

CANON III.

Si quis dixerit, sine præueniente Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio, hominē credere, sperare, diligere, aut pænitere posse sicut oportet, ut ei iustificationis gratia cōferatur; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, liberū hominis arbitriū a Deo motum, & excitatum nihil cooperari, assentiendo Deo excitanti, atque uocanti, quo ad obtinendā iustificationis gratiā se disponat, ac preparet, neque posse dissētire si uelit, sed ueluti inanimū quoddam nihil omnino agere, mereq. passiue se habere; anathema sit.

CANON V.

Si quis liberum hominis arbitriū post Adę peccatum amissum, et extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, imo titulum sine re, figmentum denique a Sathana inuectum in Ecclesiam; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, non esse in potestate hominis, uias suas malas facere, sed mala opera, ita ut bona, Deū operari, non permissiue solū, sed etiā proprie, & per se adeo, ut sit proprium eius opus non minus proditio Iudæ, quam uocatio Pauli, anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, opera omnia, quæ ante iustificationem fiunt, quacumque ratione facta sint, uere esse peccata, uel odium Dei mereri, aut quanto uehementius quis nititur se disponere ad gratiam, tãto eum grauius peccare; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, gehennę metum, per quem ad misericordiã Dei de peccatis dolẽdo confugimus, uel a peccãdo abstinemus, peccatum esse, aut peccatores peiores facere; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, sola fide impium iustificari, ita ut intelligat nihil aliud requiri, quod ad iustificationis gratiam consequendam cooperetur, et nulla ex parte necesse esse eum suæ uoluntatis motu præparari, atque disponi; anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, homines, sine Christi iustitia, per quam nobis meruit, iustificari, aut per eam ipsam formaliter iustos eße; anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, homines iustificari uel sola imputatione iustitiæ Christi, uel sola peccatorum remissione,

missione, exclusa gratia, & charitate, quæ in cordibus eorum per Spiritum sanctum diffundatur, atque illis inhæreat; aut etiam gratiam qua iustificamur, esse tantum fauorem Dei; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, fidē iustificantem nihil aliud esse, quam fiduciam diuinæ misericordiæ, peccata remittentis propter Christum, uel eam fiduciam solam esse, qua iustificamur; anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, omni homini ad remissionē peccatorum assequendam necessarium esse, ut credat certo. et absque ulla hesitatione proprię infirmitatis & indispositionis. peccata sibi esse remissa, anathema sit.

CANON XIIII.

Si quis dixerit, hominem a peccatis absolui, ac iustificari, ex eo quod se absolui, ac iustificari certo credat; aut neminem uere esse iustificatum, nisi qui credat se esse iustificatum; & hac sola fide absolutionem, & iustificationem perfici; anathema sit.

CANON XV.

Si quis dixerit, hominem renatum, & iustificatum teneri ex fide ad credēdum, se certo esse in numero prædestinatorum; anathema sit.

dæ causam; anathema sit.

CANON XXV.

Si quis in quolibet bono opere iustum saltē uenialiter peccare dixerit, aut quod intolerabilius est, mortaliter, atque ideo pœnas æternas mereri; tantumq́; ob id non damnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem; anathema sit.

CANON XXVI.

SI quis dixerit, iustos non debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta, expectare, & sperare æternam retributionem a Deo per eius misericordiam, & Iesu Christi meritum, si bene agendo, & diuina mandata custodiendo usque in finē perseuerauerint; anathema sit.

CANON XXVII.

SI quis dixerit, nullum esse mortale peccatum, nisi infidelitatis, aut nullo alio, quantumuis graui, & enormi, præterquam infidelitatis peccato, semel acceptam gratiam amitti; anathema sit.

CANON XXVIII.

SI quis dixerit, amissa per peccatum gratia simul & fidem semper amitti; aut fidem, quæ remanet, non esse ueram fidem, licet non sit uiua; aut eum, qui fidem sine caritate habet, non esse Christianum; anathema sit.

CANON XXIX.

SI quis dixerit, eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere; aut posse quidem, sed sola fide amissam iustitiam recuperare sine Sacramento Pænitentiæ, prout sancta Romana, & uniuersalis Ecclesia, a Christo domino, & eius Apostolis edocta, hucusque professa est, seruauit, & docuit; anathema sit.

CANON XXX.

SI quis post acceptam iustificationis gratiam cuilibet peccatori pænitenti ita culpam remitti et reatum æternæ pænæ deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus pænę tēporalis exoluēdę, uel ĩ hoc sęculo, uel in futuro in Purgatorio, antequā ad regna cælorum aditus patere posiit; anathema sit.

CANON XXXI.

SI quis dixerit, iustificatum peccare, dum intuitu æternæ mercedis bene operatur; anathema sit.

CANON XXXII.

SI quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse bona Dei, ut non sint etiā bona ipsius iustificati merita; aut, ipsum iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius uiuum membrum est, fiunt, non uere mereri augmentum gratiæ, uitam ęternam,

quasi aerem uerberans: sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: ne forte, cum alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar. Itē princeps Apostolorum Petrus: Satagite, ut per bona opera certam uestram uocationem & electionem faciatis. Hæc enim facientes, non peccabitis aliquā do. Vnde constat eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduersari, qui dicunt, iustum in omni bono opere saltem uenialiter peccare, aut, quod intolerabilius est, pœnas ęternas mereri: atque etiam eos, qui statuunt, in omnibus operibus iustos peccare, si in illis suam ipsorum socordiam excitando, & sese ad currendum in stadio cohortando, cū hoc, ut in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternā: cum scriptum sit: Inclinaui cor meū ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem; & de Mose dicat Apostolus, quod respiciebat in remuneratione.

Prædestinationis temerariam præsumptionem cauendam esse. Cap. XII.

NEmo quoque, quamdiu in hac mortalitate uiuitur, de arcano diuinæ predestinationis mysterio usq; adeo presumere debet, ut certo statuat se omnino esse in numero prędestinatorum: quasi uerum esset, quod iustificatus, aut amplius peccare non possit, aut si peccauerit, certam sibi resipiscentiam promittere debeat, nam nisi ex speciali

uiali reuelatione sciri non potest, quod Deus sibi elegerit.

De perseuerantiæ munere. Cap. XIII.

SImiliter de perseuerantię munere de quo scriptum est: Qui perseuerauerit usque in finem, hic saluus erit: quod quidem aliunde haberi nõ potest, nisi ab eo, qui potens est, eum, qui stat, statuere, ut perseueranter stet, & eum, qui cadit, restituere: nemo sibi certi, aliquid absoluta certitudine polliceatur; tametsi in Dei auxilio firmissimã spem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut cœpit opus bonum, ita perficiet operans uelle & perficere. Veruntamen qui se existimant stare, uideant, ne cadant, & cum timore ac tremore salutẽ suam operentur in laboribus, in uigilijs, in eleemosynis, in orationibus, & oblationibus, in ieiunijs, & castitate: formidare enim debent, scientes quod in spem gloriæ, & nondum in gloria renati sunt, de pugna, quę superest cum carne, cum mundo, cum diabolo: in qua uictores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent, dicenti, Debitores sumus non carni, ut secundum carnem uiuamus, si enim secundum carnem uixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, uiuetis.

De lapsis, & eorum reparatione. Cap. XIIII.

QVi uerò ab accepta iustificationis gratia per peccatum exciderunt, rursus iustificari poterunt cum excitante Deo per penitentiæ Sacramentum merito Christi amißam gratiam recuperare procurauerint; hic enim iustificationis modus est, lapsi reparatio: quã secundam post naufragium deperditæ gratiæ tabulam sancti Pàtres aptæ nuncuparunt. Etenim pro iis, qui post Baptismum in peccata labuntur, Christus Iesus Sacramentum instituit Pœnitentiæ, cùm dixit: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt; Vnde docendum est, Christiani hominis pœniteatiam post lapsum multò aliam esse à baptismali: eaque contineri non modò cessationem à peccatis, & eorum detestationem, aut cor contritum, et humiliatum, uerum etiam eorundẽ sacramentalem confessionem saltem in uoto, & suo tempore faciendam, & sacerdotalem absolutionem: itemq; Satisfactionem per ieiunia, eleemosyñas, orationes, & alia pia spiritualis uitæ exercitia: non quidem pro pœna æterna, quę uel sacramento, uel Sacramenti uoto unà cum culpa remittitur, sed pro pęna temporali: quæ, ut sacrę literę docent, non tota semper, ut in Baptismo fit, dimittitur illis, qui gratię Dei, quam acceperunt,

ceperunt; ingrati Spiritum ſanctum contriſtauerunt, & templum Dei uiolare non ſunt uetiti. De qua pœnitentia ſcriptum eſt: Memor eſto unde excideris, age pœnitentiam, & prima opera fac. Et iterum; quæ ſecundum Deum triſtitia eſt pœnitentiam in ſalutem ſtabilem operatur. Et rurſus: Pœnitentiam agite, & facite fructus dignos pœnitentiæ.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam ſed non fidem. Cap. XV.

ADuerſus etiam hominum quorundam callida ingenia, qui per dulces ſermones, & benedictiones ſeducunt corda innocentium, aſſerendum eſt, non modò infidelitate, per quam & ipſa fides amittitur, ſed etiam quocunque alio mortali peccato, quamuis non amittatur fides acceptam iuſtificationis gratiam amitti, diuinæ legis doctrinam defendendo, quæ a regno Dei non ſolum infideles excludit, ſed & fideles quoque fornicarios, adulteros, molles, maſculorum concubitores, fures, auaros, ebrioſos, maledicos, rapaces, cæteroſque, omnes qui letalia committunt peccata, a quibus cum diuinæ gratiæ adiumento abſtinere poſſunt, & pro quibus a Chriſti gratia ſeparantur.

De

De fructu iustificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deq; ipsius meriti ratione. Cap. XV.

HAc igitur ratione iustificatis hominibus siue acceptam gratiam perpetuo conseruauerint, siue amissam recuperauerint, proponenda sunt Apostoli uerba: Abundate in omni opere bono, scientes quod labor uester nō est inanis in domino, non enim iniustus est Deus, ut obliuiscatur operis uestri, & dilectionis, quam ostenditis in nomine ipsius. Et nolite amittere confidentiam uestram, quæ magnam habet remunerationem. Atque ideo bene operantibus usque in finem, & in Deo sperantibus proponenda est uita ęterna, & tanquam gratia filijs Dei per Christum Iesum misericorditer promissa, & tanquam merces, ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus, & meritis fideliter reddenda, hæc est enim illa corona iustitię, quam post suum certamen, & cursum repositam sibi esse aiebat Apostolus, a iusto iudice sibi reddendam, non solum autem sibi, sed & omnibus, qui diligunt aduentum eius, cum enim ille ipse Christus Iesus tanquam caput in membra, & tanquam uitis in palmites, in ipsos iustificatos ingiter nirtutem influat, quæ uirtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur, & sine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria esse possent, nihil ipsis iustifi-

iustificatis amplius deesse credendum est, quo minus plene illis quidē operibus, quae in Deo sunt facta; diuinae legi pro huius uitae statu satisfecisse, & uitam aeternā suo ēt tēpore, si tamē in gratia decesserint, consequendam, uerè promeruisse censeatur, cum Christus, saluator noster, dicat, Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in aeternum, sed fiet in eo fons aquae salientis in uitam aeternam. Ita neque propria nostra iustitia, tanquam ex nobis propria statuitur, neque ignoratur, aut repudiatur iustitia Dei, quae enim iustitia nostra dicitur, quia per eam nobis inhaerentem iustificamur, illa eadem Dei est, quia a Deo nobis infunditur per Christum meritū. Neque uero illud omittendum est, quod licet bonis operibus in sacris litteris usque adeo tribuatur, ut etiam qui uni ex minimis suis potum aquae frigidae dederit, promittat Christus eum non esse sua mercede cariturum, & Apostolus testetur, id quod in presenti est momentaneum, & leue tribulationis nostrae, supra modum in sublimitate aeternum gloriae pondus operari in nobis; absit tamen ut Christianus homo in se ipso uel confidat, uel glorietur, & non in Domino, cuius tanta est erga omnes homines bonitas, ut eorum uelit esse merita, quae sunt ipsius dona. Et quia in multis offendimus omnes, unusquisque sicut misericordiam, & bonitatem, ita seueritatem, & iuditium ante oculos habere debet, neq; se ipsum aliquis, etiam

si nihil

si nihil sibi conscius fuerit iudicare, quoniam omnis hominum uita non humano iudicio examinanda, & iudicanda est, sed Dei: qui, illuminabit abscondita tenebrarũ, & manifestabit consilia cordium, & tunc laus erit unicuique a Deo, qui ut scriptũ est, reddet unicuique secundũ opera sua.

POST hanc Catholicam de iustificatione doctrinam, quam nisi quisque fideliter firmiterq; receperit, iustificari non poterit, placuit sanctæ Synodo hos Canones subiungere, ut omnes sciant non solum quid tenere, & sequi, sed etiam quid uitare, & fugere debeant.

DE IVSTIFICATIONE.

CANON .I.

SI quis dixerit, hominem suis operibus, quæ uel per humanæ naturæ, uel per legis doctrinam fiant, absque diuina per Iesum Christum gratia posse iustificari coram Deo, anathema sit.

CANON .II.

SI quis dixerit, ad hoc solum diuinam gratiam per Christum Iesum dari, ut facilius homo iustè uiuere, ac uitam æternam promereri possit, quasi per liberum arbitrium sine gratia utrumque, sed ægrè tamen, & difficulter posit, anathema sit.

CANON

CANON III.

Si quis dixerit, sine preueniente Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio, hominẽ credere, sperare, diligere, aut pænitere posse sicut oportet, ut ei iustificationis gratia cõferatur; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, liberũ hominis arbitriũ a Deo motum, & excitatum nihil cooperari, assentiendo Deo excitanti, atque uocanti, quo ad obtinendã iustificationis gratiã se disponat, ac preparet, neque posse dissẽtire si uelit, sed ueluti inanimũ quoddam nihil omnino agere, mereq. passiue se habere; anathema sit.

CANON V.

Si quis liberum hominis arbitriũ post Adę peccatum amissum, et extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, imo titulum sine re, figmentum denique a Sathana inuectum in Ecclesiam; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, non esse in potestate hominis, uias suas malas facere, sed mala opera, ita ut bona, Deũ operari, non permissiue solũ, sed etiã proprie, & per se adeo, ut sit proprium eius opus non minus proditio Iudæ, quam uocatio Pauli, anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, opera omnia, quæ ante iustificationem fiunt, quacumque ratione facta sint, uere esse peccata, uel odium Dei mereri, aut quanto uehementius quis nititur se disponere ad gratiam, tãto eum grauius peccare; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, gehennę metum, per quem ad misericordiã Dei de peccatis dolẽdo confugimus, uel a peccãdo abstinemus, peccatum esse, aut peccatores peiores facere; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, sola fide impium iustificari, ita ut intelligat nihil aliud requiri, quod ad iustificationis gratiam consequendam cooperetur, et nulla ex parte necesse esse eum suæ uoluntatis motu præparari, atque disponi; anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, homines, sine Christi iustitia, per quam nobis meruit, iustificari, aut per eam ipsam formaliter iustos esse; anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, homines iustificari uel sola imputatione iustitiæ Christi, uel sola peccatorum remissione,

missione, exclusa gratia, & charitate, quæ in cordibus eorum per Spiritum sanctum diffundatur, atque illis inhæreat; aut etiam gratiam qua iustificamur, esse tantum fauorem Dei; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, fidē iustificantem nihil aliud esse, quam fiduciam diuinæ misericordiæ, peccata remittentis propter Christum, uel eam fiduciam solam esse, qua iustificamur; anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, omni homini ad remissionē peccatorum assequendam necessarium esse, ut credat certo. et absque ulla hęsitatione proprię infirmitatis & indispositionis. peccata sibi esse remissa, anathema sit.

CANON XIIII.

Si quis dixerit, hominem a peccatis absolui, ac iustificari, ex eo quod se absolui, ac iustificari certo credat; aut neminem uere esse iustificatum, nisi qui credat se esse iustificatum; & hac sola fide absolutionem, & iustificationem perfici; anathema sit.

CANON XV.

Si quis dixerit, hominem renatum, & iustificatum teneri ex fide ad credēdum, se certo esse in numero prædestinatorum; anathema sit.

CANON XVI.

Si quis magnum illud usque in finem perseuerantiæ donum se certo habiturum, absoluta, & infallibili certitudine dixerit; nisi hoc speciali reuelatione didicerit; anathema sit.

CANON XVII.

Si quis iustificationis gratiam non nisi prædestinatis ad uitam contingere dixerit; reliquos uero omnes, qui uocantur, uocari quidem, sed gratiam non accipere, utpote diuina potestate prædestinatos ad malum; anathema sit.

ticome

CANON XVIII.

Si quis dixerit, Dei præcepta homini etiã iustificato, & sub gratia constituto esse ad obseruandum impossibilia; anathema sit.

CANON XIX.

Si quis dixerit, nihil præceptum esse in Euangelio preter fidem, cetera esse indifferentia, neque præcepta, neque probibita, sed libera; aut decem præcepta nihil pertinere ad Christianos; anathema sit.

CANON XX.

Si quis hominem iustificatum, & quantumulibet perfectum dixerit non teneri ad obseruãtiam

man-

mandatorum Dei, & Eccleſiæ, ſed tantum ad credendum; quaſi uero Euangelium ſit nuda, & abſoluta promiſſio uitæ æternæ ſine conditione obſeruationis mandatorum; anathema ſit.

CANON XXI.

SI quis dixerit, Chriſtum Ieſum a Deo hominibus datum fuiſſe ut redemptorem, cui fidant, nō etiam ut legislatorem, cui obediāt; anathema ſit.

CANON XXII.

SI quis dixerit, iuſtificatum uel ſine ſpeciali auxilio Dei in accepta iuſtitia perſeuerare poſſe, uel cum eo non poſſe; anathema ſit.

CANON XXIII.

SI quis hominem ſemel iuſtificatū dixerit amplius peccare non poſſe, neque gratiam amittere, atque ideo eum, qui labitur, & peccat, nunquam uere fuiſſe iuſtificatum, aut contra, poſſe in tota uita peccata omnia, etiam uenialia, uitare, niſi ex ſpeciali Dei priuilegio, quemadmodum de beata Virgine tenet Eccleſia; anathema ſit.

CANON XXIIII.

SI quis dixerit, iuſtitiam acceptā non conſeruari, atque etiam non augeri coram Deo per bona opera; ſed opera ipſa fructus ſolummodo, & ſigna eſſe iuſtificationis adeptæ, non autem ipſius augen-

dæ causam; anathema sit.

CANON XXV.

Si quis in quolibet bono opere iustum saltē uenialiter peccare dixerit, aut quod intolerabilius est, mortaliter, atque ideo pœnas æternas mereri; tantumq; ob id non damnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem; anathema sit.

CANON XXVI.

SI quis dixerit, iustos non debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta, expectare, & sperare æternam retributionem a Deo per eius misericordiam, & Iesu Christi meritum, si bene agendo, & diuina mandata custodiendo usque in finē perseuerauerint; anathema sit.

CANON XXVII.

SI quis dixerit, nullum esse mortale peccatum, nisi infidelitatis, aut nullo alio, quantumuis graui, & enormi, præterquam infidelitatis peccato, semel acceptam gratiam amitti; anathema sit.

CANON XXVIII.

SI quis dixerit, amissa per peccatum gratia simul & fidem semper amitti; aut fidem, quæ remanet, non esse ueram fidem, licet non sit uiua; aut eum, qui fidem sine caritate habet, non esse Christianum; anathema sit.

CANON XXIX.

SI quis dixerit, eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere; aut posse quidem, sed sola fide amissam iustitiam recuperare sine Sacramento Pænitentiæ, prout sancta Romana, & uniuersalis Ecclesia, a Christo domino, & eius Apostolis edocta, hucusque professa est, seruauit, & docuit; anathema sit.

CANON XXX.

SI quis post acceptam iustificationis gratiam cuilibet peccatori pænitenti ita culpam remitti et reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus pœnę tẽporalis exoluẽdę, uel ĩ hoc sęculo, uel in futuro in Purgatorio, antequã ad regna cælorum aditus patere possit; anathema sit.

CANON XXXI.

SI quis dixerit, iustificatum peccare, dum intuitu æternæ mercedis bene operatur; anathema sit.

CANON XXXII.

SI quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse bona Dei, ut non sint etiã bona ipsius iustificati merita; aut, ipsum iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius uiuum membrum est, fiunt, non uere mereri augmentum gratiæ, uitam ęternam,

& ipsius uitæ æternæ, si tamen in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augumentum; anathema sit.

CANON XXXIII.

SI quis dixerit, per hãc doctrinam Catholicã de iustificatione a sancta Synodo hoc præsenti Decreto expreßam, aliqua ex parte gloriæ Dei, uel meritis Iesu Christi, Domini nostri, derogari, & non potius ueritatem fidei nostræ, Dei denique, ac Christi Iesu gloriam illustrari; anathema sit.

Decretum de Reformatione. Cap. I.

EADEM sacrosancta Synodus, eisdẽ Præsidẽtibus, & Apostolicæ Sedis Legatis, ad restituendã collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinam, deprauatosq; in clero, & populo Christiano mores emendandos se accingere uolens, ab ijs, qui maioribus ecclesiis præsunt, initium censuit esse sumendum. integritas enim præsidentium salus est subditorum. Confidens itaque per Domini, ac Dei nostri misericordiam, prouidamq; ipsius Dei in terris Vicarij solertiã omnino futurũ, ut ad ecclesiarum regimen, onus quippe angelicis humeris formidandum, qui maxime digni fuerint, quorumq; prior uita, ac omnis ætas, a puerilibus exordijs usque ad perfectiores annos per disciplinæ stipendia Ecclesiasticæ laudabiliter acta testimonium præbeat; secũdum uenerabiles beatorum

Patrum

Patrum sanctiones assumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus ecclesiis quibuscũque quouis nomine, ac titulo, prȩfectos monet, ac monitos esse uult; ut attendentes sibi, & uniuerso gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei; quam acquisiuit sanguine suo, uigilent, sicut Apostolus præcipit, in omnibus laborent, & ministerium suum impleãt: implere autem illud se nequaquam posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deserant; atque ouium suarum, quarũ sanguis de eorum est manibus a supremo iudice requirendus, custodiæ minime incumbant: cum certissimum sit nõ admitti pastoris excusationẽ, si lupus oues comedit, & pastor nescit. Ac nihilominus quia nonnulli, quod uehementer dolendum est, hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam salutis immemores, terrenaq; cȩlestibus, ac diuinis humana præferentes, in diuersis curijs uagantur, aut in negotiorum temporalium solicitudine; ouili derelicto, atque ouium sibi commißarum cura neglecta, se detinent occupatos: placuit sacrosanctæ Synodi antiquos canones, qui temporum, atque hominum iniuria pene in desuetudinem abierunt, aduersus non residentes promulgatos innouare; quemadmodum uirtute præsentis Decreti innouat; ac ulterius pro firmiori eorundem residẽtia, & reformandis in Ecclesia moribus, in hunc qui sequitur, modum, statuere, atque sancire.

Si quis

SI quis a Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathed. ecclesia sibi quocũque titulo, causa, nomine, suo iure commissa, quacumque ille dignitate, gradu, & praeminentia praefulgeat, legitimo impedimẽto, seu iustis, et rationabilibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam diœcesim morando absuerit: quartae partis fructuum unius anni, fabricae ecclesiae, pauperibus loci per superiorem ecclesiasticum applicandorum, pœnam ipso iure incurrat. Quod si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseuerauerit; aliam quartã partem fructuum similiter applicãdã eo ipso amittat. Crescẽte uero cõtumacia, ut seueriori sacrorum Canonum censurae subijciatur, Metropolitanus Suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum uero absentẽ Suffraganeus Episcopus antiquior residens, sub pœna interdicti ingressus ecclesię eo ipso incurrenda infra tres mẽses per literas, seu nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur, qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior, aut minor contumacia exegerit, suae supremae Sedis auctoritate animaduertere, & ecclesiis ipsis de pastoribus utilioribus prouidere poterit, sicut ĩ Domino nouerit salubriter expedire.

Cap. II.

EPISCOPIS inferiores, quauis beneficia Ecclesiastica personalẽ residentiã de iure, siue consuetudine exigentia, in titulum, siue commen-

dam

dam obtinentes; ab eorum Ordinarijs, quemadmodum eis pro bono ecclesiarum regimine, & diuini cultus augmento, locorum, & personarum qualitate pensata, expediens uidebitur, opportunis iuris remedijs residere cogantur: nulliq; priuilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis, suffragentur. Indulgentijs uero, & dispensationibus temporalibus, ex ueris, et rationabilibus causis tantũ concessis, & coram Ordinario legitimè probandis, in suo robore permansuris, quibus casibus nihilominus officium sit Episcoporum, tamquam in hac parte a Sede Apostolica delegatorum, prouidere, ut per deputationem idoneorum Vicariorũ, & congruę portionis fructnum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nemini, quo ad hoc, priuilegio, seu exemptione quacumque suffragante.

sicome

Cap. III

ECCLESIARUM Prælati ad corrigendum subditorum excessus prudenter, ac diligenter intendant: & nemo sæcularis Clericus, cuiusuis personalis, uel regularis, extra monasterium degens, etiam sui ordinis priuilegij prætextu tutus censeatur; quo minus, si deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam super hoc a Sede Apostolica delegato, secundum canonicas sanctiones uisitari, puniri, & corrigi ualeat. 3

Caput

Cap. IIII.

CAPITVLA Cathedralium, & aliarũ maiorũ ecclesiarum, illorũq; personæ, nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordijs, quę tãtum suos obligent auctores, non etiam successores, tueri se possint, quo minus a suis Episcopis, & alijs maioribus Prælatis per se ipsos solos, uel illis, quibus sibi uidebitur, adiunctis, iuxta canonicas sanctiones, toties, quoties opus fuerit, uisitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apostolica, possint, & ualeant.

Caput. V.

NVLLI Episcopo liceat cuiusuis priuilegij protextu Pontificalia in alterius diœcesi exercere, nisi de Ordinarij loci expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantũ. si secus factum fuerit; Episcopus ab exercitio Põtificatus, & sic ordinati ab executione ordinum sint ipso iure suspensi.

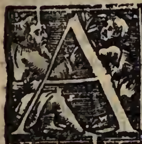
Indictio futuræ Sessionis.

Placet ne uobis proximam futuram Sessionẽ celebrari die Iouis feria quinta post primam Dominicam subsequẽtis Quadragesimæ, quæ erit dies tertia mensis Martij? Responderunt, Placet.

SESSIO SEPTIMA, CELEBRATA DIE III MENSIS MARTII, M. D. XLVII.

DECRETVM DE SACRAMENTIS.

Procemium.

D consummationem salutaris de iustificatione doctrinæ, quæ in prędecenti proxima Sessione uno omnium Patrum consensu prumulgata fuit; consentaneum uisum est de sanctisſimis Ecclesiæ Sacramẽtis agere, per quæ omnis uera iustitia uel incipit, uel cœpta augetur, uel amiſſa reparatur: propterea sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad errores eliminandos, & extirpandas hæreses, quæ circa sanctisſima ipsa Sacramenta hac nostra tempestate tum de damnatis olim a Patribus nostris hæresibus suscitatæ, tum etiam de nouo adinuentæ sunt, quæ Catholicæ Ecclesiæ puritati, & animarum saluti magnopere officiunt; sanctarum Scripurarum doctrinæ, Apostolicis traditionibus, atque aliorum Conciliorum,

CANON IIII.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua; & sine eis, aut eorum uoto per solam fidem homines a Deo gratiam iustificationis adipisci; licet omnia singulis necessaria non sint; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, hæc Sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non continere gratiam, quam significant; aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint acceptæ per fidem gratiæ, uel iustitiæ, & notæ quædam Christianę professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, non dari gratiam per huiusmodi Sacramenta semper, & omnibus, quantum est ex parte Dei, etiam si rite ea suscipiant, sed aliquando, & aliquibus, anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, per ipsa nouæ legis Sacramēta ex opere operato non conferri gratiam, sed solam

CANON XIII.

Si quis dixerit, receptos, & approbatos Ecclesiæ catholicæ ritus in solenni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato a ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcunque Ecclesiarum Pastorem mutari posse, anathema sit.

DE BAPTISMO.

CANON I.

Si quis dixerit, baptismum Ioannis habuiße eandē uim cum baptismo Christi, anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, aquam ueram, & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideo uerba illa Domini nostri Iesu Christi, nisi quis renatus fuerit ex aqua, & spiritu sancto, ad metaphoram aliquam detorserit, anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, in Ecclesia Romana, quę omnium ecclesiarum mater est, & magistra, non esse ueram de Baptismi Sacramento doctrinam, anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Baptismum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & filij, & spiritus sancti, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse uerum Baptismum; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, baptismum liberum esse, hoc est non necessarium ad salutem; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, baptizatum non posse, etiam si uelit, gratiam amittere, quantumcumque peccet, nisi nolit credere, anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, baptizatos per Baptismum ipsum solius tantum fidei debitores fieri, non autē uniuersę legis Christi seruandæ anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos esse ab omnibus sanctæ Ecclesiæ preceptis, quæ uel scripta, uel tradita sunt, ita ut ea obseruare non teneantur, nisi se sua sponte illis summittere uoluerint, anathema sit.

CANON IX.

SI quis dixerit, ita reuocandos eße homines ad baptiſmi ſuſcepti memoriam, ut uota omnia quæ poſt Baptiſmum fiunt, ui promisſionis, in Baptiſmo ipſo iam factæ, irrita eſſe intelligant, quaſi per ea, & fidei, quam profeßi ſunt, detrahatur, & ipſi baptiſmo, anathema ſit.

CANON X.

Si quis dixerit, peccata omnia, quę poſt Baptiſmum fiunt, ſola recordatione, & fide ſuſcepti Baptiſmi uel dimitti, uel uenialia fieri, anathema ſit.

CANON XI.

Si quis dixerit uerum, & rite collatum Baptiſmum iterandum eſſe illi qui apud infideles fidem Chriſti negauerit, cum ad pœnitentiam conuertitur, anathema ſit.

CANON XII.

Si quis dixerit, neminem eſſe baptizandum, niſi ea ætate, qua Chriſtus baptizatus eſt, uel in ipſo mortis articulo, anathema ſit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, paruulos, eo quod actum credendi non habent, ſuſcepto baptiſmo inter fideles

computandos non esse, ac propterea cum ad annos discretionis peruenerint, esse rebaptizandos: aut prestare omitti eorum baptisma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ, anathema sit.

CANON XIIII.

Si quis dixerit, huiusmodi paruulos baptizatos, cum adoleuerint, interrogãdos esse an ratum habere uelint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt; & ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos, nec alia interim pœna ad Cristianam uitã cogendos, nisi ut ab Eucharistiæ, aliquorũq; Sacramẽtorũ preceptione arceantur, donec resipiscant, anathema sit.

DE CONFIRMATIONE.

CANON I.

Si quis dixerit, Confirmationem baptizatorum otiosam cærimoniam esse, & non potius uerum, & proprium Sacramentum, aut olim nihil aliud fuisse, quam catechesim quandam, qua adolescentiæ proximi fidei suæ rationem coram Ecclesia exponebant, anathema sit.

CANON II.

SI quis dixerit, iniurios esse Spiritui sancto

eos, qui sacro Confirmationis chrismati uirtutẽ aliquam tribuunt: anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, sanctæ Confirmationis ordinarium ministrum non esse solum Episcopum, sed quemuis simplicem sacerdotem: anathema sit.

Decretum de Reformatione.

EAdem sacrosancta Synodus, eisdem Præsidentibus, & Legatis, inceptum residentiæ, & reformationis negotium ad Dei laudẽ & Christianæ religionis incremẽtum prosequi intendẽs, ut sequitur, statuendum censuit, salua semper in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate.

Cap. I.

Ad cathedralium Ecclesiarum regimen nullus, nisi ex legitimo matrimonio natus, & ætate matura grauitate morum, literarumque scientia, iuxta constitutionem Alexandri Tertij, quæ incipit, Cum in cunctis, Concilio Lateranensi promulgatum, præditus, assumatur.

Cap. II.

Nemo, quacunque etiã dignitate, gradu, aut præeminentia prefulgens, plures Metropolitanas seu Cathedrales Ecclesias in titulum, siue cõmendam, aut alio quouis nomine, contra sacro-

rum Canonum instituta, recipere, & simul retinere presumat: cum ualde felix sit ille censendus, cui unam Ecclesiam bene ac fructuosè, & cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit. Qui autem plures Ecclesias contra presentis Decreti tenorem nunc detinent, una, quam maluerint retenta, reliquas infra sex mẽses, si ad liberam Sedis Apostolicę dispositionem pertineant, alias infra annum dimittere teneantur: alioquin Ecclesię ipsæ, ultima obtenta duntaxat excepta, eo ipso uacare censeantur.

Cap. III.

INFERIORA beneficia Ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, personis dignis, & habilibus, & quæ in loco residere, ac per se ipsos curã ipsam exercere ualeant, iuxta constitutionem Alexandri tertij, in Lateranensi quæ incipit; Quia nonnulli, & aliam Gregorij decimi, in generali Lugdunensi Concilio, quæ incipit, Liceat canon, editam, conferantur, aliter autem facta collatio, siue prouiso, omnino irritetur & ordinarius collator pœnas constitutionis Concilij generalis, quæ incipit, Graue nimis, se nouerit incursurum.

Cap. IIII.

QVICVMQVE de cætero plura cura-

ta, aut alias incōparabilia beneficia ecclesiastica, siue per uiam unionis ad uitam, seu commendæ perpetuæ, aut alio quocumque nomine, & titulo contra formam sacrorum Canonum, & præsertim constitutionis Innocentij tertij, quæ incipit, De multa, recipere, ac simul retinere præsumpserit beneficijs ipsis, iuxta ipsius constitutionis dispositionem, ipso iure etiam præsentis Canonis uigore, priuatus existat.

Cap. V.

ORDINARII locorum quoscumq; plura curata, aut alias incompatibilia beneficia ecclesiastica obtinentes; dispensationes suas exhibere districtè cōpellant, & alias procedant iuxta constitutionem Gregorij decimi, in generali Lugdunensi Concilio editam, quæ incipit, Ordinarij, quam eadem sancta Synodus innouandam censet, & innouat, addens insuper, quòd ipsi Ordinarij etiam per idoneam Vicariorum deputationem, & congruæ portionis fructuum assignationem omnino prouideant, ut animarū cura nullatenus negligatur, & benefitia ipsa debitis obsequijs minime defraudentur: Appellationibus, priuilegijs, & exemptionibus quibuscūque, etiam cum iudicum specialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmissis nemini suffragantibus.

Cap. VI.

Vniones perpetuæ, à quadraginta annis citrà factæ, examinari ab Ordinarijs, tanquam à Sede Apostolica delegatis, possint: & quæ per subreptionem, uel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declarentur. Illæ uerò, quæ à dicto tempore citrà concessæ nondum in toto, uel in parte sortitæ sunt effectum, & quæ deinceps ad cuiusuis instantiã fient, nisi eas ex legitimis, aut aliàs rationabilibus causis coram loci Ordinario, uocatis quorũ interest, uerificandis, factas fuisse constiterit, per subreptionem obtentæ præsumantur: ac propterea, nisi aliter à sede Apostolica declaratum fuerit, uiribus omnino careant.

Cap. VII.

Beneficia Ecclesiastica curata, quæ Cathedralibus, collegiatis, seu aliis Ecclesiis, uel monasterijs, beneficijs, seu collegijs, aut pijs locis quibuscũque perpetuò unita, & annexa reperiuntur, ab Ordinarijs locorum annis singulis uisitentur: qui solicitè prouidere procurent, ut per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, nisi ipsis Ordinarijs pro bono Ecclesiarum regimine aliter expedire uidebitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum aut maiori, uel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, portione, etiam super certa re assignãda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur

ceatur: appellationibus, priuilegijs, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuscunque in premissis minime suffragantibus.

Cap. VIII.

Locorum Ordinarij Ecclesias quascũque, quomodolibet exemptas, auctoritate Apostolica singulis annis uisitare teneantur, & opportunis iuris remedijs prouidere, ut quæ reparatione indigent, reparentur: & cura animarum, si qua illis immineat, alijsq; debitis obsequijs minime defraudentur. appellationibus, priuilegijs, consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præscriptis, iudicum deputationibus, & illorũ inhibitionibus penitus exclusis.

Cap. IX.

Ad maiores Ecclesias promoti munus consecrationis infra tempus à iure statutum suscipiãt: & prorogationes ultra sex menses conceßæ nulli suffragentur.

Cap. X.

Non liceat Capitulis Ecclesiarum, Sede uacante, infra annum à die uacationis, ordinandi licentiam, aut literas dimißorias, seu reuerendas ut aliqui uocant, tam ex iuris communis dispositione, quàm etiam cuiusuis priuilegij, aut consue-

tudinis

tudinis rigore, alicui, qui beneficij Ecclesiastici recepit, siue recipiendi occasione arctatus non fuerit concedere, si secus fiat, Capitulum contrauenniens Ecclesiastico subiaceat interdicto: & sic ordinati, si in minoribus ordinibus constituti fuerint, nullo priuilegio clericali, præsertim in criminalibus, gaudeant: in maioribus uerò, ab executione ordinum, ad beneplacitum futuri Prelati, sint ipso iure suspensi.

Cap. XI.

Facultates de promouendo à quocunque, non suffragetur, nisi habentibus legitimam causam ob quam à proprijs Episcopis ordinari non possint, in literis exprimendam: & tunc non ordinentur, nisi ab Episcopo in sua diœcesi residente, aut pro eo Pontificalia exercente, & diligenti præuio examine.

Cap. XII.

Facultates de non promouendo, prǣterquam in casibus à iure expressis, concessæ, ad annum tantum suffragentur.

Cap. XIII.

Presentati, seu electi, uel nominati quibusuis Ecclesiasticis personis, etiam Sedis Apostolicæ Nuncijs, ad quæuis Ecclesiastica beneficia non instituantur, nec confirmentur, neque admittantur

tantur, etiam prętextu cuiusuis priuilegij, seu consuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præscriptæ, nisi fuerint prius à locorum Ordinarijs examinati, & idonei reperti. Et nullus appellationis remedio se tueri possit, quo minus examen subire teneatur. Præsentatis tamen, electis, seu nominatis ab uniuersitatibus, seu collegijs generalium Studiorum exceptis.

Cap. XIIII.

In exemptorum causis constitutio Innocentij quarti, quæ incipit, Dolentes, in generali Concilio Lugdunensi edita, seruetur, quam eadem sacrosancta Synodus innouandam censuit, & innouat: addēdo insuper, quòd in ciuilibus causis mercedum, miserabilium personarum clerici seculares, aut regulares: extra monasterium degentes quomodolibet exempti, etiam si certum iudicem, à Sede Apostolica deputatum, in partibus habeant: in aliis uerò, si ipsum iudicem non habuerint, corā locorum Ordinariis tanquam in hoc ab ipsa Sede delegatis conueniri, & iure medio ad soluendum debitum cogi, & compelli possint: priuilegiis, exemptionibus, conseruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduersus præmissa nequaquam ualituris.

Cap. XV.

CVrent Ordinarij, ut hospitalia quæcunque a suis administratoribus, quocunque illi nomine censeãtur, etiam quomodolibet exẽptis, fideliter, & diligenter gubernentur, constitutionis Concilij Viẽnensis, quæ incipit, Quia contingit; forma seruata, quam quidem constitutionem eadem sancta Sinodus innouandam duxit, & innouat, cum derogationibus in ea contentis.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit & decreuit proximam futuram Sessionẽ tenendam & celebrandam esse die Iouis, feria quinta pòst sequentem Dominicam in Albis, quæ erit uigesimaprima mẽsis Aprilis præsentis anni. M. D. XLVII.

BVLLA FACVLTATIS TRANSFERENDI CONCILII.

Paulus Episcopus, seruus seruorum Dei, uenerabili fratri, Ioanni Mariæ, Episcopo Prænestino, & dilectis filijs, Marcello tit. S. Crucis in Hierus. Presbytero, ac Reginaldo S. M. in Cosmedin Diacono, Cardinalibus nostris, & Apostolicę Sedis Legatis de latere, salutem, & Apostolicam benedictionem. REGIMINI uniuersalis Ecclesię meritis licet imparibus, disponente Domino, pręsidentes, nostri officij partes esse putamus, ut, si quid grauius causa Reip. Christianæ constituendum sit, id non modo tempore opportuno, uerum etiam loco commodo, & idoneo perficiatur, cum itaque nos nuper, postquam suspensionem celebrationis sacri œcumenici, & uniuersalis Concilij, alias per nos in ciuitate Tridētina ex causis tunc expressis, de uenerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio & aßensu indicti ex certis alijs etiam tunc expressis causis, usque ad aliud opportunius, & cō modius tempus per nos declarandum, de simili consilio, & aßensu facta, audita pace inter clarissimos in Christo filios nostros, Carolum Rom. Imperatorem semper Augustum, & Franciscum Francorum Regem Chistianissimum, conciliata, pari

pari consilio & aßensu sustuleramus, & amoueramus, nequeuntes ipsi tunc legitime impediti, ad dictam ciuitatem personaliter accedere, & eidē Concilio interesse, uos nostros, & Apostolicæ sedis Legatos de latere, in eodem Concilio simili consilio cōstituerimus & deputauerimus, uosq; ad eadem ciuitatē, tamquam pacis angelos destinauerimus, prout in diuersis nostris desuper confectis literis plenius continetur. Nos, ne tam sanctū celebrationis Concilij huiusmodi onus ex incōmoditate loci, aut alias quouismodo impediatur, aut plus debito differatur, opportunè prouidere uolentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, pariq; consilio & assensu, uobis in simul, aut duobus ex uobis, reliquo legitimo impedimento detento, seu inde forte absente, quandocunque uobis uidebitur Concilium prædictum de eadem ciuitate Tridentina ad quācunque aliam commodiorem, & opportuniorem, seu tutiorem ciuitatem, de qua uobis etiam uidebitur transferendi, & morandi: ac illud in ipsa ciuitate Tridentina supprimendi, & dißoluendi: nec non Prælatis, & alijs personis Concilij huiusmodi, ne in eo ad ulteriora in dicta ciuitate Tridentina procedant, etiam sub censuris, & penis ecclesiasticis inhibendi, ac idem Concilium in alia ciuitate huiusmodi, ad quam illud transferri & mutari contigerit, continuandi, tenendi, & celebrādi, & ad illud Prælatos, & alias perso-

personas Cõcilii Tridentini huiusmodi etiam sub periurii, & aliis in literis indictionis Concilij huiusmodi expressis pœnis, euocandi eidéq; sic trãslato & mutato Concilio, nomine, & auctoritate prædictis, præsidendi, ac in eo procedendi, cæteraq; in pręmissis, & circa ea necessaria et opportuna, alias iusta priorum uobis directarum literarum continentiam & tenorem, faciendi, statuendi, ordinandi, & exequendi, plenam, & liberam apostolica auctoritatę tenore præsentium concedimus potestatem, & facultatem, ratum, et gratum habituri quidquid per uos in præmissis factum, statutum, ordinatum, executumue fuerit, idq; facturi, auctore Domino, inuiolabiliter obseruari. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceteriq; contrarijs quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ M. D. XLIIII. VIII. Kal. Mart. Pontificatus nostri anno XI.

Fab. Episcopus Spol. B. Motta.

SESSIO OCTAVA

CELEBRATA DIE XI. MENSIS MARTII M. D. XLVII.

Decretum de Translatione Concilij.

PLACET ne uobis decernere, & declarare de huiusmodi morbo ex premissis, & alijs allegatis ita manifestè, & notoriè constare, ut Prelati in hac ciuitate sine uitæ discrimine commorari, & in ea iccirco inuiti minime retineri possint, & debeant; itemq; attento recessu multorum Prælatorum post proximæ præteritam Sessionem, & attentis protestationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipsius morbi abire uolentium, qui iuste detineri nõ possunt. & ex quorum discessu Concilium uel dissoluere tur, uel ex paucitate Prelatorum bonus eius pro greßus impediretur, & attento etiam imminenti periculo uitæ, & alijs causis per aliquos ex patribus in ipsius congregationibus allegatis, ut potè notoriè ueris, & legitimis; placet ne uobis similiter decernere & declarare pro conseruatione, & prosecutione ipsius Concilij, securitate uitæ ip

nonię, ueluti ad locum magis paratum, salubrem, & idoneum pro tempore transferendum esse, & ex nunc transferri, & ibidē Sessionem iam indictam, statuta die, uigesimaprima Apr. celebranda esse, & celebrari: & successiue ad ulteriora ꝓcedendum; donec Sanctismo domino nostro, & sacro Concilio expedire uidebitur, ut ad hūc seu alium locum, communicato etiam consilio cum Inuictissimo Cæsare, Christianissimo Rege, & aliis Regibus, ac Principibus Christianis, ipsum Concilium reduci posit, & debeat?

Responderunt, placet.

SESSIO NONA.

BONONIAE CELEBRATA DIE *XXI. MENSIS APRILIS M. D. XLVII.*

Decretum prorogationis Sesſionis.

HAEC ſacroſancta œcumenica, & generalis Synodus, quæ dudum in ciuitate Tridenti congregata erat, nunc Bononię in Spiritu ſancto legitime congregata pręſidentibus in ea nomime Sanctisſimi in Chriſto patris, & Domini noſtri, Domini Pauli diuina prouidẽtia Papæ tertij, eiſdem Reuerendisſimis Dominis, D.Io. Maria de Monte Epiſcopo Prænestino, & Marcello, tit. S. Crucis in Hieruſalem. Presbytero, S.Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Apoſtolicis de latere Legatis conſiderans, quod die undecima menſis Martii, preſentis anni, in generali publica Sesſione, in eadem ciuitate Tridenti, & in loco conſueto celebrata; omnibusq. agendis de more peractis, ex cauſis tunc inſtantibus, urgentibus, & legitimis, interueniente etiam auctoritate ſanctę ſedis apoſtolicæ, eiſdem Reuerendisſimis pręſidentibus etiam ſpecialiter conceſſa, decreuit, & ordinauit, Concilium ex eo loco in hanc ciuitatem transferandum eſſe ſicuti tranſtulit: itemq. Sesſionem pro preſenti die uigeſimaprima Aprilis, il

lic indictam, ut de Sacramentorum, & reformationi s materiis, de quibus tractandum proposuerat, Canones sancirentnr, & promulgarentur, in hac ipsa ciuitate Bononiæ celebrari debere: consideransq́. nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio interesse consueuerunt, his superioribus maioris hebdomadæ, & solemnitatis paschalis diebus, in propriis ecclesiis occupatos, aliquos etiam, aliis impedimentis detentos, huc non dum accessiße, quos tamen breui affuturos sperā dum est, ac propterea factum esse, ut non ea, quā sancta Synodus desiderabat, Prelatorum frequē tia, potuerint materię ipse Sacramentorum, & reformationis & examinari, & discuti, ut omnia maturo consilio, cum dignitate, & grauitate debita fiant bonum, opportunum, & expediens cen suit, censetq́. Sessionem prædictam, quæ hoc ipso die, ut præfertur, celebranda erat ad diem Iouis infra octauam Pentecostes proxime futurā, quo ad ipsas materias expediendas, differendam, & prorogandam esse, quemadmodum differt, ac prorogat: quā diem & dei gerendæ maxime opportunam, & patribus præsertim absentibus per commodā, iudicauit, & iudicat. Hoc tamen adiecto, quod terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius arbitrio, & uoluntate, sicuti rebus concilii putauerint expedire, etiam in priuata Con gregatione restringere, & imminuire posśit, & ualeat.

SSESSIO DECIMA.

BONONIAE CELEBRATA.

DIE II. MENSIS IVNII, M. D. XLVII.

Decretum prorogationis Sesſionis.

QVAMVIS hæc ſacroſancta œcumenica, & generalis Synodus, Sesſione, quæ die uigeſima prima menſis Aprilis proxime præteriti, ſuper Sacramentorum, & reformationis materijs, in hac inclyta ciuitate Bononiæ ex Decreto in urbe Tridentina, in publica Sesſione, die undecima menſis Martij promulgato, celebranda erat, propter aliquas cauſas, ac præſertim propter abſentiam nonnullorum Patrum, quos breui affuturos ſperabat, ad hunc preſentem diem differendam, & prorogandam eſſe decreuerit: uolens tamen cum ijs, qui non uenerunt, etiam adhuc benignè agere, eadem ſacroſancta Sinodus in ſpiritù ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Apoſtolicæ Sedis Legatis ſtatuit, & decernit Sesſionem ipſam, quam hac die ſecunda menſis Iunij preſentis anni milleſimi quingenteſimi quadrageſimi ſeptimi celebrare decreuerat, ad diem Iouis poſt feſtum natiuitatis beatę mariæ Virginis, quæ

erit decimaquinta mensis Septembris proximè futuri, quoad prædictas, & alias materias expediendas, differendam, & prorogandam esse quemadmodum differt, & prorogat: ita tamen, quod prosecutio discussionis, & examinationis, tàm eorum quæ ad dogmata, quàm reformationem pertinent, interim non omittatur, & terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius libito, & uoluntate, etiam in priuata Congregatione, abbreuiare, & prorogare liberè possit, & ualeat.

Die XIIII. Sept. M. D. XLVII. in Congregatione generali, Bononiæ, prorogata fuit Sessio, quæ futura erat die sequēti, ad beneplacitum sacri Concilij.

BVLLA RESVMPTIONIS CONCILII TRIDENTINI.

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

IVLIVS EPISCOPVS seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

CVM ad tollenda religionis nostrę dissidia quæ in Germania longo tempore non sine totius Christiani orbis perturbatione, & scandalo, uiguerunt, bonum, opportunum, & expediens esse uideatur, sicuti etiã charissimus in Christo filius noster, Carolus Romanorum Imperator, semper Augustus, nobis per suas literas & nuncios significari fecit, ut sacrum œcumenicum generale Concilium per fel. rec. Paulum Papam III. predecessorem nostrum, indictum, & per nos tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipsius prędecessoris nomine, una cum duobus aliis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus ipsi Cõcilio præsidentes, inceptum, ordinatum, & continuatum, in quo plures publicæ & solemnes habitæ fuerunt Sessiones, pluraq. tam in causa fidei, quam reformationis promulgata decreta, multaq. etiã ad utramque causam pertinentia examinata, & discussa, ad ciuitatem Tridentinam reducatur; Nos, ad quos, & summos pro tempore Pontifices

ces spectat generalia Concilia indicere, & dirigere, ut Ecclesiæ pacem, & Christiane fidei atq; ortodoxa religionis incrementum ad omnipotentis Dei laudem, & gloriam procuremus, & quantum in nobis est, tranquilitati ipsius Germaniæ, quæ sanè prouincia retroactis temporibus in uera religione, ac sacrum Conciliorum, & sanctorum Patrum doctrina excolēda, exhibendaq; maximis Pontificibus, Christi Redemptoris nostri in terra Vicariis, debita obedientia, & reuerentia, nulli Christianorum prouinciæ fuit unquam secunda, paternè consulamus: sperantes per ipsius Dei gratiam & benignitatem futurum ut Reges omnes, ac Principes Christiani, iustis, piisque nostris in ac re uotis annuant, faueant, atq; assistāt, uenerabiles fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, omnesq; alios et singulos, qui de iure, uel consuetudine, uel priuilegio Conciliis generalibus interesse debent, quosq; idem prædecessor noster in suis indictionibus, & aliis quibuscumq; desuper confectis & publicatis literis, Concilio interesse uoluit, per uiscera misericordiæ Domini nostri Iesu Christi hortamur, requirimus, & monemus, ut proximis futuris Kal. Maii, quē diē ad ipsum Concilium in eo, in quo nunc reperitur, statu resumēdum & prosequendū, præuia matura deliberatione, & ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ authoritatis plenitudine, ac uenerabilium fra-

trum nostrorũ sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio & assensu, statuimus, decernimus, & declaramus, in ipsa ciuitate Tridenti, legitimo ceßante impedimento, conuenire, & se cõgregare, ac ipsius Concilij continuationi, & prosecutioni, omni mora postposita, incumbere uelint: Nos enim operam sedulo daturi sumus, ut eodem tempore, in eadem ciuitate nostri omnino adsint Legati, per quos si per ætatem nostram, ualetudinemque, & Sedis Apostolicę necessitates personaliter adeße nequiuerimus, Spiritusancto duce, ipsi Concilio præsidebimus, quacumque ipsius Concilij translatione, & suspensione, cæterisq́, contrarijs non obstantibus quibuscunque, ac presertim illis, quæ idem prædeceßor noster in suis litteris prædictis (quas cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis, & decretis, in suo robore permanere uolumus, atque decernimus, & quatenus opus sit, innouamus) uoluit non obstare. Irritum nihilominus decernentes, & inane, si secus super his a quoquam, quauis authoritate, scienter, uel ignoranter, contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, nostrorum hortationis, requisitionis, monitionis, statuti, declarationis, innouationis, uoluntatis, & decretorum infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotẽtis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli, Apostolorum eius

se no-

ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ M. D. LVIII.
Kal. Dec. Pontificatus noſtri anno primo.

M.Card.Creſcen.

Rom.Amaſeus.

SACRO-

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

SESSIO VNDECIMA,

QVAE EST PRIMA SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA KAL. MAII. M. D. L I.

Decretum de resumendo Concilio.

PLACET ne uobis ad laudē & gloriā sanctæ, & indiuiduę Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad incremētū, & exaltationē fidei, & religionis Christianæ, sacrū œcumenicum, & generale Conciliū Tridentinum, iuxta formam, & tenorē literarū Sanctissimi Domini nostri, resumi debere, & procedēdum esse ad ulteriora? Responderunt, Placet.

Indictio futuræ Sessionis.

Placetne uobis proximam futuram Sessionē habendam, & celebrandam esse in futuris Kalendis Septembris? Responderunt, Placet.

SESSIO

SESSIO DVODECIMA,

QVAE EST SECVNDA SVB PIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE PRIMA SEPTEMBRIS M. D. LI.

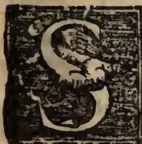
Decretum prorogationis Sesſionis.

SACROSANCTA œcumenica,& generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Legato, & nunciis, quę in proxima præterita Seſſione ſequentem hanc hodie habendam, & ad ulteriora procedendum eſſe decreuerat, cum ob inclyta Germanicæ nationis, cuius præcipue cauſa agitur, abſentiam, ac non magnam cæterorum Patrum frequentiam procedere actenus diſtulerit, de uenerabilium in Chriſto fratrum, & filiorum ſuorum, Maguntini, & Treuirenſis Archiepiſcoporum, ac ſacri Romani Imperii Principum Electorum, & complurimum ipſius, aliarumq. prouinciarum Epiſcoporum, ſub hanc ipſam diem aduentu in Domino exultans, & dignitas ipſi omnipotenti Deo agens gratias, firmamque ſpem concipiens quam plurimos alios, tam ipſius Germanicæ, quam aliarum nationum Prelatos, & ſui officii debito,

& hoc exemplo commotos, propediem esse uenturos, futuram sessionem ad quadragesimam diem, quæ erit undecima mensis Octobris, proximè sequentis, indicit, & Concilium ipsum in statu, in quo reperitur, prosequendo. Cum in præteritis Sessionibus de septem Sacramentis nouæ legis in genere, & in specie de Baptismate, & Confirmatione definitum fuerit, statuit, & decernit de sanctissimæ Eucharistię Sacramento, necnon quod ad reformationem attinet, de reliquis, quæ ad faciliorem & commodiorem Prælatorum residentiam pertinent, agi & tractari debere, ac monet, & hortatur omnes Patres, ut interim Domini nostri Iesu Christi exemplo, quantum tamē humana fragilitas patietur, ieiunijs, & orationibus uacent, ut tandem placatus qui in sæcula sit benedictus Deus, corda hominum ad ueræ suæ fidei agnitionem, & sanctę matris Ecclesiæ unitatem, ac rectè uiuendi normam reducere dignetur.

QVAE EST TERTIA SVB IVLIO III. PONT. MAXIMO, CELEBRATA DIE XI. OCTOB. M. D. LI.

Decretum de sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, i Spiritu sancto legitimè cõgregata, prçsidentibus in ea eisdẽ sanctę sedis Apostolicæ Legato, & Nũciis, & si in eũ finẽ, non absque peculiari Spiritußancti ductu, & gubernatione cõuenerit, ut uerã, & antiquã, de fide, & Sacramentis, doctrinã exponeret, & ut hęresibus omnib. & alijs grauissimis incõmodis, qbus Dei Ecclesia miserè nunc exagitatur, & in multas, ac uarias partes scinditur, remediũ afferret, hoc prçsertim iã inde à principio in uotis habuit, nt stirpitus conuelleret zizania execrabiliũ errorũ, & schismatũ, quam inimicus homo his nostris calamitosis tẽporibus in dctrina fidei, usu, et cultu sacrosanctæ Eucharistię superseminauit quam alioqui Saluator noster, in Ecclesia sua, tanquam Symbolum reliquit eius unitatis, et caritatis qua

Christianos

Christianos omnes inter se coniunctos, & copulatos esse uoluit. Itaque eadē sacrosancta Synodus sanam, & sincerā illā de uenerabili hoc, & diuino Eucharistiæ sacramēto doctrinā tradēs, quā semper Catholica Ecclesia, ab ipso Iesu Christo, Domino nostro, & apostolis erudita, atque a Spiritu sancto, illi omnē ueritatē in dies suggerēte, edocta, retinuit, & ad finem usque seculi conseruabit, omnibus Christi fidelibus interdicit, ne post hac de sanctissima Eucharistia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quam ut est, hoc presenti Decreto explicatum, atque definitum.

De reali præsentia Domini nostri Iesu Christi, in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento. Caput I.

PRincipio docet sancta Synodus, & apertè, ac simpliciter profitetur, in almo sanctæ Eucharistiæ Sacramento, post panis, & uini consecrationem, Dominum nostrum Iesum Christum uerum Deum, atque hominem, uerè, realiter, ac substantialiter, sub spetie illarum rerum sensibilium contineri, nec enim hæc inter se pugnant, ut ipse Saluator noster semper ad dexteram Patris in cælis assideat, iuxta modum existendi, naturalem, & ut multis nihilominus aliis in locis sacramentaliter præsens, sua substantia nobis adsit, ea existendi ratione, quam, & si uerbis exprimere

mere uix possumus, possibilem tamen esse Deo, cogitatione per fidem illustrata, esse qui possumus & constantissime credere debemus. Ita enim maiores nostri omnes quotquot in uera Christi Ecclesia fuerunt, qui de sanctissimo hoc Sacramento disseruerũt, apertissime professi sunt, hoc tam admirabile Sacramentum in ultima cæna Redẽptorem nostrum instituisse, cum post panis, uiniq. benedictionem, sese suum ipsius corpus illis præbere, ac suum sanguinem, disertis, ac perspicuis uerbis testatus est, quæ uerba a sanctis Euangelistis commemorata, & à diuo Paulo postea repetita, cum propriam illam, & apertissimam significationem præ se ferant, secundum quã a Patribus intellecta sunt, indignissimum sanè flagitium est, ea quibusdam contentiosis; & prauis hominibus ad fictitios, & imaginarios tropos, quibus ueritas carnis, & sanguinis Christi negatur cõtra uniuersum Ecclesiæ sensum detorqueri; quę tãquã columna, & firmamẽtũ ueritatis hęc ab impijs hominibus excogitata commẽta, uelut Satanica detestata est grato semper, & memore animo præstãtissimũ hoc Christi beneficiũ agnoscẽs.

De ratione institutionis sanctissimi huius sacramenti. Cap. II.

ERGO Saluator noster, discessurus ex hoc mundo ad Patrem, Sacramentum hoc instituit, in

in quo diuitias diuini sui erga homines amoris uelut effudit, memoriam faciens mirabilium suorũ, & in illius sumptione collere nos sui memoriã præcepit, suamq́. annunciare mortem, donec ipse ad iudicandũ mundũ ueniat. Sumi autem uoluit Sacramentum hoc, tanquam spiritualem animarum cibum, quo alantur, & confortentur uiuentes uita illius, qui dixit: Qui manducat me, & ipse uiuet propter me, & tanquam antidotum, quo liberemur culpis quotidianis, & a peccatis mortalibus præseruemur. Pignus præterea id esse uoluit futuræ nostræ glorię, & perpetuę felicitatis, adeoq́. symbolum unius illius corporis cuius ipse caput existit; cuiq́. nos tanquam mẽbra arctissima, fidei, spei, & caritatis connexione astrictos esse uoluit, ut id ipsum omnes diceremus; Nec essent in nobis schrismata.

De excellentia sanctisſimæ Euchariſtiæ super reliqua sacramenta. Cap. III.

Commune hoc quidem est sanctissimę Eucharistiæ cum cęteris Sacramentis, Symbolum eſse rei sacræ, & inuisibilis gratię formam uisibilem: uerum illud in ea excellens, & singulare reperitur, quod reliqua Sacramenta tunc primum sanctificandi uim habent, cum quis illis utitur, at in Eucharistia ipse sanctitatis auctor ante usum est; nondum enim Eucharistiam de manu domini Apostoli susceperant, cum uerè tamen ipse affirmaret corpus

corpus ſuum eſſe, quod prębebat. & ſemper hæc fides in Eccleſia Dei fuit, ſtatim poſt conſecrationem, uerum Domini noſtri corpus, uerumq; eius ſanguinem ſub panis, & uini ſpecie unà cum ipſius anima & diuinitate exiſtere; ſed corpus quidem ſub ſpecie panis & ſanguinem ſub uini ſpecie, ex ui uerborum; ipſum autem corpus ſub ſpecie uini, et ſanguinem ſub ſpecie panis, animamq; ſub utraque, ui naturalis illius connexionis, & concomitantiæ, qua partes Chriſti Domini, qui iam ex mortuis reſurrexit, non amplius moriturus, inter ſe copulantur. Diuinitatem porrò propter admirabilem illam eius cum corpore, & anima hypoſtaticam unionem. Quapropter uerisſimum eſt tantundem ſub alterutra ſpecie, atq; ſub utraque contineri. totus enim, & integer Chriſtus ſub panis ſpecie, & ſub quauis ipſius ſpeciei parte, totus item ſub uini ſpecie, & ſub eius partibus exiſtit.

De tranſubſtantiatione. Cap. I.

QVONIAM autem Chriſtus Redemptor noſter corpus ſuum id, quod ſub ſpecie panis offerebat, uerè eſſe dixit, ideo perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, idq; nunc denuo ſancta hæc Synodus declarat, per conſecrationem panis & uini, conuerſionem fieri totius ſubſtantiæ panis in ſubſtantiam corporis Chriſti Domini noſtri, & totius ſubſtantiæ uini in ſubſtantiam ſangui-

nis eius, quę conuersio conuenienter, & propriè à sancta Catholica Ecclesia Transubstantiatio est pellata.

De cultu & ueneratione huic sanctissimo Sacramento exhibenda. Cap. V.

NVLLVS itaque dubitandi locus relinquitur, quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto latriæ cultum, qui uero Deo debetur, huic sanctissimo Sacramento in ueneratione adhibeant. neque enim ideo minus est adorandum, quod fuerit a Christo Domino, ut sumatur, institutum; nam illum eundē Deum præsentē adesse credimus, quē Pater æternus introducens in orbem terrarū, dicit: Et adorent eum omnes Angeli Dei: quem Magi procidentes adorauerunt; quem denique in Galilea ab Apostolis adoratum fuisse Scriptura testatur. Declarat preterea sancta Synodus, piè, & religiosè admodū in Dei Ecclesiā inductū fuisse hūc morem, ut singulis annis peculiari quodam, & festo die præcelsum hoc, & uenerabile Sacramētum singulari ueneratione, ac solemnitate celebraretur, atq; in processionibus reuerenter, & honorificè illud per uias, & loca publica circum ferretur. ęquissimum est enim sacros aliquos statutos esse dies, cum Christiani omnes singulari, ac rara quadam significatione gratos, & memores testētur animos erga communem Dominum,

&

& Redemptorem pro tam ineffabili, & planè diuino beneficio, quo mortis eius uictoria, & triumphus repræsentatur, atque si quidem oportuit uictricem ueritatem de mendacio, & hęresi triũphum agere, ut eius aduersarij in conspectu tanti splendoris, & in tanta uniuersæ Ecclesiæ lætitia positi, uel debilitati, & fracti tabescant, uel pudore affecti, & confusi aliquando resipiscant.

De asseruando sacræ Eucharistiæ Sacramẽto, & ad infirmos deferendo Cap. VI.

CONSVETVDO asseruandi in sacrario sanctam Eucharistiam, adeò antiqua est, ut eã sęcula Nicæni Concilij agnouerint. Porrò deferri ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos, & hunc usum diligenter in Ecclesiis conseruari, præterquam, quod cum summa æquitate, & ratione coniunctum est, tum multis in Concilijs pręceptum inuenitur, & uetustissimo Catholicæ Ecclesiæ more est obseruatum. Quare sancta hæc Synodus retinendum omninò salutarẽ hunc & necessarium morem statuit.

De preparatione, quæ adhibenda est, ut dignè quis sacram Euchariſtiam percipiat. Cap. VII.

Si non decet ad sacras ullas functiones quempiam accedere, nisi sanctè, certè, quò magis sanctitas, & diuinitas cælestis huius Sacramenti

uiro Christiano cōperta est, eo diligentius caue re ille debet, ne absque magna reuerentia, & sanctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cum illa plena formidinis uerba apud Apostolum legamus: Qui manducat, & bibit indignè, iudicium sibi manducat, & bibit, non diiudicans corpus Domini. Quare communicare uolenti reuocandum est in memoriam eius præceptum: Probet se ipsum homo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi cōscius mortalis peccati quātumuis sibi contritus uideatur, absque præmissa sacramentali confessione ad sacram Eucharistiā accedere debet: quod à Christianis omnibus, etiam ab ijs sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc sancta Synodus perpetuo seruandum esse decreuit, modo non desit illis copia cofessoris. quod si, necessitate urgente, sacerdos absque preuia confessione celebrauit, quamprimum confiteatur.

De usu admirabilis huius sacramenti. Cap. III.

Quoad usum autem rectè, & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt, quosdam enim docuerunt sacramentaliter dumtaxat id sumere, ut peccatores, alios tantum spiritualiter, illos nimirum, qui uoto propositum illum panē cælestem eden-

edentes, fide uiua, quę per dilectionem operatur, fructum eius, & utilitatem sentiunt: tertios porrò sacramentaliter simul & spiritualiter, hi autē sunt qui ita se prius probant, & instruunt, ut uestem nuptialem induti ad diuinam hanc mēsam accedant. In sacramentali autem sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, ut laici à sacerdotibus communionem acciperent: sacerdotes autē celebrantes seipsos communicarent: qui mos tanquam ex traditione Apostolica descendens, iure, ac merito retineri debet. Demum autem paterno affectu admonet sancta Synodus, hortatur, rogat, & obsecrat per uiscera misericordiæ Dei nostri, ut omnes & singuli, qui Christiano nomine censentur, in hoc unitatis signo, in hoc uinculo caritatis, in hoc concordiæ symbolo iam tamen aliquando conueniant, & concordēt, memoresq́. tantæ maiestatis, & tā eximij amoris Iesu Christi, Domini nostri, qui dilectam animam suam in nostrę salutis prætium, & carnem suam nobis dedit ad manducandum: hæc sacra mysteria corporis, & sanguinis eius ea fidei constantia, & firmitate, ea animi deuotione, ea pietate, & cultu credant & uenerentur, ut panem illum supersubstantialem frequenter suscipere posśint, & is uerè eis sit animæ uita, & perpetua sanitas mentis: cuius uigore confortati, ex huius miseræ peregrinationis itinere, ad cælestem patriam peruenire ualeant: eundem panem Angelorum quem

modo sua sacris uelaminibus edunt, absque ullo uelamine mãducaturi.

Quoniam autem non est satis ueritatem dicere, nisi detegantur, & refellantur errores placuit sanctæ Synodo hos canones subiũgere, ut omnes, iam agnita catholica doctrina, intelligant quoq; quæ ab illis hæreses caueri uitariq. debeant.

DE SACROSANCTO EVCHARISTIAE SACRAMENTO.

CANON. I.

Si quis negauerit, in sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento contineri uerè, realiter, & substãtia liter corpus, & sanguinem unà cum anima, & diuinitate Domini nostri Iesu Christi, ac proinde totum Christũ, sed dixerit tantũmodo esse in eo, ut in signo uel figura, aut uirtute, anathema sit.

CANON. II.

Si quis dixerit, in sacrosancto Eucharistiæ Sacramento remanere substantiam panis, & uini, unà cum corpore, & sanguine Domini nostri Iesu Christi, negaueritq; mirabilem illam, & singularẽ conuersionẽ totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ uini in sanguinem, manẽtibus dumtaxat speciebus panis, & uini, quã quidem conuersionem Catholica Ecclesia aptissime Transubstantiationẽ appellat, anathema sit.

CANON III.

SI quis negauerit, in uenerabili Sacramento Eucharistiæ sub unaquaque specie, & sub singulis cuiusque speciei partibus separatione facta, totum Christum contineri, anathema sit.

CANON IIII.

SI quis dixerit, peracta consecratione, in admirabili Eucharistiæ Sacramēto non esse corpus, & sanguinem Domini nostri Iesu Christi, sed tantum in usu dum sumitur, non autem ante uel post, & in hostiis, seu particulis, consecratis, quę post communicationem reseruātur, uel supersunt, non remanere uerum corpus Domini, anathema sit.

CANON V.

SI quis dixerit, uel prçcipuum fructum sanctissimæ Eucharistiæ esse remissionem peccatorum, uel ex ea non alios effectus prouenire, anathema sit.

CANON VI.

SI quis dixerit, in sancto Eucharistię Sacramento Christum unigenitum Dei filium non esse cultu latriæ, etiam externo, adorandum, atque ideò nec festiua peculiari celebritate uenerandū, neq; in processionibus secundum laudabilē, et

uniuersalem Ecclesię sanctæ ritum, & consuetudinem, solemniter circumgestandum, uel non publice ut adoretur, populo proponendum, & eius adoratores eße idolatras; anathema sit.

CANON VII.

SI quis dixeri, non licere sacram Eucharistiam in sacrario reseruari, sed statim post consecrationem astantibus neceßario distribuendam aut non licere, ut illa ad infirmos honorificè deferatur, anathema sit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, Christũ in Eucharistia exhibitum, spiritualiter tantum manducari, & non etiam sacramẽtaliter, ac realiter; anathema sit.

CANON IX.

SI quis negauerit omnes & singulos Christi fideles utriusque sexus, cum ad annos descretionis peruenerint, teneri singulis annis, saltem in paschate, ad communicandum iuxta præceptum sanctæ matris Ecclesię; anathema sit.

CANON X.

SI quis dixerit, non licere sacerdoti celebranti se ipsum communicare; anathema sit.

CA-

CANON XI.

Si quis dixerit, solam fidem esse sufficientem præparationem ad sumendum sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum, anathema sit. Et ne tantum Sacramentum indigna, atq; ideo in mortem, & condemnationem sumatur; statuit, atque declarat ipsa sancta Synodus, illis quos conscientia peccati mortalis grauat, quãtumcumque etiam se contritos existiment, habita copia Confessoris, necessario præmittendam esse Confessionẽ sacramentalem. Si quis autem contrarium docere; prædicare, uel pertinaciter asserere, seu etiã publice disputando defendere præsumpserit, eo ipso excomunicatus existat.

Decretum de reformatione. Cap.I.

EADEM sancta Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem sanctæ sedis Apostolicæ Legato, & Nuncijs, intendens nonnulla statuere, quæ ad iurisdictionem pertinent Episcoporum, ut iuxta proximę Sessionis decretum, illi in commissis sibi Ecclesijs eò libentius resideant, quò facilius, & commodius sibi subiectos regere, & in uitæ ac morum honestate continere potuerint, illud primum eos admonendos censet, ut se Pastores, non percussores, esse meminerint, atque ita præesse sibi subditis oportere, ut nõ ia eis dominentur, sed illos, tamquam filios, & fratres,

tres, diligant, elaborentque, ut hortando, & monendo, ab illicitis deterreant, ne ubi deliquerint debitis eos pœnis cohercere cogantur. Quos tamen, si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, illa Apostoli est ab eis seruanda præceptio, ut illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate, & patientia, cum sępe plus erga corrigēdos agat beneuolentia, quàm austeritas, plus exhortatio, quàm comminatio, plus caritas, quam potestas. Sin autem ob delicti grauitatem uirga opus fuerit, tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia iudicium, cum lenitate seueritas adhibenda est, ut sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conseruetur, & qui correcti fuerint, emendentur, aut si resipicere noluerint, cæteri, salubri in eos animaduersionis exemplo, à uitijs deterreantur, cum sit diligentis, & pijsimul pastoris officium, morbis ouium leuia primum adhibere fomenta, post ubi morbi grauitas ita postulet, ad acriora, & grauiora remedia descendere, sin autem nec ea quidem proficiant illis submouendis, cęteras saltem oues à contagionis periculo liberare. Cum igitur rei criminum plerunque ad euitandas pœnas, & Episcoporum subterfugienda iudicia, querelas, & grauamina simulent, & appellationis diffugio iudicis processum impediant, ne remedio, ad innocentiæ præsidium instituto, ad iniquitatis defensionem abutantur, atque ut huiusmo-

di eorum calliditati, & tergiuersationi occurratur, ita statuit, & decreuit. In causis uisitationis, & correctionis siue habilitatis, & inhabilitatis, necnon criminalibus, ab Episcopo, seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitiuam sententiam, ab interlocutoria, uel alio quocumque grauamine, non appelletur, neq; Episcopus, seu Vicarius appellationi huiusmodi tanquam friuolæ deferre teneatur, sed ea, ac quacunque inhibitione, ab appellationis iudicio emanata, necnon omni stylo, & consuetudine, etiam immemorabili, contraria non obstante, ad ulteriora ualeat procedere, nisi grauamen huiusmodi per diffinitiuã sententiam reparari, uel ab ipsa definitiua appellari non posſit, quibus casibus sacrorum, & antiquorum Canonum statuta illibata persistant.

Cap. II.

A sententia Episcopi, uel ipsius in spiritualibus Vicarij generalis, in criminalibus appellationis causa, ubi appellationis locus fuerit, si Apostolica auctoritate in partibus eã cõmitti cõtigerit, Metropolitano, seu illius etiã Vicario in spiritualibus generali, aut si ille aliqua de causa suspectus foret, uel ultra duas legales dietas distet, seu ab ipso appellatum fuerit, uni ex uicinioribus Episcopis, seu illorum Vicarijs, non autem inferioribus iudicibus committatur.

Cap.

Cap. III.

REVS, ab Episcopo, aut eius uicario in spiritualibus generali, in criminali causa, appellans, coram iudice ad quem appellauit, acta primæ instantię omnino producat, & iudex, nisi illis uisis, ad eius absolutionem minimè procedat. Is autem, a quo appellatū fuerit, intra xxx. dies acta ipsa postulanti gratias exhibeat, alioqui absque illis causa appellationis huiusmodi, prout iustitia suaserit, terminetur.

Cap. IIII.

Cum uerò tam grauia nonnumquam sint delicta, ab ecclesiasticis commißa personis, ut ob eorum atrocitatem è sacris ordinibus deponendæ, & curiæ sint tradendæ seculari, in quo secundum sacros Canones certus Episcoporum numerus requiritur, quos si omnes adhibere difficilè esset, debita iuris executio differretur, si quando autem interuenire poßent, eorum residētia intermitteretur, propterea statuit, & decreuit, Episcopo per se; seu illius Vicarium in spiritualibus generalem, contra Clericum, in sacris etiam presbyteratus ordinibus constitutum etiam ad illius condemnationem, necnon uerbalem depositionem, & per se ipsum etiam, ad actualem, atque solennem degradationem ab ipsis ordinibus, & gradibus ecclesiasticis, in casibus, in quibus

aliorum

aliorum Episcoporum presentia, in numero a canonibus definito requiritur, etiam absque illis procedere liceat, adhibitis tamen, & in hoc sibi assistentibus, totidem Abbatibus, usum mitræ & baculi, ex priuilegio Apostolico habentibus, si in ciuitate, aut diœcesi reperiri, & commodè intereße posſint, alioquin aliis personis, in ecclesiastica dignitate constitutis, quę ætate graues ac iuris scientia commendabiles existant.

Cap. V.

ET quoniã post fictas causas, quæ tamen satis probabiles uidentur, interdum accidit, ut nonnulli eiusmodi gratias extorqueant, per quas pœnæ illis æpiscoporum iusta seueritate inflictæ, aut remittuntur omnino, aut minuuntur, cum non ferendum sit, ut mendacium, quod tantopere Deo displicet, non modo ipsum impunitum sit, uerumetiam alterius delicti ueniam impetret mentienti, idcirco, ut sequitur, statuit, & decreuit: Episcopus apud Ecclesiam suam residens, de surreptione, & obreptione gratiæ, quæ super absolutione alicuius publici criminis uel delicti, de quo ipse inquirere cœperat, aut remisſione pœnæ ad quam criminosus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur, per se ipsum, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, etiã summariè cognoscat, ipsamq; gratiam postquam per falsi narrationem, aut ueri taciturnitatẽ ob

tentam

tentam esse, legitime constiterit, non admittat.

Cap. VI.

Quoniam uerò subditi Episcopo, tametsi iure correpti fuerint, magnoperè tamen eum odisse, & tanquam iniuria affecti sint falsa illi crimina obijcere solent; ut quoquo pacto possint, ei modestiam exhibeant; cuius uexationis timor plerumq; illum ad inquirenda, & punienda eorum delicta segniorem reddit: idcirco, ne ii magno suo, & ecclesiæ incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis dignitatis diminutione uagari cogatur, ita statuit, & decreuit: Episcopus nisi ob causam, ex qua deponendus, siue priuandus ueniret, etiam si ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, uel accusationem, siue alio quouis modo procedatur, ut personaliter compareat, nequaquam citetur, uel moueatur. Testes id causa criminali ad informationem, uel indicia, se aliàs in causa principali contra Episcopum, nisi contestes, & bonæ conuersationis, existimationis, & formæ fuerint, non recipiantur; & si odio, temeritate, aut cupiditate aliquid deposuerint, grauibus pœnis multentur. Causæ Episcoporum, cum pro criminis obiecti qualitate comparere debeant, coram Pontifice Max. referantur, ac per ipsum terminentur.

DECRE

DECRETVM PROROGATIONIS, definitionis quatuor articulorum de Sacramento Eucharistiæ, & Salui cōductus, Protestābtius dādi.

EAdem sancta Synodus errores omnes qui super hoc sanctiss. Sacramēto repullularūt, tāquā uepres ex agro Dominico euellere, ac omniū fideliū saluti prospicere cupiens, quotidianis præcibus Deo omnipotenti piè oblatis, inter alios, ad hoc sacramētū ꝑtinētes, articulos diligentissima ueritatis Catholicę inquisitione tractatos, plurimis, accuratissimisq; pro rerū grauitate disputationib. habitis, cognitis quoq; præstantissimorum Theologorū sentētijs, hoc etiā tractabat. An necessariū sit ad salutē, & diuino iure pręceptū, ut singuli Christi fideles sub utraque specie ipsum uenerabile Sacramētū accipiant. Et: Nū minus sumat qui sub altera, quā qui sub utraque cōmunicat. Et: An errauerit Sancta mater Ecclesia laicos, & non celebrantes Sacerdotes, sub panis specie duntaxat cōmunicādo: Et: An paruuli etiam communicandi sint. Sed quoniam ex nobilissima Germaniæ prouincia ij, qui se Protestantes nominant, super his ipsis articulis, antequā definiantur, audiri à sancta Synodo cupiunt, & eam ob causam fidē publicam ab illa postularūt, ut

ut ipsis tuto huc uenire, & in hac urbe commorari, ac libere coram Synodo dicere, atque proponere quæ senserint, & postea cum libuerit, recedere liceat, sancta ipsa Synodus, licet magno desiderio eorum aduẽtum multos antea menses expectarit, tamen ut pia mater, quæ ingemiscit, & parturit, summoperè id desiderans, ac laborans, ut in iis, qui Christiano nomine censentur, nulla sint schismata, sed quemadmodum eundem omnes Deum, & Redemptorem agnoscunt, ita idem dicant, idem credant, idem sapiant, confidens Dei misericordia; & sperans fore, ut illi in sanctissimam & salutarem unius fidei, spei, caritatisq. concordiã redigantur, libenter eis in hac re morem gerens securitatem & fidem, ut petierunt, publicam, quam saluum conductum uocant, quod ad se pertinet eius qui infrascriptus erit, tenoris dedit, atque concessit, & eorum causa definitionem illorum articulorum ad secundam Sessionem distulit, quam, ut illi commode ei interesse possent, in diẽ festum conuersionis. D. Pauli, qui erit uigesima quinta die mensis Ianuarij anni sequentis, indixit. Illudq. prætereà statuit ut in eadem Sessione de sacrificio Misse agatur, propter magnam utriusq; rei connexionem, in terea Sessione proxima de Pænitentię, & extremæ unctionis Sacramentis tractandum, illam autem die festo D. Catherinæ Virginis, & Martiris, qui erit uigesima quinta Nouembris, habendam

bendam eſſe decreuit, ſimulq; in utraque materia reformationis proſequatur.

SALVVS CONDVCTVS DATVS PROTESTANTIB.

SACROSANCTA generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legatis, & Nuncijs, omnibus, & ſingulis, ſiue Eccleſiaſticis, ſiue ſecularibus perſonis uniuerſæ Germaniæ, cuiuſcũq; gradus, ſtatus, conditionis, & qualitatis ſint, quę ad œcumenicũ hoc, & generale Cõciliũ accedere uoluerint, ut de ijs rebus, quæ in ipſa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere, & tractare, ac ad ipſum œcumenicum Concilium libere, & tuto uenire, & in eo manere, & commorari, ac articulos, quot illis uidebitur, tàm ſcripto, quàm uerbo, offerre, proponere, & cum patribus, ſiue ijs qui ab ipſa ſancta Synodo delecti fuerint, conferre, & abſque ullis conuiciis, & contumeliis diſputare, nec non, quando illis placuerit recedere poſſint & ualeant, & publicam fidẽ, & plenam ſecuritatem, quam Saluum Conductũ appellant, cum omnibus, & ſingulis clauſulis, & decretis neceſſariis, & opportunis, etiam ſi ſpecialiter, & non per uerba generalia exprimi de-

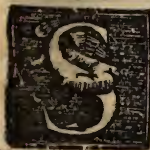
berens, quæ pro expressis haberi noluit, quantum ad ipsam sanctam Synodum spectat, cōcedit. Placuit præterea Sanctæ Synodo, ut si pro maiori libertate, ac securitate eorum, certos tàm pro commissis, quàm pro committēdis per eos delictis, iudices eis deputari cupiant, illos sibi beneuolos nominēt, etiam si delicta ipsa, quātumcumque enormia, ac hæresim sapientia fuerint.

SESSIO XIIII.

QVAE EST QVARTA SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXV. NO. M. D. L I.

Doctrina de ſanctiſsimis Pœnitentiæ, & extremæ unctionis Sacramentis.

Acroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitimè cõgregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctę Apoſtolicæ Sedis Legato, & Nuncijs quamuis in Decreto de Iuſtificatione multus fuerit de Pœnitentia Sacramento, propter locorum cognitionem, neceßaria quadam ratione ſermo interpoſitus: tanta nihilominus circa illud noſtra hac ętate diuerſorum errorum eſt multitudo, ut non parum publicæ utilitatis retulerit, de eo exactiorẽ, & pleniorem definitionem tradidiße, in qua demonſtratis, & conuulſis, Spiritus ſancti præſidio, uniuerſis erroribus, Catholica ueritas preſpicua, & illuſtris fieret; quam nunc Sancta hæc Synodus Chriſtianis omnibus perpetuo ſeruandam proponit.

De necesſitate, & inſtitutione Sacramenti Pœnitentiæ. Cap. I.

SI ea in generatis omnibus gratitudo erga Deũ eßet, ut iuſtitiã in Baptiſmo ipſius beneficio, & gratia ſuſceptam, conſtanter tuerentur, nõ fuiſſet opus aliud ab ipſo Baptiſmo Sacramẽtũ ad peccatorũ remisſionem eße inſtitutũ. Quoniã autẽ Deus, diues in miſericordia, cognouit figmẽtum noſtrũ, illis etiã uitę remediũ contulit, qui ſeſe poſtea, in peccati ſeruitutem, & Dæmonis poteſtatẽ tradidißent. Sacramentũ uidelicet Pænitentiæ, quo lapſis poſt Baptiſmũ, beneficiũ mortis Chriſti applicatur. Fuit quidẽ Pænitentia uniuerſis hominibus, qui ſe mortali aliquo peccato inquinaſſent, quouis tẽpore ad gratiã, & iuſtitiã aßequẽdam neceſſariã, illis etiam, qui Baptiſmi Sacramento ablui petiuißent, ut, peruerſitate abiecta, & emendata, tantam Dei offenſionem cum peccati odio, & pio animi dolore deteſtarentur, unde Propheta ait: Conuertimini, & agite pœnitẽtiam ab omnibus iniquitatibus ueſtris: & non erit uobis in ruinam iniquitas. Dominus eſt dixit: Niſi pœnitentiam egeritis, omnes ſimiliter peribitis. Et Princeps Apoſtolorũ Petrus peccatoribus Baptiſmo initiandis, pœnitentiam commendans, dicebat: Pænitentiam agite, & Baptizetur unuſquiſque ueſtrum. Porrò nec ante aduen-

aduentum Christi pœnitentia erat Sacramentũ, nec est post aduentum illius cuiquã ante Baptismum. Dominus autem Sacramentum pænitentię tunc præcipuè instituit, cùm à mortuis excitatus, insufflauit in discipulos suos dicens: Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retẽta sunt. Quo tàm insigni facto, & uerbis tã perspicuis potestatem remittendi, & retinendi peccata ad reconciliandos fideles, post baptismum lapsos, Apostolis, & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, uniuersorum Patrum consensus semper intellexit. Et Nouatianos, remittendi potestatem olim pertinaciter negãtes, magna ratione Ecclesia Catholica tanquã hæreticos exposuit, atque cõdemnauit. Quare uerissimum hunc illorum uerborũ Domini sensum sancta hæc Synodus probans, & recipiens, damnat eorũ commenticias interpretationes, qui uerba illa ad potestatem prædicandi uerbum Dei, & Christi Euangeliũ annunciandi, contra huiusmodi Sacramenti institutionem falso detorquent.

De differentia Sacramenti Pœnitentiæ, & Baptismi. Cap. II.

CAETERVM hoc Sacramentum multis rationibus à Baptismo differre dignoscitur, nam pręterquam quod materia, & forma; quibus Sa-

cramenti eßentia perficitur, longisſime diſsidet, conſtat certe Baptiſmi miniſtrum iudicẽ eſſe nõ oportere, cum Eccleſia in neminẽ iudicium exerceat, qui non prius in ipſam per Baptiſmi ianuam fuerit ingreßus. Quid enim mihi, inquit Apoſtolus, de ijs, qui foris ſunt, iudicare? Secus eſt de domeſticis quos Chriſtus Dominus lauacro Baptiſmi ſui corporis membra ſemel effecit: nam hos, ſi ſe poſtea crimine aliquo cõtaminauerint, non iam repetito Baptiſmo ablui, cum in Eccleſia Catholica nulla ratione liceat, ſed ante hoc tribunal, tamquam reos, ſiſti uoluit, ut per ſacerdotum ſententiam non ſemel, ſed quoties ab admiſsis peccatis ad ipſum pœnitentes cõfugerint, poßent liberari. Alius præterea eſt Baptiſmi, & alius Pœnitentiæ fructus, per Baptiſmum enim Chriſtum induẽtes, noua prorſus in illo efficimus creatura, plenam & integram peccatorũ omniũ remisſionẽ cõſequentes, ad quã tamẽ nouitatem, & integritatem per Sacramentum Pœnitentiæ, ſine magnis noſtris fletibus, & laboribus, diuina id exigente iuſtitia, peruenire nequaquam poßumus, ut merito Pœitentia laborioſus quidam Baptiſmus a Sanctis Patribus dictus fuerit. Eſt autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapſis poſt Baptiſmum ad ſalutem neceßarium, ut nondum regeneratis ipſe Baptiſmus.

De partibus, & fructu huius sacramenti. Cap. III.

Docet prӕterea sancta Synodus, Sacramenti Pœnitentiӕ formam, in qua prӕcipuè ipsius uis sita est, in illis ministri uerbis positā esse. Ego te absoluo &c. quibus quidem de Ecclesiӕ sanctӕ more pręces quӕdā laudabiliter adiunguntur, ad ipsius tamen formӕ essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessariӕ. Sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius pœnitentis actus, nempe contritio, confessio, & satisfactio. Qui quatenus in pęnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamq́ue, & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione, Pœnitentię partes dicuntur. Sanè uerò res, & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius uim, & efficaciam pertinent, reconciliatio est cum Deo, quam interdum in uiris pijs & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiӕ pax, ac serenitas cum uehementi spiritus consolatione consequi solet. Hӕc de partibus, & effectu huius Sacramenti, sancta Synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui Pœnitentię partes; incussos conscientiӕ terrores, & fidem esse contendunt.

De contritione. Cap. IIII.

CONTRITIO, quæ primum locum inter dictos pænitentis actus habet, animi dolor, ac detestatio est de peccato commißo, cum proposito non peccandi de cætero. Fuit autem quouis tẽpore ad impetrandam ueniam peccatorum hic cõtritionis motus necessarius, & in homine post Baptismum lapso, ita demũ præparat ad remissionem peccatorũ, si cum fiducia diuinæ misericordię, & uoto præstandi reliqua, cõiunctus sit; quę ad ritè suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus hanc Contritionem non solũ ceßationem à peccato, & uitæ nouæ propositum, & incboationem, sed ueteris etiam odium cõtinere, iuxta illud. Proijcite à uobis omnes iniquitates uestras, in quibus prę-uaricati estis, & facite uobis cor nouum, & spiritum nouum. Et certe, qui illos sanctorum clamores considerauerit. Tibi soli peccaui, & malũ coram te feci, Laboraui in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum, Recogitabo tibi omnes annos meos, in amaritudine animæ meæ, & alios huiusmodi generis, facilè intelliget, eos ex uehementi quodam anteactæ uitæ odio, & ingenti peccatorum detestatione manasse. Docet præterea, & si contritionem hanc aliquando caritate perfectam esse contingat, hominemq; Deo reconciliare, priusquam hoc Sacramentum actu suscipi-

suscipiatur, ipsam nihilominus reconciliationem ipsi contritioni sine Sacramenti uoto, quod in illa includitur, non esse adscribendam; Illam uerò cōtritionem imperfectam, quæ Attritio dicitur, quoniam uel ex turpitudinis peccati consideratione, uel ex gehennæ, & pœnarum metu communiter concipitur, si uoluntatem peccandi excludat, cum spe ueniæ, declarat, non solum non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, uerum etiam donum Dei esse, & Spiritus sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum mouentis, quo pœnitēs adiutus uiam sibi ad iustitiam parat. Et quamuis sine Sacramento Pœnitentiæ per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat, tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam disponit, hoc enim timore utiliter concussi Niniuitæ, ad Ionæ prædicationem, plenam terroribus, pœnitentiam egerūt, & misericordiam à Domino impetrarunt. Quamobrem falso quidam calumniātur Catholicos scriptores, quasi tradiderint Sacramentum Pœnitentiæ, absque bono motu suscipientium, gratiam conferre, quod nunquam Ecclesia Dei docuit, nec sensit, sed & falso docent, contritionem esse exortam, & coactam, non liberam, & uoluntariam.

De confessione. Cap. V.

Ex institutione Sacramenti Pœnitentiæ iam explicata,

explicata, uniuerſa Eccleſia ſemper intellexit, inſtitutam etiam eſſe à Domino integrã peccato rum Confesſionem, & omnibus poſt Baptiſmum lapſis iure diuino neceſſariam exiſtere, quia Do minus noſter Ieſus Chriſtus, à terris aſcenſurus ad cælos, ſacerdotes ſui ipſius Vicarios reliquit tamquam præſides, & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Chriſti fide les ceciderint; quo pro poteſtate clauium remiſ- ſionis, aut retentionis peccatorum ſententiã pro nuncient: conſtat enim, ſacerdotes iudicium hoc incognita cauſa, exercere non potuiſſe, neq; æqui tatem quidem illos in pœnis iniungendis ſeruare potuiſſe, ſi in genere dumtaxat, & non potius in ſpecie, ac ſigillatim ſua ipſi peccata declaraſ- ſent. Ex his colligitur oportere à pænitentibus omnia peccata mortalia, quorum poſt diligẽtem ſui diſcuſſionem conſcientiã habent, in confesſio ne recenſeri, etiam ſi occultisſima illa ſint, & tan tum aduerſus duo ultima Decalogi præcepta cõ miſſa, quę nonnumquam animum grauius ſauci- ant, & periculoſiora ſunt ijs, quæ in manifeſto ad mittuntur. nam uenialia quibus à gratia Dei non excludimur, & in quæ frequentius labimur, quã quam recte, & utiliter, citraq; omnem prę ſum ptionem in confesſione dicãtur, quod piorum ho minum uſus demonſtrat, taceri tamen citra cul- pam, multisq. alijs remedijs expiari poſſunt. Verum, cum uniuerſa mortalia peccata,

etiam

etiam cogitationis, homines irę filios, & Dei inimicos reddant; neceßum est omnium etiam ueniam, cum aperta, & uerecunda confesſione, à Deo quærere. Itaq; dum omnia, quæ memoriæ occurrunt, peccata Christi fideles confiteri ſtudent, procul dubio omnia diuinæ miſericordiæ ignoſcenda exponunt, qui uerò ſecus faciunt & ſcienter aliqua retinent, nihil diuinę bonitati per ſacerdotem remittendum proponunt, ſi enim erubeſcat ægrotus uulnus medico detegere, quod ignorat, medicina nou curat. Colligitur præterea etiam eas circunstantias in Confesſione explicandas eſſe, quę ſpeciem peccati mutant, quod ſine illis peccata ipſa, neque à pœnitentibus integre exponantur, nec iudicibus innoteſcant, & fieri nequeat, ut de grauitate criminum rectè cenſere posſint, & pœnam, quam oportet, pro illis, pœnitentibus imponere. unde alienum a ratione est, docere circumstantias has ab hominibus otioſis excogitatas fuiße, aut unam tantum circumſtantiam confitendam eſſe, nempe peccaſſe in fratrē. Sed & impium eſt, Confesſionem, quæ hac ratione fieri pręcipitur, imposſibilem dicere, aut carnificinam illam cōſcientiarum appellare. constat enim nihil aliud in Eccleſia à pęnitentibus exigi, quam ut, postquam quiſque diligentius ſe excuſſerit, & conſcientiæ ſuę ſinus omnes, & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus ſe Dominum, & Deum ſuum mortaliter offendiſ

se meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in uniuersum, ea dem Confessione inclusa esse intelliguntur, pro quibus fideliter cũ Propheta dicimus, Ab occultis meis munda me Domine. Ipsa uerò huiusmodi confessionis difficultas, ac peccata detegendi uerecundia, grauis quidem uideri posset, nisi tot, tantisq. commodis, & consolationibus leuaretur; quæ omnibus, dignè ad hoc sacramentum accedentibus, per absolutionem certissimè conferuntur. Cæterum, quo ad modum confitendi secretò apud solum sacerdotem, & si Christus non uetuerit, quin aliquis in uindictã suorum scelerum, & sui humiliationem, cùm ob aliorum exemplum, tùm ob Ecclesię offensę ędificationem, delicta sua publicè confiteri posſit: non est tamen hoc diuino præcepto mandatum, nec satis consultè humana aliqua lege præciperetur, ut delicta, præsertim secreta, publica eſsent confessione aperienda, unde cùm à sanctissimis, & antiquissimis Patribus magno, unanimiq. consensu secreta Confessio sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta usa est, & modò etiam utitur, fuerit semper commendata, manifestè refellitur inanis eorum calumnia, qui eam à diuino mandato alienam, & inuentum humanum eſse, atque à Patribus, in Concilio Lateranensi congregatis, initium habuiſſe, docere non uerentur, neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit

uo

ut Christi fideles confiterentur: quod iure diuino necessarium, & institutum intellexerat: sed ut præceptum Confessionis, saltem semel in anno, ab omnibus, & singulis, cum ad annos discretionis peruenissent, impleretur. unde iam in uniuersa Ecclesia, cum ingenti animarum fidelium fructu, obseruatur mos ille salutaris confitendi, sacro illo, & maximè acceptabili tempore Quadragesimæ; quem morem hæc sancta Synodus maximè probat, & amplectitur, tanquam pium, & merito retinendum.

De ministro huius Sacramenti, & Absolutione. Cap. VI.

Circa ministrũ autẽ huius Sacramenti, declarat sancta Synodus, falsas esse, & à ueritate Euãgelij penitus alienas, doctrinas omnes, quæ ad alios quos homines, præter Episcopos, & sacerdotes, Clauium ministerium perniciosè extendũt; putantes uerba illa Domini: Quæcunque alligaueritis super terram, erunt alligata & in cælo, & quęcunque solueritis super terram, erũt soluta & in cælo; & quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: ad omnes Christi fideles indifferẽter, & promiscuè, contra institutionem huius Sacramenti, ita fuiße dicta, ut quiuis potestatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem

nē,si correptus acquieuerit;secreta uerò per spon taneam Confessionē cuicunque factā. Docet quoque etiā sacerdotes,qui peccato mortali tenētur, per uirtutem Spiritus sancti,in ordinatione collatā,tāquam Christi ministros,functionē remittēdi peccata exercere,eosq́. praue sentire, qui in malis sacerdotibus hāc potestatē nō esse cōtendunt. Quāuis autē Absolutio sacerdotis alieni beneficij sit dispēsatio,tamē nō est solūmodò ministerium,uel annūciādi Euāgeliū,uel declarādi remissa eße peccata,sed ad instar actus iudicialis,quo ab ipso uelut à iudice sentētia pronūciatur.atq; ideo nō debet pænitens adeò sibi de sua ipsius fide blandiri, ut,etiam si nulla illi adsit contritio, aut sacerdoti animus serio agēdi, & uerè absoluendi desit,putet tamen se , propter suam solam fidem uerè & coram Deo, eße absolutū,nec enim fides sine Pænitentia remissionem ullam peccatorum præstaret,nec is esset, nisi salutis suę negligentissimus,qui sacerdotem iocosè absoluentem cognosceret, & nō aliū serio agentē,sedulò requireret.

De casuum reseruatione. Cap. VII.

Quoniam igitur natura, & ratio iudicij illud exposcit, ut sententia in subditos dumtaxat feratur , persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & uerissimum esse Synodus hac confirmat, nullius momenti absolutionem eam eße debere,quā sacer-

ſacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut ſubdelegatam non habet iuriſditionem. Magnopere uerò ad Chriſtiani populi diſciplinam pertinere ſanctiſſimis Patribus noſtris uiſũ eſt ut atrociora quædam, & grauiora crimina non à quibusſuis, ſed à ſummis dumtaxat ſacerdotibus abſoluerentur, unde meritò Pontifices Max. pro ſuprema poteſtate, ſibi in Eccleſia uniuerſa tradita, cauſas aliquas criminũ grauiores ſuo potuerunt peculiari iudicio reſeruare. Neque dubitãdum eſt, quando omnia, quæ à Deo ſunt, ordinata ſunt, quin hoc idem Epiſcopis omnibus in ſua cuique diœceſi, in ædificationem tamen, non in deſtructionem, liceat pro illis in ſubditos tradita ſupra reliquos inferiores ſacerdotes auctoritate, præſertim quò ad illa quibus excommunicationis cenſura annexa eſt. Hanc autem delictorum reſeruationem, conſonum eſt diuinæ auctoritati, nõ tantum, in extrema politia, ſed etiam coràm Deo uim habere, uerũtamen piè admodum, ne hac ipſa occaſione aliquis pereat, in eadem Eccleſia Dei cuſtoditum ſemper fuit, ut nulla ſit reſeruatio in articulo mortis, atque ideò omnes ſacerdotes quolibet pænitentes a quibuſuis peccatis, & cenſuris abſoluere posſint; extra quem articulum ſacerdotes cum nihil posſint in caſibus reſeruatis, id unum pænitentibus perſuadere nitantur, ut ad ſuperiores, & legitimos iudices pro beneficio Abſolutionis accedant.

De

De satisfactionis necessitate, & fructu. Cap. VIII.

Demum, quo ad Satisfactionem, quæ ex omnibus pęnitentiæ partibus, quemadmodum à Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tēpore cōmendata, ita una maximè nostra ætate, summo pietatis prætextu, impugnatur ab ijs, qui speciē pietatis habent, uirtutē autē eius abnegarūt, sancta Synodus declarat falsum omnino esse, & à uerbo Dei alienū, culpā à Domino nunquam remitti, quin uniuersa etiā pœna condonetur; perspicua enim, & illustria in sacris literis exempla reperiuntur, quibus, præter diuinam traditionem, hic error quā manifestissimè reuincitur. Sanè et diuinæ iustitiæ ratio exigere uidetur, ut aliter ab eo in gratiam recipiātur, qui ante Baptismū per ignorantiam deliquerint, aliter uerò, qui, semel à peccati, & Dæmonis seruitute liberati, & accepto Spiritus sancti dono, scienter templū Dei uiolare, & Spiritum sanctum contristare non formidauerint. Et diuinam clementiam decet, ne ita nobis absque ulla satisfactione peccata dimittantur, ne occasione accepta, peccata leuiora putantes, uelut iniurij, & contumeliosi Spiritui sancto in grauiora labamur, thesaurizantes nobis irā in die irę, proculdubio.n. magnopere à peccato reuocant, & quasi freno quodā coercent hæ satisfactoriæ

tisfactoriæ pœnæ, cautioresque, & uigilantiores in futurum pænitentes efficiunt; medentur quoq; peccatorum reliquijs, & uitiosos habitus, malè uiuendo comparatos, contrarijs uirtutum actionibus tollunt. Neque uerò securior ulla uia in Ecclesia Dei unquam existimata fuit ad amouendā imminentem à Domino pœnam, quàm ut hæc pœnitētię opera homines cum uero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quod, dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo Iesu, qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est, conformes efficimur, certissimam quoque inde arrham habentes, quod si compatimur, & glorificabimur. Neque uerò ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exoluimus, ut non sit per Christum Iesum. nam qui ex nobis, tanquam ex nobis, nihil poßumus, eo cooperante, qui nos confortat, omnia poßumus. ita nō habet homo unde glorietur, sed omnis gloriatio nostra in Christo est, in quo uiuimus, in quo meremur, in quo satisfacimus, facientes fructus dignos pœnitentię, qui ex illo uim habent, ab illo offeruntur Patri, & per illum acceptantur à Patre. Debent ergo sacerdotes Domini, quantū spiritus, & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate salutares & conuenientes satisfactiones iniungere, ne si forte peccatis conniueant, & indulgentius cum pœnitentibus agant, leuissima quędam opera pro gra

uissimis delictis iniungendo alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, ut satisfactio quam imponunt, non sit tantũ ad nouæ uitæ custodiam, & infirmitatis medicamentũ, sed etiam ad præteritorum peccatorũ uindictam & castigationem; nam Claues sacerdotum non ad soluendum dumtaxat, sed & ad ligãdum cõcessas etiã antiqui Patres & credunt, et docent. nec propterea existimarunt, Sacramentũ Pænitentiæ esse forum iræ, uel pœnarum, sicut nemo unquam Catholicus sensit ex huiusmodi nostris satisfactionibus uim meriti, & satisfactionis Domini nostri Iesu Christi, uel obscurari, uel aliqua ex parte imminui: quod dũ Nouatores intelligere nolunt, ita optimam pænitentiam, nouam uitam esse docẽt, ut omnem satisfactionis uim, & usum tollant.

De operibus Satisfactionis. Cap. IX.

Docet præterea, tantam esse diuinæ munificentię largitatem, ut non solùm pænis spõte à nobis pro uindicando peccato susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mẽsura delicti impositis, sed etiam, quod maximum amoris argumentum est, temporalibus flagellis à Deo inflictis, & à nobis patienter toleratis, apud Deum Patrẽ per Christum Iesum satisfacere ualeamus.

Doctrina de Sacramento extremæ Vnctionis.

Visum est autem sanctæ Synodo, præcedenti doctrinę de Pœnitentia adiungere ea, quæ sequũtur de sacramento extremæ Vnctionis, quod non modò Pœnitentię, sed totius Christianæ uitę, quæ perpetua pœnitentia esse debet, consumatiuum existimatum est à Patribus. Primum itaque, circa illius institutionem declarat, & docet, quod Clementissimus Redemptor noster, qui seruis suis quouis tempore uoluit de salutaribus remedijs aduersus omnia omniũ hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis alijs præparauit, quibus Christiani conseruare se integros, dum uiuerent, ab omni grauiore spiritus incõmodo possint, ita extremę Vnctionis Sacramento finem uitæ, tamquam firmissimo quodam prȩsidio, muniuit. nam & si aduersarius noster occasiones per omnem uitã quærat, & captet, ut deuorare animas nostras quoquo modo possit nullum tamen tempus est, quo uehementius ille omnes suę uersutię neruos intendat ad perdendos nos pœnitus, & à fiducia etiam si posit, diuinę misericordiæ deturbandos, quàm cum impendere nobis exitum uitæ perspicit.

De institutione Sacramenti extremæ unctionis. Cap. I.

Instituta est autē sacra Vnctio infirmorum tāquam uerè, & propriè Sacramentū noui testamēti, à Christo Domino nostro, apud Marcū quidē insinuatum, per Iacobū autē Apostolū, ac Domini fratrē, fidelibus cōmēdatū, ac promulgatū. Infirmatur, inquit, quis in uobis; inducat presbyteros Ecclesiæ, & orent super eū, ungentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei saluabit infirmū, & alleuiabit eū Dominus, &, si in peccatis sit, dimittētur ei. Quibus uerbis, ut ex Apostolica traditione, per manus accepta, Ecclesia didicit, docet materiā, formā, propriū ministrum, & effectum huius salutaris Sacramenti. intellexit enim Ecclesia, materiā esse oleum, ab Episcopo benedictū. nā Vnctio apertissimè Spiritus sancti gratiā qua inuisibiliter anima ęgrotātis inūgitur, repræsentat; formam deinde esse illa uerba, Per istam unctionem. &c.

De effectu huius Sacramenti. Cap. II.

in ueritá *Res porrò, & effectus huius Sacramenti illis uerbis explicatur. Et oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, &, si in peccatis sint, dimittentur ei. res etenim hęc gratia est Spiritus sancti, cuius unctio delicta, si quæ sint*

adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit, & ægroti animam alleuiat, & confirmat, magnã in eo diuinæ misericordię fiduciã excitando, qua infirmus subleuatus, & morbi incommoda, ac labores leuius fert, & tentationibus Dæmonis, calcaneo insidiantis, facilius resistit, & sanitatem corporis interdum, ubi saluti animæ expedierit, consequitur.

purgare

De ministro huius Sacramenti, & tempore quo dari debeat. Cap. III.

IAM uerò, quod attinet ad pręscriptionem eorum qui & suscipere, & ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscure fuit illud etiam in uerbis prædictis traditum. nam & ostenditur illic, proprios huius Sacramenti ministros esse Ecclesiæ Presbyteros, quo nomine, eo loco, non ætate seniores, aut primiores in populo intelligẽdi ueniunt, sed aut Episcopi, aut sacerdotes, ab ipsis ritè ordinati, per impositionem manuum Presbyteri. Declaratur etiam, esse hanc Vnctionem infirmis adhibendam illis uerò præsertim qui tàm periculosè decumbunt, ut in exitu uitæ constituti uideantur unde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. Quod si infirmi post susceptam hanc Vnctionem conualuerint, iterum huius Sacramenti subsidio iuuari poterunt cum in aliud simile uitæ discrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tam apertam, & dilucidam

dam Apostoli Iacobi sententiam docent hanc Vnctionem, uel figmentum esse humanum, uel ritum à Patribus acceptũ, nec mandatum Dei, nec promissionem gratię habentem, & qui illam iam cessasse aßerunt, quasi ad gratiam curationum dumtaxat in primitiua Ecclesia referenda esset, & qui dicunt ritum, & usum, quem sancta Romana Ecclesia in huius Sacramẽti administratione obseruat, Iacobi Apostoli sententiæ repugnare, atque ideò in aliũ commutandum eßc, & denique, qui hanc extremam Vnctionem à fidelibus sine peccato contemni posse affirmant. hæc enim omnia manifestissimè pugnant cum perspicuis tanti Apostoli uerbis. Nec profectò Ecclesia Romana, aliarum omnium mater, & magistra, aliud in hac administranda Vnctione, quãtum ad ea, quæ huius Sacramenti substantiam perficiunt, obseruat, quam quod beatus Iacobus prescripsit. Nec uero tanti Sacramenti contemptus absque ingenti scelere, & ipsius Spiritus sancti iniuria esse posset.

Hæc sunt, quæ de Pœnitentiæ & extremę Vnctionis Sacramentis hæc sancta œcumenica Synodus profitetur, & docet, atque omnibus Christi fidelibus credenda, & tenenda proponit. Sequentes autem Canones inuiolabiliter seruandos esse tradit, & aßerentes contrarium perpetuò damnat, & anathematizat.

DE SANCTISSIMO POENITENTIAE SACRAMENTO.

CANON. I.

Si quis dixerit, in Catholica Ecclesia pænitẽtiam non esse uerè, & propriè Sacramentum, pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, à Christo, Domino nostro, institutum; anathema sit.

CANON II.

Si quis Sacramenta confudens, ipsum Baptismum, Pænitentiæ Sacramentũ esse dixerit, quasi hæc duo Sacramenta distincta non sint, atque ideò Pænitentiam non rectè secundam post naufragiũ tabulam appellari, anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, uerba illa Domini Saluatoris, Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt, non esse intelligenda, de potestate remittendi, & retinendi peccata in Sacramẽto Pœnitentiæ, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit; detorserit autem, contra institutionem huius Sacramenti, ad auctoritatem prædicandi Euangelium, anathema sit.

CANON IIII.

Si quis negauerit, ad integram, & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in pœnitente, quasi materiam Sacramenti Pœnitentię, uidelicet, Contritionem, Confeßionem, & Satisfactionem, quæ tres Pœnitentiæ partes dicuntur, aut dixerit, duas tantum esse Penitentię partes; terrores scilicet incussos conscientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, uel absolutione, qua credit quis sibi per Christum remissa peccata; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, eam Contritionem, quæ paratur per discußionem, collectionem, & detestationem peccatorum, qua quis recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum suorum grauitatem, multitudinem, fœditatem, amißionem æternę beatitudinis, & æternæ damnationis incursum, cum proposito melioris uitæ, non eße uerum, & inutilem dolorem, nec pręparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam, & magis peccatorem; demum, illam esse dolorem coactum, & non liberum, ac uoluntarium; anathema sit.

CANON VI.

Si quis negauerit, Confeßionem sacramentalem

lem, uel institutam, uel ad salutem necessariam esse iure diuino; aut dixerit, modum secretè confitendi soli sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper obseruauit, & obseruat, alienum esse ab institutione, & mandato Christi, & inuentum esse humanum, anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, in Sacramento Pænitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium non esse iure diuino, cōfiteri omnia, & singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ sunt contra duo ultima Decalogi præcepta, & circunstantias, quæ peccati speciem mutant: sed eam Confessionem tantum esse utilem ad erudiendum, & consolandum pænitentem, & olim obseruatam fuisse tantum ad satisfactionem canonicam imponendam; aut dixerit, eos, qui omnia peccata confiteri student, nihil relinquere uelle diuinæ misericordię ignoscendum; aut demum, non licere confiteri peccata uenialia; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Confessionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia seruat, esse impossibilē, & traditionem humanam, à pijs abolendam, aut ad eam non teneri omnes, & singulos utriusque sexus, Christi fideles, iuxta magni Concilij Lateranensis

ranensis constitutionem, semel in anno, & ob id suadendum esse Christi fidelibus, ut non confiteãtur tempore Quadragesimæ; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Absolutionem sacramẽtalem sacerdotis non esse actum iudicialem, sed nudum ministerium pronunciandi, & declarandi remissa eße peccata confitenti, modò tantum credat, se esse absolutum; aut sacerdos non serio, sed ioco absoluat, aut dixerit, non requiri Confessionem pœnitentis, ut sacerdos eum absoluere poßit, anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, sacerdotes, qui in peccato mortali sunt, potestatem legandi, & soluendi non habere: aut non solos sacerdotes eße ministros absolutionis, sed omnibus, & singulis Christi fidelibus eße dictum: Quęcunq; ligaueritis super terram, erunt ligata & in cælo. & quæcumque solueriis super terram, erunt soluta & in cælo: & quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt: quorum uerborum uirtute quilibet absoluere poßit peccata, publica quidem per correptionem dumtaxat, si correptus acquieuerit; secreta uerò per spontaneam confessionem; anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, Episcopos non habere ius reseruandi sibi casus, nisi quo ad eternam politiam, atque ideo casum reseruationem non prohibere, quo minus sacerdos à reseruatis uerè absoluat; anathema sit.

CANON XII

Si quis dixerit, totam pœnam simul cum culpa remitti semper à Deo, satisfactionẽq; pœnitẽtiam non esse aliam, quàm fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfecisse, anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, pro peccatis, quo ad pœnã tẽporalẽ, minimè Deo per Christi merita satisfieri pœnis, ab eo inflictis, & patienter toleratis, uel à sacerdote iniunctis, sed neque sponte susceptis, ut ieiunijs, orationibus, eleemosynis, uel alijs etiã pietatis operibus, atque ideo optimam pœnitentiam, esse tantum nouam uitam, anathema sit.

CANON XIIII.

Si quis dixerit, satisfactiones, quibus pœnitẽtes per Christum Iesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam

nam de gratia, & uerum Dei cultum, atque ipsũ beneficium mortis Christi obscurantes; anathema sit.

CANON XV.

Si quis dixerit, Claues Ecclesię esse datas tãtum ad soluendum, non etiam ad ligandum: & propterea sacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clauium, & contra institutionem Christi, & fictionem eße, quod, uirtute Clauium, sublata pœna ęterna, pœna tẽporalis plerumque exoluenda remaneat; anathema sit.

DE SACRAMENTO EXTREMAE VNCTIONIS.

CANON I.

Si quis dixerit, extremam Vnctionem non esse uerè, & propriè Sacramentũ, à Christo Domino nostro institutum, & à beato Iacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantum acceptũ à Patribus, aut figmentum humanum; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, sacram infirmorum Vnctionem non conferre gratiam; nec remittere peccata,

tas nec alleuiare infirmos, sed iam ceßasse, quasi olim tãtũ fuerit, gratia curationũ, anathema sit.

CANON III.

SI quis dixerit, extremæ Vnctionis ritum, & usum, quem obseruat sancta Romana Ecclesia, repugnare sententiæ beati Iacobi Apostoli, ideoq. eum mutandum, posseq. a Christianis absque peccato contemni, anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Presbyteros Ecclesię, quos beatus Iacobus adducendos esse ad infirmum inũdum hortatur, nõ esse sacerdotes ab Episcopo ordinatos, sed ætate seniores in quauis cõmunitate, ob idq. propriũ extremæ unctionis ministrũ non esse solum sacerdotem, anathema sit.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

Procemium.

CVM proprie Episcoporum munus sit, subditorum omnium uitia redarguere, hoc illis præcipuè cauendum erit, ne Clerici, præsertim ad animarum curam constituti, criminosi sint, neue inhonestam uitam, ipsis conniuentibus, ducant. nam, si eos prauis, & corruptis moribus esse permittant, quo pacto laicos de ipsorum uitiis

tijs redarguent;qui uno ab eis sermone conuinci possent,quòd Clericos ipsis patiantur esse deteriores?qua etiam libertate laicos corripere poterunt sacerdotes,cùm tacitè sibi ipsi respõdeãt,eadẽ se admisisse,quę corripiunt?Monebunt propterea Episcopo suos Clericos, in quocunque ordine fuerint,ut cõuersatione,sermone,& sciẽtia commisso sibi Dei populo prçeãt,memores eius,quod scriptũ est.Sancti estote,quia& ego sanctus sum. Et iuxta Apostoli uocẽ,Nemini dent ullam offensionẽ,ut nõ uituperetur ministerium eorũ,sed in omnibus exhibeant se sicut ministros Dei, ne illud prophetæ dictũ impleatur in eis,Sacerdotes Dei contaminãt sancta,& reprobant legem. Vt autẽ ipsi Episcopi id liberius exequi,ac quoquam prætextu desuper impediri nequeant,eadẽ sacrosancta œcumenica,& generalis,Tridẽtina Synodus præsidentibus in ea eisdem Apostolicę Sedis Legato, & nuncijs, hos, qui sequuntur, Canones statuendos,& decernendos duxit.

Cap. I.

Cum honestius, ac tutius sit subiecto, debitam Prępositis obediẽtiã impẽdẽdo,in inferiori ministerio deseruire,quã cũ Præpositorũ scãdalo graduũ altiorũ appetere dignitatẽ,ei, cui ascẽsus ad sacros ordines à suo Prçlato,ex quacũque causa, etiã ob occultũ crimen quomodolibet,etiã extraiudicialiter, fuerit interdictus:aut qui à suis Ordinibus seu gradibus,uel dignitatibus ecclesiasti-

cis fuerit suspensus, nulla contra ipsius Prelati uo luntatem concessa licentia de se promoueri faciẽdo, aut ad priores Ordines, gradus, & dignitates, siue honores restitutio suffragetur.

Cap. II.

ET, quoniam nonnulli Episcopi Ecclesiarum, quæ in partibus infidelium consistunt, clero carentes, & populo Christiano, cum ferè uagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non quæ Iesu Christi, sed alienas oues inscio proprio pastore quærentes, dum per hanc sanctam Synodum se pontificalia officia in alterius diœcesi, nisi de loci ordinarij expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tãtum, exercere prohibitos uident, in legis fraudem, & contemptum, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius diœcesis sua temeritate eligunt, & quoscumque ad se uenientes, etiam si suorum Episcoporum, seu prælatorum literas commendaticias non habeant, clericali charactere insignire, & ad sacros etiã præsbyteratus Ordines promouere præsumunt, quò plerumque fit, ut minus idonei, & rudes, ac ignari, & qui à suo Episcopo tamquam inhabiles, & indigni reiecti fuerũt, ordinati, nec diuina officia peragere, nec ecclesiastica Sacramenta rectè ualeãt ministrare: Nemo Episcoporum, qui Titulares uocantur, etiam si in

si in loco nullius diœcesis, etiam exempto, aut ali quo monasterio cuiusuis ordinis resederint, aut moram traxerint, uigore cuiusuis priuilegij sibi de promouendo quoscumque ad se uenientes pro tempore concessi, alterius subditum, etiam prætextu familiaritatis continuæ commensalitatis suæ, absque sui proprij Prælati expresso consensu, aut literis dimissorijs ad aliquos sacros, aut minores ordines, uel primam Tonsuram promouere, seu ordinare ualeat: contrafaciens ab exercitio Pontificalium per annum, taliter uerò promotus ab executione Ordinum sic susceptorum donec suo Pręlato uisum fuerit, ipso iure sint suspensi.

Cap. III.

Episcopus quoscunque suos Clericos, præsertim in sacris constitutos, absque suo præcedenti examine, & commendaticijs literis, quacumque auctoritate promotos, licet tamquam habiles ab eo, à quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad diuina officia celebranda, seu Ecclesiastica Sacramenta ministranda minus idoneos, & capaces repererit, ac susceptorum Ordinum exercitio ad tempus, de quo ei uidebitur, suspendere, & illis, ne in altari, aut aliquo Ordine ministrent, interdicere possit.

Cap.

Caput IIII.

Omnes ecclesiarũ Prelati, qui ad corrigendos subditorũ excessus diligenter intendere debẽt, & à quibus nullus clericus per huius sanctæ Synodi statuta, cuiusuis priuilegij prætextu, tutus censetur, quo minus iuxta canonicas sanctiones uisitari, puniri, & corrigi possit, si in ecclesiis suis resederint; quoscũque seculares clericos, qualitercũque exemptos, qui alias suæ iurisdictioni subessent, & de eorũ excessibus, criminibus, & delictis quoties, & quãdo opus fuerit, etiã extra uisitationẽ, tamquã ad hoc Apostolicæ Sedis delegati, corrigendi, & castigandi facultatem habeãt, quibuscũque exẽptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordiis, quæ tantũ suos obligent auctores, ipsi clericis, ac eorũ consanguineis, capellanis, familiaribus, procuratoribus, & aliijs quibuslibet, ipsorũ exẽptorũ contẽplatione, & intuitu minimè suffragantibus.

Caput V.

INSVPER, cum nõnulli, qui sub pretextu quod super bonis, & rebus, ac iuribus suis diuersæ ei iniurię, ac molestię inferantur, certos iudices per literas Conseruatorias deputari obtinent, qui illos à molestijs, & iniurijs huiusmodi

tueantur ac defendãt, & in poßesſione, ſeu quaſi bonorum, rerum, ac iurium ſuorũ manuteneant, & conſeruent: nec ſuper illis eos moleſtari permittant: ciuſmodi literas in pleriſque contra concedentis mentem in reprobũ ſenſum detorqueãt: idcirco nemini omnino, cuiuſcunque dignitatis, & conditionis ſit, etiam ſi Capitulum fuerit, Conſeruatoriæ literæ, cum quibuſcũque clauſulis aut decretis, quoruncunque iudicũ deputatione, quocunque etiam alio prętextu aut colore conceſſæ, ſuffragentur ad hoc, ut coram ſuo Epiſcopo, ſiue alio Superiore ordinario, in criminalibus & mixtis cauſis accuſari & conueniri, ac contra eum inquiri & procedi non poſſit: aut quo minus, ſi quę iura ei exceſſione competierint, ſuper illis liberè ualeat apud iudicem ordinarium cõueniri. In ciuilibus etiam cauſis, ſi ipſe actor extiterit, aliquem ei apud ſuos Conſeruatores iudices in iudiciũ trahere minimè liceat. Quod ſi in his cauſis, in quibus ipſe reus fuerit, contingerit, ut electus ab eo Conſeruator, ab actore ſuſpectus eſſe dicatur: at ſi qua inter ipſos indices, Conſeruatorem, & ordinarium controuerſia ſuper competentia iuriſdictionis orta fuerit: nequaquam in cauſa ꝓcedatur, donec per arbitros, ĩ forma iuris electos ſuper ſuſpitione, aut iuriſdictionis competẽtia fuerit iudicatũ. Familiaribus uerò eius q̃ huiuſmodi literis Cõſeruatorijs tueri ſe ſolẽt, nihil ille proſint, prętерquam duobus dumtaxat: ſi tamen illi

pro-

proprijs eius sumptibus uixerint. Nemo etiam similium literarum beneficio ultra quinquẽnium gaudere possit. Non liceat quoque Conseruatoribus iudicibus ullum habere tribunal erectum. In causis uerò mercedum, aut miserabilium personarum huius sanctę Synodi super hoc decretum in suo robore permaneat. Vniuersitates autem generales, ac collegia Doctorum, seu scholarium, & regularia loca, nec non hospitalia actu hospitalitatem seruantia, ac Vniuersitatum, Collegiorum, locorum, & hospitalium huiusmodi personæ in pręsenti Canone minimè comprehensæ, sed exemptæ omnino sint & esse intelligantur.

Cap. VI.

QVIA uerò, & si habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos uestes proprio congruentes ordini semper deferre, ut per decẽtiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant: tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religionisque cõtemptus, ut propriam dignitatem, & honorem clericalem parui pendentes, uestes etiam deferant publicè laicales, pedes in diuersis ponentes, unum in diuinis, alterum in carnalibus: propterea omnes ecclesiasticę personæ, quantumcumque exemptæ, quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualiacunque Ecclesiastica ob crescere

tinuerint, si postquam ab Episcopo suo, etiam per edictum publicum moniti fuerint, honestum habitũ clericalem, illorũ ordini, & dignitati cõgruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationẽ, & mãdatum nõ detulerint, per suspẽsionẽ ab ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum beneficiorum, nec non, si, semel correpti, denuò in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum, & beneficiorum huiusmodi coercere possint, & debeant, constitutionẽ Clementis Quinti in Cõcilio Vienensi editam, quæ incipit: Quoniam inuocando, & ampliando.

Cap. VII.

CVm etiam qui per industriã occiderit proximũ suum, & per insidias, ab altari auelli debeat: qui sua uoluntate homicidium perpetrauerit, etiam si crimen id, nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultũ fuerit, nullo tempore ad sacros ordines promoueri possit, nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia etiam si curam non habeant animarum, conferri liceat, sed omni ordine, ac beneficio, & officio Ecclesiastico perpetuo careat: si uerò homicidium non ex proposito, sed casu, uel uim repellendo, ut quis se à morte defenderet, fuiße cõmissum narretur, quam ob causam etiam, ad sacrorum ordinum, & altaris ministerium, & benefi-

cia quæcunque ac dignitates, iure quodam modo dispensatio debeatur, committatur loci Ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu uiciniori Episcopo: qui non nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter dispẽsare possit.

Cap. VIII.

Præterea, quia nonnulli, quorum etiam aliqui ueri sunt Pastores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus præesse querunt, & ita alienis subditis quandoque intendunt, ut suorum curam negligant: quicunque, etiam Episcopali præditus dignitate, qui alienos subditos puniendi priuilegiũ habuerit, cõtra Clericos sibi nõ subditos, præsertim in sacris constitutos, quorũcumq; etiã atrocium criminũ reos nisi cum proprij ipsorum Clericorum Episcopi, si apud ecclesiam suã resederit, aut personæ ab ipso Episcopo deputandæ interuẽtu, nequaquã procedere debeat, aliàs processus et inde secuta quæcunque uiribus omnino careant.

Cap. IX.

ET, quia iure optimo distinctæ fuerut diœceses & parochię, ác unicuique gregi proprij attributi Pastores, & inferiorum ecclesiarum Rectores, qui suarum quisque ouium curam habeant: ut ordo Ecclesiasticus non confundatur,

 aut

aut una & eadem Ecclesia duarum quodam modo diœcesum fiat, non sine graui eorum incommodo, qui illi subditi fuerint: beneficia unius diœcesis, etiam si parochiales Ecclesiæ, Vicariæ perpetuæ, aut simplicia beneficia, seu præstimonia, aut præstimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacunque de causa, alterius diœcesis beneficio, aut monesterio, seu collegio, uel loco etiam pio perpetuo non uniantur: decretum huius sanctæ Synodi super huiusmodi unionibus in hoc declarando.

Cap. X.

REGVLARIA beneficia, in titulum Regularibus professis prouideri consueta, cum per obitum, aut resignationem, uel alias illa in titulum obtinentis uacare contigerit, religiosis tantùm illius ordinis, uel ijs, qui habitum omninò suscipere, & professionem emittere teneantur, & non alijs, ne uestem lino lanaque contextam induant, conferantur.

Cap. XI.

QVIA uerò Regulares, de uno ad alium ordinem translati, facilè à suo Superiore licentiam standi extra monasterium obtinere solēt, ex quo uagandi, & apostatādi occasio tribuitur: nemo cuiuscunque ordinis Prælatus, uel Superior,

uigore cuiuſuis facultatis aliquem ad habitum, & profesſionem admittere posſit, niſi ut in ordine ipſo, ad quem transfertur, ſub ſui Superioris obedientia in clauſtro perpetuò maneat, ac taliter translatus, etiam ſi canònicorum Regulariũ fuerit, ad beneficia ſecularia, etiam curata omnino incapax exiſtat.

Cap. XII.

NEMO, etiam cuiuſuis dignitatis Eccleſiaſticæ, uel ſecularis, quacunque ratione, niſi eccleſiam, beneficium, aut capellam de nouo fundauerit, & conſtruxerit, ſeu iam erectam, quæ tamen ſine ſufficienti dote fuerit, de ſuis propriis & patrimonialibus bonis competenter dotauerit: ius patronatus impetrare aut obtinere posſit aut debeat. In caſu autem fundationis aut dotationis, huiuſmodi inſtitutio Epiſcopo, & non alteri inferiori reſeruetur.

Cap. XIII.

NON liceat præterea patrono cuiuſuis priuilegij pretextu aliquem ad beneficia ſui iuris patronatus, niſi Epiſcopo loci ordinario ad quem prouiſio ſeu inſtitutio ipſius beneficij, ceſſante priuilegio, iure pertineret, quoquo modo præſentare: alias præſentatio, ac inſtitutio, forſan ſecutę, nullę ſint, & eſſe intelligantur.

Indictio futuræ Sessionis.

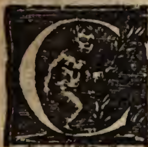
DEclarat præterea sancta Synodus, in futura Sessione, quam ad XXV. diē Ian. subsequentis anni M. D. L I I. habendam che iam decreuit, unà cum sacrificio Missæ agendum, & tractandum etiam esse de Sacramento Ordinis, & prosequendam esse materiam reformationis.

SESSIO XV.

QVAE EST QVINTA SVB. IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXV. IAN. M. D. L I I.

Decretum prorogationis Sesſionis.

VM ex eo, quod proximis Sesſionibus decretum fuit: sancta hæc, & uniuerſalis Synodus per hos dies accuratisſimè, diligentisſiméque tractauerit ea, quæ ad ſanctisſimum Miſſæ ſacrificium, & ad Sacramentum Ordinis ſpectant, ut hodierna Sesſione, quemadmodũ Spiritus ſanctus ſuggesſiſſet, decreta de his rebus, & quatuor præterea articulos ad ſanctisſimum Euchariſtię Sacramentum pertinentes, in hanc tandem Sesſionem dilatos publicaret: atque interim affuturos eſſe putauerit ad hoc ſacroſanctum Conciliũ eos, qui Proteſtãtes ſe uocant: quorum cauſa eorum publicationem articulorũ diſtulerat, & ut liberè, ac ſine cunctatione ulla huc uenirent, fidem eis publicam, ſiue ſauũ conductum conceſſerat: tamen, cùm illi nondum uenerint: & eorũ nomine ſupplicatum huic ſanctę Synodo fuerit, ut publicatio quæ hodierno die facienda fuerat,

rat, in sequentem Sessionem differatur, certa spe allata affuturos eos esse omnino multo ante illam Sessionẽ, saluo conductu amplioris formę interim accepto; Eadem sancta Synodus in Spiritu sancto legitimè congregata, ijsdem Legato, & Nuncijs præsidentibus, nihil magis optans, quã ex prę stantissima natione Germanica omnes de religione dissensiones, & schismata tollere, ac eius quieti, paci, otioque consulere: parata ipsos, si uenerint, & humaniter excipere, & benignè audire: confidensque eos nõ fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ, sed ueritatis cognoscendæ studio esse uenturos, &, ut Euangelicæ ueritatis studiosos decet, sanctę matris Ecclesiæ decretis, ac disciplinæ ad extremum esse acquieturos: sequentem Sessionem ad edenda & publicanda ea, quæ suprà cõmemorata sunt, in diem festũ sancti Iosephi, qui erit die X I X. mensis Martij, distulit: ut satis illi temporis et spatij habeant, non solùm ad ueniendũ, uerũ etiã ad ea quæ uoluerint, antequam is dies ueniat, proponenda. Quibus ut omnem cũctandi diutius causam adimat, fidem publicam, siue saluum conductum eius, qui recitabitur, tenoris & sententiæ libenter dat & cõcedit. Interea uerò de Matrimonij Sacramẽto agendum, & de eo prę ter superiorum decretorum publicationẽ, definiendum esse eadem Sessione statuit & decernit, & prosequendam esse materiam reformationis.

Sal-

SALVVS CONDVCTVS Protestantibus datus.

SACROSANCta œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdē sanctæ sedis Apostolicæ, Legato, & nuncijs, inhærendo saluo conductui, in penultima Sessione dato, & illum iuxta tenorem infrascriptū, ampliãdo, Vniuersis fidē facit, quòd omnibus, & singulis sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & alijs quibuscunque uiris, cuiuscunque status, & conditionis, aut qualitatis existant, Germanicæ prouinciæ et nationis, ciuitatibus, ac alijs locis eiusdem, et omnibus alijs Ecclesiasticis, et secularibus, præsertim Augustanæ confessionis personis, qui, aut quæ unà cū ipsis ad hoc generale Tridentinū Conciliū ueniēt, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque uenerunt, quocūque nomine censeãtur aut ualeant nūcupari, tenore præsentium publicã fidē et plenissimam, uerissimãque securitatem, quã saluum conductū appellant, liberè ad hanc ciuitatem Tridentinam ueniendi, ibidemque manendi, standi, morandi, proponendi, loquēdi, unà cum ipsa Synodo de quibuscunque negocijs tractandi, examinandi, discutiendi, et omnia quæcumque ipsis libuerit,

buerit, ad articulos quoslibet tàm scripto, quàm uerbo liberè offerendi, propalandi, eosque Scripturis sacris, & beatorum Patrum uerbis, sententijs, & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi, & si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilij generalis respondendi, & cum ijs qui à Concilio delecti fuerint, disputandi, aut charitatiuè absque omni impedimento conferendi, oppobrijs, contumelijs & conuicijs penitus semotis: & signanter, quod causæ controuersæ, secundum Sacram Scripturam, & Apostolorum traditiones, probata Concilia, Catholicæ Ecclesiæ consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur: illo etiam addito, ut religionis prætextu aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum minime puniantur; impartitur, ac omnino concedit, sic etiam, ut propter illorum præsentiam neque in itinere, aut quocunque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina à diuinis officijs quouis modo cessetur. Et ut his peractis, uel non peractis, quandocũque ipsis libuerit: aut maiorum suorum mandato, & assensu ad propria reuerti optabunt; aut aliquis eorũ optabit; mox absque ulla renitentia, & occasione, aut mora, saluis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, uice uersa; possint iuxta beneblacitum liberè, & securè redire; de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum;
ut

ut tunc opportunè eorum ſecuritati, abſque dolo, & fraude prouideatur. Vult etiam ſancta Synodus in hac publica fide, ſaluoq. coductu, omnes quaſcunque clauſulas includi, ác cõtineri, ac pro incluſis haberi, quæ pro plena efficaci, & ſufficienti ſecuritate, in eundo, ſtando, & redeundo, neceſſariç, & opportunç fuerint. Illud etiam, ad maiorem ſecuritatem & pacis, ac conciliationis bonum, exprimens, quod, ſi quiſpiam, aut illorum aliqui, ſiue in itinere, Tridentum ueniendo, ſiue ibidem morando, aut redundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poßet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficium, eis conceßum, annullari, aut caſſari uult, & concedit, ut in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſis dumtaxat: & non ab alijs condigna animaduerſione cum emenda ſufficienti per partem ipſius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur; illorũ aßecurationis forma, condicionibus: & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiã uult, ut ſi quiſquam, uel aliqui ex ipſa Synodo, ſiue in itinere, aut manendo, aut redeundo aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poßet huius fidei publicç & aßecurationis beneficiũ uiolari, aut quoquo modo tolli, in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſa Synodo dũtaxat, & non ab alijs cõdigna animaduerſione & emẽda ſufficienti, per patrẽ dominorũ Germa

norum

norum Augustanæ confessionis,tunc hic presentium,merito laudanda,& approbanda, mox puniantur,præsenti aßecurationis forma condicionibus, & modis omninò manentibus illibatis. Vult preterea ipsa Synodus, quod, liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus & singulis toties, quotiescumque opportunũ fuerit,seu necessariũ, ad auram capiẽdam exire de ciuitate Tridẽtina & reuerti ad eandẽ,necnon nuncium,uel nuncios suos ad quæcumq. loca pro suis neceßariis negotiis ordinandis liberè mittere,seu destinare,ac ipsos missos,seu destinatos,seu missum, & destinatum suscipere toties,quoties eis uidebitur expedire ita quod aliqui, uel aliquis per deputandos Concilij socientur,qui eorum securitati prouideãt uel prouideat. Qui quidem saluus conductus, & securitates stare ac durare debent, & à tempore, & per tempus,quo ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & usq; ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum post sufficientem audientiam habitam,spatio uiginti dierum præmisso,cum ipsi petierint,aut Concilium, habita huiusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, à Tridento usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum,Deo fauente,restituet,dolo, & fraude prorsus exclusis. Quę quidem omnia pro uniuersis,& singulis Christi fidelibus,pro omnibus principibus, tàm Ecclesiasticis, quàm seculari-

bus

bus quibuscumque, atque omnibus alijs Ecclesiasticis, ac secularibus personis, cuiuscumque status, & cõdicionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet.

Insuper omni fraude, & dolo exclusis, uera, et bona fide promittit; ipsam Synodum nullam uel manifestè, uel occultè occasionem quæsituram, aut aliqua auctoritate, potẽtia, iure, uel statuto, priuilegio legum, uel Canonũ, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim Constantiensis & Senensis, quacũque forma uerborum expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ ipsis per ipsam Synodum concessæ, præiudiciũ quouis modo usuram, aut quemquã uti permißuram, quibus in hac parte pro hac uice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, uel suis, cuiuscũq. condicionis, uel status, aut preeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis & salui cõductus formam, & modũ in quocumq. puncto uel clausula uiolauerit (quod tamen dignetur auertere Omnipotẽs) & sufficiẽs emẽda non fuerit mox subsecuta, & ipsorũ arbitrio merito approbãda, & laudanda, habeant ipsam Synodũ, & habere poterunt; incidisse in oẽs pœnas quas iure diuino & humano, aut cõsuetudine, huiusmodi saluorũ conductuum uiolatores incurrere poßunt, absq. oĩ excusatione, aut quauis in hac parte cõtradictione.

SESSIO

SESSIO XVI.

QVAE EST SEXTA, ET VLTIMA SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXVIII. APR. M. D. LII.

Decretum suspensionis Concilij.

SAcrosancta œcumenica, generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea Reuerendissimis Dominis, Sebastiano, Archiepiscopo Sipontino, & Aloysio, Episcopo Veronensi, Apostolicis Nuncijs, tàm eorum proprio, quàm Reuerendissimi, & Illustrissimi Domini Marcelli, tit. S. Marcelli sanctæ Romanæ Ecclesia Cardinalis, Crescentij Legati, ob aduersam eius grauissimam ualetudinem absentis; nomine, non dubitat, Christianis omnibus patere, hoc Concilium œcumenicum Tridentum primo à Paulo fel. rec. conuocatum, & collectum fuiße: deinde à Sanctissimo Domino nostro, Iulio III. efflagitante Carolo Quinto, Augustissimo Imperatore, ea præcipuè causa fuisse restitutũ, ut religionem in multis orbis partibus, & præsertim in Germania, in diuersas opiniones miserabi-

miserabiliter distractam, in statum pristinum reuocaret, abusus & mores Christianorum corruptissimos emendaret, cumq. ad hoc agendum quamplurimi patres, nulla laborum suorum, periculorumq; habita ratione, & diuersis regionibus alacriter confluxissent, resq; strenuè, magno fidelium concursu, feliciterq; procederet, ac spes esset non leuis, illos Germanos, qui eas nouitates excitarant, in Concilium uenturos, sic animatos, ut ueris Ecclesiæ rationibus unaminiter acquiescerent; lux denique quædam rebus affulsisse uideretur, caputq; attollere inciperet profligata antea, & afflicta Respublica Christiana; ij repente tumultus, & ea bella hostis generis humani uersutia exarserunt, ut Concilium uelut hærere, ac suum cursum interrumpere satis incommodè cogeretur, spesq; omnis ulterioris progressus hoc in tempore tolleretur, tantumque aberat, ut sancta Synodus Christianorum malis, & incõmodis mederetur, ut multorum mentes, præter sui animi sententiam, irritaret potius, quàm placaret. Cum igitur ipsa sancta Synodus, omnia, & præcipuè Germaniam armis ardere, & discordijs uideret, omnes ferè Episcopos Germanos, præsertim Principes Electores, suis consultum ecclesiis è Consilio abijsse, decreuit tantæ necessitati non reluctari, & ad meliora tẽpora reticere, ut Patres, quod eis nunc agere non licet, suis ouibus prospectum ad suas Ecclesias re-

gredi ualerent, ne diutius utrobique inutili otio conterantur. Atque ita, quoniam sic temporũ condicio tulit huius œcumenici Concilij Tridentini progressum per biennium suspendendum fore decernit, prout præsenti Decreto suspendit, ea tamen lege, ut si citius peccata res sit, ac tranquillitas pristina reuertatur, quod sperat Dei Optimi maximi beneficio non longo fore spatio futurum, ipsius Concilij progressus eodemmet tempore suam uim, firmitatem, uigoremq́; habere censeatur. Sin autem, quod Deus auertat, peracto biennio prædicta legitima impedimenta non fuerint submota, cumprimum cessauerint, talis suspensio eo ipso sublata esse intelligatur, ac suus uigor, & robur Concilio sit restitutum, & esse intelligatur, sine alia noua Concilij conuocatione, accedente ad hoc Decretum consensu & auctoritate Sanctitatis suæ, & sanctæ Sedis Apostolicę.

Interea tamen eadem sancta synodus exhortatur omnes Principes Christianos, & omnes Prælatos, ut obseruent, & respectiuè, quatenus ad eos spectat, obseruare faciant in suis regnis, dominijs, & ecclesiis omnia, & singula, quę per hoc sacrum œcumenicum Concilium fuerunt hactenus statuta, & decreta.

BVLLA

BVLLA CELEBRATIONIS CONC. TRID.

SVB PIO IIII. PONT. MAX.

PIVS EPISCOPVS, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriã.

AD Ecclesiæ regimen, licet tanto oneri impares, sola Dei dignatione uocati, statim circumferentes mentis oculos per omnes Reipublicæ Christianæ partes, cernentesq; non sine magno horrore, quam, longè, lateq; pestis hæresum, & schismatis persuasisset, & quanta Christiani populi mores correctione indigerent, in eam curam, & cogitationem, pro suscepti muneris officio, incumbere cœpimus, quemadmodum ipsas hęreses extirpare, tantũq; & tàm perniciosum schisma tollere, moresq; adeò corruptos, & deprauatos emendare possemus. Cum autem intelligeremus, ad hęc sananda mala aptissimum esse remedium, quod sancta hæc Sedes adhibere consueuisset, œcumenici generalisq; Cõcilij, eius congregandi, & Deo iuuante, celebrandi consilium cepimus, Indictum illud quidem antea fuit a fel. rec. Paulo III, & eius successore Iulio, prędecessoribus nostris, sed uarijs de causis sæpius impeditũ, & interpellatũ perfici nõ potuit. Siquidem Paulus, cum id primo in urbem Mantuam, deinde Vincentiam indixisset, quasdam ob

 causas,

causas in literis eius expressas, id primò suspendit; postea Tridentum transtulit, deinde cum qui busdam de causis ibi quoque eius celebrandi tempus dilatum fuisset, tandem, suspensione sublata, in eadem ciuitate Tridentina inchoatum fuit; uerum Sessionibus aliquod habitis, & nonnullis decretis factis, ipsum se postea Concilium aliquibus de causis, accedente etiam Sedis Apostolicæ auctoritate, Bononiam transtulit. Iulius autem qui ei successit, in eandem ciuitatem Tridentinã id reuocauit. quo quidem tempore facta alia quædam decreta sunt. Sed cum noui in propinquis Germaniæ locis tumultus excitati fuissent, & bellum in Italia, & Gallia grauissimum exarsisset, rursus Concilium suspensum, & dilatum fuit, adnitẽte nimirum humani generis hoste, aliasq; ex aliïs difficultates, & impedimenta obïciente, ut tantum Ecclesiæ commodum, quod prorsus auferre non poterat, saltem quamdiutissimè retardare. Quantopere uerò interea auctæ fuerint, & multuplicatæ, ac propagatæ hæreses, quãtopere schisma creuerit, sine maximo animi dolore nec meminisse possumus, nec referre. sed tandem pius, & misericors Dominus, qui nunquam ita irascitur, ut misericordiæ obluiscatur, Regibus & Principibus Christianis pacem: & unanimitatem donare dignatus est. Qua nos occasione oblata maximam in spem uenimus, ipsius misericordia freti fore, ut his tantis quoque Ecclesiæ malis

lis eadem Concilij uia finis imponatur. Nos itaque ad schisma, hæresesque tollendas, ad corrigendos & reformandos mores, ad pacem inter Christianos Principes conseruandam, celebrationem eius non esse duximus diutius differendam: Habita igitur cum uenerabilibus fratribus nostris, Sanctæ Romanæ Ecclesię Cardinalibus, deliberatione matura, factis etiam consilij nostri certioribus carissimis in Christo filijs nostris Ferdinãdo Romanorum Imperatore Electo, & alijs Regibus, atque Principibus, quos quidem sicut de eorum summa pietate, & sapientia nobis pollicebamur, paratissimos ad ipsius Concilij celebrationem adiuuandam inuenimus, ad Dei omnipotentis laudem, honorem, & gloriam, atque uniuersalis Ecclesię utilitatem de eorũdem fratrum nostrorum consilio, & aßensu sacrum œcumenicum, & generale Concilium ex auctoritate eiusdem Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, qua nos quoque in terris fungimur, freti, & subnixi, in ciuitate Tridentina, ad sacratissimum diem Resurrectionis Dominicæ proximè futurum indicimus, & ibi celebrandũ sublata suspensione quacumque statuimus, atque decernimus. Quocirca uenerabiles fratres nostros, omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, ceterosq́; quibus in Concilio generali, sedere, & sententiam dicere, iure communi, uel ex priuilegio,

uel ex antiqua consuetudine licet, uehementer in Domino hortamur & monemus, atque etiam districtè præcipiendo mandamus, in uirtute sanctæ obedientiæ, in ui quoque iuramenti quod præstiterunt, & sub pœnis quas in eos qui ad Concilia generalia conuenire neglexerint, sacris sciunt esse Canonibus constitutas, ut ad Concilium ibi celebrandum conueniant intra eam diē: nisi forte impedimento fuerint legitimo præpediti, quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus prætere a omnes, & singulos, quorum interest interesse ue poterit, ut in Cōcilio adesse ne neglıgāt. Charissimos uerò in Christo filios nostros, Romanorū Imperatorem electum, cæterosque Reges, & Principes, quos optandum sanè esset Concilio interesse posse, hortamur & rogamus, ut si ipsi Concilio interesse nō potuerint, at Oratores suos prudentes, graues, & pios uiros utique mittant, qui ipsorum nomine illi intersint, curentque diligenter pro sua pietate, ut ex eorum regnis atque dominijs Prælati sine recusatione, ac mora, tàm necessario tempore, Deo & Ecclesiæ officium suum præstent: eosdem etiam curatores esse minime dubitantes, ut per ipsorum regna, & dominia tutum, ac liberum iter Prælatis, eorumque familiaribus, comitibus & alijs omnibus ad Concilium euntibus & ab illo redeuntibus pateat: benigneque, ac comiter omnibus in locis recipiantur atque

que tractentur: sicut quod ad nos attinet, ipsi quoque curabimus: qui nihil omnino prætermittere decreuimus, quod ad tam pium & salutare opus perficiendum, à nobis in hoc loco constitutis, præstari possit: nihil, ut Deus scit, quærentes aliud, nihil propositum habentes in hoc Concilio celebrando, nisi honorem ipsius Dei, dispersarũ ouiũ reductionem ac salutem, & perpetuam Christianæ Reipublicæ tranquillitatem ac quietem. Vt uerò hæ literæ, & quæ in eis continentur ad omnium quorũ oportet, notitiam perueniũt: nec quisquã ea excusatione uti posit quòd illa ignorauerit, præsertim cum non ad omnes quos de his literis certiores fieri oporteret, tutus forsitan pateat aditus, uolumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi tunc, cum in eis populus ut Missarum sollemnibus intersit, congregari solet, palàm clara uoce à curiæ nostræ cursoribus, seu notarijs aliquibus publicis recitentur, & postquam recitatæ fuerint, ad ualuas earum Ecclesiarum, itemq́ue Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito campi Floræ affigantur, ibiq́ue quò legi, & omnibus innotescere possint, aliquandiù relinquantur, cũ autem inde amouebuntur, earum exempla in ijsdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem omnes, & singulos, qui his literis comprehenduntur, post duos men-

ses à die publicationis, & affixionis earũ, nolumus perinde astrictos & obligatos esse ac si ipsismet illæ coram editæ, & lectæ fuissent. Transumptis quoque earum, quæ manu publici alicuius notarij scripta, subscripta ve, et sigillo ac subscriptione alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munita fuerint, ut sine dubitatione ulla fides habeatur, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginã nostrę indictionis, statuti, decreti, pręcepti, admonitionis, & adhortationis infringere: uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit: indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli, Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ, M. D. LX. III. Kal. Dec. Pontificatus nostri anno primo.

Antonius Florebellus Lauelinus.

Barengus.

SACRO-

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

SESSIO XVII.

QVAE EST PRIMA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XVIII. IAN. M. D. LXII.

Decretum de celebrando Concilio.

PLACET *ne uobis ad laudem, & gloriã sanctæ ac indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incremẽtum & exaltationem fidei, & religionis Christianæ sacrum œcumenicum, & generale Concilium Tridentinum, in Spiritu sancto legitimè congregatum, ab hodierno die qui est XVIII. mensis Ianuarij, anni à Natiuitate Domini M. D. LXII. Cathedræ Romanæ beati Petri Apostolorum Principis consecrato, sublata quacunque suspensione, iuxta formam & tenorem literarum Sanctissimi Domini nostri Pij IIII. Pontificis Maximi cele-*

celebrari, & in eo ea debito seruato ordine tractari, quæ proponentibus Legatis ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesię ueram atque Christianam pacem conciliandam apta & idonea ipsi sanctę Synodo uidebuntur? Responderunt, Placet.

Indictio futuræ Sessionis.

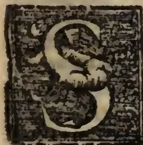
PLACET ne uobis, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta, post secundam Dominicam quadragesimę, quæ erit die XXVI. mensis Februarij? Responderunt, Placet.

SESSIO XVIII.

QVAE EST SECVNDA, SVB PIO IIII. PONTIFICE MAXIMO.

CELEBRATA DIE XXVI. FEB. M. D. LXII.

Decretum de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica inuitandis.

ACROSANCTA oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicę Sedis Legatis, non humanis quidem uiribus confisa, sed Domini nostri Iesu Christi, qui os & sapientiam Ecclesiae daturum se promisit, ope & auxilio freta, illud praecipuè cogitat, ut Catholicae fidei doctrinam, multorum inter se dissidentium opinionibus pluribus locis inquinatam & obscuratam, in suam puritatem & splendorem aliquando restituat: & mores, qui à ueteri instituto deflexerunt, ad meliorem uitae rationem reuocet: corque patrum ad filios, & cor filiorum ad patres conuertat. Cùm itaque omnium primum animaduerterit, hoc tempore suspectorum, ac pernicioso-

rum

rum librorum quibus doctrina impura continetur, & longè lateque diffunditur, numerum nimis excreuisse: quod quidem in causa fuit, ut multæ censuræ in uarijs prouincijs & præsertim in alma urbe Roma, pio quodã zelo editæ fuerint: neque tamen huic tam magno ac pernicioso morbo salutarem ullam profuisse medicinam: cẽsuit, ut delecti ad hanc disquisitionem Patres de censuris, librisque, quid facto opus esset, diligenter considerarent, atque etiam ad eandem sanctam Synodum suo tempore referrent: quo facilius ipsa possit uarias & peregrinas doctrinas, tanquã zizania, à Christianæ ueritatis tritico separare: deque his cõmodius deliberare, & statuere quæ ad scrupulum ex complurium animis eximendũ, & tollendas multarum querelarum causas magis opportuna uidebuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcunque deducta esse uult, prout etiam præsenti Decreto deducit: ut si quis ad se pertinere aliquo modo putauerit, quę uel de hoc librorũ & censurarum negotio, uel de alijs quę in hoc generali Concilio tractanda prædixit: non dubitet à sancta Synodo se benignæ auditum iri.

Quoniam uerò eadem sancta Synodus ex corde optat, Deumque enixè rogat; quæ ad pacem sunt Ecclesiæ, ut uniuersi communem matrem in terris agnoscentes, quę quos peperit, obluisci non potest, unanimes, uno ore, glorificemus Deum & Patrem Domini nostri Iesu Christi: per uiscera mi-

misericordiæ eiusdem Dei, & Domini nostri, omnes qui nobiscum communionem non habent, ad concordiam & reconciliationem, & ut ad hanc sanctam Synodum ueniant, inuitat, atque hortatur: utq; caritatem, quod est uinculum profectionis, amplectantur, pacemq; Christi, exultantem in cordibus suis præ se ferant in quã uocati sunt in uno corpore. Hanc ergo non humanam, sed Spiritus sancti uocem audientes, ne obdurent corda sua, sed in suo sensu non ambulantes, neque sibi placentes, ad tam piam, & salutarem matris suæ admonitionem excitentur, & conuertantur. omnibus enim caritatis officijs sancta Synodus, eos ut inuitat, ita complectetur.

Insuper eadem sancta Synodus decreuit, fidẽ publicam in congregatione generali concedi posse, & eandem uim habituram, eiusdemq; roboris & momenti futuram, ac si in publica Sessione data, & decreta fuisset.

Indictio futuræ Sessionis.

Eadem sacrosancta Tridentina Synodus, in spiritu sancto legitimè cõgregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse feria quinta post sacratissimum festum Ascensionis Domini, quæ erit die XIIII. Mensis Maij.

SALVVS

SALVVS CONDVCTVS

Conceſſus Germanicæ nationi, in Congregatione Generali die IIII. Martij, M. D. LXII.

SAcroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in ſpiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, uniuerſis fidem facit, quod omnibus, & ſingulis ſacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & alijs quibuſcũque uiris, cuiuſcumque ſtatus, & condicionibus, aut qualitatis exiſtãt, Germanicæ Prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, & alijs locis eiuſdem, & omnibus alijs Eccleſiaſticis & ſecularibus præſertim Auguſtanæ confeſſionis perſonis, qui aut quæ unà cum ipſis ad hoc generale Tridentinum Conciliũ uenient, aut mittentur, ac profecturi ſunt, aut hucuſque uenerunt, quocumque nomine cenſeantur, aut ualeant, nuncupari, tenore præſentium publicam fidem, & pleniſſimam, ueriſſimamq; ſecuritatem quã ſaluum conductum appellant, liberè ad hanc ciuitatem Tridentinam ueniendi, ibidemq; manẽdi, ſtandi, morandi, proponendi, loquendi, unà cum ipſa Synodo de quibuſcunque negotijs tractandi, examinãdi, diſcutiendi, & omnia, quęcũ-

que

que ipsis libuerit, ac articulos quoslibet tam scripto, quã uerbo liberè offerendi, propalandi, eosq; scripturis sacris, & beatorum Patrum uerbis, sẽtentijs, & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi, & si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilij generalis respondendi, & cum ijs, qui à Concilio delecti fuerint, disputãdi, aut caritatiuè absque impedimento conferendi, opprobrijs, conuicijs ac contumelijs pænitus semotis, & signãter quod causæ controuersiæ, secundum sacram Scripturam, & Apostolorum traditiones, probata Concilia, catholicæ Ecclesiæ consensum, & sanctorum patrũ auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur, illo etiam addito, ut religionis prætextu aut delictorũ circa eã cõmissorum, aut cõmittendarum minimè puniantur, impertitur, ac omnino cõcedit; sic etiam, ut propter illorum prẹsentiam neque in itinere, aut quocunque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina à diuinis officijs quouis modo cessetur. Et ut, his pactis, uel nõ pactis, quandocũq; ipsis libuerit, aut maiorum suorum mandato, & assensu ad propria reuerti optabũt, aut aliquis eorum optabit: mox absque ulla renitentia, & occasione, aut mora, salutis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, uice uersa, possint iuxta beneplacitum liberè, & securè redire, de scientia tamẽ ab eadem Synodo deputandorum, ut tunc opportunè eorum securitati,

tati, absque dolo, & fraude prouideatur. Vult etiã sancta Synodus; in hac publica fide, saluoq; conductu, omnes quascunq; clausulas includi ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariæ, & opportunæ fuerint. Illud etiam ad maiorem securitatem, & pacis, ac conciliationis bonum exprimens, quod, si quispiam, aut illorum aliqui, siue itinere: Tridentum ueniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium, eis concessum, annullari, aut caßari, uult, & concedit, ut in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis dumtaxat, & nõ ab aliis condigna animaduersione cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur, illorum aßecurationis forma, condicionibus, & modis omninò manentibus illibatis. Pariformiter etiam uult, ut si quisquam, uel aliquis ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ & aßecurationis beneficium uiolari, aut quoquomodo tolli, in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dumtaxat, & non aliis condigna animaduersione, & emenda sufficienti, per partem Dominorum Germanorum Augustane confesśionis, tunc

tunc hic præsentium, meritò laudanda, & approbanda, mox puniantur, præsenti aßecurationis forma: conditionibus, & modis omninò manentibus illibatis. Vult praterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus omnibus & singulis toties, quotiescunque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, nec nõ nuncium, uel nuncios non suos ad quęcumque loca pro suis necessarijs negotiis ordinandis liberè mittere, seu destinare, ac ipsos missos, seu destinatos, seu mißum, & destinatum suscipere toties, quoties eis uidebitur expedire, ita quod aliqui, uel aliquis per deputandos Concilij socientur, qui eorum securitati prouideant, uel prouideat. Qui quidem saluus conductus, & securitates stare ac durare debeãt, & à tẽpore, & per tẽpus quo in ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & usque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidẽ, & rursum post sufficiẽtem audientiam habitam, spatio uiginti dierum pręmisso, cum ipsi petierint, aut Concilium, habita huiusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, a Tridento usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo fauente, restituet, dolo, & fraude prorsus exclusis. Quę quidem omnia pro uniuersis, & singulis Christi fidelibus pro omnibus principibus, tàm Ecclesiasticis, quàm

N secu-

sæcularibus quibuscūque, atque omnibus aliis Ecclesiasticis, ac sæcularibus personis, cuiuscunque status, & conditionis existant, aut quocunque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet.

Insuper, omni fraude, & dolo exclusis, uera, & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam uel manifestè, uel occultè occasionem quęsiturā, aut aliqua auctoritate, potētia, iure, uel statuto, priuilegio legum, uel Canonum, aut quorumcunque Conciliorum, pręsertim Constantiensis, & Senensis quacunque forma uerborum expressa in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicę, & liberæ audiētiæ, ipsis per ipsum Synodum concessę, pręiudicium quouis modo usuram, aut quemquam uti permissuram: quibus in hanc parte pro hac uice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, uel suis, cuiuscunque conditionis, uel status, aut præeminentiæ exigens, præscriptę aßecurationis, & salui conductus formam, & modum in quocunque punctio, uel clausula uiolauerit, quod tamen auertere dignetur Omnipotens; & sufficiens emēda non fuerit mox subsecuta, ipsorum arbitrio meritò approbanda, & laudanda; habeant ipsam Synodum, & habere poterunt, incidiße in omnes pœnas, quas iure diuino & humano, aut consuetudine, huiusmodi saluorum conductuum uiolatores incurrere poßunt, absque omni excusatione,

tione, aut quauis in hac parte contradictione.

Extensio ad alias nationes.

EADEM sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ sedis de latere Legatis, omnibus, & singulis aliis, qui nobiscum in iis, quæ sunt fidei, communionem non habent, ex quibuscumque regnis, nationibus, prouinciis, ciuitatibus, ac locis in quibus publicè, & impunè prædicatur, uel docetur, siue creditur contrarium eius quod sancta Romana sentit Ecclesia, dat fidem publicam, siue saluum conductum sub eadem forma, & eisdem uerbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX.

QVAE EST TERTIA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XIIII. MAII M. D. LXII.

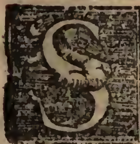
Decretum prorogationis Sessionis.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in spiritu Sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, Decreta ea, quæ hodie in præsenti Sessione statuenda, ac sancienda erant, iustis nonnullis, ac honestis causis, in feriam quintam, post proximam solemnitatem corporis Christi, quæ erit pridie nonas Iunii proroganda esse censuit ac prorogat, dictaq. die Sessionē habēdā esse, ac celebrandā, omnibus indicit. Interea rogādus est Deus, & Pater domini nostri Iesu Christi, autor pacis, ut sanctificet corda omnium, quo adiuuante, sancta Synodus & nunc, et semper meditari, atque peragere ualeat, quæ ad eius laudem, & gloriam pertineant.

QVAE EST IIII. SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE IIII. IVN. M. D. LXII.

Decretum prorogationis Sesſionis.

Acroſancta œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidētibus in ea eiſdem ſedis Apoſtolicæ Legatis propter uarias difficultates, ex diuerſis cauſis exortas, atq; etiam ut congruentibus, maioriq́ue cum deliberatione omnia procedant, nempe ut Dogmata cũ ijs, quæ ad reformationẽ ſpectant, ſimul tractentur, & ſanciantur ea, quæ ſtatuenda uidebuntur, tam de reformatione, quã de Dogmatibus, in proxima Seſſione, quam omnibus indicit in diem ſextam decimam ſubſequentis menſis Iùlij, definienda eſſe decreuit. Hoc tamen adiecto, quod dictum terminum ipſa ſancta Synodus, pro eius arbitrio, & uoluntate, ſicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in generali Congregatione reſtringere, & prorogare liberè poſſit, & ualeat.

SESSIO XXI.

QVAE EST QVINTA SVB PIO IIII. PONT. MAXIMO.

CELEBRATA DIE XVI. IVLII, M. D. LXII.

Doctrina de Communione sub utraque specie, & paruulorum.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ sedis Legatis; cùm de tremẽdo & sanctissimo Eucharistię Sacramento uaria diuersis in locis errorum monstra nequissimi Dæmonis artibus, cicunferrantur, ob quæ in nõnullis prouincijs multi à Catholicæ Ecclesiæ fide atque obedientia uideantur discessisse, censuit ea, quę ad Communionem sub utraque specie, & paruulorum pertinent, hoc loco exponẽda esse. Quapropter cunctis Christi fidelibus interdicit, ne posthac de ijs aliter uel credere, uel docere, uel prædicare audeant, quàm est his decretis explicatum, atque definitum.

Laicos, & Clericos non conficientes, non astringi iure diuino ad Communionem sub utraq; specie. Cap. I.

ITAQVE Sancta ipsa Synodus, à Spiritu sancto, qui spiritus est sapientiæ & intellectus, spiritus consilij, & pietatis, edocta atque ipsius Ecclesię iudicium & consuetudinem secuta, declarat ac docet, nullo diuino præcepto Laicos & Clericos non conficiẽtes obligari ad Eucharistiæ Sacramentum sub utraque specie sumendum: neque ullo pacto, salua fidẽ, dubitari posse, quin illis alterius speciei Communio ad salutem sufficiat. nam, & si Christus Dominus in ultima cœna uenerabile hoc sacramentum in panis & uini speciebus instituit, & Apostolis tradidit: non tamen illa institutio & traditio eò tendunt, ut omnes Christi fideles statuto Domini ad utraque speciem accipiendum astringentur. Sed neque ex sermone illo, apud Ioañẽ sexto, rectè colligitur, utriusq; speciei Communionem à Domino præceptam esse, utcunque iuxta uarias sanctorũ Patrum, & doctorũ interpretationes intelligatur. namque qui dixit: Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis uitam in uobis: dixit quoque: Si quis manducauerit ex hoc pane, uiuet in æternum: Et qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet uitam æternam: dixit

etiam: Panis quem ego dabo, caro mea est pro mundi uita. Et denique qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo; dixit nihilominus: Qui mã ducat hunc panem, uiuet in æternum.

Ecclesiæ potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistiæ. Cap. II.

PRAETEREA declarat, hanc potestatem perpetuò in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salua illorum substantia, ea statueret uel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacramentorum uenerationi, pro rerum, temporum, & locorum uarietate magis expedire iudicaret, id autem Apostolus non obscurè uisus est innuisse, cùm ait: Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. atque ipsum quidem hac potestate usum esse satis cõstat, cùm in multis alijs, tùm in hoc ipso Sacramento, cùm ordinatis nonnullis circa eius usum. Cætera, inquit, cùm uenero, disponam. Quare agnoscens sancta mater Ecclesia hanc suam in administratione sacramentorũ auctoritatẽ, licet ab initio Christianæ religionis non infrequens utriusque speciei usus fuißet: tamen progreßu temporis, latissimè iam mutata illa consuetudine, grauibus & iustis causis adducta, hanc consuetudinẽ sub altera specie cõmunicãdi approbauit, & pro lege habẽdam decreuit:

quam

quam reprobare aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

Totum & integrum Christum, ac uerum Sacramentum sub qualibet specie sumi. Cap. III.

INsuper declarat, quamuis redemptor noster, ut anteà dictum est, in suprema illa cœna hoc Sacramentum in duabus speciebus instituerit, & Apostolis tradiderit: tamen fatendum esse etiam sub altera tantùm specie totũ atque integrum Christum, uerumque Sacramentum sumi: ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia necessaria ad salutem eos defraudari, qui unam speciem solam accipiunt.

Paruulos non obligari ad communionem sacramentalem. Cap. IIII.

DENIQVE eadem sancta Synodus docet paruulos usu rationis carentes, nulla obligari necessitate ad sacramentalem Eucharistiæ cõmunionem: si quidem per Baptismi lauacrum regenerati & Christo incorporati, adeptam iam filiorum Dei gratiam in illa ętate amittere non possunt. Neque ideò tamen damnanda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquãdo seruauit. Vt enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius tẽporis ratione habuerunt: ita certè eos nulla salutis necessita

te

te id fecisse, sine controuersia credendum est.

DE COMVNIONE SVB utraque specie, & paruulorum.

CANON I.

Si quis dixerit, ex Dei Praecepto, uel necessitate salutis omnes & singulos Christi fideles utranque speciem sanctissimi Eucharistiae Sacramenti sumere debere. anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, sanctam Ecclesiam Catholicam non iustis causis, & rationibus adductam fuisse, ut Laicos atque etiam Clericos non conficientes sub panis tantummodò specie communicaret: aut in eo errasse: anathema sit.

CANON III.

Si quis negauerit, totum, & integrum Christum, & omnium gratiarum fontē, & auctorē, sub una panis specie sumi, quia, ut quidem falsò asserunt, non secundum ipsius Christi constitutionem sub utraque specie sumatur, anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, paruulis antequam ad annos discretionis peruenerint, necessariam esse Eucharistiae Communionem, anathema sit.

Duos

Duos uerò articulos, aliàs propositos, hos non dum tamen excusos uidelicet: An rationes, qui bus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, ut cõ municaret laicos atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub una tantum panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione Calicis usus cuiquam sit permittendus: & An, si honestis & Christianæ charitati consentaneis rationibus concedendus alicui uel nationi, uel regno Calicis usus uideatur, sub aliquibus conditionibus concedẽdus sit: & quenã sint illæ: Eadem sancta Synodus in aliud tempus, oblata sibi quàmprimùm occasione, examinandos atque definiendos reseruat.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

EADEM sacrosancta œcumenica & generalis Tridentina Synodus in spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem, & sanctæ Ecclesiæ ornamentum, ea quæ sequuntur, de reformationis negotio in præsenti statuenda esse censuit.

Cap. I.

Quoniam ab Ecclesiastico ordine omnis auaritiæ suspitio abesse debet; nihil pro collatione quorumcunque ordinum, etiam clericalis Tonsuræ, nec pro litteris dimissorijs,

rijs, aut testimonialibus nec pro sigillo, nec alia quacunque de causa, etiam sponte oblatum, Episcopi & alij Ordinum collatores, aut eorum ministri quouis prętextu accipiant. Notarij uerò in ijs tantùm locis, in quibus non uiget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis literis dimißorijs, aut testimonialibus, decimam tãtum unius aurei partem accipere posſint, dummodo eis nullum salarium sit cõstitutum pro officio exercendo: nec Episcopo ex notarij commodis aliquod emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus directè uel indirectè prouenire posſit. tunc enim gratis operam suam eos pręstare omninò teneri decernit, cõtrarias taxas, ac statuta, & consuetudines, etiam immemorabiles, quorũcumque locorum, quæ potius abusus, & corruptelę, simoniacæ prauitati fauentes, nuncupari possunt, penitus cassando, & interdicendo, & qui secus fecerint, tàm dantes quàm accipientes, ultra diuinam ultionem, pœnas à iure inflictas ipso facto incurrant.

Cap. II.

CVM non deceat eos, qui diuino ministerio ascripti sunt, cum Ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere, compertumq; sit, cõplures plerisque in locis ad sacros Ordines nullo ferè delectu admitti, qui uarijs artibus, ac fallacijs confingunt, se beneficium Ecclesiasticum

clesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere; statuit sancta Synodus ne quis deinceps clericus sæcularis, quamuis aliàs sit idoneus moribus, scientia, & ætate, ad sacros ordines promoueatur, nisi prius legitimè constet, eum beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad uictum honestè sufficiat, pacificè possidere. Id uero beneficiũ resignare nõ possit, nisi facta mẽtione, quod ad illius beneficii titulũ sit promotus, neque ea resignatio admittatur, nisi cõstito, quod aliundè uiuere commode possit, & aliter facta resignatio nulla sit. Patrimoniũ uerò uel pẽsionẽ obtinẽtes, ordinari posthac nõ possint, nisi illi quos Episcopus iudicauerit assumendos pro necessitate, uel cõmoditate Ecclesiarũ suarum, eo quoque prius perspecto, patrimoniũ illud uel pensionẽ uerè ab eis obtineri, taliaq. esse, quæ eis ad uitã sustentandã satis sint, atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extingui, uel remitti nullatenus possint, donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens sint adepti, uel aliundè habeant, unde uiuere possint, antiquorum Canonum pœnas super his innouando.

Caput. III.

CVM beneficia ad diuinũ cultũ, atque Ecclesiastica munia obeunda sint constituta, ne qua in parte minuatur diuinus cultus, sed ei debitũ omnibus, in rebus obsequium præstetur,

statuit

statuit sancta Synodus, in ecclesiis, tàm cathedralibus, quàm collegiatis, in quibus nullę sunt distributiones quotidianæ, uel ita tenues, ut uerisimiliter negligantur, tertiam partem fructuũ, & quorumcũque prouentuum, & obuentionum, tàm dignitatum, quàm canonicatuum, personatuum, portionum, & officiorum separari debere, & in distributiones quotidianas conuerti, quæ inter dignitates obtinentes, & cæteros diuinis intereßentes, proportionaliter iuxta diuisionem, ab Episcopo, etiã tamquam Apostolicæ Sedis delegato, in ipsa prima fructuum deductione facienda, diuidantur, saluis tamen cõsuetudinibus earum ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non seruientes, nihil, uel minus tertia parte percipiunt, non obstantibus exemptionibus, ac alijs consuetudinibus, etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuscunque. Crescenteq. non seruientium contumacia, liceat contra eos procedere; iuxta iuris, ac sacrorum Canonum dispositionem.

Cap. IIII.

EPiscopi, etiam tamquam Apostolicę sedis delegati, in omnibus ecclesiis parochialibus; uel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, ut unus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo, cogant Rectores, uel alios

ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficiant ad sacramēta exhibenda, et cultum diuinum celebrandum. In iis uerò in quibus ob locorum distantiam, siue difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda sacramenta, & diuina officia audienda accedere non possunt; nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus, iuxta formam constitutionis Alexandri III, quæ incipit, Ad audientiam, constituere posint. Illis autem sacerdotibus, qui de nouo erunt ecclesiis nouiter erectis præficiendi, competens assignetur portio arbitrio Episcopi ex fructibus ad ecclesiam matricē quomodocūque pertinentibus; & si necesse fuerit, compellere posit populum, ea subministrare, quę sufficiant ad uitā dictorum sacerdotum sustētandā, quacumque reseruatione generali, uel speciali, uel affectione, super dictis ecclesiis, non obstantibus. Neque huiusmodi ordinationes, & erectiones posint tolli, nec impediri, ex quibuscūq; prouisionibus, etiam uigore resignationis, aut quibusuis aliis derogationibus, uel suspensionibus.

Cap. V.

Vt etiam ecclesiarum status, ubi sacra Deo officia ministrātur, ex dignitate conseruetur; posint Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ sedis delegati, iuxta formam iuris, sine tamen

mē præiudicio obtinentium, facere uniones perpetuas quarumcūque ecclesiarum parochialium, & baptismalium, & aliorum beneficiorū curatorum, uel nō curatorum cum curatis propter earū paupertatem, & in cæteris casibus à iure permissis, etiā si dictæ Ecclesiæ, uel beneficia essent generaliter, uel specialiter reseruata, aut qualitercumque affecta. Quæ uniones etiā non possint reuocari, nec quoquo modo infringi uigore cuiuscūque prouisionis, etiā ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

Caput. VI.

Quod illiterati, & imperiti parochialiū ecclesiarū Rectores sacris minus apti sunt officiis, & alij propter eorum uitæ turpitudinem potius destruunt, quam edificant. Episcopi, etiam tamquā Apostolicę Sedis de legati, eisdem illiteratis & imperitis, si aliàs honestæ uitæ sint, coadiutores aut uicarios pro tēpore deputare, partemq; fructuum eisdem pro sufficienti uictu assignare, uel aliter prouidere possint, quacūque appellatione, & exēptione remota. Eos uerò, qui turpiter, & scādalosè uiuūt, postquā præmoniti fuerint, coerceant, ac castigēt, & si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseuerēt, eos beneficiis, iuxta sacrorū Canonū cōstitutiones, exēptione, & appellatione quacūque remota, priuādi facultatē habeant.

Cap. VII.

CVM illud quoque ualdè curandum sit, ne ea quæ sacris ministeriis dedicata sunt, temporum iniuria obsolescant, & ex hominum memoria excidant; Episcopi etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, transferre possint beneficia simplicia, etiã iuris patronatus, ex ecclesiis, quæ uetustate, uel aliàs collapsæ sint, & ob eorum inopiã nequeant instaurari; uocatis ijs quorũ interest, in matrices, aut alias ecclesias locorum, eorũdem, seu uiciniorum, arbitrio suo; atque in eisdem ecclesiis erigant altaria, uel capellas sub eisdem inuocationibus, uel in iam erecta altaria, uel capellas transferant cum omnibus emolumentis, & oneribus, prioribus ecclesiis impositis. Parochiales uerò ecclesias, etiam si iuris patronatus sint, ita collapsas refici, & instaurari procurent ex fructibus, & prouentibus quibuscumque, ad easdem ecclesias quomodocunque pertinẽtibus. qui si nõ fuerint sufficientes, omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis ecclesiis prouenientes percipiunt, aut in illorũ defectũ, parochianos omnibus remedijs opportunis, ad predicta cogant, quacũque appellatione, exẽptione, & cõtradictione remota. Quod si nimia egestate omnes laborẽt, ad matrices, seu uiciniores ecclesias trãsferãtur, cũ facultate, tã dictas parochiales, quã alias,

lias ecclesias dirutas, in profanos usus, non sordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuertendi.

Cap. VIII.

Quæcumque in diæcesi ad Dei cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque iis ubi oportet, prouideri, æquum est; propterea commendata monasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpositure nuncupatę, in quibus non uiget Regularis obseruãtia, necnõ beneficia tã curata, quã non curata, sæcularia, & Regularia, qualitercũque cõmendata, etiam exempta, ab Episcopis tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, annis singulis uisitentur, curentq. ijdem Episcopi congruentibus remediis etiam per sequestrationem fructuum, ut quæ renouatione indiget, aut restauratione, reficiantur, & cura animarum, si qua illis uel eorum annexis immineat, aliaq. debita obsequia rectè exerceantur, appellationibus quibuscumque; priuilegijs, consuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, conseruatorijs, iudicum, deputationibus, & eorum inhibitionibus non obstantibus, & si in eis uigeret obseruantia Regularis, prouideãt Episcopi paternis admonitionibus, ut eorum Regulariũ Superiores iuxta eorum regularia instituta debitam uiuendi rationem obseruẽt, & obseruari faciant, & sibi subditos in officio contineant ac moderentur. Quod si ad-

ſi admoniti,intra ſex mēſes eos non uiſitauerint uel correxerint,tunc ÿdem Epiſcopi, etiā ut delegati Sedis Apoſtolicę,eos uiſitare poſſint,& corrigere,ꝑut ipſi ſuperiores poſſēt, iuxta eorū inſtituta,quibuſcūque appellationibus,priuilegÿs,& exēptionibus penitus remotis, & nō obſtātibus.

Cap. XI.

CVM multa a diuerſis antea Conciliÿs, tam Lateranenſi,ac Lugdunenſi, quam Viennenſi, aduerſus prauos eleemoſynarum Quæſtorum abuſus remedia tunc adhibita,poſterioribus temporibus reddita fuerint inutilia,potiusq̄.eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium ſcandalo,& querela excreſcere deprehendatur, ut de eorum emendatione nulla ſpes amplius relicta uideatur,ſtatuit,ut poſthac in quibuſcumque Chriſtianæ religionis locis eorum nomen, atq; uſus penitus aboleatur, nec ad officium huiuſmodi exercendum ullatenus admittatur, non obſtantibus priuilegÿs,eccleſiis,monaſteriis, hoſpitalibus,pÿs locis,& quibuſuis,cuiuſcunque gradus, ſtatus,& dignitatis perſonis; conceſſis,aut conſuetudinibus etiam immemorabilibus. Indulgentias uero,aut alias ſpirituales gratias,quibus nō ideo Chriſti fideles decet priuari, deinceps per Ordinarios locorū, adhibitis duobus de Capitulo debitis tēporibus populo publicandas eſſe decer

nit quibus etiam eleemosynas, atque oblata sibi charitatis subsidia, nulla prorosus mercede acepta, fideliter colligēdi facultas datur, ut tandē, cęlestes hos Ecclesiæ thesauros non ad quæstum, sed ad pietatē exerceri, omnes uerè intelligant.

Indictio futuræ Sessionis.

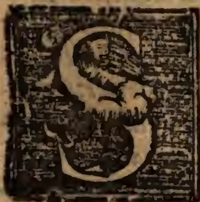
SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in spiritu Sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem habendam & celebrā. dam esse feria quinta post octauam festi Natiuitatis beatæ Mariæ uirginis quæ erit XVII. mensis Septembris, proximè futuri. Hoc tamē adiecto, quod dictum terminū, ac unicuique Sessioni in posterum pręfigendum, ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio, & uoluntate sicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere, & prorogare liberè possit, & ualeat.

SESSIO XXII.

QVAE EST SEXTA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XVII. SEPT. M. D. LXII.

Doctrina de ſacrificio Miſſæ.

Acroſancta œcumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitimè cõgregata, præſidẽtibus in ea eiſdem ſanctę Sedis Apoſtolicę Legatis, ut uetus abſoluta, atque omni ex parte perfecta de magno Euchariſtiæ myſterio in ſancta Catholica Eccleſia fides atque doctrina retineatur: & in ſua puritate, propulſatis erroribus atque hæreſibus, conſeruetur: de ea, quatenus uerum & ſingulare ſacrificium eſt, Spiritus ſancti illuſtratione edocta, hæc quæ ſequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

Cap. I.

QVONIAM ſub priori Teſtamento, teſte Apoſtolo Paulo, propter Leuitici ſacerdotij imbecillitatem conſummatio non erat: oportuit, Deo patre miſericordiarum ita ordinante, ſacer-

dotem alium secundum ordinem Melchisedech surgere, Dominum nostrum Iesum Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus noster & si semel se ipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut æternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortem sacerdotium eius extinguendum non erat: in cœna nouissima, qua nocte tradebatur, ut dilectæ sponsæ suæ Ecclesiæ uisibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, quo cruentum illud semel in Cruce peragendum repræsentaretur: eiusque memoria in finem usq; seculi permaneret: atq; illius salutaris uirtus remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur: sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, corpus & sanguinem suum sub speciebus panis & uini Deo Patri obtulit: ac sub earundem rerum symbolis Apostolis quos tunc noui testamenti sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit: & eisdem, eorumque in sacerdotio successoribus, ut offerrent præcepit per hæc uerba: Hoc facite in meam commemorationem: uti semper Catholica Ecclesia intellexit & docuit: nam celebrato ueteri Pascha, quod in memoriam exitus de Aegypto multitudo filiorum Israel immolabat, nouum instituit Pascha, se ipsum ab Ecclesia per sacerdotes

cerdotes sub signis uisibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrẽ quando per sui sanguinis effusionem nos redemit eripuitque de potestate tenebrarum, & in regnum suum transtulit. Et hęc quidem illa munda oblatio est, quæ nulla indignitate aut malitia offerentium inquinari potest, quam Dominus per Malachiam nomini suo, quod magnum futurum esset in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit: quam non obscurè innuit Apostolus Paulus, Corintijs scribens, cùm dicit: Non posse eos, qui participatione mensæ Dæmoniorũ polluti sint, mensæ Domini participes fieri: per mensam altare utrobique intelligens. Hæc denique illa est, quæ per uarias sacrificiorum, naturæ & legis tempore, similitudines figurabatur: utpote quę bona omnia per illa significata, uelut illorum omnium consumatio & perfectio complectitur.

Cap. II.

Et quoniam in diuino hoc sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incruentè immolatur, qui in ara crucis semel se ipsum cruẽtè obtulit: docet sancta Synodus, sacrificium istud uerè propitiatoriũ esse, p ipsumq. fieri; ut si cum uero corde & recta fide, cum me-

tu & reuerentia, contriti, ac pœnitentes, ad Deũ accedamus, misericordiam cõsequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. Huius quippè oblatione placatus Dominus gratiam et donum pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata etiam ingentia dimittit, una enim eademque est hostia, idem nunc offerens sacerdotum ministerio, qui se ipsum tunc in cruce obtulit, sola offerendi ratione diuersa. Cuius quidem oblationis, cruentæ, inquam, fructus per hanc incruentã uberrimè percipiuntur: tantum abest, ut illi per hanc quouis modo derogetur. Quare non solùm pro fidelium uiuorũ peccatis, pœnis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus, sed & pro defunctis in Christo nõdum ad plenum purgatis, ritè, iuxta Apostolorum traditionem, offertur.

Cap. III.

ET quamuis in honorem, & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueuerit: non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronauit: unde nec sacerdos dicere solet, Offero tibi sacrificiũ Petre, uel Paule: sed Deo de illorũ uictorijs gratias agens, eorum patrocinia implorat, ut ipsi nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam facimus in terris.

Cap. IIII.

ET cùm sancta sanctè administrari conueniat, sique hoc omnium sanctissimum sacrificium: Ecclesia Catholica, ut dignè reuerenterque offerretur ac perciperetur, sacrum Canonem multis antè seculis instituit, ita ab omni errore purum, ut nihil in eo contineatur, quod non maximè sanctitatem ac pietatem quandam redoleat, mentesque offerentium in Deum erigat. Is enim cõstat cùm ex ipsis Domini uerbis, tùm ex Apostolorũ traditionibus, ac sanctorum quoque Pontificũ pijs institutionibus.

Cap. V.

CVM Q. natura hominum ea sit, ut non facilè queat sine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationem sustolli, propterea pia mater Ecclesia ritus quosdam, ut scilicet quędam summissa uoce, alia uerò elatione, in Missa pronunciarentur, instituit. Cæremonias item adhibuit, ut mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, uestes, aliaq; id genus multa, ex Apostolica disciplina, & traditione, quo & maiestas tanti sacrificij commendaretur, & mentes fidelium per hæc uisibilia religionis & pietatis signa ad rerum altissimarum, quæ in hoc sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

Cap.

Cap. VI.

Optaret quidem sancrosancta Synodus, ut in singulis Missis fideles adstantes nõ solum spiritua li affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiç per ceptione cõmunicarent, quo ad eos sanctissimi hu ius sacrificij fructus uberior proueniret, nec tamen, si id non semper fiat, propterea Missas illas, in quibus solus sacerdos Sacramentaliter commu nicat, ut priuatas & illicitas damnat: sed probat atque adeo commẽdat, si quidem illæ quoquç Mis sæ uerè communes censeri debent partim quòd in eis populus spiritualiter communicet, partim uerò quòd à publico Ecclesiæ ministro non pro se tantùm, sed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Christi pertinent, celebrentur.

Cap. VII.

Monet deinde sancta Synodus, præceptum es se ab ecclesia sacerdotibus, ut aquam uino in cali ce offerendo miscerent, tùm quòd Christum Dominum ità fecisse credatur, tum etiam quia è latere eius aqua simul cũ sanguine exierit, quod Sacramentum hac mixtione recolitur: & cùm aquæ in Apocalypsi beati Ioannis populi dicantur, ipsius populi fidelis cum capite Christo unio repræsentatur.

Cap. VIII.

Et si Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem: non tamen expedire uisum est Patribus, ut uulgari passim lingua celebraretur. Quãobrem retento ubique cuiusque Ecclesię antiquo et à sancta Romana Ecclesia omniũ Ecclesiarum, matre & magistra probato ritu, ne oues Christi esuriant, ne ue paruuli panem petant, & non sit qui frangat eis: mandat sancta Synodus Pastoribus & singulis curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Missarum celebrationẽ uel per se, uel per alios ex ijs quæ in Missa leguntur, aliquid exponant: atque inter cętera sanctissimi huius sacrificij mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, & festis.

Cap. IX.

Quia uerò aduersus ueterem hanc in sacrosancto Euangelio, Apostolorum traditionibus, sanctorumque Patrum doctrina fundatam fidẽ, hoc tẽpore multi disseminati sunt errores, multaque à multis docentur atque disputantur; sacrosancta Synodus, post multos grauesq́. his de rebus maturè habitos tractatus, unanimi Patrum omnium consensu, quę huic purissimæ fidei sacręque doctrinæ aduersantur, damnare, & sancta Ecclesia eliminare per subiectos hos Canones constituit.

De

DE SACRIFICIO MISSAE.

CANON. I.

Si quis dixerit, in Missa non offerri Deo uerum, & proprium sacrificium: aut quòd offerri non sit aliud, quàm nobis Christum ad manducādum dari, anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, illis uerbis, Hoc facite in meā commemorationem: Christum non instituisse Apostolos sacerdotes: aut non ordinasse, ut ipsi, aliique sacerdotes offerrent corpus, & sanguinem suum; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, Missæ sacrificium tantùm esse laudis & gratiarum actionis, aut nudam commemorationē sacrificij in Cruce peracti, non autem propitiatorium: uel soli prodesse sumenti: neque pro uiuis & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus offerri debere; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, blasphemiā irrogari sanctissimo Christi sacrificio in Cruce peracto, per Missæ sacrificiū aut illi per hoc derogari; anathema sit,

CANON V.

Si quis dixerit, imposturam esse, Mißas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorum intercesſione, apud Deum obtinenda, ſicut Eccleſia intendit, anathema ſit.

affronto

CANON VI.

Si quis dixerit, Canonem Miſſæ errores continere, ideoq́. abrogandum eſſe, anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, cærimonias, ueſtes, & externa ſigna quibus in Mißarum celebratione Eccleſia Catholica utitur, irritabula impietatis eſſe magis, quàm officia pietatis, anathema ſit.

CANON VIII.

Si qus dixerit, Mißas, in quibus ſolus ſacerdos ſacramentaliter communicat illicitas eßе, ideoq́. abrogandas, anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Eccleſiæ Romanæ ritum, quo ſummiſſa uoce pars Canonis, & uerba conſecrationis proferuntur, damnandũ eße, aut lingua tãtum uulgari Miſſam celebrari debere, aut aquã non miſcẽdã eße uino in calice offerendo, eo quod ſit contra Chriſti inſtitutionem, anathema ſit.

DECRE-

DECRETVM DE OBSERVANdis, & euitandis in celebratione Missæ.

Quanta cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missę sacrificium omni religionis cultu, ac ueneratione celebretur, quiuis facile existimare poterit, qui cogitarit, maledictum in sacris literis eũ uocari, qui facit opus Dei negligenter, quod si necessario fatemur nullum aliud opus adeo sanctũ, ac diuinum a Christi fidelibus tractari posse, quã hoc ipsum tremendum mysterium, quo uiuifica illa hostia, qua Deo patri reconciliati sumus, in altari per sacerdotes quotidie immolatur, satis etiã apparet omnem operam, & diligentiam in eo ponendã esse, ut quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori deuotionis, ac pietatis specie peragatur. Cum igitur multa iam siue temporum uitio, siue hominũ incuria, & improbitate irrepsisse uideantur, quæ a tanti sacrificij dignitate aliena sunt, ut ei debitus honor, & cultus ad Dei gloriam, & fidelis populi ędificationem restituatur; decernit sancta Synodus, ut Ordinarij locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque e medio tollere sedulo curẽt, ac tenẽãtur, quę uel auaritia, idolorũ seruitus uel irreuerentia quæ ab impietate uix seiuncta esse potest, uel superstitio, ueræ pietatis falsa imitatrix, induxit. Atque, ut multa paucis comprehendantur,

dantur, in primis quod ad auaritiam pertinet, cuiusuis generis mercedum conditiones, pacta, et quicquid pro Missis nouis celebrandis, datur, nec non importunas, atque illiberales eleemosynarũ exactiones potius quam postulationes, aliaq. huiusmodi, quę simoniaca labe, uel certè a turpi quęstu non longè absunt, omnino prohibeant. Deinde, ut irreuerentia uitetur, singuli in suis diœcesibus interdicant, ne cui uago, & ignoto sacerdoti Missas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publicè, & notoriè criminosus sit, aut sancto altari ministrare, aut sacris interesse permittant, neue patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eisdem Ordinariis designãda, & uisitanda, sanctum hoc sacrificium a sæcularibus, aut regularibus quibuscumque peragi, ac nisi prius qui intersint, decenter cõposito corporis habitu, declarauerint se mente etiam, ac deuoto cordis affectu non solum corpore, adesse. Ab ecclesiis uero musicas eas, ubi siue organo, siue cantu lasciuum, aut impurum aliquid misceatur, item sæculares omnes actiores, uana, atque adeo profana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant, ut domus Dei, uerè domus orationis esse uideatur, ac dici possit. Postremo, ne superstitioni locus aliquis detur, edicto, & pœnis propositis caueant, ne sacerdotes aliis, quam debitis horis, celebrent, neue ritus

alios,

alios, aut alias cærimonias & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quę ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili usu receptæ fuerint. Quarundam uero Missarum, & candelarum certum numerũ, qui magis superstitioso cultu, quam a uera religione, inuentus est, omnino ab ecclesia remoueant, doceantq. populum, quis sit, & a quo potissimum proueniat sanctissimi huius sacrificij, tàm pretiosus, ac celestis fructus: Moneant etiã eundem populum, ut frequenter ad suas parochias, saltem diebus Dominicis, & maioribus festis accedant. Hæc igitur omnia, quæ summatim enumerata sunt, omnib. locorum Ordinariis ita proponuntur, ut non solum ea ipsa, sed quæcumque alia huc pertinere uisa fuerint, ipsi pro data sibi a Sacrosancta Synodo potestate, ac etiã, ut delegati Sedis Apostolicę prohibeant, mandent, corrigant, statuant, atque ad ea inuiolatè seruanda, censuris Ecclesiasticis, aliisq. pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant, non obstantibus priuilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.

DECRE-

DECRETVM
DE REFORMATIONE.
Cap. I.

EAdem sacrosancta Synodus, ut reformationis negotium prosequatur, hæc, in præsenti Sessione, statuẽda cẽsuit. Nihil est, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum assiduè instruat, quam eorum uita, & exemplũ, qui se diuino ministerio dedicarunt. Cum enim a rebus sæculi in altiorem sublati locũ conspiciantur, in eos, tãquam speculum, reliqui oculos coniiciunt, ex iisq; sumunt quod imitentur. Quapropter sic decet omninò clericos, in sortem Domini uocatos, uitam, moresq; suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisq; omnibus rebus nil nisi graue, moderatum, ac religione plenum præseferant, leuia etiam delicta quæ in ipsis maxima essent, effugiant, ut eorum actiones cunctis afferant uenerationem. Cum igitur, quò maiore in Ecclesia Dei & utilitate, & ornamento hæc sunt, ita etiam diligentius sint obseruanda; statuit sancta Synodus, ut quæ aliàs summis Pontificibus, & a sacris Conciliis de clericorum uita, honestate, cultu, doctrinaq; retinẽda, ac simul de luxu, commessationibus, choreis, aleis, lusibus, ac quibuscunque criminibus, necnon secularibus negotiis fu-

giendis copiosè, ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum ijsdem pœnis, uel maioribus, arbitrio Ordinarij imponendis, obsequentur; nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionẽ pertinet, suspẽdat. Si qua uero ex his in desuetudinem abijsse compererint; ea quamprimum in usum reuocari, & ab omnibus accuratè custodiri studeãt: nõ obstantibus consuetudinibus quibuscumque; ne subditorum neglectæ emẽdationis ipsi condignas, Deo uindice pœnas persoluãt.

Cap. II.

QVICVMQVE posthac ad ecclesias cathedrales erit assumendus, is non solum natalibus, ętate, moribus, & uita, ac aliis, quę à sacris Canonibus requiruntur, plenè sit præditus, uerum etiam in sacro Ordine antea, saltem sex mensium spatio, constitutus: quarum rerum instructio, si eius notitia nulla aut recens in Curia fuerint, a Sedis Apostolicæ Legatis, seu Nunciis prouinciarum, aut eius ordinario, eoq́; deficiente, a uicinioribus Ordinarijs sumatur. Scientia uerò præter hęc huiusmodi polleat, ut muneris sibi iniungẽdi necessitati possit satisfacere. ideoq́; antea in uniuersitate studiorum magister, siue doctor, aut licentiatus in sacra Theologia, uel iure Canonico merito sit promotus, aut publico alicuius Academiæ testimonio idoneus ad alios do-

cendos

cendos ostendatur. Quod si Regularis fuerit, a Superioribus suæ religionis similem fidem habeat. Prædicti autem omnes, unde instructio, seu testificatio erit sumenda, hæc fideliter & gratia referre teneantur: alioquin eorum conscientias grauiter oneratas esse scient, ac Deum, & Superiores suos habebunt ultores.

Cap. III.

EPiscopi, etiam tanquam delegati Apostolici, ex fructibus, & prouētibus quibuscumque omniū dignitatū, personatuū, & officiorum, in ecclesiis cachedralibus, uel collegiatis existentiū, etiā partem in distributiones, eorum arbitrio assignandas, diuidere possint, ut scilicet, qui eas obtinent, si personaliter competens ibi seruitium iuxta formam, ab eisdem Episcopis prçscribendam, quolibet die statuto non impleuerint; illius diei distributionē amittāt, nec eius quoquo modo dominiū acquirāt, sed fabricæ ecclesię, quatenus ī digeat, aut alteri pio loco, arbitrio ordinarij applicetur. Crescente uerò cōtumacia, cōtra eos iuxta sacrorū Canonū cōstitutiones procedant. Quod si alicui ex prædictis dignitatibus in ecclesiis cathedralibus, uel collegiatis, de iure, seu cōsuetudine, iurisdictio, administratio, uel officiū non cōpetat, sed extra ciuitatē ī diœcesi cura animarū immineat, cui is, q dignitatē obtinet, incūbere uolue

 rit,

rit, tunc pro tempore, quo in curata ecclesia rese derit, ac ministrauerit, tanquam pręsens sit, ac diuinis intersit, in ecclesiis cathedralibus, ac collegiatis habeatur. Hæc in hiis tātū ecclesiis cōstituta intelligātur, in quibus nulla est consuetudo, uel statutū, ut dictæ dignitates non seruiētes aliquid amittant, quod ad tertiam partē dictorū fructuū, & prouentuū ascendat: nō obstātibus cōsuetudinibus, etiā immemorabilius, & cōstitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

Cap. IIII.

Quicunque in cathedrali, uel collegiata, sæculari, uel Regulari ecclesia diuinis mancipatus officijs, in Subdiaconatus Ordine saltē constitutus non sit; uocem in huiusmodi ecclesiis in Capitulo non habeat, etiam si hoc sibi ab alijs liberè fuit concessum. Ii uerò, qui dignitates, personatus, officia, præbendas, portiones, ac qualibet alia beneficia in dictis ecclesiis obtinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera uaria sunt annexa, uidelicet, ut alij Missas, alij Euangelium, alij Epistolas dicant, seu cantent: quocunque priuilegio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, iusto impedimento cessante infra annum Ordines suscipere requisitos: alioquin pænas incurrant, iuxta constitutionem Concilij Viennensis quæ incipit: Vt ij, qui: quam præ

præsenti decreto innouat. cogantq́. Episcopi eos diebus statutis dictos Ordines per se ipsos exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu diuino præstare, sub eisdem & alijs, etiam grauioribus pœnis, arbitrio eorum imponendis. Nec alijs in posterum fiat prouisio, nisi ijs, qui iam ætatem, & cęteras habilitates integrè habere dignòscantur, aliter irrita sit prouisio.

Cap. V.

Dispensationes quacumque auctoritate concedendæ, si extra Romanã Curiã cõmittendę erunt, cõmittantur Ordinarijs illorũ, qui eas impetrauerint. eę uero, quę gratiosè concedentur, suum non sortiantur effectum, nisi prius ab eisdem, tanquã delegatis Apostolicis summariè tantùm, & extraiudicialiter cognoscatur: expressas preces subreptionis uel obreptionis uitio non subiacere.

Cap. VI.

IN commutationibus ultimarum uoluntatũ quæ non nisi ex iusta, & neceßaria causa fieri debent, Episcopi, tanquam delegati Sedis Apostolicæ, summariè, & extraiudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita ueritate, uel suggesta falsitate fuiße narratum, priusquam commutationes prædictæ executioni demandentur.

Cap. VII.

Legati, & Nuncij Apostolici, Patriarchæ, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusuis causis, tam in admittendis appellationibus, quàm in concedendis inhibitionibus post appellationem, seruare teneantur formam & tenorem sacrarum constitutionum, & præsertim Innocentij IIII. quæ incipit, Romana: quacunque consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo uel priuilegio, in contrarium non obstantibus; aliter inhibitiones & processus, & inde secuta quæcũque, sint ipso iure nulla.

Cap. VIII.

Episcopi, etiam tanquã Sedis Apostolicæ delegati, in casibus à iure concessis omnium piarũ dispositionum tam in ultima uoluntate, quã inter uiuos, sint executores: habeant ius uisitandi hospitalia, collegia quæcũque, ac cõfraternitates laicorũ, etiã quas scholas, siue quocunque alio nomine uocant: non tamen quæ sub regũ immediata protectione sunt, sine eorũ licentia: eleemosinas Mõtis pietatis, siue charitatis, et pia loca omnia, quomodocũque nũcupẽtur, etiã si prædictorũ locorũ cura ad laicos pertineat, atque eadẽ pia loca exẽptionis priuilegio sint munita; ac omnia quæ ad

Dei cultũ, aut animarũ salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo iuxta sacrorũ Canonum statuta cognoscant & exequantur: non obstantibus, quacunque consuetudine, etiam immemorabili, priuilegio, aut statuto.

Cap. IX.

Administratores, tã Ecclesiastici quã laici, fabricæ cuiusuis ecclesię, etiã Cathedralis, hospitalis, Confraternitatis, eleemosynę Montis pietatis, & quorũcunque piorũ locorũ, singulis annis teneantur reddere rationem administrationis Ordinario: consuetudinibus & priuilegiis quibuscũque in contrarium sublatis: nisi secus forte in institutione, & ordinatione talis ecclesiæ, seu fabricæ expresse cautũ esset. Quod si ex consuetudine, aut priuilegio, aut ex constitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda esset: tunc cũ iis adhibeatur etiã Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis administratoribus minimè suffragentur.

Cap. X.

CVM ex notariorum imperitia plurima dãna, & multarum occasio litium oriatur: possit Episcopus quoscunque notarios, etiam si Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tanquam delegatus Sedis Apo-

stolicæ,examinatione adhibita,eorum sufficientiam scrutari;illisq.non idoneis repertis, aut quã documque in officio delinquentibus,officij eius in negotijs,litibus,& causis Ecclesiasticis, ac spiritualibus exercendi usum perpetuo, aut ad tempus prohibere.Neque eorum appellatio interdictionem Ordinarij suspendat.

Cap. XI.

quem

Si quidẽ clericorum,aut laicorũ, quacũque is dignitate,etiã Imperiali,aut Regali præfulgeat, in tantũ malorum omnium radix,cupiditas occupauerit,ut alicuius ecclesiæ,seu cuiusuis sæcularis uel regularis beneficij,montiũ pietatis,aliorũ q. piorũ locorũ iurisdictiones,bona,census, ac iura,etiam feudalia,& emphyteotica,fructus,emolumenta,seu quascumque obuentiones,quæ in ministrorum, & pauperũ necessitates conuerti debent;per se,uel per alios ui,uel timore incusso,seu etiã per suppositas personas clericorum, aut laicorum seu quacũque arte,aut quocũque,quæsito colore in proprios usus conuertere,illosq.usurpare presumpserit, seu impedire, ne ab ijs,ad quos iure pertinẽt, percipiantur:is anathemati tãdiu subiaceat,quãdiu iurisdictiões,bona,res,iura,fructus,& redditus,quos occupauerit uel qui ad eũ quomodocũque,etiam ex donatione supposite personæ,peruenerint;ecclesiæ,eiusq. administratori,

ri, siue beneficiato integrè restitueri t, ac deinde a Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quod si eiusdem ecclesiæ patronus fuerit, etiam iure patronatus ultra prędictas pœnas eo ipso priuatus existat. Clericus uerò, qui nefandę fraudis, & usurpationis huiusmodi fabricator, seu cōsentiens fuerit, eisdem Pœnis subiaceat, necnon quibuscumque beneficijs priuatus sit, ad quæcumque alia beneficia inhabilis efficiatur, & a suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, & absolutionem, sui Ordinarij arbitrio suspendatur.

DECRETVM SVPER PETItione concessionis Calicis.

INSVPER, cum eadem sancta Synodus superiori Sessione duos articulos, aliàs propositos, & tum nondū discussos, uidelicet: An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub una panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione calicis usus cuiquam sit permittendus, &, An, si honestis, & Christianæ charitati consentaneis rationibus cōcedendus alicui uel nationi, uel regno Calicis usus uideatur, sub aliquibus conditionibus cōcedendus sit, & quænam illæ sint, in aliud tempus, oblata sibi occasione, examinandos, atque definiendos reseruauerit:

nauerit: nunc eorum, pro quibus petitur ſaluti optimè conſultum uolens, decreuit integrum negotium ad Sanctiſſimum dominum noſtrum eſſe referendum, prout pręſenti decreto refert: qui pro ſua ſingulari prudentia id efficiat, quod utile Reip. Chriſtianæ, & ſalutare petentibus uſum Calicis, fore iudicauerit.

Indictio futuræ Seſsionis.

Inſuper eadem ſacroſancta Tridentina Synodus diem futurę Seſsionis ad feriam quintam, poſt octauam feſtiuitatis omnium Sanctorum, quæ erit dies XII. menſis Nouemb. indicit: & in ea decernetur de Sacramẽto Ordinis, & de Sacramento Matrimonij, &c.

Prorogata fuit Seſsio uſque ad diem XV. Iul. M. D. LXIII.

SESSIO XXIII.

QVAE EST SEPTIMA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XV. IVL. M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Ordinis. Cap. I.

Sacrificium, & sacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta sunt, ut utrũque in omni lege extiterit. Cum igitur in nouo testamẽto sanctum Eucharistia sacrificium uisibile ex Domini institutione, Catholica Ecclesia acceperit: fateri etiam oportet, in ea nouũ esse uisibile, & externũ sacerdotiũ, in quod uetus translatũ est. Hoc autẽ ab eodẽ Domino Saluatore nostro institutũ esse, atque Apostolis, eorũq. successoribus in sacerdotio, potestatem traditã consecrandi, offerendi, & ministrandi corpus, & sanguinẽ eius, nec non & peccata dimittendi, & retinẽdi, sacrę literę ostendũt, & Catholicę Ecclesiæ traditio sẽper docuit.

Cap. II.

CVM autem diuina res sit tam sancti sacerdotij ministerium, cõsentaneũ fuit, quò dignius, & maiori cum ueneratione exerceri posset,

set,ut in Ecclesię ordinatissima dispositione plures,& diuersi essent ministrorum Ordines,qui Sacerdotio ex officio deseruirent;& ita distributi, ut,qui iam clericali tonsura insigniti eßent, per minores ad maiores ascenderent. nam non solum de sacerdotibus,sed & de Diaconis sacræ litteræ apertam mentionem faciunt, & quæ maximè in illorum ordinatione attendenda sunt,grauissimis uerbis docent, & ab ipso ecclesiæ initio sequentium Ordinum nomina, atq. uniuscuiusque eorum propria ministeria,Subdiaconi scilicet, Acolyti,Exorcistæ,Lectoris,& Ostiarij in usu fuiße cognoscuntur,quamuis non pari gradu. nam Subdiaconatus ad maiores ordines a patribus, & sacris Concilijs refertur, in quibus & de alijs inferioribus frequentissimè legimus.

Cap. III.

Cum Scripturæ testimonio, Apostolica traditione,& Patrum unanimi consensu perspicuũ sit, per sacram ordinationẽ,quę uerbis,& signis exterioribus perficitur,gratiam conferri, dubitare nemo debet,Ordinem esse uerè, & propriè unum ex septem sanctę Ecclesię Sacramentis. inquit enim Apostolus:Admoneo te,ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te per impositionem manuum mearum.non enim dedit nobis Deus spiritum timoris,sed uirtutis & dilectionis, & sobrietatis.

Cap. IIII.

Quoniam uerò in Sacramento Ordinis, sicut & in baptismo, & Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, nec auferri potest; meritò sanctaSynodus damnat eorũ sententiã, qui asserunt noui Testamenti Sacerdotes temporariam tantummodò potestatẽ habere, ac semel ritè ordinatos, iterum laicos effici posse, si uerbi Dei ministeriũ non exerceãt. Quod si quis omnes Christianos promiscuè noui Testamẽti sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali prędictos affirmet, nihil aliud facere uidetur, quam Ecclesiasticã hierarchiã, quæ est ut castrorum acies ordinata, confundere: perinde ac si cõtra beati Pauli doctrinã omnes Apostoli, omnes Prophetę, omnes Euangelistę, omnes Pastores, omnes sint Doctores. Proinde sacrosanctaSynodus declarat, prę ter cæteros ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, ad hunc hierarchicum Ordinẽ præcipuè pertinere: & positos sicut idem Apostolus ait, a Spiritu sancto regere Ecclesiam Dei, eosq́. præsbyteris superiores esse, ac Sacramentũ Confirmationis cõferre, ministros Ecclesię ordinare, atque alia pleraque peragere ipsos posse: quarum functionum potestatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet insuper sacrosancta Synodus, ordinatione Episcoporum,

rum, sacerdotum, & cæterorum Ordinum nec populi, nec cuiusuis sæcularis potestatis, & magistratus consensum, siue uocationē, siue autoritatē ita requiri, ut sine ea irrita sit ordinatio: quin potius decernit, eos, qui tantummodo a populo, aut sęculari potestate, ac magistratu uocati, & instituti, ad hęc ministeria exercenda ascendunt, & qui ea propria temeritate sibi sumunt, omnes nō Ecclesiæ ministros, sed fures, & latrones, per ostium non ingreßos, habendos esse. Hæc sunt, quæ generatim sacrę Synodo uisum est Christi fideles de Sacramēto ordinis docere; His autē cōtraria, certis, & proprijs Canonibus in hunc, qui sequitur, modū dānare constituit, ut omnes, adiuuante Christo, fidei regula utentes, in tot errorum tenebris Catholicam ueritatem facilius agnoscere, & tenere possint.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

CANON I.

Si quis dixerit, non esse in nouo Testamēto sacerdotiū uisibile, & externum, uel non esse potestatem aliquā consęcrandi, & offerendi uerū corpus, & sanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi; sed officiū tantum, & nudū ministeriū prędicandi Euangeliū, uel eos, qui non prædicant, prorsus non esse sacerdotes; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, pręter sacerdotium non esse in Ecclesia Catholica alios Ordines, & maiores, & minores, per quos, uelut per gradus quosdam, in saderdotium tendatur; anathema sit.

CANON III.

Si quis dexerit, Ordinem, siue sacram ordinationem non esse uerè & propriè Sacramentum, a Christo Domino institutum; uel eße figmentum quoddam humanum, excogitatum a uiris rerum Ecclesiasticarum imperitis; aut esse tantum ritũ quendam eligendi ministros uerbi Dei & Sacramentorum; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, per sacram ordinationem non dari spiritum sanctum: ac proinde, frustra Episcopos dicere; Accipe Spiritum sanctum: per eam non imprimi characterem; uel eum, qui sacerdos semel fuit, laicum rursus fieri posse, anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, sacram Vnctionem, qua Ecclesia in sancta ordinatione utitur, non tantum non requiri sed contẽnendam, & perniciosã eße, similiter, & alias Ordinis cerimonas; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, in Ecclesia non eße hierarchiã diuina ordinatione institutam, quæ constat ex episcopis, præsbyteris, & ministris; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Episcopos non esse præsbyteris superiores, uel non habere potestatem confirmandi, & ordinandi, uel eam, quam habent, illis esse cum presbyteris communionem; uel Ordines ab ipsis collatos sine populi, uel potestatis sæcularis consensu, aut uocatione irritos esse; aut eos, qui nec ab Ecclesiastica & Canonica potestate ritè ordinati, nec misßi sunt, sed aliunde ueniunt, legitimos esse uerbi & Sacramentorum ministros, anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit; Episcopos, qui auctorilate Romani Pontificis aßumuntur, non esse legitimos ac ueres Episcopos, sed figmentum humanum, anathema sit.

DECRETVM

DE REFORMATIONE.

EAdem sacrosancta Tridentina Synodus, reformationis materiā prosequens, hæc, quę sequuntur, in præsenti decernenda esse statuit, & decernit.

Cap. I.

CVM præcepto diuino mandatum sit omnibus quibus animarum cura commissa est oues suas agnoscere, pro his sacrificium offerre uerbiq. diuini prędicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium, operum exemplo pascere, pauperum, aliarumq. miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cætera munia pastoralia imcumbere, qæ omnia nequaquam ab his præstari, & impleri poßunt, qui gregi suo non inuigilāt, neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt, sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur, ut diuinorum præceptorū memores, factiq. forma gregis in iudicio, & ueritate pascāt, & regāt. Ne uerò ea quę residentia sanctè, & utiliter iam ante sub fel. rec. Paulo III. sancita fuerunt in sensus à sacrosanctę Synodi mente alienos trahantur, ac si uigore illius decreti quinque mēsibus continuis abesse liceat, illis inhærendo, declarat sacrosancta Synodus, omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac cathedrali

bus ecclesiis quibuscumque, quocumque nomine & titulo prefectos, etiam si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, obligari ad personalem in sua ecclesia uel diœcesi residentiam, ubi in iniuncto sibi officio defungi teneantur, neque abesse posse, nisi ex causis, & modis infrascriptis. Nam cũ Christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, ac euidens Ecclesiæ uel Reip. utilitas aliquos nonnunquam abesse postulent, & exigant, decernit eadem sancta Synodus, has legitimæ absentię causas à beatissimo Romano Pontifice, aut à Metropolitano, uel, eo absente, suffraganeo Episcopo antiquiori residente; qui idem Metopolitani absentiam probare debebit, in scriptis esse approbandas, nisi cum absentia inciderit propter aliquod munus, & Reip. officium, Episcopatibus adiunctum; cuius quoniam causæ sunt notoriæ, & interdum repentinæ, ne eas quidem significari Metropolitano neceße erit, ad eundem tamẽ cum Concilio prouinciali spectabit iudicare de licentijs a se, uel a Suffaganeo datis, & uidere, ne quis eo iure abutatur; & ut pœnis canonicis errantes puniantur. Interea meminerint discessuri, ita ouibus suis prouidendum, ut, quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. Quoniam autem quia aliquantisper tantum absunt, ex ueterum Canonum sententia non uidentur abeße, quia statim reuersuri sunt, sacrosancta Synodus uult, illud absen-

tiæ

tiæ ſpatium ſingulis annis ſiue continuum, ſiue interruptũ, extra prædicatas cauſas nullo pacto debere duos, aut ad ſummum tres menſes excedere, & haberi rationem, ut id ęqua ex cauſa fiat, & abſque ullo gregis detrimento, quod an ita ſit abſcedentium conſcientiæ relinquit, quam ſperat religioſam, & timoratam fore; cum Deo corda pateant, cuius opus non fraudolenter agere, ſuo periculo tenentur. Eoſdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis ſpatium, Dominici aduentus, Quadrageſimę, Natiui tatis, Reſurrectionis Domini; Pentecoſtes item, & corporis Chriſti diebus, quibus refici maxime, & in domino gaudere Paſtoris preſentia oues debeant, ipſi eccleſia ſua cathedrali ullo pacto abſint, niſi Epiſcopalia munia in ſua diœceſi eos aliò uocent.

Si quis autem (quod utinam numquam eueniat) contra huius decreti diſpoſitionem abſuerit, ſtatuit ſacroſancta Synodus, præter alias pœnas aduerſus non reſidentes, ſub Paulo III. impoſitas & innouatas, ac mortalis peccati reatũ, quẽ incurrit; eum pro rata temporis abſentię fructus ſuos non facere, nec tuta conſcientia, alia etiam declaratione non ſecuta, illos ſibi detinere poſſe, ſed teneri, aut ipſo ceſſante, per Superiorem Eccleſiaſticũ illos fabricæ eccleſiarum, aut pauperibus loci erogare: prohibita quacumque conuentione, uel compoſitione, quæ pro fructibus ma

le perceptis appellatur; ex qua etiã prædicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur: non obstantibus quibuscumq; priuilegijs cuicunque collegio, aut fabricæ concessis. Eadem omnino, etiam quo ad culpam, & amissionem fructuum, & pœnas de curatis inferioribus, & alijs quibuscumq;, qui beneficium aliquòd ecclesiasticum, curam animarum habens, obtinẽt, sacrosancta Synodus declarat, & decernit: ita tamen, ut quandocumq; eos causa prius per Episcopum cognita, et probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum ab ipso ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis gratisq; concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex graui causa, non obtineant. Quod si per edictum citati etiam non personaliter, contnmaces fuerint; liberum esse uult Ordinarijs, per censuras Ecclesiasticas, & sequestrationem, & subtractionem fructuum, aliaq; iuris remedia, etiam usq; ad priuationem, compellere; nec executionem hanc, quolibet priuilegio, licẽtia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cuiusuis beneficij, pactione, statuto, etiam iuramento, uel quacumq; auctoritate confirmato, cõsuetudine etiam immemorabili, quæ potius curruptela censenda est, siue appellatione, aut inhibitione etiam in Romana Curia, uel uigore Eugenianæ constitutionis suspendi poße. Postremo, tam decretum illud sub Paulo III. quam hoc ipsum

ipsum in Concilijs prouincialibus, & Episcopali bus publicari, Sancta Synodus præcipit: cupit enim, quæ adeò ex Pastorum munere, animarumq́. salute sunt, frequenter omnium auribus, mentibusq́; infingi, ut in posterũ, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut omnium obliuione, aut desuetudine aboleantur.

Cap. II.

Ecclesiis cathedralibus, seu superioribus, quocumque nomine, ac titulo prefecti, etiã si Sanctæ Romanæ Eccclesiæ Cardinales sint, si munus consecrationis inter tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur. Si intra totidem menses postea id facere neglexerint, ecclesiis ipso iure sint priuati. Consecratio uero, si extra Curiam Romanam fiat, in ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia, si commodè fieri poterit, celebretur.

Cap. III.

EPISCOPI per semetipsos Ordines conferant, quod si ægritudine fuerint impediti, subditos suos non aliter, quam iam probatos, & examinatos, ad alium Episcopum ordinandos dimittant.

Cap. IIII.

Prima Tonsura non initientur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint, quiq. legere, & scribere nesciant, & de quibus probabilis coniectura non sit, eos non secularis iudicij fugiendi fraude, sed ut Deo fidelem cultum præstent, hoc uitæ genus eligiße.

Cap. V.

AD minores Ordines promouendi bonum à Parocho; & à magistro schole, in qua educantur, testimonium habent. Hi uero, qui ad singulos maiores erunt aßumēdi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire uidebitur, cōmittat, ut nominibus ac desiderio eorum, qui uolent promoueri, publicè in ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & uita à fide dignis diligenter inquirat, & literas testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quamprimum transmittat.

Cap. VI.

NVLLVS prima Tonsura initiatus, aut etiā in minoribus Ordinibus constitutus, ante decimum quartum annum beneficium possit obtinere.

tinere. Is etiam fori priuilegio non gaudeat, nisi beneficium Ecclesiasticum habeat; aut clericalem habitum, & Tonsuram deferens, alicui ecclesiæ ex mandato Episcopi inseruiat; uel in seminario clericorum, aut in aliqua schola, uel Vniuersitate, de licentia Episcopi, quasi in uia ad maiores Ordines suscipiendos uersetur. In clericis uero cõiugatis seruetur constitutio Bonifacij ix. quę incipit, Clerici, qui cum unicis: modo hi clerici, alicuius ecclesiæ seruitio, uel ministerio ab Episcopo deputati, eidem ecclesię seruiant, uel ministrent, & clericali habitu, & Tonsura utantur: nemini, quo ad hoc, priuilegio uel consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.

Cap. VII.

Sancta Synodus, antiquorum Canonum uestigijs inhęrendo, decernit, ut quando Episcopus ordinationem facere disposuit, omnes, qui ad sacrũ ministerium accedere uoluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, uel quando Episcopo uidebitur, ad ciuitatem euocẽtur. Episcopus autem sacerdotibus, & aliis prudentibus uiris, peritis diuinę legis, ac in Ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi ascitis, ordinãdorum genus, personam, ętatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter inuestiget, & examinet.

Cap. VIII.

Ordinationes sacrorum ordinum statutis à iure temporibus, ac in cathedrali ecclesia uocatis, pręsentibus ad id ecclesię Canonicis publicè celebrentur. Si autem in alio diæcesis loco, præsente clero loci, dignior quantum fieri poterit, ecclesia semper adeatur. Vnusquisque autem à proprio Episcopo ordinetur. Quod si quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam cuiusuis generalis, aut specialis rescripti, uel priuilegij pretextu, etiã statutis temporibus permittatur; nisi eius probitas, ac mores Ordinarij sui testimonio commendẽtur. Si secus fiat; ordinans à collatione ordinum per annum & ordinatus à susceptorum ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario uidebitur expedire, sit suspensus.

Cap. IX.

Episcopus familiarem suum non subditum ordinare non possit, nisi per triennium secum fuerit commoratus; & beneficium, quacumque fraude cessante, statim re ipsa illi conferat: consuetudine quacumque, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.

Cap. X.

Abbatibus,ac alijs quibuſcumque, quantumuis exẽptis,non liceat in poſterũ,intra fines alicuius diœceſis conſiſtentibus, etiam ſi nullius diœceſis,uel exempta eſſe dicantur,cuiquam,qui Regularis ſubditus ſibi non ſit,Tonſuram,uel minores Ordines conferre:nec ipſi Abbates, & alij exempti,aut Collegia, uel Capitula quæcumque etiam eccleſiarum cathedralium, literas dimiſſorias aliquibus clericis ſæcularibus, ut ab alijs ordinentur,concedant. Sed horum omnium ordinatio,ſeruatis omnibus, quæ in huius ſacroſanctæ Synodi decretis continentur,ad Epiſcopos,intra quorum diœceſis fines exiſtant, pertineat: non obſtatibus quibuſuis priuilegijs, præſcriptionibus, aut conſuetudinibus etiam immemorabilibus. Pœnã quoque impoſitam ijs,qui contra huius ſanctæ Synodi ſub Paulo III. decretum à Capitulo Epiſcopali, Sede uacante,literas dimiſſorias impetrant: ad illos,qui eaſdem literas non à Capitulo,ſed ab alijs quibuſuis,in iuriſdictione Epiſcopi loco Capituli ſede uacante,ſuccedentibus,obtinerent, mandat extendi. Concedentes autẽ dimiſſorias cõtra formam decreti ab officio, & beneficio per annum ſint ipſo iure ſuſpenſi.

Cap. XI.

Minores ordines ijs, qui saltem latinam linguam intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis uideretur, conferantur; ut eo accuratius, quantum sit huius disciplinæ pondus, possint doceri; ac in unoquoque munere, iuxta prescriptum Episcopi, se exerceant; idq. in ea cui adscripti erunt, ecclesia, nisi forte ex causa studiorum absint; atque ita de gradu in gradum ascendant; ut in eis cum ætate uitæ meritum, & doctrina maior accrescat. Quod morum exemplum & assiduum in ecclesia ministerium, atque maior erga presbyteros, & superiores Ordines reuerentia, & crebrior, quam antea, corporis Christi Communio maximè comprobàbunt. Cumque hinc ad altiores gradus, & sacratissima mysteria sit ingressus, nemo ijs initietur, quem non scientiæ maioribus Ordinibus dignum ostendat. Hi uero non nisi post annũ a susceptione postremi gradus minorum Ordinum ad sacros ordines promoueantur; nisi necessitas, aut Ecclesię utilitas, iudicio Episcopi, aliud exposcat.

Cap. XII.

NVLLVS in posterum ad Sudiaconatus Ordinem ante uigesimum secundum, ad Diaconatus ante uigesimum tertium, ad prasbiteratus

tus ante uigesimum quintum ætatis suæ annum promoueatur. Sciant tamen Episcopi non singulos, in ea ætate constitutos debere ad hos Ordines aßumi: sed dignos dumtaxat, & quorum probata uita senectus sit. Regulares quoque nec in minori ætate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur: priuilegiis quibuscumque, quoad hoc, penitus exclusis.

Cap. XIII.

Subdiaconi, & Diaconi ordinentur, habentes bonum testimonium, & in minoribus Ordinibus iam probati, ac literis, & ijs, quæ ad Ordinem exercendum pertinent, instructi. Qui sperant, Deo auctore, se continere poße, ecclesiis quibus ascribentur, inseruiant; sciantq. maxime decere, si saltem diebus Dominicis, & solemnibus, cum altari ministrauerint, sacram Communionem perceperint. Promoti ad sacrum subdiaconatus Ordinem, si per annum saltem in eo non sint uersati, ad altiorem gradum, nisi aliud Episcopo uideatur, ascendere non permittatur: Duo sacri Ordines non eodem die, etiam Regularibus conferantur: priuilegijs, ac indultis quibusuis cõcesis non obstantibus quibuscumque.

Cap. XIIII.

QVI piè & fideliter in ministerijs anteactis se geßerint, & ad presbyteratus Ordinem

assumuntur, bonum habeant testimonium. & hi sint, qui non modo in Diaconatu, ad minus annũ integrum, nisi ob ecclesiæ utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo uideretur, ministrauerint; sed etiam ad populum docendum ea quę scire omnibus neceßarium est ad salutem, ac ministranda Sacramēta, diligēti examine pręcedēte, idonei cō probentur; atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, ut præclarum bonorum operum exemplum, & uitæ monita ab eis possint expectari. Curet Episcopus, ut ij saltem diebus Dominicis, & festis solemnibus (si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, ut suo muneri satisfaciant) Missas celebrent. Cum promotis per saltum si non ministrauerint, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.

Cap. XV.

Quamuis presbyteri in sua ordinatione à peccatis absoluendi potestatem accipiāt, decernit tamen sancta Synodus, nullum, etiam Regularem, posse confessiones sæcularium, etiam sacerdotum, audire; nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis uidebitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur: & approbationem, quæ gratis detur, obtineat, priuilegijs, & cōsuetudine quacũque, etiam immemorabili, non obstantibus.

Cap.

Cap. XVI.

Cum nullus debeat ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis ecclesiis, sancta Synodus, uestigijs sexti Canonis concilij Chalcedenensis inhęrendo, statuit, ut nullus in posterum ordinetur, qui illi ecclesiæ, aut pio loco, pro cuius necessitate, aut utilitate aßumitur, non abscribatur, ubi suis fungatur muneribus: nec incertis uagetur sedibus. Quod si locum inconsulto Episcopo deseruerit, ei sacrorum exercitiū interdicatur. nullus præterea clericus peregrinus sine commendaticiis sui Ordinarij literis ab ullo Episcopo ad diuina celebranda, & Sacramenta administranda admittatur.

Cap. XVII.

VT sanctorū ordinum à Diaconatu ad Ostiariatum functiones ab apostolorum temporibus in Ecclesia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquandiù intermißę, in usum iuxta sacros canones reuocentur: nec ac ab hæreticis tamquā otiosæ, traducantur; illius pristini moris restituendi desiderio flagrans sancta Synodus decernit, ut in posterum huiuscemodi ministeria non nisi per constitutos in dictis ordinibus exerceantur, omnesq. & singulos Prælatos ecclesiarum in domino hortatur, & illis præcipit, ut, quantum fieri commodè poterit, in ecclesiis cathedralibus, collegiatis,

legiatis, & parochialibus suæ diœcesis, si populus frequens, & Ecclesiæ prouentus id ferre queãt, huiusmodi functiones curent restituendas, & ex aliqua parte redditũ aliquorum simplicium beneficiorum, uel fabricę ecclesię, si prouentus suppetant; aut utriusque illorum, eas functiones exercentibus stipendia assignent; qui[...] si negligentes fuerint, Ordinarij iudicio, aut ex parte mulctari, aut in totũ priuari possint. Quod si ministeriis quatuor minorum Ordinum exercendis clerici cęlibes pręsto non erunt, suffici possint etiam coniugati, uitæ probatæ, dummodo nõ bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonsuram, & habitum clericalem in ecclesia gestent.

Cap. XVIII.

CVM adolescentiũ ætas, nisi rectè instituatur, prona sit ad mundi uoluptates sequendas, & nisi a teneris annis ad pietatem & religionem informetur, antequam uitiorum habitus totos homines possideat, numquam perfectè, ac sine maximo, ac singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in disciplina ecclesiastica perseueret, sancta Synodus statuit, ut singulæ cathedrales, Metropolitanæ, atque his maiores ecclesiæ, pro modo facultatum, & diœcesis amplitudine certum puerorum ipsius ciuitatis, & diœcesis, uel eius prouinciæ, si ibi nõ reperiantur, numerũ in collegio ad hoc propè ipsas ecclsias, uel alio in loco conuenienti

conuenienti, ab Episcopo eligendo, alere, ac religiose educare; & ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. In hoc uerò collegio recipiantur, qui ad minimū duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati sint, ac legere, & scribere cōpetenter nouerint, & quorum indoles, & uoluntas spem afferat, eos ecclesiasticis ministerijs perpetuo inseruituros. Pauperum autem filios præcipuè eligi uult; nec tamen ditiorum excludit, modo suo sumptu alantur, & studium præseferant Deo & ecclesiæ inseruiendi. Hos pueros Episcopus in tot classes, quot ei uidebitur, diuisos, iuxta eorum numerum, ætatem, ac in disciplina ecclesiastica progressum, partim cum ei opportunum uidebitur ecclesiarum ministerio addicet, partim in collegio erudiendo retinebit, aliosq. in locum eductorū sufficiet, ita ut hunc collegium Dei ministrorum perpetuū seminarium sit. Vt uerò in eadē disciplina Ecclesiastica commodius instituantur; Tōsura statim, atque habitu clericali semper utentur: grammatices, cantus, computi Ecclesiastici, aliarumq. bonarum artium disciplinam discent, sacram scripuram, libros ecclesiasticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, maximè quæ ad confessiones audiēdas uidebuntur opportuna, & rituum, ac ceremoniarum formas ediscent. Curet Episcopus, ut singulis diebus Missæ sacrificio intersint, ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata, &

iuxta

iuxta confeßoris iudicium ſumant corpus Domi ni noſtri Ieſu Chriſti, cathedrali, & alijs loci ec cleſiis diebus feſtis inſeruiant. Quæ omnia, atque alia ad hanc rẽ opportuna, et neceßaria Epiſcopi ſinguli cum conſilio duorum Canonicorũ ſeniorum, & grauiorum, quos ipſi elegerint, prout Spiritus ſanctus ſuggeſſerit, conſtituent, eaque ut ſemper obſeruentur, ſępius uiſitando operam dabunt. Diſcolos, & incorrigibiles, ac malorum morum ſeminatores acriter punient, eos etiam, ſi opus fuerit, expellendo, omniaq. impedimenta auferentes, quæcumque ad conſeruandum, & augendum, tam pium, & ſanctum inſtitutum pertinere uidebuntur, diligenter curabunt. Et quid ad collegij fabricam inſtituendam, & ad mercedem præceptoribus & miniſtris ſoluendam, & ad alendam iuuentutem, & ad alios ſumptos certi redditus erunt neceßarij, ultra ea, quæ ad inſtituendos uel alendos pueros ſunt in aliquibus eccleſiis, & locis deſtinata, quæ eo ipſo huic ſeminario ſub eadem Epiſcopi cura applicata cenſeantur. ijdẽ Epiſcopi cum conſilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Epiſcopo, alter ab ipſo Capitulo eligatur, itemq. duorum de clero ci tatis, quorum quidem alterius electio ſimiliter ad Epiſcopum, alterius uero ad clerum pertineat, ex fructibus integris menſæ Epiſcopalis, & Capituli, & quarumcumque dignitatum, perſonatuum, officiorum, præbendarum, portionum,

num Abbatiarum, & Prioratuum, cuiuſcunque Ordinis, etiam regularis, aut qualitatis, uel condicionis fuerint, & hoſpitalium, quæ dantur in titulum, uel adminiſtrationem, iuxta conſtitutionem Concilij Viennenſis, quæ incipit, Quia contingit, & beneficiorum quorumcunque, etiam Regularium, etiam ſi iuris patronatus cuiuſcumque fuerint, etiam ſi exempta, etiam ſi nullius diœceſis, uel alijs eccleſiis, monaſteriis, & hoſpitalibus, & alijs quibuſuis locis pijs, etiam exemptis, annexa, & ex fabricis Eccleſiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuſcunque alijs eccleſiaſticis redditibus, ſeu prouentibus, etiam aliorum collegiorum, in quibus tamen ſeminaria diſcentium, uel docentium ad commune Eccleſiæ bonum promouendum actu non habentur, hæc enim exempta eſſe uoluit; præterquam rationem redditum, qui ſuperflui eſſent ultra conuenientem ipſorum ſeminariorum ſuſtentationem ſeu corporum, uel confraternitatum, quę in nonnullis locis ſcholæ appellantur, & omnium monaſteriorum, non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacunque ratione ad laicos, ex quibus ſubſidia Eccleſiaſtica ſolui ſolent, & milites cuiuſcunque militiæ, aut ordinis, pertinentibus; fratribus ſancti Ioannis Hieroſolymitani dumtaxat exceptis, partem aliquam, uel portionem detrahent, & eam portionem ſic detractam, nec non beneficia aliquot ſimplicia cuiuſ-

cumq; qualitatis, & dignitatis fuerint, uel etiam præstimonia, uel præstimoniales portiones, etiam ante uacationem nuncupatas, sine cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio, huic collegio applicabunt, & incorporabunt, quod locum habeat, etiam si beneficia sint reseruata, uel affecta, nec per resignationem ipsorum beneficiorum: uniones, & applicationes suspendi, uel ullo modo impediri possint, sed omnino quacunque uacatione etiam si in curia effectum suum sortiantur, quacumque constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem soluendam, beneficiorum, dignitatum, personatuum, & omnium, & singulorum supra commemoratorum possessores, non modo pro se, sed pro pensionibus, quas alijs forsan ex dictis fructibus soluerent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis pensionibus, illis erit soluendum, ab Episcopo loci per censuras ecclesiasticas, ac alia iuris remedia compellantur: etiam uocato ad hoc, si uidebitur, auxilio brachij secularis: quibusuis quo ad omnia & singula supra dicta, priuilegijs, exemptionibus, etiã si specialem derogationem requirent, consuetudine, etiam immemorabili, quauis appellatione & allegatione, quę executionem impediat, non obstantibus. Succedente uerò casu, quo per uniones effectum suum sortientes, uel aliter Seminarium ipsum in totum, uel in partem dotatum reperiatur: tũc portio ex singulis beneficijs, ut supra

detracta

detracta, & incoporata ab Episcopo, pro ut res ipsa exegerit, in totum, uel pro parte remittatur. Quod si cathedralium, & aliarum maiorum ecclesiarum Prælati in hac seminarij erectione, eiusq; conseruatione negligentes fuerint, ac suam portionem soluere detrectauerint; Episcopũ Archiepiscopus, Archiepiscopum, & superiores Synodus prouincialis acriter corripere, eosq; ad omnia supradicta cogere debeat; & ut quam primũ hoc sanctum, & pium opus, ubicunque fieri poterit, promoueatur, studiosè curabit. Rationes autem redditũum huius seminarij Episcopus annis singulis accipiat, presidentibus duobus à Capitulo, & totidem à Clero ciuitatis deputatis.

Deinde ut cum minori impensa huiusmodi scholis instituendis prouideatur; statuit sancta Synodus, ut episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum ordinarij, scolasterias obtinentes, & alios, quibus est lectionis, uel doctrinæ munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos, per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scolasticis eligendos, & ab Ordinarijs approbandos, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. Quod si iudicio Episcopi digni non fuerint: alium qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota; quod si neglexerit, Episcopus ipse deputet. Docebunt autem prædicti, quæ uidebuntur Episcopo expedire. De cætero uerò officia, uel digni-

tates illæ, quæ scholasterię dicuntur non nisi doctoribus, uel magistris, aut licentiatis in sacra pagina, aut in iure Canonico; & aliàs personis idoneis, & qui per se ipsos id munus explere possint, conferantur, & aliter facta prouiso nulla sit & inualida, non obstantibus quibusuis priuilegijs, & cõsuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Si uerò in aliqua prouincia ecclesię tanta paupertate laborent, ut collegium in aliquibus erigi non possit; Synodus prouincialis, uel Metropolitana cum duobus antiquioribus Suffraganeis, in ecclesia Metropolitana, uel alia prouinciæ ecclesia commodiori unum aut plura collegia, prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum aut plurium ecclesiarum; in quibus singulis collegium commodè institui non potest, erigenda curabit, pueri illarum Ecclesiarum educentur.

In ecclesiis autem amplas diæcesos habentibus; possint Episcopus unum, uel plura in diæcesi, prout sibi opportunum uidebitur, habere seminaria; quæ tamen ab illo uno, quod in ciuitate erectum, & constitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Postremò si uel pro unionibus, seu pro portionum taxatione, uel assignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam huius seminarij institutio, uel conseruatio impediretur, aut perturbaretur, Episcopus cum supra deputatis, uel

Synodus

Synodus prouincialis pro regionis more, pro ecclesiarum & beneficiorum qualitate, etiam suprascripta, si opus fuerit, moderando aut augendo, omnia & singula, quæ ad felicem huius Seminarij profectum necessaria & opportuna uidebuntur, decernere ac prouidere ualeat.

Indictio futuræ Sessionis.

INSVPER, eadem sacrosancta Tridentina Synodus proximam futuram Sessionem in diem decimamsextam mensis Septembris indicit: in qua agetur de Sacramento Matrimonij, & de alijs, si qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri possint: item de prouisionibus Episcopatuum, dignitatum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, ac de diuersis reformationis articulis.

Prorogata fuit Sessio ad diem XI. Nouemb. M. D. LXIII.

SESSIO XXIIII.

QVAE EST OCTAVA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XI. NOV. M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Matrimonij.

MATRIMONII perpetuum, indissolubilemq. nexum primus humani generis parens diuini Spiritus instinctu pronunciauit, cum dixit: Hoc nunc os ex oßibus meis, & caro de carne mea: quamobrem relinquet homo patrẽ suum, & matrem, & adhærebit uxori suæ, & erũt duo in carne una. Hoc autem uinculo duos tantum modò copulari, & coniungi, Christus Dominus apertius docuit, cum postrema illa uerba tamquã a Deo prolata, referens dixit: Itaque iam non sunt duo sed una caro. statimq. eiusdem nexus firmitatem, ab Adamo tanto antè pronunciatam, his uerbis confirmauit: Quos ergo Deus coniunxit, homo non separet.

Gratiam uero, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indissolubilem unitatem confirmaret, coniugesq. sanctificaret, ipse Christus, uenerabilium Sacramentorum institutor, atque perfector, sua nobis pasione promeruit. quod Paulus Apostolus innuit dicens: Viri diligite uxores

res uestras, sicut Christus dilexit Ecclesiã, et se ipsum tradidit pro ea: mox subiungens: Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo, & in Ecclesia.

Cum igitur Matrimonium in lege Euangelica ueteribus connubijs per Christum gratia præstet; merito inter nouæ legis Sacramenta annumerandum sancti Patres nostri, Concilia, & uniuersalis Ecclesiæ traditio semper docuerunt: aduersus quam impij homines huius sæculi insanientes, non solum perperam de hoc uenerabili Sacramento senserunt, sed de more suo prætextu Euangelij libertatem carnis introducentes, multa ab Ecclesiæ Catholicæ sensu, & ab Apostolorum temporibus probata consuetudine aliena, scripto, & uerbo aßeruerunt, non sine magna Christi fidelium iactura: quorum temeritati sancta, & uniuersalis Synodus cupiens occurrere, insigniores prædictorum schismaticorum hæreses, & errores, ne plures ad se trahat perniciosa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipsos hæreticos, eorumq. errores decernens anathematismos.

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

CANON I.

Si quis dixerit, Matrimonium non esse uerè, & propriè unum ex septem legis euangelicæ

Sacramentis à Christo Domino institutum, sed ab hominibus in Ecclesia inuentum: neque gratiam conferre; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, licere Christianis plures simul habere uxores, & hoc nulla lege diuina esse prohibitum; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, eos tantum consanguinitatis & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur posse impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum: nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare aut constituere, ut plures impediant & dirimant: anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonium dirimentia, uel in ijs constituendis errasse; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, propter hæresim aut molestam cohabitionem, aut affectatam absentiam à coniuge dissolui posse matrimonij uinculum; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, matrimonium ratum, non consummatum, per solennem religionis professionem alterius coniugum non dirimi: anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum docuit & docet iuxta Euangelicam & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum matrimonij uinculum non posse dissolui: & utrumque uel etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse altero coniuge uiuente aliud matrimonium contrahere: mœcharique eum, qui dimissa adultera, aliam duxerit, & eam, quę dimisso adultero alij nupserit: anthema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cùm ob multas causas separationem inter coniuges, quo ad thorum, seu quo ad cohabitationem, ad certum, incertumue tempus fieri posse decernit: anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, clericos in sacris Ordinibus constitutos, uel Regulares, castitatem solemniter

ter

ter professos, posse matrimonium contrahere, contractumq. ualidum esse, non obstante lege Ecclesiastica, uel uoto; & oppositum nil aliud esse, quam damnare matrimonium, posseq. omnes contrahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, etiam si eam uouerint, habere donum; anathema sit: cum Deus id rectè petentibus non deneget, nec patiatur nos supra id, quod possumus, tentari.

CANON X.

Si quis dixerit, statum coniugalem anteponendum esse statui uirginitatis, uel cælibatus, & non esse melius ac beatius manere in uirginitate, aut cælibatu, quàm iungi matrimonio; anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, prohibitionem sollemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse tyrannicam, ab ethnicorum superstitione profectam; aut benedictiones, & alias cærimonias, quibus Ecclesia in illis utitur, damnauerit; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, causas matrimoniales non spectare ad iudices Ecclesiasticos; anathema sit.

DECRETVM
DE REFORMATIONE Matrimonij.

Cap. I.

TAMETSI dubitandum nõ est, clandestina matrimonia, libero cõtrahentium consensu facta, rata, & uera esse matrimonia, quamdiù Ecclesia ea irrita non fecit; & proinde iure damnandi sint illi, ut eos sancta Synodus anathemate damnat, qui ea uera, ac rata esse negant; quiq. falso affirmant, matrimonia, à filijs familias sine cõsensu parentũ contracta, irrita esse, & parentes ea rata, uel irrita facere posse: nihilominus sancta Dei Ecclesia ex iustissimis causis illa semper detestata est, atque prohibuit. uerum, cum sancta Synodus animaduertat prohibitiones illas propter hominũ inobedientiã iam nõ prodesse; & grauia peccata perpẽdat, quę ex eisdem clãdestinis cõiugijs ortum habẽt, pręsertim uero eorũ, qui in statu dãnationis permanẽt, dũ, priore uxore, cũ qua clàm contraxerãt, relicta, cũ alia palàm contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio uiuunt. Cui malo cum ab Ecclesia, quæ de occultis non iudicat, succurri non possit; nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur: iccircò sacri Lateranensis Concilij, sub Innocentio III. celebrati, uestigijs inhærendo præcipit, ut in posterum, antequam matrimonium contra-

contrahatur, ter à proprio contrahentium Parocho tribus continuis diebus festiuis in ecclesia inter missarum solemnia publicè denuntietur, inter quos matrimonium sit contrahendum; quibus denunciationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij in facie ecclesiæ procedatur, ubi Parochus & uiro & muliere interrogatis, & eorum mutuo consensu intellecto, uel dicat, Ego uos in matrimonium coniungo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, uel alijs utatur uerbis iuxta receptum uniuscuiusque prouinciæ ritum. Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiosè impediri posse, si tot præcesserint denunciationes: tunc uel una tantum denunciatio fiat, uel saltem Parocho, & duobus, uel tribus testibus præsentibus matrimonium celebretur. Deinde ante illius consumationem denunciationes in ecclesia fiant: ut, si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur, nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, ut prædictæ denunciationes remittantur, quod illius prudentiæ, & iudicio sancta Synodus relinquit. Quin aliter, quàm presente Parocho, uel alio sacerdote, de ipsius Parochi, seu Ordinarij licentia, & duobus, uel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt: eos sancta Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit, & huiusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit, prout eos presenti

decreto

decreto irritos facit, & annullat. Inſuper Parochum, uel alium ſacerdotem, qui cum minore teſtium numero, & teſtes, qui ſine Parocho, uel ſacerdote huiuſmodi contractui interfuerint, nec non ipſos contrahentes grauiter arbitrio Ordinarij puniri præcipit. Pręterea eadem ſancta Synodus hortatur, ut coniuges ante benedictionem ſacerdotalem in templo ſuſcipiendam, in eadem domo non cohabitent, ſtatuitq. benedictionem à proprio Parocho fieri, neque à quoquã, niſi ab ipſo Parocho, uel ab Ordinario licentiam ad pręodictam benedictionem faciendam alij ſacerdoti concedi poſſe, quacumque conſuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela dicenda eſt, uel priuilegio non obſtante. Quod ſi quis Parochus, uel alius ſacerdos, ſiue Regularis, ſæcularis ſit, etiam ſi id ſibi ex priuilegio, uel immemorabili conſuetudine licere contendat, alterius Parochiæ ſponſos ſine illorum Parochię licẽtia matrimonio coniungere, aut benedicere auſus fuerit, ipſo iure tam diù ſuſpenſus maneat, quam diù ob Ordinario eius Parochi, qui matrimonio intereſſę debeat, ſeu a quo benedictio ſuſcipenda erat, abſoluatur. Habeat Parochus librum, in quo coniugum, & teſtium nomina diemq́. & locũ cõtracti matrimonij deſcribat, quem diligenter apud ſe cuſtodiat. Poſtremo ſancta Synodus coniuges hortatur ut antequã contrahant, uel ſaltem triduo ante matrimonij conſumationem ſua

peccata

peccata diligenter confiteantur, & ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum piè accedant. Si quæ prouinciæ aliis, ultra prædictas laudabilibus consuetudinibus, & ceremoniis hac in re utuntur, eas omnino retineri sancta Synodus uehementer optat. Ne uero hæc tam salubria præcepta, quemquã lateant, Ordinariis omnibus præcipit, ut quamprimũ poterint, curent hoc decretum populo publicari, ac explicari in singulis suarum diœcesum Parochialibus ecclesiis, idq; in primo anno quàm sæpissimè fiat; deinde uero quoties expedire uiderint. Decernit insuper, ut huiusmodi decretum in unaquaque Parochia suum robur post triginta dies habere incipiat, à die primæ publicationis, in eadem Parochia factæ, numerandos.

Cap. II.

DOCET Experientia, propter multitudinẽ prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia: in quibus uel non sine magno peccato perseueratur; uel ea non sine magno scandalo dirimuntur. Volens itaque sancta Synodus huic incommodo prouidere, & à cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit, ut unus tantum siue uir, siue mulier, iuxta sacrorum Canonum instituta, uel ad summum unus, & una baptizatum de Baptismo suscipiant; inter quos, ac baptizatum ipsum, & illius

illius patrem, & matrem, nec non inter baptizãtem, & baptizatum, baptizatiq; patrem, ac matrẽ tantũ spiritualis cognatio contrahatur. Parochus, antequam ad Baptismum conferendum, accedat, diligenter ab ijs, ad quos spectabit, sciscitetur, quem uel quos elegerint, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant, & eũ, uel eos tantũ ad illũ suscipiendum admittat, & in libro eorum nomina describat, doceatq; eos quam cognationem cõtraxerint, ne ignorantia ulla excusari ualeant. Quod si alij, ultra designatos, baptizatum tetigerint, cognitionem spiritualem nullo pacto contrahant, constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus. si Parochi culpa, uel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarij puniatur. Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusq; patrem, & matrem, ac tenentem non egrẽdiatur: omnibus inter alias personas huius spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.

Cap. III.

IVSTITIAE publicæ honestatis impedimentum, ubi sponsalia quacunque ratione ualida non erunt, sancta Synodus prorsus tollit: ubi autem ualida fuerint, primum gradum non excedant: quoniam in ulterioribus gradibus iam non potest huiusmodi probibitio absque dispendio obseruari.

Cap.

Cap. IIII.

Praterea sancta Synodus eisdem, & aliis grauissimis de causis adducta, impedimentum, quod propter affinitatem ex fornicatione contractum inducitur, & matrimonium postea factum dirimit, ad eos tantum qui in primo, & secundo gradu coniunguntur, restringit. In ulterioribus uerò gradibus statuit, huiusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.

Cap. V.

Si quis intra gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit, separetur, & spe dispensationis consequendæ careat, idq; in eo multò magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit: si quidem solemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eisdem subijciatur pœnis, non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facilè experiatur, cuius salubria præcepta temerè contempsit. Si uero, solemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit, tunc facilius cum eo, & gratis dispensari poterit. In cōtrahendis matrimonijs uel nulla omninò detur dispensatio, uel rarò, idq; ex causa, & gratis concedatur. In secundo gradu nunquam dispensetur,

nisi

nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam.

Cap. VI.

DECERNIT sancta Synodus, inter raptorem, & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum posse cõsistere matrimoniũ. Quod si rapta à raptore separata, in loco tuto, & libero constituta, illum in uirum habere consenserit, eam raptor in uxorem habeat, & nihilo minus raptor ipse, ac omnes illi consilium, auxilium, & fauorem præbentes, sint ipso iure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumq; dignitatum incapaces, & si clerici fuerint, de proprio gradu decidant. Teneatur præterea raptor mulierem raptam, siue eam in uxorem duxerit, siue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

Cap. VII.

MVLTI sunt qui uagantur, & incertas habent sedes, & ut improbi sunt ingenij, prima uxore relicta, aliam, & plerumque plures, illa uiuente diuersis in locis ducunt, cui morbo cupiens sancta Synodus occurere, omnes ad quos spectant, paterne monet, ne hoc genus hominum uagantium ad matrimonium facilè recipiant, magistratus etiã seculares hortatur, ut eos seuerè coerceant: Parochis autem pręcipit, ne illorum matrimonijs intersint, nisi prius diligentẽ inquisitio-

nem fecerint, & re ad ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

Cap. VIII.

GRAVE peccatum est, homines solutos concubinas habere, grauissimum uerò, & in huius magni Sacramenti singularem contemptum admissum, uxoratos quoque in hoc damnationis statu uiuere, ac audere eas quandoque domi, etiam cum uxoribus alere, & retinere. quare ut huic tanto malo sancta Synodus opportunis remedijs prouideat, statuit huiusmodi concubinarios, tam solutos, quam uxoratos, cuiuscumque status, dignitatis, & condicionis existant, si postquã ab Ordinario, etiam ex officio ter admoniti ea de re fuerint concubinas non eiecerint, seq; ab earum consuetudine non seiunxerint, excommunicatione feriendos esse, à qua non absoluantur, donec re ipsa admonitioni factæ paruerint. Quod si in concubinatu per annum censuris neglectis, permanserint, cõtra eos ab Ordinario seuerè pro qualitate criminis procedatur. Mulieres, siue coniugatæ, siue solutæ, quæ cum adulteris, seu concubinarijs publicè uiuunt, si ter admonitæ non paruerint, ab Ordinarijs locorum, nullo etiam requirente, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur, & extra oppidum, uel diœcesim, si id eisdẽ Ordinariis uidebitur, inuocato, si opus fuerit, brachio seculari, eijciãtur: alijs pœnis, cõtra adulteros, et cõ

cubinarios

cubinarios inflictis, in suo robore permanentibus.

Cap. IX.

ITA plerunque temporalium Dominorum ac Magistratuum mentis oculos terreni affectus atque cupiditates excecant, ut uiros, & mulieres, sub eorum iurisdictione degentes, maximè diuites, uel spem magnæ hereditatis habentes, minis, & pœnis adigant cum ijs matrimonium inuitos cõtrahere, quos ipsi Domini, uel magistratus illis præscripserint. Quare cum maxime nefariũ sit, matrimonij libertatem uiolare, & ab eis iniurias nasci, à quibus iura expectantur, præcipit sãcta Synodus omnibus cuiuscumque gradus, dignitatis, & conditionis existant, sub anathematis pœna, quam ipso facto incurrant, ne quouis modo directæ, uel indirectæ subditos suos, uel quoscũque alios cogant, quo minus liberè matrimonia contrahant.

Cap. X.

AB aduentu Domini nostri Iesu Christi usque in diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum usque in octaua Paschatis inclusiuè, antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones diligẽter ab omnibus obseruari sancta Synodus pręcipit; in alijs uero tẽporibus nuptias solemniter celebrari permittit, quas Episcopi, ut ea qua decet, modestia, & honestate fiãt, curabũt, sancta enim

res est matrimonium, & sancte tractandum.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

EADEM sacrosancta Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc in præsenti Sessione statuenda decreuit.

Cap. I.

Si in quibuslibet Ecclesiæ, gradibus prouidenter, scienterq; curandum est, ut in Domini domo nihil sit inordinatum, nihilq; præposterum, multo magis elaborandum est; ut electione eius, qui supra omnes gradus constituitur, non erretur, nam totius familiæ Domini status, & ordo nutabit, si, quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite: unde & si alia sancta Synodus de promouendis ad cathedrales, & superiores ecclesias nonnulla utiliter decreuit, hoc tamen munus huiusmodi esse censet, ut si pro rei magnitudine expendatur, numquam satis cautum de eo uideri possint. Itaque statuit, ut cum primum ecclesia uacauerit, supplicationes, ac preces publicè, priuatimq; habeantur, atque Capitulo per ciuitatem, & diœcesim indicantur, quibus Clerus, populusq; bonum à Deo Pastorem ualeat impetrare. Omnes uero, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcumque ius, quacumque ratione, à sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstent, nihil in iis pro præsenti temporum ratione innouando, hortatur,

&

& monet, ut in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant: eosq; alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & ecclesiæ magis utiles ipsi iudicauerint, non quidem præcibus, uel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint, & quos ex legitimo matrimonio natos, & uita, ætate, doctrina, atque alijs omnibus qualitatibus præditos sciant, quæ iuxta sacros Canones, & Tridentinæ huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam uero in sumendo de prædictis omnibus qualitatibus graui, idoneoque bonorum, & doctorum uirorum testimonio, non uniformis ratio ubiq; ex nationum, populorum, ac morum uarietate potest adhiberi, mandat sancta Synodus, ut in prouinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, præscribatur quibusque locis, & prouinciis propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis utilis, atque opportuna eße uidebitur, ita tamen, ut cum deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit, ea in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio, ac professione fidei ab eo facta, quamprimum ad san

ctissimum Romanum Pontificem omnino transmittatur, ut ipse summus Pontifex, plena totius negotij, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factā reperti fuerint, ecclesiis possit utilius prouidere. Omnes uero inquisitiones, informationes, testimonia, ac probationes, quęcumque de promouendi qualitatibus, & ecclesiæ statu à quibuscunque, etiam in Romana Curia, habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Cōsistorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur, ac relatio ipsa Cardinalis relatoris, & trium Cardinaliū subscriptione coroboretur, in qua nisi singuli quattuor Cardinales affirment, se adhibita accurata diligentia, inueniße promouendos qualitatibus à iure, & ab hac Sancta Synodo requisitis, præditos, ac certo existimare sub periculo salutis æternæ idoneos eße, qui ecclesiis prȩficiantur, ita ut relatione in uno Consistorio facta, quo maturus interea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Consistorium iudiciū differatur: nisi aliud Beatissimo Pontifici uidebitur expedire. Ea uero omnia, & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum uita, ætate, doctrina, & cæteris qualitatibus rliàs in eadem Synodo constituta sunt, decernit etiam eadem in creatione sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, etiam si Diaconi sint, exigenda; quos Sanctissimus Romanus Pontifex

ex

ex omnibus Christianitatis nationibus: quantum cōmodè fieri poterit, prout idoneos repererit, assumet. Postremo, eadem sancta Synodus, tot grauissimis Ecclesiæ incommodis commota, non potest non commemorare, nihil magis Ecclesię Dei esse necessarium, quam ut Beatissimus Romanus Pontifex, quam solicitudinem uniuersæ Ecclesiæ ex muneris sui officio debet, eam hic potissimum impendat, ut lectissimos tantum sibi Cardinales asciscat, & bonos maxime, atque idoneos Pastores singulis Ecclesiis præficiat, idq; eo magis, quod ouium Christi sanguinem, quæ ex malo negligentium, & sui officij immemorum Pastorum regimine peribunt, Dominus noster Iesus Christus de manibus eius sit requisiturus.

Cap. II.

PROVINCIALIA Concilia, sicubi omissa sunt, pro moderaudis moribus, corrigendis excessibus, cōtronersiis componendis, alijsq; ex sacris Canonibus permissis renouentur. Quare Metropolitani per seipso seu (illis legitime impeditis) Coepiscopus antiquior inrta annū ad minus à fine præsentis Concilij, & deinde quolibet saltem triennio post octauam Paschæ resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, seu alio cōmodiori tempore pro more prouincię non prætermittat Synodum in prouincia sua cogere, qui Episcopi omnes, & alij, qui de iure, uel consuetudine

intereſſe debent, exceptis ijs, quibus cum imminenti periculo trasfretandum eſset, conuenire omnino teneantur. Nec Epiſcopi comprouinciales prætextu cuiuslibet conſuetudinis ad Metropolitanam eccleſiam in poſterum accedere inuiti compellantur. Itidem Epiſcopi, qui nulli Archiepiſcopi ſubijciuntur, aliquem uicinum Metropolitanum ſemel eligunt, in cuius Synodo prouinciali cum alijs intereſſe debeant, & quæ ibi ordinata fuerint, obſeruent, ac obſeruari faciant. In reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia ſalua, atq; integra maneant. Synodi quoq; diœceſanæ quotannis celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs, ceſſante exemptione, intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur, ratione tamen Parochialium, aut aliarum ſæcularium eccleſiarum, etiam annexarum debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicumq; illi ſint, Synodo intereſſe. Quod ſi in his tam Metropolitani, quã Epiſcopi, & alijs ſupraſcripti negligentes fuerint, pœnas ſacris Canonibus ſancitas, incurrant.

Cap. III.

PATRIARCHAE, Primates, Metropolitani, & Epiſcopi propriam diœceſim per ſe ipſos, aut, ſi legitimè impediti fuerint, per ſuum generalem Vicarium, aut Viſitatorem, ſi quotannis totam, propter eius latitudinem uiſitare non po-

poterunt, saltem maiorem eius partem, ita tamen ut tota biennio per se, uel Visitatores suos cōpleatur, uisitare non prætermittant. A Metropolitanis uero etiam post plenè uisitatam propriam diœcesim, non uisitentur cathedrales Ecclesiæ, neque diœceses suorum comprouincialium, nisi causa cognita, & probata in Concilio prouinciali. Archidiaconi autem, Decani, & alij inferiores in ijs ecclesiis, ubi hactenus uisitationem exercere legitimè consueuerunt, debeant quidem, aßumpto notario, de consensu Episcopi deinceps per se ipsos tantum ibidem uisitare. Visitatores etiam a Capitulo deputandi, ubi Capitulum ius uisitandi habet, prius ab Episcopo approbentur, sed non ideo Episcopus; uel, eo impedito, eius Visitator easdē ecclesias seorsum ab his uisitare prohibeatur, cui ipsi Archidiaconi; uel alij inferiores, uisitationis factæ infra mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere teneantur, non obstantibus quacumq; consuetudine, etiā immemorabili, atq. exemptionibus, & priuilegiis quibuscumque. Visitationum autem omnium istarum præcipuus sit scopus, sancta, orthodoxamq́. doctrinam, expulsis hæresibus, inducere, bonos mores tueri, prauos corrigere, populum cohortationibus, & admonitionibus ad religionem, pacem, innocētiamq́. accendere, cętera prout locus, tempus, & occasio feret, ex uisitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. Quæ ut facilius,

lius, feliciusq. succedant; monentur prædicti omnes, & singuli, ad quos uisitatio spectat, ut paterna charitate, christianoq. zelo omnes ãplectantur; ideoq. modesto contenti equitatu, famulatuque studeant quam celerrimè (debita tamen cum reuerentia) uisitationes ipsam absoluere. Interimq. caueant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues, onerosi ue sint; ne ue ipsi aut quisquã suorum quidquam procurationis causa pro uisitatione, etiam testamentorum ad pios usus, præter id, quod ex relictis pijs iure debetur, aut alio quouis nomine nec pecuniam, nec munus, quodcumque sit, etiam qualitercumque offeratur, accipiant: nõ obstante quacumque consuetudine, etiam immemorabili; exceptis tamen uictualibus, quæ sibi, ac suis frugaliter, moderateq; pro temporis tantum necessitate, & non ultra erunt ministranda. Sit tamen in optione eorum, qui uisitantur, si malint soluere, id quod erat ab ipsis ante solui, certa pecunia taxata, cõsuetum, an uero prædicta uictualia subministrare: saluo item iure conuentionum antiquarũ cum monasterijs, aliisue piis locis, aut Ecclesiis non Parochialibus inito, quod illæsum permaneat. In ijs uero locis, seu prouincijs, ubi cõsuetudo est, ut nec uictuaria, nec pecunia: nec quidquam aliud à Visitatoriibus accipiatur, sed omnia gratis fiant; ibi id obseruetur. Quod si quisquam (quod absit) aliquid amplius in supradictis omnibus casibus accipere præsumpserit, is præ-

ter dupli restitutionem, intra mensem faciendā, alijs etiam pœnis iuxta Constitutionem Concilij generalis Lugdunensis, quæ incipit, Exit; nec non & alijs pœnis Synodo prouinciali arbitrio Synodi, absque ulla spe ueniȩ multetur. Patroni uero in ijs, quæ ad sacramentorum administrationem spectant, nullatenus se præsumant ingerere, neque uisitationi ornamentorum ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum prouentibus immisceant: nisi quatenus id eis ex institutione, ac fundatione competat: sed Episcopi ipsi hæc faciant, & fabricarum redditus in usus Ecclesiæ necessarios & utiles, prout sibi expedire magis usum fuerit, expendi curent.

Cap. IIII.

PRAEDICATIONIS munus, quod Episcoporum præcipuum est, cupiens sancta Synodus, quo frequentius possit ad fidelium salutem exerceri, Canones aliàs super hoc editos, sub fe. rec. Paulo I I. aptius prȩsentium temporum usui accommodando, mandat, ut in ecclesia sua ipsi per se, aut, si legitime impediti fuerint, per eos quos ad prædicationis munus aßument, in alijs autem Ecclesiis per Parochos, siue, ijs impeditis per alios ab Episcopo impensis eorū, qui eas prȩstare uel teneantur, uel solent, deputandos in ciuitate, aut in quacunq; parte diœcesi, censebunt

expe-

expedire, ſaltem omnibus Dominicis, & ſolemnibus diebus feſtis: tempore autem ieiuniorum, Quadrageſimę, & Aduentus Domini quotidie, uel ſaltem tribus in hebdomada diebus, ſi ita oportere duxerint, ſacras ſcripturas, diuinamq. legē annuncient, & aliàs, quotieſcumque id opportune fieri poſſe iudicauerint. Moneatq; Epiſcopus populum diligenter, teneri unumquemque Parochiæ ſuæ intereſſe, ubi commodè id fieri poteſt, ad audiendum uerbum Dei. Nullus autem ſæcularis, ſiue Regularis, etiam in eccleſiis ſuorum Ordinū, contradicente Epiſcopo, prędicare pręſumat. Idē etiam ſaltem Dominicis, & aliis feſtiuis diebus pueros in ſingulis Parochiis fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab iis, ad quos ſpectabit, doceri curabunt, & ſi opus ſit, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas compellent: non obſtantibus priuilegiis, & conſuetudinibus. In reliquis ea, quę de prædicationis munere ſub eodem Paulo III. decreta fuerunt, ſuum robur obtineant.

Cap. V.

CAVSAE criminales grauiores contra Epiſcopos, etiam hæreſis, quod abſit, quæ depoſitione, aut priuatione dignæ ſunt, ab ipſo tantum ſummo Romano Pontifice cognoſcantur, & terminentur. Quod ſi eiuſmodi ſit cauſa, quæ neceſſario extra Romanam Curiam ſit committenda;

da, nemini prorsus ea committatur, nisi Metropolitanis, aut Episcopis, a Beatissimo Papa eligẽdis. Hæc uero commissio & specialis sit, & manu ipsius Sanctissimi Pontificis signata, nec unquam plus his tribuat, quam ut solam facti instructionem sumant, processumq; conficiant, quem statim ad Romanum Pontificem trāsmittant, reseruata eidem Sanctissimo sententia definitiua. Cætera alias sub fel. re. Iulio III. super his decreta, necnon & constitutio sub Innocentio III. in Concilio Generali, quæ incipit, Qualiter & quādo, quam sancta Synodus in præsenti innouat, ab omnibus obseruetur. Minores uero criminales causę Episcoporum in Concilio tantum prouinciali cognoscantur, & terminentur, uel à deputandis per Concilium prouinciale.

Cap. VI.

LICEAT Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio uoluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentiosum, dispensare, & in quibuscumque casibus occultis, etiam sedis Apostolicę reseruatis delinquentes quoscumque sibi subditos, in diœcesi sua per se ipsos, aut Vicarium, ad id specialiter deputandum, in foro conscientiæ gratis absoluere, imposita pœnitentia salutari. Idem & in hæresis crimine in eodem foro conscientiæ eis tantum,

tantum, non eorum Vicarijs, sit permißum.

Cap. VII.

VT fidelis populus ad suscipienda Sacramenta maiori cum reuerentia, atque animi deuotione accedat; precipit sancta Synodus Episcopis omnibus, ut non solum, cum hæc per se ipsos erunt populo administranda, prius illorum uim, & usum pro suscipientium captu explicent, sed etiam idem à singulis Parochis piè, prudenterq; etiam lingua uernacula, si opus sit, & commodè fieri poterit, seruari studeant, iuxta formam à sancta Synodo in catechesi singulis Sacramentis prescribendam, quam Episcopi in uugiarem linguam fideliter uerti, atque à parochis omnibus populo exponi curabunt, necnon ut inter Missarum solemnia, aut diuinorum celebrationem sacra eloquia, & salutis monita eadem uernacula lingua singulis diebus festis, uel solemnibus explanent, eademq; in omnium cordibus postpositis inutilibus questionibus inserere, atque eos in lege Domini erudire studeant.

Cap. VIII.

APOSTOLVS monet, publicè peccantes palam esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publicè, & in multorum conspectu crimen commißum fuerit, unde alios scandalo offensos, commotosq; fuisse, non sit dubitandum, huic condignam

dignã pro modo culpæ pænitentiam publicè in iungi oportet, ut quos exemplo ſuo ad malos mores prouocauit, ſuæ emendationis teſtimonio ad rectam reuocet uitam. Epiſcopus tamen publicæ hoc pænitentiæ genus in aliud ſecretum poterit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire. In omnibus etiam cathedralibus eccleſiis, ubi id commodè fieri poterit, Pænitentiarius ali quis cum unione præbendæ, proximè uacaturæ. ab Epiſcopo inſtituatur, qui magiſter ſit, uel doctor, aut licẽtiatus in Theologia, uel iure Canonico, & annorũ quadraginta, ſeu aliàs qui aptior pro loci qualitate reperiatur, qui dũ cõfesſiones ĩ Eccleſia audiet, interim pręsẽs in choro cẽſeatur.

Cap. IX.

QVAE aliàs ſub fel. rec. Paulo III. & nuper ſub Beatisſimo Domino noſtro, Pio IIII, in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinariјs diligentia in beneficiorum, etiam exemptorum, uiſitatione conſtituta ſunt, eadem etiam in iis eccleſiis ſęcularibus obſernentur, quæ in nullius diœceſi eſſe dicũtur, ut ab ipſo Epiſcopo, cuius cathedralis eccleſia eſt proximior, ſi id cnoſtet, alioquin ab eo, qui ſemel in Concilio prouinciali a Prælato loci illius electus fuerit, tamquam ſedis Apoſtolicę delegato, uiſitentur, non obſtantibus priuilegijs, & conſuetudinibus quibuſcumque, etiam immemorabilibus.

Caput

Cap. X.

EPISCOPI, ut aptius, quem regunt populum, posſint in officio, atque obedientia continere, in omnibus ijs, quæ ad uiſitationem, ac morum correctionem ſubditorum ſuorum ſpectãt, ius, & poteſtatem habent, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta Canonum ſanctiones, quæ illis ex prudentia ſua pro ſubditorum emendatione, ac diœceſis ſuæ utilitate neceſſaria uidebuntur. Nec in his, ubi de uiſitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, aut ulla inhibitio, apellatio, ſeu quærela, etiam ad Sedem apoſtolicam interpoſita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, ut iudicata fuerint quoquo modo impediat, aut ſuſpendat.

Cap. XI.

QVONIAM priuilegia, & exemptiones, quæ uarijs titulis pleriſque conceduntur, hodie perturbationem in Epiſcoporũ iuriſdictione excitare, & exemptis occaſionem laxioris uitæ præbere dignoſcuntur, decernit Sancta Synodus, ut, ſi quando iuſtis, grauibus, & ferè neceſſarijs ſuadentibus cauſis, aliquos honorarijs titulis Protonotariatus, Acolytatus, Comitis Palatini, Capellani Regij, aut alijs huiuſmodi in Romana Curia, uel extra, inſignibus decorãdos eſſe

placuerit;

placuerit, nec non alios, cuicumque monasterio oblatos, uel quomodocumquè addictos, aut sub nomine seruientium militiis; seu monasteriis, hospitalibus, collegiis, aut quocumque alio titulo assumi, nihil ex ijs priuilegiis detractum esse Ordinariis intelligatur, quo minus iis, quibus ea iam concessa sunt, uel in posterum concedi contigerit, ipsis ordinariis; tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, plenè in omnibus, & quo ad Capellanos Regios, iuxta Constitutionem Innocentij III. quæ incipit, cum capellæ, subiecti existant, exceptis tamen iis, qui prædictis locis, aut militiis actu seruiunt, & intra eorum septa, ac domos resident, subq; eorum obedientia uiuunt, siue iis qui legitimè, & secundum regulam earundem militiarum professionem fecerint, de qua ordinario constare debeat, non obstantibus priuilegijs quibuscumque, etiam religionis sancti Ioannis Hierosolymitani, & aliarum militiarum. Quæ uero priuilegia residentibus in Curia Romana uigore Eugenianæ Constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent, ea in iis, qui beneficia Ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minime intelligantur, sed Ordinarij iurisdictioni subiecti permaneant, non obstantibus quibuscumque inhibitionibus.

Cap. XII.

Cum dignitates in eccelsiis præsertim cathedralibus, ad conseruandam, augendamq́. Ecclesiasticam disciplinam fuerint institutæ, ut qui eas obtinerent, pietate præcellerent, aliisq́. exemplo essent, atque Episcopos opera & officio iuuarent merito qui ad eas uocãtur, tales esse debent, qui suo muneri respondere posſint. Nemo igitur deinceps ad dignitates quascumque, quibus animarum cura subest, promoueatur, nisi qui saltem X X V. suę ætatis annum attigerit & in clericali ordine uersatus, doctrina ad suum munus exequendum neceßaria; ac morum integritate commendetur, iuxta Constitutionem Alexandri Tertij, in Concilio Lateranensi promulgatam, quę incipit, Cum in cunctis; Archidiaconi etiam, qui oculi dicuntur Episcopi; sint in omnibus ecclesiis, ubi fieri poterit, magistri in Theologia, seu doctores, aut licentiati in iure Canonico. Ad ceteras autem dignitates, uel personatus, quibus animarum cura nulla subest, clerici alioquin idonei, & X X I I. annis non minores, asciscantur. Prouisi etiam de beneficijs quibuscumque, curam animarum habentibus, teneantur a die adeptæ posſesſionis, ad minus intra duos menses, in manibus ipsius Episcopi, uel eo impedito, coram generali eius Vicario, seu officiali; orthodoxæ sue fidei publicam facere profesſionem, & in Romanæ Ecclesiæ

siæ obedientia se permansuros spondeant ac iurent. Prouisi autem de canonicatibus, & digni tatibus, in ecclesiis cathedralibus non solum coram Episcopo, seu eius Officiali; sed etiam in Capitulo idem facere teneantur, alioquin prædicti omnes prouisi, ut supra, fructus non faciant suos nec illis possessio suffragetur. Neminem etiam deinceps ad dignitatem, Canonicatum, aut portionem recipiant, nisi qui eo Ordine sacro aut sit initiatus, quem illa dignitas, prębenda, aut portio requirit, aut in tali ætate, ut infra tempus a iure, & ab hac sancta Synodo statutū, initiari ualeat. In omnibus uero ecclesiis cathedralibus omnes canouicatus, ac portiones habeant annexum Ordinem Prębyterij, Diaconatus, uel Subdiaconatus. Episcopus autem cum consilio Capituli designet, ac distribuat, prout uiderit expedire, quibus quisque Ordo ex sacris annexus in posterum eße debeat, ita tamen, ut dimidia saltem pares Presbyteri sit, cæteri uero Diaconi, aut Subdiaconi, ubi uero consuetudo laudabilior habet, ut plures, uel omnes sint Presbyteri omnino obseruetur. Hortatur etiam sancta Synodus, ut in prouincijs, ubi id commode fieri potest digni tates omnes, & saltem dimidia pars Canonicatuum, in cathedralibus ecclesiis, & collegiatis insignibus conferantur tantum magistris, uel doctoribus, aut etiam licentiatis in Theologia; uel iure Canonico: præterea obtinentibus in eis-

dem cathedralibus, aut collegiatis dignitates, Canonicatus, præbendas, aut portiones, non liceat uigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis, ultra tres menses, ab eisdem ecclesiis quolibet anno abeße, saluis nihilominus earum ecclesiarum constitutionibus, quæ longius seruitij tempus requirunt, alioquin primo anno priuetur unusquisque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ, ac residentiæ fecit suos, quot si iterum eadem fuerit usus negligentia, priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit; crescente uero contumacia, contra eos, iuxta sacrorum Canonum constitutiones, procedatur. Distributiones uero, qui statis horis interfuerint, recipiant, reliqui quauis conclusione, aut remissione exclusa, his careant, iuxta B. nifacij V I I I. decretum, quod incipit, Consuetudinem, quod sancta Synodus in usum reuocat, non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus. Omnes uero diuina per se, & non per substitutos, compellantur obire officia: & Episcopo celebranti, aut alia pontificalia exercenti, adsistere, & inseruire, atque in choro, ad psallendum instituto, hymnis, & canticis Dei nomen reuerenter, distinctè, deuoteq; laudare. Vestitu insuper decenti tam in ecclesia, quã extra, assidue utantur, ab illicitisq. uenerationibus, aucupijs, choreis, tabernis, lusibusq; abstineant, atque ea morum integritate polleant, ut merito Ecclesię Senatus dici posſint. Cætera, quæ ad debi-

debitum in diuinis officiis regimen spectant, deq; congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege inchoro conueniendi, & permanendi, simulq; de omnibus ecclesiæ ministris, quæ necessaria erunt, & si qua huiusmodi: Sinodus prouincialis, pro cuiusque prouinciç utilitate, & moribus, certam cuique formulam præscribet. Interea uero Episcopus non minus, quam cum duobus Canonicis, quorum unus ab Episcopo, alter a a Capitulo eligatur, in ijs, quç expedire uidebuntur, poterie prouipere.

Cap. XIII.

QVONIAM pleræque Cathedrales Ecclesiæ tam tenuis redditus sunt, & angustæ, ut Episcopali dignitati nullo modo respondeant, neque ecclesiarum necessitati sufficiant: examinet Concilium prouinciale, uocatis iis, quorum interest, & diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatemq; uicinis unire, uel nouis prouentibus augere expediat: confectaq. de præmissis instrumenta ad summum Romanum Pontificem mittat, quibus instructus summus Pontifex ex prudentia sua, prout expedire iudicauerit, aut tenues inuicem uniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim uero, donec prçdictæ effectum sortiantur, huiusmodi Episcopis, qui fructuum subuentione pro diœcesis suæ

tenuitate indigent, poterit de beneficijs aliquibus, dum tamen curata non sint, nec dignitates, seu Canonicatus, & prębendę, nec monasteria, in quibus uiget Regularis obseruantia, uel quæ Capitulis generalibus, & certis Visitatoribus subdūtur, Romano à summo Pōtifice prouideri. In Parochialibus etiā ecclesiis, quarū fructus æquè adeo exigui sunt, ut debitis nequeant oneribus satisfacere, curabit Episcopus, si per beneficiorū unionem non tamen Regularium, id fieri non possit, ut primitiarum, uel decimarum assignatione, aut per Parochianorum symbola, aut collectas, aut qua commodiori ei uidebitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, ac Parochiæ necessitate, decenter sufficiat. In unionibus uero quibuslibet seu ex supradictis, seu aliis causis faciendis, ecclesiæ Parochiales monasterijs quibuscumque, aut Abbatiis, seu dignitatibus, siue prębendis ecclesię cathedralis, uel collegiatæ, siue alijs beneficiis simplicibus, aut hospitalibus, militiis ve non uniantur, & quæ unitæ sunt, reuideantur ab Ordinarijs, iuxta alias decretum in eadem Synodo, sub fel. rec. Paulo III. quod etiam in unitis ab eo tempore citrà æquè obseruetur, non obstantibus in iis, quibuscumque uerborum formis, quæ hic pro sufficienter espressis habeantur. Ad hęc in posterum, omnes hæc cathedrales ecclesię, quarum redditus summam ducatorum mille, & Parochiales, quæ summam

mam ducatorum centum secundum uerum annuum ualorem non excedunt, nullis pensionibus aut reseruationibus fructuum grauentur. In iis quoque ciuitatibus, ac locis, ubi Parochiales ecclesiæ certos non habent fines, nec earum Rectores proprium populum, quem regãt, se promiscuè petentibus Sacramenta administrant, mandat sancta Synodus Episcopis pro tutiori animarum eis commissarum salute, ut distincto populo in certas, propriasq. Parochias, unicuique suum perpetum, peculiaremq. Parochũ assignent, qui eas cognoscere ualeat, & a quo solo licitè Sacramenta suscipiant, aut alio utiliori modo, pro ut loci qualitas exegerint, prouideant. Idemq. in iis ciuitatibus, ac locis, ubi nullæ sunt Parochiales, quam primum fieri curent, non obstantibus quibuscumque priuilegiis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Cap. XIIII.

IN pluribus ecclesiis, tam cathedralibus, quam collegiatis, & parochialibus, ex earum cõstitutionibus, aut ex praua consuetudine obseruari intelligitur, ut in electione, præsentatione, nominatione; institutione, confirmatione, collatione, uel alia prouisione, siue admissione ad possessionem alicuius cathedralis ecclesiæ, uel beneficij Canonicatuum, aut præbendarum, uel partem prouentuum, seu ad distributiones quotidia-

nas certæ conditiones, ſeu deductiones ex fructibus, ſolutiones, promisſiones, compenſationes ue illicitæ; aut etiam, quæ in aliquibus eccleſiis dicuntur Turnorum lucra, interponantur; hæc cum ſancta Synodus deteſtetur, mandat Epiſcopis, ut quæcumq; huiuſmodi in uſus pios non conuertuntur, atque ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis, aut ſordidæ auaritiæ ſuſpicionem habent, fieri non permittant; ipſiq; diligenter de eorum conſtitutionibus, ſiue conſuetudinibus ſuper prędictis cognoſcant; & illis tantum, quas ut laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, ut prauas ac ſcandaloſas eijciant, & abſoluant. Eos uero, qui aduerſus hæc, in præſenti decreto comprehenſa, quauis ratione commiſerint, pœnis, contra ſimoniacos editis, ſacris Canonibus, & uarijs ſummorum Pontificum conſtitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit, non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, conſtitutionibus, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apoſtolica auctoritate confirmatis, de quorum ſubreptione, obreptione, & intentionis defectu Epiſcopus tamquam Apoſtolicæ Sedis delegatus cognoſcere poßit.

Cap. XV.

IN eccleſiis cathedralibus, & collegiatis inſignibus, ubi frequentes, adeoq; tenues ſunt prębẽdæ ſimul cum diſtributionibus quotidianis, ut

ſuſti-

sustinendo decenti Canonicorum gradui pro loci & personarum qualitate non sufficiant; liceat Episcopis cum consensu Capituli, uel aliquot simplicia beneficia, non tamen Regularia, iis unire; uel, si hac ratione prouideri non possit, aliquibus ex ijs suppressis, cum patronorum cõsensu, si de iure patronatus laicorum sint, quarum fructus & prouentus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere; ita tamen, ut tot super sint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati ecclesiæ commode ualeant respondere, non obstantibus quibuscumque constitutionibus, & priuilegijs, aut quacumque reseruatione generali, uel speciali, aut affectione; neque prædictæ uniones, aut suppressiones tolli, seu impediri possint ex quibuscumque prouisionibus, etiam uigore resignationis, aut quibusuis alijs derogationibus, uel suspensionibus.

Cap. XVI.

CAPITVLVM, sede uacante, ubi fructuũ percipiendorũ ei munus incumbit, Oeconomum unum, uel plures fideles, ac diligentes decernat, qui rerum Ecclesiasticarum, & prouentuum curam gerant, quorum ratione ei, ad quem pertinebit, sint reddituri. Item officialem, seu Vicarium infra octo dies post mortem Episcopi constituere, uel existentem cõfirmare omnino teneatur;

neatur; qui ſaltem in iure Canonico ſit doctor uel licentiatus, uel aliàs quantum fieri poterit, idoneus: ſi ſecus factum fuerit, ad Metropolitanũ deputatio huiuſmodi deuoluatur. & , ſi eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque, ut præfertur, negligens fuerit, tunc antiquior Epiſcopus ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Epiſcopus in exempta Oeconomum, et Vicarium idoneos poſſit cõſtituere. Epiſcopus uero ad eandem eccleſiam uacantem promotus ex ijs, quæ ad eum ſpectant, ab eiſdem Oeconomo, Vicario, & alijs quibuſcumque Officialibus, & adminiſtrationibus, qui Sede uacante, fuerunt a Capitulo, uel ab alijs in eius locum conſtituti, etiam ſi fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iuriſdictionis, adminiſtrationis, aut cuiuſcumque eorum muneris: poſſitq. eos punire, qui in eorum officio, ſeu adminiſtratione deliquerint; etiam ſi prædicti Officiales, redditis rationibus, a Capitulo, uel a deputatis ad eodem, abſolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Epiſcopo teneatur Capitulum de ſcripturis ad eccleſiam pertinentibus, ſi quæ ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere.

Cap. XVII.

CVM Eccleſiaſticus ordo peruertatur, quãdo unus plurium officia occupat clericorum; ſanctè

sanctè sacris Canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus ecclesiis conscribi. uerum quoniam multi improbæ cupiditatis affectu se ipsos non Deum decipientes, ea quæ bene constituta sunt uarijs artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non erubescunt: sancta Synodus debitam regendis ecclesiis disciplinam restituere cupiens, præsenti decreto, quod in quibuscunque personis, quocumque titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat obseruari: Statuit, ut in posterum unum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur: quod quidem si ad uitam eius, cui confertur, honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dumodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hæq. non modo ad cathedrales ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia, tam secularia, tam regularia, quæcumq. etiam commendata, pertineant, cuiuscumque tituli, ac qualitatis existant. Illi uero, qui in præsenti plures Parochiales ecclesias, aut unam cathedralem, & aliã Parochialem obtinent; cogantur omnino, quibuscumque dispensationibus, ac unionibus ad uitam non obstantibus, una tantum Parochiali, uel sola cathedrali, retenta, alias Parochiales infra spatium sex mensium dimittere, alioquin tam Parochiales, quam beneficia omnia, quæ obtinent, ipso iure uacare censeantur; ac tanquam uacantia libere alijs idoneis confe-

conferantur, nec ipsi antea illa obtinentes, tuta conscientia, fructus post dictum tẽpus retineãt. Optat autem sancta Synodus, ut resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout summo Pontifici uidebitur, prouideatur.

Cap. XVIII.

EXPEDIT maxime animarum saluti, a dignis, atque idoneis Parochis gubernari. Id ut diligentius, ac rectius perficiatur, statuit sancta Synodus, ut cum Parochialis ecclesiæ uacatio, etiã si cura ecclesiæ uel Episcopo incumbere dicatur, & per unum, uel plures administretur, etiã in ecclesijs patrimonialibus, seu receptiuis nũcupatis, in quibus consueuit Episcopus uni, uel pluribus curam animarũ dare, quos omnes ad infra scriptum examen teneri mandat, per obitum, uel resignationem, etiam in Curia, seu aliter quomodocumque contigerit, etiam si ipsa Parochialis ecclesia reseruata, uel affecta fuerit generaliter, uel specialiter, etiã uigore indulti, seu priuilegij in fauorem sanctæ Romanę ecclesiæ Cardinalium seu Abbatum, uel Capitulorum; debet Episcopus statim, habita notitia uacationis ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea Vicariũ, cum congrua eius arbitrio, fructuum portionis assignatione constituere, qui ea onera ipsius ecclesiæ sustineat donec ei de Rectore prouideatur. Porrò Episcopus, & qui ius patronatus habet, intra decem dies

dies, uel aliud tempus, ab Episcopo præscribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam ecclesiam coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum sit tamen etiam alijs, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, ut possit postea de cuiuslibet ætate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio. Episcopo, aut Synodo prouinciali pro regionis more uidebitur magis expedire, per edictum etiam publicum uocentur, qui uolent examinari. Transacto constituto tempore omnes, qui descripti fuerint, examinentur ab Episcopo, siue, eo impedito, ab eius Vicario generali, atque ab alijs examinatoribus non paucioribus, quam tribus, quorum uotis, si pares, aut singulares fuerint, accedere possit Episcopus, uel Vicarius, quibus magis uidebitur. Examinatores autem singulis annis in diœcesana Synodo ab Episcopo, uel eius Vicario ad minus sex proponantur, qui Synodo satisfaciant, & ab ea probentur. Aduenienteq; uacatione cuiuslibet ecclesiæ; tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant, indeq; succedente alia uacatione, aut eosdem, aut alios tres, quos malue rit, ex prædictis illis sex eligat. Sin uero hi examinatores, magistri, seu doctores, aut licentiati in theologia, aut iure canonico, uel alij clerici, seu regulares, etiam ex ordine mendicantiũ, aut etiam seculares, qui ad id uidebuntur magis idonei, iurentq; omnes ad sancta Dei Euangelia se

qua-

quacunque humana affectione postposita, fideliter munus executuros. caueantq; ne quidquam prorsus occasione huius examinis nec ante, nec post accipiant, alioqui simoniæ uitium tam ipsi, quam alij dantes incurrant; a qua absolui nequeant, nisi dimissis beneficijs, quæ quomodocumque etiam antea obtinebant, & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non solum coram Deo, sed etiam Synodo prouinciali, si opus erit, rationem reddere teneantur: a qua si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri posint. Peracto deinde examine renuncientur. quotcũque ab his idonei iudicati fuerint ætate, moribus, doctrina: prudentia, & alijs rebus ad uacantẽ ecclesiã gubernandam opportunis. ex hisq; Episcopus eum eligat, quẽ cæteris magis idoneũ iudicauerit: atque illi, & non alteri collatio ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. Si uero iuris patronatus Ecclesiastici erit, ac institutio ad Episcopum, & non alium pertineant: is, quem patronus digniorẽ inter probatos ab examinatoribus iudicabit, Episcopo præsentare teneatur ut ab eo instituatur. Cum uero institutio ab alio, quam ab Episcopo, erit facienda, tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorẽ; quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. Quod si iuris patronatus laicorum fuerit, debeat qui a patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, ut

supra

supra, examinari, & non nisi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibusq; supradictis casibus non cuiquam alteri, quam uni ex prędictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis iusta supradictam regulã, de ecclesia prouideatur; nec prædictorum examinatorum relationẽ, quo minus executionem habeat; ulla deuolutio, aut appellatio, etiam ad Sedẽ Apostolicam siue eiusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nũcios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primates, uel Patriarchas interposita impediat, aut suspendat, alioquin Vicarius, quem ecclesiæ uacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tẽpus deputauit, uel forsan postea deputabit, ab eius ecclesię custodia, & administratione non amoueatur, donec aut eidem, aut alteri, qui probatus, & electus fuerit, ut supra, sit prouisum: alias Prouisiones omnes, seu institutiones, præter scpradictã formam factæ, subreptitiæ esse censeantur, non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegijs, præuentionibus, affectionibus, nouis prouisionibus, indultis concessis quibuscumque Vniuersitatibus, etiam ad certam summam, & alijs impedimentis quibuscũque. Si tamẽ adeo exigui redditus dictæ Parochialis fuerint; ut totius huius examinationis operam non ferant, aut nemo sit, qui se examini quærat subijcere, aut ob apertas factiones, seu dissidia quæ in aliquibus locis reperiuntur, facilè grauiores rixæ, ac

tumultus

tumultus possint excitari, poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, priuatum aliud examen, ceteris tamen, ut supra, seruatis, adhibere. Licebit etiam Synodo prouinciali si qua in supradictis circa examinationis formam addenda, remittendave esse censuerit, prouidere.

Cap. XIX.

Decernit sancta Synodus, Mandata de prouidendo, & gratias, quæ Expectatiuę dicuntur nemini amplius, etiam collegijs, uniuersitatibus, Senatibus, & alijs singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, seu alio quouis colore concedi, nec hactenus concessis cuiquam uti licere. Sed nec reseruationes mentales, nec aliæ quæcunque gratiæ ad uacatumentales, nec indulta ad alienas ecclesias, uel monastera, nec indulta ad alienas ecclesias, uel monastera alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur, & hactenus concessa, abrogata esse censeantur.

Cap XX.

Causæ omnes, ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficiales sint, in prima instantia coram ordinarijs locorum duntaxat cognoscantur, atque omnino saltem infra biennium a die motæ litis terminentur, alioquin post id spatium liberum sit partibus, uel alteri

ri illarum iudices ſuperiores, alias tamen compe tentes, adire; qui cauſam in eo ſtatu, quo fuerit; aſſumant, & quamprimum terminari curent, nec antea aliis committantur, nec auocentur, neque appellationes ab eiſdem interpoſitę, per ſuperiores quoſcunque recipiantur; eorumve commisſio, aut inhibitio fiat niſi a definitiua, uel a definitiuæ uim habente, & cuius grauamen per appellationem a definitiua reparari nequeat. Ab his excipiantur cauſæ, quę iuxta canonicas ſanctiones apud ſedem Apoſtolicam ſunt tractandæ; uel quas ex urgenti, rationabiliq; cauſa iudicaue rit ſummus Romanus Pontifex per ſpeciale reſcriptum Signaturæ Sãctitatis ſuę, manu propria ſubſcribendum, cõmittere, aut auocare. Ad hæc cauſæ matrimoniales, & criminales non decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiam uiſitando, ſed Epiſcopi tantum examini, & iuriſdictioni relinquatur; etiam ſi in præſenti inter Epiſcopum, & Decanum, ſeu Archidiaco num, aut alios inferiores ſuper cauſarum iſtarum cognitione lis aliqua in quacumq; inſtantia pendeat: coram quo, ſi pars uerè paupertatem proba uerit, non cogatur extra prouinciam nec in ſecun da, nec in tertia inſtantia in eadem cauſa matrimoniali litigare; niſi pars altera & alimenta, & expenſas litis uelit ſubminiſtrare. Legati quoque, etiam de latere, Nuncii, gubernatores Eccleſiaſtici, aut alij quarumcumq; facultatum ui-

gore, non solum Episcopos in prædictis causis impedire, aut aliquo modo eorum iurisdictionem iis præcipere, aut turbare non præsumant; sed nec etiam contra clericos, aliasue personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, eoq; negligente, procedant, alias eorum processus, ordinationes ue nullius momenti sint: atque ad damni satisfactionem, partibus illati, teneãtur. Prterea, si quis in casibus a iure permissis appellauerit: aut de aliquo grauamine conquestus fuerit; seu aliàs ob lapsum biennij de quo supra ad aliũ iudicẽ recurrerit: teneãtur acta omnia, coram Episcopo gesta, ad iudicem appellationis expensis suis trãsferre: eodẽ tamen Episcopo prius admonito, ut si quid ei pro causæ institutione uidebitur, possit iudici appellationis significare. Quod si appellatus compareat: cogatur tunc is quoque actorũ, quæ translata sunt, expẽsas, pro portione sua, si illis uti uoluerint, subire; nisi aliter ex loci consuetudine seruetur, ut scilicet ad appellantẽ integrum hoc onus pertineat. Porrò ipsam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta, appellanti quanto citius, & ad minus intra mensem exhibere. Qui notarius si in differenda exhibitione fraudem fecerit: ab officij administratione arbitrio Ordinarij suspendatur, & ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci distribuendam, compellatur. Index uero, si & ipse impedimenti huius

conscius,

conscius, particepsue fuerit, aliterue obstiterit, ne appellanti integrè acta intra tempus traderentur; ad eãdem dupli pœnam, prout supra, teneatur: non obstantibus, quo ad omnia suprascripta, priuilegiis, indultis, concordiis, quæ suos tantum teneant auctores, & aliis quibuscumque consuetudinibus.

Cap. XXI.

Cupiens sancta Synodus, ut ex decretis ab ea editis nulla umquã futuris temporibus dubitãdi occasio oriatur, uerba illa, posita in decreto, publicato Sessione prima, sub Beatissimo Domino nostro Pio Quarto, uidelicet: Quæ proponentibus Legatis, ac præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coercẽdas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesie ueram, & christianam pacem conciliandam apta, & idonea ipsi sanctę Synodo uidebuntur: explicando declarat, mentis suæ non fuisse, ut ex prædictis uerbis solita ratio tractandi negotia in generalibus Conciliis ulla ex parte immutaretur; neque noui quidquam, præter id quod a sacris Canonibus, uel generalium Synodorum forma hactenus statutum est, cuiquam adderetur, uel detraheretur.

Indictio futuræ Sesſionis.

Inſuper eadem ſacroſancta Synodus proximam futuram Seſſionem feria quinta poſt Conceptionem beatæ Mariæ uirginis, quæ erit dies nona menſis Decembris, proximè uenturi, habendam eſſe ſtatuit, & decernit, cum poteſtate etiam abbreuiandi, in qua Seſſione tractabitur de ſexto nunc in eam dilato capite, & de reliquis reformationis capitibus iam exhibitis, deq́; alijs ad eam pertinentibus. Si uero opportunum uidebitur, & tempus patiet; poterit etiam de nonnullis Dogmatibus tractari, prout ſuo tempore in congregationibus proponetur.

Abbreuiata eſt dies Sesſiones.

SESSIO XXV.

QVAE EST NONA, ET VLTIMA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

COEPTA, DIE TERTIA, absoluta die quarta Decembris. M. D. LXIII.

Decretum de Purgatorio.

CVM Catholica Ecclesia, Spiritu sancto edocta, ex sacris literis, & antiqua Patrũ traditione, in sacris Concilijs, & nouissime in hac œcumenica Synodo docuerit, Purgatorim esse; animasque ibi detentas fidelium suffragiis, potissimum uero aceeptabili altaris sacrificio iuuari, pręcipit sancta Synodus Episcopis, ut sanam de Purgatorio doctrinam, a sanctis Patribus, & sacris conciliis traditam; a Christi fidelibus, credi, teneri, doceri, & ubique prædicari, diligenter studeant. Apud rudem ue ro plebem difficiliores ac subtiliores quæstiones, quæque ad ędificationẽ non faciunt, & ex quibus plerumque nulla fit pietatis accessio, ac popularibus concionibus secludãtur. Incerta item, uel quæ specie falsi laborant, euulgari, ac tractari non permittant. Ea uero, quæ ad curiositatem quandã, aut superstitionem spectant, uel turpe lucrum sapiunt, tamquam

 scan-

ſcandala,& fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Epiſcopi,ut fidelium uiuorum ſuffragia,Miſſarum ſcilicet ſacrificia, orationes, eleemoſynæ,aliaq. pietatis opera,quæ a fidelibus pro aliis fidelibus defunctis fieri conſueuerunt,ſecundum Eccleſię inſtituta piè,& deuotè fiant,& quę pro illis ex teſtatorum fundationibus, uel alia ratione debentur,non perfunctoriè,ſed a ſacerdotibus,& Eccleſiæ miniſtris,et aliis,qui hoc pręſtare tenentur,diligenter.et accurate perſoluantur.

De inuocatione, ueneratione, & reliquijs Sanctorum, & ſacris imaginibus.

Mandat ſancta Synodus omnibus Epiſcopis, & cæteris docendi munus, curamq. ſuſtinentibus, ut iuxta Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ uſum,a primæuis Chriſtianæ religionis temporibus receptum, ſanctorumque Patrum conſenſionem,& ſacrorum Conciliorum decreta in primis de Sanctorum interceſſione, inuocatione,Reliquiarum honore, & legitimo imaginum uſu, fideles diligenter inſtruant, docentes eos,Sanctos unà cum Chriſto regnantes, orationes ſuas pro hominibus Deo offerre; bonum, atque utile eſſe ſuppliciter eos inuocare; & ob beneficia impetrãda a Deo per filium eius Ieſum Chriſtum,Dominum noſtrum, qui ſolus noſter Redemptor & Saluator eſt, ad eorum orationes, opem auxiliumq.

xiliumq; confugere:illos uerò, qui negant Sanctos, ęterna felicitate in cœlo fruentes, inuocandos esse:aut qui aßerunt, uel illos pro hominibus non orare:uel eorum, ut pro nobis etiam singulis orent, inuocationem esse idolatriam, uel pugnare cum uerbo Dei:aduersariq; honori unius mediatoris Dei & hominum Iesu Christi: uel stultum esse, in cœlo regnantibus uoce, uel mente supplicare:impiè sentire.

Sanctorum quoque Martyrum, & aliorũ cum Christo uiuentium sancta corpora, quæ uiua mẽbra fuerunt Christi, & templum Spiritus sancti, ab ipso ad æternam uitam suscitanda, & glorificanda, a fidelibus ueneranda esse: per quę multa beneficia a Deo hominibus pręstantur: ita ut affirmantes, sanctorum Reliquiis uenerationem, atque honorem non deberi, uel eas, aliaque sacra monumenta a fidelibus inutiliter honorari, atq; eorum opis impetrandæ causa sanctorum memorias frustra frequentari, omnino damnandos esse, prout iampridem eos damnauit, & nunc etiã damnat Ecclesia. Imagines porrò Christi Deiparæ uirginis, & aliorum sanctorum, in templis præsertim habendas, & retinendas:eisque debitum honorem, & uenerationem impertienda non quod credatur inesse aliqua in ijs diuinitas, uel uirtus, propter quam sint colẽdæ: uel quod ab eis sit aliquid petendum, uel quod fiducia in imaginibus sit figenda, ueluti olim fiebat à gen-

tibus, quæ in idolis ſpem ſuam collocabant; ſed quoniam honos, qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quæ illę repræſentãt: ita ut per imagines, quas oſculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Chriſtũ adoremus, & ſanctos, quorum illæ ſimilitudinem gerunt, ueneremur. id quod Conciliorum, pręſertim uero ſecundæ Nicęnæ Synodi decretis contra imaginum oppugnatores eſt ſancitum.

Illud uero diligenter doceant Epiſcopi, per hiſtorias myſteriorum noſtræ redemptionis, picturis, uel alijs ſimilitudinibus expreſſas, erudiri, & confirmari populum in articulis fidei commemorandis, & aſſidue recolendis: tum uero ex omnibus ſacris imaginibus magnum fructum percipi, non ſolum quia admonetur populus beneficiorum, & munerum quę a Chriſto ſibi collata ſunt; ſed etiam quia Dei per ſanctos miracula, & ſalutaria exempla oculis fidelium ſubijciũtur: ut pro ijs Deo gratias agant, ad Sanctorumq́. imitationem uitam, moreſq́. ſuos cõponant: excitenturq́. ad adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis, contraria docuerit, aut ſenſerit; anathema ſit.

In has autem ſanctas & ſalutares obſeruationes ſi qui abuſus irrepſerint, eos prorſus aboleri ſancta Synodus uehemẽter cupit; ita ut nullæ falſi Dogmatis imagines, & rudibus periculoſi erroris occaſionem prębẽtes, ſtatuãtur. Quod ſi

aliquan-

aliquādo historias, & narrationes sacræ scripturæ, cum id indoctæ plebi expediet, exprimi, & figurari contingerit; doceatur populus, non propterea diuinitatem figurari, quasi corporeis oculis conspici, uel coloribus, aut figuris exprimi possit. Omnis porrò superstitio in Sanctorum inuocatione, Reliquiarum ueneratione, & imaginum sacro usu tollatur; omnis turpis quæstus elimine- tur, omnis denique lasciuia uitetur; ita ut procaci uenustate imagines non pingantur, nec ornentur, & Sanctorum celebratione, ac reliquiarum uisitatione homines ad comessationes, atq; ebrietates non abutantur; quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum, ac lasciuiam agantur. Postremo, tanta circa hæc diligentia, & cura ab Episcopis adhibeatur, ut nihil inordinatum, aut præposterè, & tumultuariè accommodatum, nihil profanum, nihilq; inhonestum appareat, cum domum Dei deceat sanctitudo. Hæc ut fidelius obseruentur, statuit sancta Synodus nemini licere ullo in loco, uel ecclesia, etiam quomodolibet exempta, ullam insolitam ponere, uel ponendam curare imaginē, nisi ab Episcopo approbata fuerit, nulla etiam admittenda esse noua miracula, nec nouas Reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscente & approbante Episcopo, qui simulat quæ de ijs alquid compertum habuerint, adhibitis in consilium Theologis, & alijs pijs uiris, ea faciat, quæ ueritati, & pietati consentanea

indica-

iudicauerit. Quod si aliquis dubius, aut difficilis abusus sit extirpandus, uel omnino aliqua de ijs rebus grauior quæstio incidat; Episcopus, antequam controuersiam dirimat, Metropolitani, & comprouincialium Episcoporum in concilio prouinciali sententiam expectet, ita tamen, ut nihil inconsulto sanctissimo Romano Pontifice, nouũ, aut in ecclesia hactenus inusitatum decernatur.

De Regularibus, & Monialibus.

Eademsacrosancta Synodus, reformationẽ prosequens, ea quæ sequuntur, statuẽda esse censuit.

Cap. I.

Quoniam non ignorat sancta Synodus quantum ex monasterijs piè institutis, & rectè administratis, in ecclesia Dei splendoris, atq. utilitatis oritur, necessarium esse censuit, quò facilius, ac maturius, ubi collapsa est, uetus & regularis disciplina instauretur, & constantius ubi cõseruata est, perseueret, præcipere, prout hoc decreto præcipit, ut omnes Regulares, tam uiri, quã mulieres, ad Regulæ, quam professi sunt, præscriptum uitam instituant, & componant, atq; in primis, quæ ad suæ professionis profectionem, ut obedientiæ, paupertatis, & castitatis, ac si quæ alia sunt alicuius Regulæ, & Ordinis peculiaria uota, & præcepta, ad eorum respectiuè essentiã, nec non ad communem uitam, uictum, & uestitũ conseruanda pertinentia, fideliter obseruent. Omnisq;

nisq; cura,& diligentia a superioribus adhibeatur tam in capitulis generalibus, & prouincialibus, quam in eorum uisitationibus,quæ suis temporibus facere non prætermittant, ut ab illis non recedatur; cum compertum sit, ab eis non posse ea,quæ ad substantiam Regularis uitæ pertinent relaxari.si enim illa,quę bases sunt, & fundamenta totius Regularis disciplinæ, exactè non fuerint cōseruata, totum corruat ędificiū necesse est.

Cap. II.

NEMINI igitur Regularium, tam uirorum, quam mulierum,liceat bona immobilia, uel mobilia, cuiuscumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquisita, tāquam propria, aut etiam nomine conuentus possidere, uel tenere, sed statim ea superiori tradantur, conuētuiq. incorporentur. Nec deinceps liceat superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usum fructum,uel usum,administrationem, aut commendam. Administratio autem bonorum,monasteriorum, seu conuentuum ad solos Officiales eorundem ad nutum superiorum amouibiles, pertineat. Mobilium uero usum ita superiores permittant,eorum supellex statui paupertatis, quam professi sunt,conueniat, nihilque superflui in ea sit; nihil etiam; quod sit necessarium; eis denegetur. Quod si quis aliter, quid, quam

qua n tenere deprehensus, aut conuictus fuerit, is biennio actiua & passiua uoce priuatus sit, atque etiam iuxta suæ Regulæ, & Ordinis constitutiones puniatur.

Cap. III.

CONCEDIT sancta Synodus omnibus monasterijs, & domibus tam uirorum, quam mulierum, & mendicantium, exceptis domibus Fratrum sancti Francisci Capuccinorum, & eorum qui Minorum de obseruantia uocãtur, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apostolico non erat cõcessum, ut deinceps bona immobilia eis possidere liceat. Quod si aliqua loca ex prædictis, quibus auctoritate Apostolica similia bona possidere permissum erat, eis spoliata sint: eadem omnia illis restituenda esse decernit. In prædictis autem monasterijs, & domibus, tam uirorum, quam mulierum, bona immobilia possidentibus, uel non possidentibus, is tantum numerus constituatur ac in posterum conseruetur, qui uel ex redditibus proprijs monasteriorum, uel ex consuetis eleemosynis cõmode possit sustentari: nec de cetero similia loca erigantur sine Episcopi, in cuius diœcesi erigenda sunt, licentia prius obtenta.

Cap. IIII.

PRohibet sancta Synodus, ne quis Regularis, sine sui Superioris licentia; prędicationis, uel lectionis, ut cuiusuis pij operis prætextu, subijciat se obsequio alicuius Prælati, Principis, uel Vniuersitatis, uel Communitatis, aut alterius cuiuscũq; personæ, seu loci, neque ei aliquod priuilegium, aut facultas, ab alijs super iis obtenta, suffragetur. Quod si contrafecerit; tamquam inobediens arbitrio Superioris puniatur. Nec liceat Regularibus a suis conuentibus recedere etiam prætextu ad Superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut uocati fuerint. Qui uero sine prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit ab Ordinariis locorum tanquam desertor sui instituti puniatur. Illi autem qui studiorum causa ad Vniuersitates mittuntur, in conuentibus tantum habitent, alioquin ab Ordinarijs contra eos procedatur.

Cap. V.

BONIFACII Octaui constitutionem, quæ incipit; Periculoso; renouans sancta Synodus, uniuersis Episcopis sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ præcipit, ut in omnibus monasterijs, sibi subiectis, ordinaria, in alijs uero Sedis Apostolicę auctoritate clausuram Sanctimonialium, ubi uiola-

ta fuerit, diligenter restitui, & ubi inuiolata est, conseruari maxime procuret, inobedientes, atque contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliasq; pœnas, quacumq; appellatione postposita, compescentes, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Quod auxilium ut præbeatur, omnes Christianos Principes hortatur sancta Synodus, & sub excomunicationis pœna, ipso facto incurrenda, omnibus magistratibus sæcularibus iniungit. & memini autem Sanctimoniali liceat post professionem exire a monasterio, etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, nisi ex aliena legitima causa, ab Episcopo approbanda: indultis quibuscunque & priuilegijs non obstantibus. Ingredi autem intra septa monasterij nemini liceat, cuiuscumque generis, aut condicionis, sexus, uel ætatis fuerit, sine Episcopi, uel superioris licentia, in scriptis obtenta sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda. Dare autem tantum Episcopus, uel Superior licẽtiam debet in casibus necessarijs; neque alijs ullo modo poßit, etiam uigore cuiuscunque facultatis, uel indulti hactenus concessi, uel in posterum concedendi. Et quia monasteria Sanctimonialium extra mœnia urbis, uel oppidi constituta, malorum hominum prędæ, & alijs facinoribus sine ulla sæpe custodia sunt exposita, curent Episcopi, & alij Superiores, si ita uidebitur expedire, ut Sanctimoniales ex eis ad noua, uel

uel antiqua monasteria intra urbes, uel oppida frequentia reducantur, inuocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachij sæcularis. Impedientes uero, uel non obedientes per censuras Ecclesiasticas parere compellant.

Cap. XVI.

IN electione Superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatissarum, atque aliarum Præpositarum, quo omnia rectè, & sine ulla fraude fiant, in primis sancta Synodus districtè præcipit, omnes supradictos eligi debere per uota secreta, ita ut singulorum eligentium nomina numquam publicentur. Nec in posterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscũque Titulares ad effectum electionis faciendę cõstituere, aut uoces, & suffragia absentium suppellere. Si uero contra huius decreti constitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita sit, & is, qui ad hunc effectum se in prouincialem, Abbatẽ, aut Priorẽ creari permiserit, deinceps ad omnia Officia, in religione obtinenda; inhabilis existat. facultatesq; super his concessæ, eo ipso abrogatæ censeantur, & in posterum aliis concedantur, tamquam subreptiuæ habeantur.

Caput

Cap. VII.

ABBATISSA, & Priorissa, & quocumque alio nomine Præfecta, uel Præposita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, & quę octo annis post expressam professionem laudabiliter uixerit. Quod si his qualitatibus non reperiatur in eodem monasterio, ex alio eiusdem Ordinis eligi possit. Si hoc etiam incommodũ Superiori, qui electioni præest, uideatur, ex iis, quæ in eodem monasterio annum trigesimum excesserint, & quinque saltem annis post professionem rectè uixerint, Episcopo, uel alio Superiore consentiente, eligatur. Duobus uero monasteriis nulla præficiatur. Et si quæ duo, uel plura quocũque modo obtinet, cogatur, uno excepto, intra sex mẽses cętera resignare. Post id uero tempus, nisi resignauerit, omnia ipso iure uacẽt: Is uero, qui electioni præest; Episcopus siue alius Superior claustra monasterii nõ ingrediatur, sed ante cancellorum fenestellam uota singularum audiat, uel accipiat. In reliquis seruentur singulorum Ordinum, uel monasteriorum consuetudines.

Cap. VIII.

MONASTERIA omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Episcopis non subsunt, nec suos habent ordinarios regulares Visitatores; sed sub immediata sedis Apostolicæ protectione, ac diro

directione regi consueuerunt; teneantur infra annum a fine præsentis Concilij, & deinde quolibet triennio sese in congregationes redigere, iuxta formam Constitutionis Innocentij tertij in concilio generali, quæ incipit, In singulis: ibiq; certas regulares personas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis ac statutis in eis exequendis deliberent, & statuat. Quod si in his negligentes fuerint, liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta monasteria sunt, tamquam Sedis Apostolicæ delegato, eos pro prædictis causis conuocare. Quod si infra limites unius prouinciæ nõ sit sufficiens taliũ monasteriorium numerus ad erigendã cõgregationem, possint duarũ, uel triũ prouinciarũ monasteria unam facere congregationẽ. Ipsis autem congregationibus constitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præsides, uel Visitatores eandem habeãt auctoritatẽ in suę congregationis monasteria, ac regulares in eis commorantes, quam alij Presides, ac uisitatores in cæteris habent Ordinibus: teneanturq; suæ congregationis monasteria frequenter uisitare; & illorum reformationi incumbere: & ea obseruare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quod si etiam, Metropolitano instante, prędicta exequi non curauerint; Episcopis, in quorum diœcesibus loca prædicta sita sunt, tamquam Sedis Apostolicæ delegatis, subdantur.

Cap. IX.

Monasteria Sãctimonialium, sanctę Sedis Apostolicæ immediate subiecta, etiam sub nomine Capitulorum sancti Petri, uel sancti Ioãnis, uel alias quomodocumque nuncupentur; ad Episcopi, tamquam dictę Sedis delegatis gubernentur, non obstantibus quibuscunque. Quæ uero à deputatis in Capitulis generalibus, uel ab aliis Regularibus reguntur; sub eorum cura, & custodia relinquantur.

Cap. X.

Attendãt diligenter Episcopi, & cęteri Superiores monasteriorum Sanctimonialium, ut in cõstitutionibus earum admoneantur Sanctimoniales; ut saltem semel singulis mensibus confessionem peccatorum faciant, & sacrosanctã Eucharistiam suscipiant: ut eo se salutari pręsidio muniãt ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter superandas. Præter ordinarium autem confessorem alius extraordinarius ab Episcopo, & aliјs superioribus bis, aut ter in anno offeratur; qui omnium confessiones audire debeat. Quod uero sanctissimum Christi corpus intra chorum, uel septa monasterij, & non in publica Ecclesia conseruetur, probibet sancta Synodus non obstante quocumque indulto, aut priuilegio.

Cap. XI.

In monasterijs, seu domibus uirorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum sæcularium, præter eas, quæ sunt de illorum monasteriorum, seu locorum familia, personæ, tã regulares, quam sęculares, huiusmodi curam exercentes, subsint immediate in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramẽtorum administrationem pertinent, iurisdictioni, uisitationi, & correctioni Episcopi, in cuius diœcesi sunt sita. Nec ibi aliqui etiã ad nutum amouibiles, deputentur, nisi de eiusdem consensu, ac preuio examine, per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto monasterio Cluniacensi cum suis limitibus, & exceptis etiam ijs monasteriis, seu locis in quibus Abbates, Generales, aut capita ordinum sedẽ ordinariam principalem habent, atque alijs monasteriis, seu domibus, in quibus Abbates, aut alij Regularium Superiores iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & parochianos exercent, saluo tamen eorum Episcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, uel personis iurisdictionem exercent.

Cap. XII.

Censuræ, & interdicta, nedum a Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Episcopo, a Regularibus

in eorum ecclesiis publicentur, atque seruentur. Dies etiam festi, quos in diœcesi sua seruandos idē Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam regularibus, seruetur.

Cap. XIII.

Controuersias omnes de præcedentia quæ per sæpe maximo cum scandalo oriuntur inter Ecclesiasticas personas, tam sæculares, quā regulares, cum in processionibus publicis, tum in iis, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda umbella, & aliis similibus; Episcopus amota amonia apellatione, & non obstantibus quibuscumque, componat. Exempti autē omnes, tam Clerici sæculares, quam regulares, quicūque, etiam monachi, ad publicas processiones uocati accedere compellantur, iis tantum exceptis, qui in strictiori clausura perpetuo uiuunt.

Cap. XIIII.

Regularis, non subditus Episcopo, qui intra claustra monasterij degit, & extra ea ita notoriè deliquerit, ut populo scandalo sit, Episcopo instāte, a suo Superiore intra tempus ab Episcopo præfigendum, seuerè puniatur, ac de punitione Episcopum certiorem faciat, sin minus, a suo superiore officio priuetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit.

Cap.

Cap. XV.

In quacūque religione, tam uirorum, quā mulierum professio non fiat ante decimum sextum annum expletum, nec qui minore tempore quam per annum post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionē admittatur. Professio autem, antea facta, sit nulla, nullāq; inducat obligationem ad alicuius Regulę, uel religionis, uel ordinis obseruationem, aut ad alios quoscumque effectus.

Cap. XVI.

Nulla quoque renunciatio, aut obligatio, antea facta, etiam cuniuramento, uel in fauorem cuiuscumque causæ pię, ualeat, nisi cum licentia Episcopi, siue eius Vicarij fiat, intra duos menses proximos ante professionem, ac non aliàs intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione: aliter uero facta, etiam si cum huius fauoris expreßa renuntiatione, etiam iurata, sit irrita, & nullius effectus. Finito tempore nouitiatus, Superiores, nouitios, quòs habiles inuenerint, ad profitendum admittant, aut è monasterio eos eijciant. Per hęc tamen sancta Synodus non intendit aliquid innouare, aut prohibere, quin religio Clericorum Societatis Iesu, iuxta pium eorum institutum, à sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & eius Ecclesiæ inserui

re posſint, ſed neque ante profesſionem, excepto uictu, & ueſtitu, nouitij, uel nouitiæ illius temporis, quo in probatione eſt, quocumque prætextu, a parentibus, uel propinquis, aut curatoribus eius monaſterio aliquid ex bonis eiuſdē tribuatur; ne hac occaſione diſcedere nequeat, quod totā, uel maiorē partē ſubſtantię ſuæ monaſterium posſideat, nec facilè, ſi diſceſſerit, id recuperare posſit: quin potius præcipit ſancta Synodus ſub anathematis pœna dātibus, et recipientibus, ne hoc ullo modo fiat, et ut abeūtibus ante profesſionē omnia reſtituātur, quę ſua erāt quod ut rectè fiat, Epiſcopus, etiam per cenſuras eccleſiaſticas, ſi opus fuerit, compellat.

Cap. XVII.

Libertati profesſionis uirginum Deo dicandarum proſpiciens ſancta Synodus, ſtatuit, atque decernit, ut, ſi puella, quæ habitum regularem ſuſcipere uoluerit, maior duodecim annis ſit; nō antea, eum ſuſcipiat; nec poſtea ipſa, uel alia profesſionem emittat, quam explorauerit Epiſcopus, uel, eo abſente, uel impedito, eius Vicarius, aut aliquis eorum ſumptibus ab eis deputatus, uirginis uoluntatem diligenter, an coacta, an ſeducta ſit, an ſciat, quid agat. & ſi uoluntas eius pia, ac libere cognita fuerit, habueritq. condiciones requiſitas iuxta monaſterij illius, & ordinis regulam, necnon monaſterium fuerit idoneum, liberè ei

pro

profiteri liceat. Cuius professionis tēpus ne Episcopus ignoret; teneatur Præfecta monasterio eum ante mensem certiorem facere. quod si Præfecta certiorem Episcopum non fecerit; quamdiu Episcopo uidebitur, ab officio suspensa sit.

Cap. XVIII.

Anathemati sancta Synodus subijcit omnes, & singulas personas, cuiuscūq; qualitatis, uel cōdicionis fuerint, tam Clericos, quam laicos, seculares, uel regulares, atque etiā qualibet dignitate fungentes, si quomodocumque coegerint aliquam uirginem, uel uiduā, aut aliam quamcumque mulierem inuitam, præterquam in casibus in iure expressis, ad ingrediēdū monasterium, uel ad suscipiendum habitum cuiuscumque religionis, uel ad emittendam professionem; quiq; consilium, auxilium, uel fauorem dederint; quiq; scientes eā non sponte ingredi monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere; quoquo modo eidē actui uel præsentiam, uel consensum, uel auctoritatem interposuerint. Simili quoque anathemati subijcit eos, qui sanctam uirginum, uel aliarum mulierum uoluntatem ueli accipiendi, uel uoti emittendi, quoquomodo sine iusta causa impedierint. Eaq; omnia, & singula, quæ ante professionem, uel in ipsa professione fieri oportet, seruentur non solum in monasterijs subiectis Episcopo, sed & in

alijs quibuscumque. Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pænitentes, aut Conuertitæ appellantur in quibus constitutiones earum seruentur.

Cap. XIX.

Quicũque regularis, pretẽdat se p̃ uim, & metũ ingressum esse religionem; aut etiã dicat, ante ætatem debitam professum fuisse; aut quid simile; uelitq; habitum dimittere quacumque de causa; aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum; non audiatur, nisi intra quinquennium tantum à die professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore suo, & Ordinario. Quod si ante habitum sponte dimiserit; nullatenus ad allegandum quãcũque causã admittatur; sed monasterũ redire cogatur, & tãquã apostata puniatur: interim uero nullo priuilegio suæ religionis iuuetur. Nemo etiã Regularis cuiuscũque facultatis uigore transferatur ad laxiorem religionem; nec detur licentia cuiquam regulari occultè ferendi habitum suæ religionis.

Cap. XX.

ABBATES, qui sunt Ordinum Capita, ac cæteri prædictorum Ordinum Superiores, Episcopis nõ subiecti, quibus est in alia inferiora monasteria Prioratusue legitima iurisdictio, eadem illa sibi subdita monasteria, & Prioratus, suo

suo quisque loco, atque ordine, ex officio uisitent, etiam si commendata existant. Quæ cum Ordinum suorum Capitibus subsint, declarat sancta Synodus, in ijs, quæ aliàs de uisitatione monasteriorum commendatorum definita sunt, non esse cõprehensa: teneanturq; quicumque prædictorum Ordinum monasterijs præsunt, prædictos Visitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque monasteria, quæ sunt Ordinum Capita, iuxta sanctæ Sedis Apostolicæ, & cuiusque Ordinis constitutiones uisitentur. Et quam diu durabunt huiusmodi commendę, Priores claustrales aut in Prioratibus conuentum habentibus, Subpriores, qui correctiones, & spirituale regimen exercent, a Capitulis generalibus, uel ipsorum Ordinum Visitatoribus instituantur, In cæteris omnibus prędfatorum Ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca, & iura concernunt, firma sint, & illæsa.

Cap. XXI.

CVM pleraque monasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Propositura ex mala eorum, quibus commissa fuerunt, administratione, non leuia passa fuerint tam in spiritualibus, quam in temporalibus detrimenta; cupit sancta Synodus ea ad congruam monasticæ uitę disciplinam omnino reuocare. uerum adeo dura, difficilisq; est præsentium temporum condicio, ut nec statim omnibus,

bus,nec commune,ubique, quod optaret remedium possit adhiberi, ut tamen nihil prætermittat,unde prædictis salubriter aliquando prouideri possit, primum quidem confidit, Sanctissimum Romanum Pontificem pro sua pietate,& prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre posse uiderit, ut ijs, quæ nunc commendata reperiuntur,& quæ suos conuentus habent, regulares personæ, eiusdem Ordinis expresse professæ, & quæ gregi præire, & præesse possint, præficiantur. Quæ uero in posterum uacabunt, non nisi Regularibus spectatæ uirtutis, & sanctitatis, conferātur. Quod ad ea uero monasteria, quæ Capita sunt, ac Primates Ordinum, siue Abbatiæ siue Prioratus, filiæ illorum Capitum nuncupantur; teneantur illi, qui in præsenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore prouisum, infra sex menses religionem illorum Ordinum propriam solemniter profiteri, aut ijs cedere: alias commendæ prędictæ ipso iure uacare censeantur. Ne autem in prædictis omnibus & singulis fraus aliqua adhiberi possit: mandat sancta Synodus, ut in prouisionibus dictorum monasteriorum qualitas singulorum nominatim exprimatur: aliterq; facta prouisio subrepticia esse censeatur: nullaq; subsequenti possessione, etiam triennali, adiuuetur.

Cap. XXII.

HAEC omnia & singula in superioribus decretis contenta, obseruari sancta Synodus, pręcipit in omnibus cœnobijs, ac monasteriis, collegijs, ac domibus quorumcumque monachorum, ac regularium, nec non quarumcumque Sanctimonialium uirginum, ac uiduarum, etiam si illæ sub gubernio militiarum, etiam Hierosolymitanæ, uiuant, & quocunque nomine appellentur, sub quacunque regula, uel constitutionibus, & sub custodia, uel gubernatione, uel quauis subiectione, aut annexione, uel dependentia cuiuscumque Ordinis, mendicantium, uel non mendicantium, uel aliorum regularium monachorum, aut Canonicorum quorumcumque, non obstantibus eorum omnium, & singulorum priuilegijs sub quibuscumque formulis uerborum cõceptis, ac, Mare magnum, appellatis, etiam in fundatione obtentis, necnon constitutionibus, & regulis etiam iuratis, atque etiã consuetudinibus, uel præscriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui uero Regulares tam uiri, quam mulieres sunt, qui sub arctiori regula, uel statutis uiuunt, excepta facultate habendi bona stabilia in communi, eos ab eorum instituto, & obseruantia sancta Synodus amouere non intendit. Et quia sancta Synodus desiderat, ut omnia, & singula supradicta quamprimum executioni demandentur,

dentur; præcipit omnibus Episcopis, in monasterijs sibis subiectis, et in omnibus alijs, ipsis in superioribus decretis specialiter commissis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & alijs Superioribus Ordinum supra dictorum, ut statim prædicta exequantur. Et si quid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentiam Concilia prouincialia suppleant, & coerceant. regularium uero Capitula prouincialia, & generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia per deputationem aliquorum eiusdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam sancta Synodus omnes Reges, Principes, Resp. & Magistratus, & in uirtute sanctæ obedientiæ præcipit, ut uelint prędictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & cęteris Præfectis in superius contentę reformationis executione suum auxilium, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti; ut sine ullo impedimento præmissa rectè exequãntur ad laudem Dei omnipotentis.

Decretum de reformatione. Cap. I.

OPTANDVM est, ut ij, qui Episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partes, agnoscant; ac se non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, sed ad labores, & solicitudines pro Dei gloria uocatos esse intelligant. nec enim dubitandum est, & fideles reliquos ad religionem, innocentiamque facilius inflammandos, si

Præpositos suos uiderint non ea, quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac cælestem patriam cogitantes. Hæc cum ad restituendam Ecclesiasticã disciplinam precipua esse sancta Synodus animaduertat, admonet Episcopos omnes, ut secum ea sæpe meditantes, factis etiam ipsis; ac uitæ actionibus, quod est ueluti perpetuum quoddam prædicandi genus, se muneri suo conformes ostendat, in primis uero ita mores suos omnes componant, ut reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac quę nos tantopere commendat Deo sanctæ humilitatis exempla petere possint. Quapropter, exemplo Patrum nostrorũ in Concilio Carthaginensi, non solum iubet, ut Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali uictu contenti sint, uerum etiam in reliquo uitę genere, ac tota eius domo caueant, ne quid appareat, quod a sancto hoc instituto sit alienum, quodq; non simplicitatem, Dei zelum, ac uanitatum contemptum præseferant. Omnino uero eis interdicit, ne ex reddit ibus ecclesiæ consanguineos, familiaresue suos augere studeant, cum & apostolorum canones prohibeant, ne res ecclesiasticas, quæ Dei sunt, cõsanguineis donent, sed si pauperes sint, ijs, ut pauperibus distribuant, eas autem non distrahant, nec dissipent illorum causa: immo, quam maxime potest, eos sancta Synodus monet, ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosq; carnis affectum, unde multorũ malorum

lorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quæ uero de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in quibuscumque beneficia Ecclesiastica, tam secularia, quam Regularia obtinentibus pro gradus sui condicione obseruari, sed et ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales pertinere decernit: quorum consilio apud Sanctissimum Romanū Pontificem cum uniuersalis Ecclesiæ administratio nitatur, nefas uideri potest, non ijs etiam uirtutum insinibus; ac uiuendi disciplina eos fulgere, quæ merito omnium in se oculos conuertant.

Cap. II.

COGIT temporum calamitas, & inualescētium hæresum malitia, ut nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præsidium uideatur posse pertinere. Præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & omnibus aliis, qui de iure, uel consuetudine in Concilio proinciali interesse debent, ut in ipsa prima Synodo prouinciali, post finem præsentis Concilij habenda, ea omnia, & singula, quæ ab hac sancta Synodo definita, & statuta sunt, palam recipiant, necnon ueram obedientiā summo Romano pontifici spondeant, & profiteantur, simulq; hæreses omnes a sacris Canonibus, & generalibus Conciliis; præsertimq; ab hac eadem Synodo damnatas, publicæ detestentur, & anathematizent.

thematizent. Idemq; in posterum quicumque in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcoposq; promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipsi interfuerint, omnino obseruent. Quod si quis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit; Episcopi comprouinciales statim summum Romanum Pontificem admonere sub pœna diuinæ indignationis teneantur, interimque ab eiusdem communione abstineant. Cæteri uero omnes siue in presenti, siue in futurũ beneficia ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diœcesana conuenire debent, idem, ut supra in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant & obseruent: aliàs secundum formam sacrorum Canonum puniantur. Ad hæc, omnes ij, ad quos Vniuersitatum, & studiorum generalium cura uisitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, ut ab eisdem Vniuersitatibus Canones; & decreta huius sanctæ Synodi integrè recipiantur ad eorumq; normam Magistri, Doctores, & alij in eisdem Vniuersitatibus ea, quæ Catholicę fidei sunt, doceant, & interpretentur, seq; ad hoc institutum initio cuiuslibet anni solemni iuramẽto obstringant; sed & si aliqua alia in predictis Vniuersitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eisdem ad quos spectat, pro religionis & disciplinæ ecclesiasticæ augmento emendentur, & statuantur. Quæ uero Vniuersitates immediate summi Romani Pontificis protectioni

& uiſitationi ſunt ſubiectæ, has ſua beatitudo per eius delegatos eadē, qua ſupra, ratione, & prout ei utilius uiſum fuerit ſalubriter uiſitari, & reformari curabit.

Cap. III.

QVamuis excommunicationis gladius neruus ſit Eccleſiaſticæ diſciplinæ, & ad continēdos in officio populos ualde ſalutaris, ſobriè tamen, magnaq; circumſpectione exercendus eſt, cum experientia doceat, ſi temerè, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari, & perniciem potius parere, quam ſalutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmiſſis, ad fidem reuelationis, ut aiunt, aut pro deperditis, ſeu ſubtractis rebus ferri ſolent; a nemine prorſus, prætęrquam ab Epiſcopo, decernantur, & tunc non alias, quam ex re non uulgari, cauſaſq; diligenter, ac magna maturitate per Epiſcopum examinata, quæ eius animum moueat, nec ad eas concedendas cuiuſuis ſecularis etiam Magiſtratus, auctoritate adducatur, ſed totum hoc in eius arbitrio, & conſcientia ſit poſitum, quando ipſe pro re, loco, perſona, aut tempore eas decernendas eſſe iudicauerit. In cauſis uero iudicialibus mandatur omnibus iudicibus eccleſiaſticis, cuiuſcumque dignitatis exiſtant, ut quandocumque executio realis, uel perſonalis in qualibet parte iudicij propria aucto-

te ab ipsis fieri poterit, abst... tam in procedendo, quam definiendo, a censuris Ecclesiasticis, seu interdicto, sed liceat, eis si expedire uidebitur, in causis ciuilibus, ad forum Ecclesiasticũ quomodolibet pertinentibus, contra quoscumque, etiam laicos, per multas pecuniarias, quæ locis pijs, ibi existentibus, eo ipso quod exactæ fuerint, assignentur, seu per captionem pignorum, personarumq́. districtionem, per suos proprios, aut alienos executores faciendam, siue etiam per priuationem beneficiorum, aliaq. iuris remedia procedere, & causas definire. Quod si executio realis, uel personalis aduersus reos hac ratione fieri non poterit, sitq. erga iudicem contumacia: tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio suo, præter alias pœnas ferire poterit. In causis quoque criminalibus, ubi executio realis, uel personalis, ut supra; fieri poterit erit a censuris abstinẽdum, sed si dictæ executioni facilè locus esse non possit, licebit iudici hoc spirituali gladio in delinquentes uti, si tamen delicti qualitas, præcedente bina saltem monitione, etiam per edictũ id postulet. Nefas autem sit seculari cuilibet Magistratui prohibere Ecclesiastico iudici, ne quem excommunicet, aut mandare, ut latam excommunicationem reuocet, sub prætextu, quod contenta in præsenti decreto non sint obseruata, cum non ad seculares, sed ad Ecclesiasticos hæc cognitio pertineant. Excõmunicatus uero quicumque,

si post le[illegible]ones non resipuerit, non solum ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur, sed si obdurato animo, censuris annexus, in illis per annũ insorduerit, etiam contra eum, tamquam de hære si suspectum, procedi possit.

Cap. IIII.

Contingit sępe in quibusdam Ecclesiis uel tam magnum Missarũ celebrandarũ numerũ ex uariis defunctorum relictis impositum esse, ut illis pro singulis diebus; a testatoribus pręscriptis neque at satisfieri, uel eleemosynã huiusmodi pro illis celebrandis adeo tenuem esse, ut non facilè inueniatur, qui uelit huic se numeri subijcere, unde depereunt piæ testantiũ uoluntates, & eorum cõscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur. Sancta Synodus, cupiens hęc ad pios usus relicta, quo plenius: & vtilius potest impleri, facultatem dat Episcopis vt in Synodo diæcesana, itẽq; Abbatibus, & Generalibus Ordinũ, ut in suis Capituli generalibus, re diligẽtes perspecta, possint pro sua conscientia in prędictis ecclesiis, quas ac prouisione indigere cognouerint, statuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque Ecclesiarum utilitatem uiderit expedire, ita tamen, ut eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute

lute legata ea ad pios usus reliquerunt.

Cap. V.

Ratio postulat, ut illis, quæ bene cōstituta sunt, contrarijs ordinationibus non detrahatur, quando igitur ex beneficiorum quorumcumque erectione, seu fundatione, aut alijs constitutionibus, qualitates aliquę requiruntur, seu certa illis onera sunt iniuncta, in beneficiorum collatione, seu in quacū que alia dispositione, eis non derogetur. Idem in prębendis Theologalibus, magistralibus, doctoralibus, aut præsbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quādocūque ita constituta fuerint, obseruetur, ut eorum qualitatibus, uel Ordinibus nihil in ulla prouisione detrahatur: & aliter facta prouisio subreptitia censeatur.

Cap. VI.

Statuit sancta Synodus, ut in omnibus ecclesiis cathedralibus, & collegiatis decretum sub fel. rec. Paulo III, quod incipit, Capitula cathedralium, obseruetur non solum, quando Episcopus uisitauerit, sed quoties ex officio, uel ad petitionem alicuius, contra aliquem ex contentis in dicto decreto, procedat: ita tamen, ut cum extra uisitationem processerit, infrascripta omnia locum habeant, uidelicet, ut Capitulum initio cuiuslibet anni eligat ex Capitulo duos: de

quorum consilio, & assensu Episcopus, uel eius Vicarius, tam informando processum, quam in ceteris omnibus actibus usque ad finem causæ inclusiuè, coram notario tamen ipsius Episcopi, & in eius domo, aut consueto tribunali procedere teneatur. Vnum autem tantum sit utriusque uotum, posśitq. alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, uel diffinitiua sententia fuerint, tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant. &, si in electione tertij etiã discordent, ad uiciniorem Episcopum electio deuoluatur, & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat discordia, terminetur: alias proceßus, & inde secuta nulla sint, nullosq́. producant iuris effectus. In criminibus tamen ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de concubinariis, & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, ubi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideo opus sit personaliter detẽtione, posśit initio solus Episcopus ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere, seruato tamen in reliquis ordine præmißo. In omnibus autẽ casibus ea ratio habeatur, ut iuxta qualitatem delicti, ac personarum, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur. Episcopis præterea ubique is honor tribuatur, qui eorũ dignitati par est, eisq. in choro, & in capitulo, in processionibus, &

aliis

aliis actibus publicis sit prima sedes, & locus, quem ipsi elegerint, & præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. Qui si aliquid Canonicis ad liberandum proponant, nec de re ad suum, uel suorum commodum spectante agatur: Episcopi ipsi Capitulum conuocent, uota exquirãt; & iuxta ea concludant. Absente uero Episcopo omnino hoc ab iis de Capitulo, ad quos hoc de iure, uel consuetudine spectat, perficiatur; nec ad id Vicarius Episcopi admittatur. Cęteris autem in rebus Capituli iurisdictio, & potestas, si qua eis competit, & bonorum administratio salua; & intacta omnino relinquatur. Qui uero non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo; hi omnes in causis Ecclesiasticis Episcopo subiiciantur, non obstantibus, quo ad supradicta, priuilegiis, etiam ex fundatione competentibus, nec non consuetudinibus, etiam immemorabilibus, sententiis, iuramentis, concordiis, quæ tantum suos obligent auctores, saluis tamen in omnibus, priuilegiis, quæ Vniuersitatibus studiorum generalium, seu earum personis sunt concessa. Hæc autem omnia, & singula in iis, ecclesiis locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarii ex constitutionibus, uel priuilegiis, aut consuetudinibus, siue concordiis, seu quocumque alio iure maiorem habent potestatẽ, auctoritatem, ac iurisdictionem, quam pręsenti decreto sit comprehẽsum: quibus sancta Synodus derogare non intendit.

Cap. VII.

CVM in beneficiis Ecclesiasticis ea, quæ hereditariæ successionis imaginem referunt, sacris constitutionibus sint odiosa, & Patrũ decretis cõtraria, nemini in posterum accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium Ecclesiasticum cuiuscumq; qualitatis concedatur; nec hactenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hocq; decretum in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, ac etiam cathedralibus ecclesiis, ac in quibuscumq; personis etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In Coadiutoriis quoq; cum futura successione idem posthac obseruetur; ut nemini in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis permittantur. Quod si quando ecclesiæ cathedralis, aut monasterii urgens necessitas, aut euidens utilitas postulet Prælato dari Coadiutorem, is non alias cum futura successione detur, quam hæc causa prius diligenter a Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita, & qualitates omnes in illo cõcurrere certum sit, quę a iure, & decretis huius sanctę Synodi in Episcopis, & Prælatis requiruntur, aliàs concessiones super his factæ subreptitiæ esse censeantur.

Cap. VIII.

ADMONET sancta Synodus quoscumq; Ecclesiastica beneficia, sæcularia, seu Regularia

ria obtinentes, ut hospitalitatis officium, a sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum prouentus licebit, promptè, benignèq; exercere assuescant, memores, eos qui hospitalitatem amant, Christum in hospitibus recipere. Illis uerò, qui hospitalia uulgo nuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorum infirmorum, senum, pauperumue usum præcipuè instituta, in commendam, administrationem, aut quemcunque titulum, aut etiam ecclesiis suis unita, obtinent, uel si ecclesiæ Parochiales, hospitalibus fortè unitæ, aut in hospitalia erectæ, earumque patronis in administrationem concesse sint, præcepit omnino, ut impositum illis onus, officiumue administrent, atque hospialitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, iuxta Constitutionem Concilij Viennensis, aliàs in hac eadem Synodo sub felice rec. Paulo III, innouatam, quæ incipit, Quia contingit. Quod si hospitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerit instituta, nec in loco ubi sunt dicta hospitalia, similes personæ, aut perpaucæ reperiantur, mandat adhuc, ut fructus illorum in alium pium usum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco, & tempore utilior, conuertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum usu peritiores sint, per ipsum deligendis, magis expedire uisum fuerit, ni-

 si ali-

si aliter forte, etiam in hunc euentum, in eorum fundatione, aut institutione fuerit expressum: quo casu, quod ordinatum fuit, obseruari curet Episcopus; aut, si id non possit, ipse prout supra utiliter prouideat. Itaque si prædicti omnes, & singuli, cuiuscūque Ordinis, & religionis, & dignitatis, etiam si laici fuerint, qui administrationem hospitalium habent, non tamen Regularibus subiecti, ubi uiget Regularis obseruantia, ab Ordinario moniti, hospitalitatis munus, adhibitis omnibus, ad quę tenentur, necessarijs, re ipsa obire cessauerint; non solū per Ecclesiasticas censuras, & alia iuris remedia ad id compelli poßint; sed etiam hospitalis ipsius administratione, curaue perpetuo priuari possint, aliĳq; eorum loco ab ĳs, ad quos spectabit substituantur. Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuum restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionem perceperunt, quæ nulla eis remissione, aut compositione indulgeatur, in foro conscientiæ teneantur, nec administratio, seu gubernatio huiusmodi locorum uni, & eidem personæ ultra triennium denceps committatur; nisi aliter in fundatione cautum reperiatur, non obstante quo ad omnia supra dicta, quacumque unione, exemptione, & consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu priuilegĳs, aut indultis quibuscunque.

Cap.

Cap. IX.

SICVTI legitima patronatum iura tollere, piasq; fidelium uoluntates in eorum institutione uiolare æquum non est: sic etiam ut hoc colore beneficia Ecclesiastica in seruitutem, quod a multis impudenter fit redigantur, non est permittendum. Vt igitur debita in omnibus ratio obseruetur: decernit sancta Synodus, ut titulus iurispatronatus sit ex fundatione, uel dotatione, qui ex authentico documento, & aliis iure requisitis ostendatur; siue etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, aliàsue secundum iuris dispositionem. In iis uero personis, seu Communitatibus, uel Vniuersitatibus, in quibus id ius plerumque ex usurpatione potius quæsitum præsumi solet, plenior, & exactior probatio ad docẽdum uerum titulum requiratur, nec immemorabilis tẽporis probatio aliter eis suffragetur, quã si præter reliqua ad eam necessaria, presentationes, etiam continuatæ, non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectũ sortitæ sint, authenticis scripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficiis, tam sæcularibus, quam Regularibus, seu parochialibus uel dignitatibus, aut quibuscumque aliis beneficiis, in cathedrali, uel collegiata ecclesia; seu facultates, & priuilegia concessa, tam in uim patronatus,

tus, quam alio quocumque iure nominandi, eligendi, præsentandi ad ea, cum uacant, exceptis patronatibus, super cathedralibus ecclesiis competentibus, & exceptis alijs, quæ ad Imperatorem, & Reges, seu regna possidentes, aliosque sublimes, ac supremos Principes, iura Imperij in dominiis suis habentes, pertinent, & quæ in fauorem Studiorum generalium concessa sunt, in totum prorsus abrogata, & irrita cum quasi possessione inde secuta intelligantur. Beneficiaque huiusmodi, tamquam libera, a suis collatoribus conferantur, ac prouisiones huiusmodi plenum effectum consequantur. Ad hæc liceat Episcopo, presentatos a patronis, si idonei non fuerint, repellere. Quod si ad inferiores institutio pertineat, ab Episcopo tamen, iuxta aliàs statuta ab hac sancta Synodo, examinentur, alioquin institutio ab inferioribus facta, irrita sit, & inanis. Patroni autem beneficiorum, cuiuscumque Ordinis, & dignitatis, etiam si Communitates, Vniuersitates; collegia quecumque clericorum, uel laicorum existant, in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum quorumcumque beneficiorum: etiam si uere de iure patronatus ipsorum ex fundatione, & dotatione essent, nullatenus, nullaue causa, uel occasione se ingerant, sed illos libere Rectori, seu Beneficiato, non obstante etiam quacumque consuetudine distribuendos dimittant. Nec dictum ius-

patronatus

patronatus ueditititionis, aut alio quocumque titulo in alios contra canonicas sanctiones transferre prȩsumant: si secus fecerint; excommunicationis, & interdicti pœnis subÿciantur, & dicto iure patronatus, ipso iure, priuati existant. Insuper accessiones, per uiam unionis factæ de beneficÿs liberis, ad ecclesias iurispatronatui, etiam laicorum, subiectas, tam Parochiales, quam alia quęcumque beneficia, etiam simplicia, seu dignitates, uel hospitalia, ita ut prȩdicta beneficia libera eiusdem naturæ cum ÿs, quibuscumque uniuntur, efficiantur, atque sub iure patronatus constituantur: Hæ si nondum plenarium sortitæ sunt effectū, uel deinceps ad cuiusuis instantiam fient, quacumq; auctoritate, etiam Apostolica concessa fuerint: simul cum unionibus ipsis per subreptionem obtentæ intelligantur, non obstante quacumque in iis uerborum forma, seu derogatione, quæ habeatur pro expressa, nec executioni amplius demandentur; sed beneficia ipsa unita, cum uacauerint, liberè, ut antea conferantur. Quæ uero a quadraginta annis citra, factę, effectum & plenam incorporationem sunt consecutæ; hę nihilominus, ab Ordinariis, tanquam à sede Apostolica delegatis, reuideantur, & examinentur, ac quæ per subreptionem, uel obreptionē obtentæ fuerint, simul cum unionibus irritæ declarentur, ac beneficia ipsa separentur, & aliis conferantur. Similiter quoque patronatus qui-

cumque

cumque in ecclesiis; & quibuscumque aliis beneficiis, etiam dignitatibus antea liberis, acquisiti a quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, seu ex augumento dotis seu ex noua constructione, uel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicæ, ab iisdem Ordinarijs, uti delegatis, ut supra, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegiis impediantur; diligenter cognoscantur & quos non repererint ob maxime euidentem ecclesiæ, uel beneficij, seu dignitatis necessitatem legitimè constitutos esse, in totum reuocent; atque beneficia huiusmodi sine damno illa possidentiū, & restituto patronis eo, quod ab eis iccirco datū est, in pristinum libertatis statum reducant; non obstantibus priuilegijs, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Cap. X.

QVONIAM ob malitiosam petentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem personarum notitia, quibus causæ mandantur, usque adeo haberi non potest; hincq; interdum iudicibus, non undequaq; idoneis; causæ in partibus delegantur, statuit sancta Synodus, in singulis Conciliis prouincialibus, aut diæcesanis aliquot personas, quæ qualitates habeant, iuxta Constitutionem Bonifacij VIII, quę incipit Statutum; & alioquin ad id aptas designari, ut

præter

præter ordinarios locorum ijs etiam post hac cau
sæ Ecclesiasticę, ac spirituales, & ad forum Eccle
siasticum pertinentes, in partibus delegandæ cō-
mittantur. Et, si aliquem interim, ex designatis
mori contigerit, substituat Ordinarius loci cum
consilio Capituli alium in eius locum usque ad fu
turam prouincialem, aut diœcesanam Synodū, ita
ut habeat quæque diœcesis quatuor saltem, aut
etiā plures probatas personas, ac ut supra qualifi
catas, quibus huiusmodi causæ a quolibet Legato
uel Nuncio, atque etiam a sede Apostolica com-
mittantur, alioquin post designationē factā, quā
statim Episcopi ad sumū Romanū Pontificē trans
mittāt, delegationes quæcūque aliorū iudicū ali
is, quam his factę, subreptitiæ censeantur. Admo
net dehinc sancta Synodus tam Ordinarios, quā
alios quoscumque iudices ut terminandis causis,
quanta fieri poterit breuitate, studeant, ac litiga
torū artibus, seu in litis contestatione, seu alia
parte iudicij differenda, modis omnibus aut ter-
mini præfixione, aut competenti alia ratione oc-
currant.

Cap. XI.

MAGNAM ecclesiis perniciem offerre so
let, cum earum bona, representata pecunia, in
successorum præiudiciū aliis locantur. omnes igi-
tur hæ locationes, si anticipatis solutionibus fient
nullatenus in præiudicium succeßorum ualidè in
telli-

telligantur, quocumque indulto, aut priuilegio nō obstante, nec huiusmodi locationes in Romana Curia, uel extra eam confirmentur. Non liceat etiā, iurisdictiones Ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus locare, nec conductoribus per se aut alios ea exercere, aliterq. concessiones, etiam a Sede Apostolica factæ, subrepticię censeātur. Locationes uero rerū Ecclesiasticarum, etiā auctoritate Apostolica cōfirmatas, sancta Synodus irritas decernit, quas a triginta annis citra, ad longum tempus, seu, ut, in nonnullis partibus, ad uigintinouē, seu bis uiginti nouē annos, uocant factas: Synodus prouincialis, uel deputādi ab ea, in damnū Ecclesię, et cōtra Canonicas sanctiones cōtractas fuiße iudicabunt.

Cap. XII.

NON sunt ferendi, qui uariis artibus decimas ecclesiis obuenientes, subtrahere moliuntur; aut qui ab aliis soluendas temerè occupant, & in rem suam uertunt, cum decimarum solutio debita sit Deo, & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadunt. Pręcipit igitur sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus & conditionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, ut eas, ad quas de iure tenentur, in posterū cathedrali, aut quibuscumque aliis ecclesiis, uel personis, quibus legitimè debentur, integrè persoluant.

soluant. Qui uerò eas aut subtrahunt, aut impediunt, excommunicentur, nec ad hoc crimine nisi plena restitutione secuta, absoluātur. Hortatur dehinc omnes, & singulos, pro Christiana caritate, debitoq. erga Pastores suos munere, ut de bonis sibi a Deo collatis, Episcopis, et Parochis, qui tenuiorib. presunt ecclesiis, large subuenire ad Dei laudem, atque ad pastorum suorum, qui pro eis inuigilent, dignitatem tuendam, non grauentur.

Cap. XIII.

Decernit sancta Synodus, ut quibuscumque in locis, iam ante annos quadraginta, Quarta, quæ funeraliū dicitur, cathedrali, aut parochiali ecclesiæ solita esset persolui, ac postea fuerit ex quocūque priuilegio, aliis monasteriis hospitalibus, aut quibuscūque locis piis concessa, eadē post hac integro iure, & eadē portione, quæ antea solebat, cathedrali, seu parochiali ecclesiæ persoluatur, non obstātibus concessionibus, gratiis, priuilegiis etiā, Mari magno, nuncupatis, aut aliis quibuscumque.

Cap. XIIII.

Quam turpe, ac clericorum nomine qui se diuino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitiæ sordibus, immundoq. concubinatu uersari, satis res ipsa, communi fidelium omnium offensione,

fensione, summoq́. Clericalis militię dedecore, testatur. Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac uitæ integritatem ministri ecclesiæ reuocentur, populusq́. hinc eos magis discat reuereri, quo illos uita honestiores cognouerit, prohibet sancta Synodus quibuscumque clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio in domo, uel extra detinere, aut cum iis ullam consuetudinem habere audeant, alioquin pœnis, a sacris Canonibus, uel statutis ecclesiarum impositis puniantur. Quod si a superioribus moniti, ab ijs se non abstinuerint, tertia parte fructuum, obuentionum, ac prouentuum beneficiorum suorum quorumcumque, & pensionum ipso facto sint priuati, quæ fabricæ ecclesiæ, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Sin uero in delicto eodem cum eadem, uel alia femina perseuerantes, secundæ monitioni, adhuc non paruerint, non tantum fructus omnes, ac prouentus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur, sed etiam a beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam uti Sedis Apostolicæ delegatus, arbitrabitur, suspendantur, &, si ita suspensi, nihilominus eas non expellant, aut cum iis etiam uersentur, tunc beneficijs, portionibus, ac officijs, & pensionibus quibuscumque Ecclesiasticis perpetuo priuentur, atque inhabiles, ac indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, beneficijs,

ciis,ac officiis in posterum reddantur: donec post manifestam uitę emendationem ab eorum superioribus cum iis ex causa uisum fuerit dispensandum. Sed si postquam eas semel dimiserint intermissum consortium repetere,aut alias huiusmodi scãdalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint,præter prædictas pœnas, excõmunicationis gladio plectantur. Nec quęuis appellatio,aut excẽptio prędictam executionem impediat,aut suspendat :supradictorumq. omnium cognitio, non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores,sed ad Episcopos ipsos pertineat:qui sine strepitu, & figura iudicii,& sola facti ueritate inspecta,procedere possint. Clerici uero beneficia ecclesiastica,aut pensiones non habentes, iuxta delicti & cõtumacia perseuerantiam, & qualitatem ab ipso Episcopo carceris pœna,suspensione ab Ordine,ac inhabilitate ad beneficia obtinenda,aliisue modis,iuxta sacros Canones puniantur. Episcopi quoque,quod absit, si ab huiusmodi crimine non abstinuerint; & a Synodo prouinciali admoniti, se non emendauerint;ipso facto sint suspensi: &,si perseuerent, etiam ad sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur;qui pro qualitate culpæ,etiam per priuationem, si opus erit,in eos animaduertat.

Cap. XV.

VT paterne incontinentiæ memoria a locis Deo consecratis, quos maxime puritas, sanctitasq.decet, longissime arceatur; non liceat filijs Clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, in ecclesiis, ubi eorum patres beneficium aliquod ecclesiasticum habent, aut habuerint, quodcumque, etiam dissimile, beneficium obtinere; nec in dictis ecclesiis quoquo modo ministrare, nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinēt, uel aliàs obtinuerunt, habere. Quod si in præsenti pater, & filius in eadem ecclesia beneficia obtinere reperiantur; cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra ecclesiā intra trium mensium spatium: aliàs ipso iure eo priuatus existat, & super ijs quæcumque dispensatio subreptitia censeatur. Ad hæc, reciprocæ resignationes, si quæ posthac a parentibus Clericis in fauorem filiorum fient, ut alter alterius beneficium consequatur; in fraudem huius decreti, & canonicarum sanctionum factę omnino censeantur: nec collationes secutę, uigore huiusmodi designationum, seu aliarum quarumcumque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis Clericorum filijs suffragentur.

Cap.

Cap. XVI.

Statuit sancta Synodus, ut ecclesiastica beneficia sæcularia, quocumque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primeua eorum institutione, aut aliter quomodocumque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata Vicario perpetuo congrua portione, nõ conuertantur: non obstantibus quibuscumque gratiis, quæ suum plenarium effectum non sunt consecute. In ijs uero, in quibus contra earum institutionem, seu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario ecclesiæ, quocumque nomine is appelletur, non fuerit assignata; ea quamprimum, & ad minus intra annum a fine pręsentis Concilij, arbitrio Ordinarij, iuxta formam decreti sub fel. rec. Paulo I I, assignetur. Quod si id commode fieri non possit; aut intra dictum terminum factum non erit: cum primum per cessum uel decessum Vicarij, seu Rectrois, aut quomodolibet alterum eorum uacauerit; beneficium curam animarum recipiat; ac Vicariæ nomen cesset; & in antiquum statum restituatur.

Cap. XVII.

NON potest sancta Synodus non grauiter dolere, audiens Episcopos aliquos, sui status

oblitos, Pōtificiam dignitatem non leuiter deho nestare; qui cum regum ministris, Regulis, & Baronibus in ecclesia, & extra, indecenti quadam demissione se gerunt, & ueluti inferiores ministri altaris, nimis indigne non solum loco cedunt, sed etiam personaliter illis inseruiunt. Quare hæc, & similia detestans sancta Synodus, sacros Canones omnes, Conciliaq. generalia, atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorem, & grauitatem pertinentes renouādo, præcipit, ut ab huiusmodi in posterum Episcopi se abstineant; mandans eisdē, ut tam in ecclesia, quā foris suum gradum, & Ordinē prę oculis habentes, ubique se Patres, & Pastores esse meminerint; reliquis uero tā Principibus, quam ceteris omnibus, ut eos paterno honore, ac debita reuerētia prosequātur.

Cap. XVIII.

Sicuti publice expedit, legis uinculum quandoque ralaxare, ut plenius, euenientibus casibus, & necessitatibus, pro communi utilitate satisfiat; sic frequentius legem soluere, exemploq. potius, quam certo personarum, rerumq. delectu, petentibus indulgere, nil aliud est, quam unicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. Quapropter sciant uniuersi, sacratissimos Canones exacte ab omnibus, &, quoad eius fieri poterit, indistincte obseruandos; Quod si urgens, in-

staq.

stáq; ratio, & maior quandoque utilitas postulauerit, cum aliquibus dispensandum esse id causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis, a quibuscumque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterq; facta dispensatio subrepitia censeatur.

Cap. XIX.

DETESTABILIS duellorum usus, fabricante Diabolo, introductus, ut cruenta corporum morte, animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus exterminetur: Imperatores, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocunq; alio nomine, Domini temporales; qui locũ ad monomachiam in terris suis inter Christianos concesserint; eo ipso sint excommunicati, ac iurisdictione, & dominio ciuitatis, castri, aut loci, in quo, uel apud quem duellum fieri permiserint; quod ab ecclesia obtinent, priuati intelligantur, & si feudalia sint, directis Dominis statim acquirantur. Qui uero pugnam commiserint, & qui eorum patrini uocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant, & ut homicidiæ, iuxta sacros Canones puniri debeant. Et si in ipso conflictu decesserint, perpetuo careant ecclesiastica sepultura. Illi etiam, qui consilium in causa duelli, tam in iure, quam facto dederint, aut alia quacumque ratione ad id quemquã

quemquam suaserint; necnon spectatores excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis uinculo teneantur: non obstante quocumque priuilegio, seu praua consuetudine, etiam immemorabili.

Cap. XX.

CVPIENS sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solum restitui, sed etiam perpetuo sartam tectam a quibuscumque impedimentis cōseruari; pręterea, quę de Ecclesiasticis personis constituit, sæculares quoque Principes officij sui admonendos esse censuit, confidens eos, ut Catholicos, quos Deus sanctæ fidei, Ecclesiæq́; protectores esse uoluit, ius suum Ecclesiæ restitui, non tantum esse concessuros: sed etiam subditos suos omnes ad debitum erga Clerum, Parochos, & superiores Ordinis reuerentiam reuocaturos; nec permissuros, ut Officiales, aut inferiores Magistratus Ecclesiæ & personarum Ecclesiasticarum immunitatē, Dei ordinationes, & Canonicis sanctionibus constitutam, aliqua cupiditatis studio, seu in consideratione aliquo uiolent; sed una cum ipsis Principibus debitam sacris summorum Pontificum, & Conciliorum constitutionibus obseruantiam præstent. Decernit itaque, & præcipit, sacros Canones, & Concilia generalia omnia, necnon alias Apostolicas sanctiones in fauorem Ecclesiasticarum personarū, libertatis Ecclesiasticæ, & cōtra

eius uiolatores, editas, quę omnia præsenti etiam decreto innouat, exactè ab omnibus obseruari debere; proptereaq; admonet Imperatorem, Reges, Respu. Principes, & omnes & singulos cuiuscumque status, & dignitatis extiterint, ut, quò largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eò sanctius quæ ecclesiastici iuris sunt, tamquam Dei præcipua, eiusq; patrocinio tecta, uenerentur; nec ab ullis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, alijsue Dominis temporalibus, seu magistratibus, maximeq; ministris ipsorum Principum lædi patiantur; sed seuerè in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iurisdictionem impediunt, animaduertant: quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, ecclesiarumq; protectionem existant; imitantes anteriores optimos, religiosissimosq; Principes, qui res Ecclesiæ sua in primis auctoritate ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniuria uindicarunt. Adeoq; ea in re quisque officium suum sedulo prestet; quo cultus diuinos deuotè exerceri, & Prælati, cæteriq; Clerici in residentijs, & officijs suis, quieti, & sine impedimentis, cum fructu, & edificatione populi, permanere ualeant.

Cap. XXI.

POSTREMO sancta Synodus, omnia, & singula, sub quibuscumque clausulis, & uerbis

quemquam suaserint; necnon spectatores ex-
municationis, ac perpetuæ maledictionis
teneantur: non obstante quocumque priu
seu praua consuetudine, etiam immemor

Cap. XX.

CVPIENS sancta Synodus
eam disciplinam in Christiano pop
restitui, sed etiam perpetuo sarta
buscumque impedimentis cõseru
de Ecclesiasticis personis con
quoque Principes officij sui
suit, confidens eos, ut Catho
ctæ fidei, Ecclesiæq; pro
suum Ecclesiæ restitui,
ros: sed etiam subdit
erg Clerum, Paroch
m reuocat
, aut infer
narum Ecc
ationes, &
am, aliqua
tione aliqu
bus debit
Contilio

Ecclesia po
concedendis
probatam in
cupit;ne nimia
ra , eneruetur.
ũt, & quorum oc
rum nomen ab hæ
tos,& correctos cu-
raliter statuit ; præ-
onsequendis,unde plu
abusuum causa fluxit ,
eteros uero,qui ex super
uerentia,aut aliunde quo
nt ; cum ob multiplices lo-
rum, apud quas hi commit-
commodè nequeant, speciali-
dat omnibus Episcopis;ut dili-
huiusmodi abusus ecclesiæ suæ
in prima Synndo prouinciali re-
m quoque Episcoporum sententia
ad summum Romanum Pontificem
uius auctoritate,& prudentia, quod
Ecclesiæ expediet , statuatur ; ut ita
indulgentiarum munus piè,sanctè, &
è omnibus fidelibus dispensetur.

cumque in ecclesiis; & quibuscumque aliis beneficiis, etiam dignitatibus antea liberis, acquisiti a quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, seu ex augumento dotis seu ex noua constructione, uel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicæ, ab iisdem Ordinariis, uti delegatis, ut supra, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegiis impediantur; diligenter cognoscantur & quos non repererint ob maxime euidentem ecclesiæ, uel beneficii, seu dignitatis necessitatem legitimè constitutos esse, in totum reuocent; atque beneficia huiusmodi sine damno illa possidentiũ, & restituto patronis eo, quod ab eis iccirco datũ est, in pristinum libertatis statum reducant; non obstantibus priuilegiis, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Cap. X.

QVONIAM ob malitiosam petentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem personarum notitia, quibus causæ mandantur, usque adeo haberi non potest; hincq; interdum iudicibus, non undequaq; idoneis; causæ in partibus delegantur, statuit sancta Synodus, in singulis Conciliis prouincialibus, aut diœcesanis aliquot personas, quæ qualitates habeant, iuxta Constitutionem Bonifacii VIII, quę incipit Statutum; & alioquin ad id aptas designari, ut

præter ordinarios locorum ijs etiam post hac cau
ſæ Eccleſiaſticę, ac ſpirituales, & ad forum Eccle
ſiaſticum pertinentes, in partibus delegandæ cō-
mittantur. Et, ſi aliquem interim, ex deſignatis
mori contigerit, ſubſtituat Ordinarius loci cum
conſilio Capituli alium in eius locum uſque ad fu
turam prouincialem, aut diæceſanam Synodū, ita
ut habeat quæque diæceſis quatuor ſaltem, aut
etiā plures probatas perſonas, ac ut ſupra qualifi
catas, quibus huiuſmodi cauſæ a quolibet Legato
uel Nuncio, atque etiam a ſede Apoſtolica com-
mittantur, alioquin poſt deſignationē factā, quā
ſtatim Epiſcopi ad ſumū Romanū Pontificē tranſ
mittāt, delegationes quæcūque aliorū iudicū ali
is, quam his factę, ſubreptitiæ cenſeantur. Admo
net dehinc ſancta Synodus tam Ordinarios, quā
alios quoſcumque iudices ut terminandis cauſis,
quanta fieri poterit breuitate, ſtudeant, ac litiga
torū artibus, ſeu in litis conteſtatione, ſeu alia
parte iudicij differenda, modis omnibus aut ter-
mini præfixione, aut competenti alia ratione oc-
currant.

Cap. XI.

MAGNAM eccleſiis perniciem offerre ſo
let, cum earum bona, repreſentata pecunia, in
ſucceſſorum præiudiciū aliis locantur. omnes igi-
tur hæ locationes, ſi anticipatis ſolutionibus fient
nullatenus in præiudicium ſucceßorum ualidè in
telli-

telligantur, quocumque indulto, aut priuilegio nõ obstante, nec huiusmodi locationes in Romana Curia, uel extra eam confirmentur. Non liceat etiã, iurisdictiones Ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus locare, nec conductoribus per se aut alios ea exercere, aliterq́. concessiones, etiam a Sede Apostolica factæ, subrepticię censeãtur. Locationes uero rerũ Ecclesiasticarum, etiã auctoritate Apostolica cõfirmatas, sancta Synodus irritas decernit, quas a triginta annis citra, ad longum tempus, seu, ut, in nonnullis partibus, ad uigintinouẽ, seu bis uiginti nouẽ annos, uocant factas: Synodus prouincialis, uel deputãdi ab ea, in damnũ Ecclesię, et cõtra Canonicas sanctiones cõtractas fuisse iudicabunt.

Cap. XII.

NON sunt ferendi, qui uariis artibus decimas ecclesiis obuenientes, subtrahere moliuntur; aut qui ab aliis soluendas temerè occupant, & in rem suam uertunt, cum decimarum solutio debita sit Deo, & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadunt. Præcipit igitur sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus & conditionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, ut eas, ad quas de iure tenentur, in posterũ cathedrali, aut quibuscumque aliis ecclesiis, uel personis, quibus legitimè debentur, integrè persoluant.

ſoluant. Qui uerò eas aut ſubtrahunt, aut impediunt, excommunicentur, nec ad hoc crimine niſi plena reſtitutione ſecuta, abſoluātur. Hortatur dehinc omnes, & ſingulos, pro Chriſtiana caritate, debitoq. erga Paſtores ſuos munere, ut de bonis ſibi a Deo collatis, Epiſcopis, et Parochis, qui tenuiorib. preſunt eccleſiis, large ſubuenire ad Dei laudem, atque ad paſtorum ſuorum, qui pro eis inuigilent, dignitatem tuendam, non grauentur.

Cap. XIII.

Decernit ſancta Synodus, ut quibuſcumque in locis, iam ante annos quadraginta, Quarta, quæ funeraliū dicitur, cathedrali, aut parochiali eccleſiæ ſolita eſſet perſolui, ac poſtea fuerit ex quocūque priuilegio, aliis monaſteriis hoſpitalibus, aut quibuſcūque locis piis conceſſa, eadē poſt hac integro iure, & eadē portione, quæ antea ſolebat, cathedrali, ſeu parochiali eccleſiæ perſoluatur, non obſtātibus conceſſionibus, gratiis, priuilegiis etiā, Mari magno, nuncupatis, aut aliis quibuſcumque.

Cap. XIIII.

Quam turpe, ac clericorum nomine qui ſe diuino cultui addixerunt, ſit indignum, in impudicitiæ ſordibus, immundoq. concubinatu uerſari, ſatis res ipſa, communi fidelium omnium of-

fenſione,

fensione, summoq. Clericalis militię dedecore, te statur. Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac uitæ integritatem ministri ecclesiæ reuocentur, populusq. hinc eos magis discat reuereri, quo illos uita honestiores cognouerit, prohibet sancta Synodus quibuscumque clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio in domo, uel extra detinere, aut cum iis ullam consuetudinem habere audeant, alioquin pœnis, a sacris Canonibus, uel statutis ecclesiarum impositis puniantur. Quod si a superioribus moniti, ab ijs se non abstinuerint, tertia parte fructuum, obuentionum, ac prouentuum beneficiorum suorum quorumcumque, & pensionum ipso facto sint priuati, quæ fabricæ ecclesiæ, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Sin uero in delicto eodem cum eadem, uel alia femina perseuerantes, secundæ monitioni, adhuc non paruerint, non tantum fructus omnes, ac prouentus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur, sed etiam a beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam uti Sedis Apostolicæ delegatus, arbitrabitur, suspendantur, &, si ita suspensi, nihilominus eas non expellant, aut cum iis etiam uersentur, tunc beneficijs, portionibus, ac officijs, & pensionibus quibuscumque Ecclesiasticis perpetuo priuentur, atque inhabiles, ac indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, benefi-

cijs,

ciis, ac officiis in posterum reddantur: donec post manifestam uitę emendationem ab eorum superioribus cum iis ex causa uisum fuerit dispensandum. Sed si postquam eas semel dimiserint intermissum consortium repetere, aut alias huiusmodi scādalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint, præter prædictas pœnas, excōmunicationis gladio plectantur. Nec quęuis appellatio, aut exēptio prędictam executionem impediat, aut suspendat: supradictorumq. omnium cognitio, non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat: qui sine strepitu, & figura iudicii, & sola facti ueritate inspecta, procedere posint. Clerici uero beneficia ecclesiastica, aut pensiones non habentes, iuxta delicti & cōtumacia perseuerantiam, & qualitatem ab ipso Episcopo carceris pœna, suspensione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliisue modis, iuxta sacros Canones puniantur. Episcopi quoque, quod absit, si ab huiusmodi crimine non abstinuerint; & a Synodo prouinciali admoniti, se non emendauerint; ipso facto sint suspensi: &, si perseuerent, etiam ad sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur; qui pro qualitate culpæ, etiam per priuationem, si opus erit, in eos animaduertat.

Cap. XV.

VT paternæ incontinentiæ memoria a locis Deo consecratis, quos maxime puritas, sanctitasq. decet, longissime arceatur; non liceat filijs Clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, in ecclesiis, ubi eorum patres beneficium aliquod ecclesiasticum habent, aut habuerint, quodcumque, etiam dissimile, beneficium obtinere; nec in dictis ecclesiis quoquo modo ministrare, nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinēt, uel aliàs obtinuerunt, habere. Quod si in præsenti pater, & filius in eadem ecclesia beneficia obtinere reperiantur; cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra ecclesiā intra trium mensium spatium: aliàs ipso iure eo priuatus existat, & super ijs quæcumque dispensatio subreptitia censeatur. Ad hæc, reciprocæ resignationes, si quæ posthac a parentibus Clericis in fauorem filiorum fient, ut alter alterius beneficium consequatur; in fraudem huius decreti, & canonicarum sanctionum factę omnino censeantur: nec collationes secutę, uigore huiusmodi designationum, seu aliarum quarumcumque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis Clericorum filijs suffragentur.

Cap. XVI.

Statuit sancta Synodus, ut ecclesiastica beneficia sæcularia, quocumque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primeua eorum institutione, aut aliter quomodocumque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata Vicario perpetuo congrua portione, nõ conuertantur: non obstantibus quibuscumque gratis, quæ suum plenarium effectum non sunt consecutæ. In ijs uero, in quibus contra earum institutionem, seu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario ecclesiæ, quocumque nomine is appelletur, non fuerit assignata; ea quamprimum, & ad minus intra annum a fine præsentis Concilij, arbitrio Ordinarij, iuxta formam decreti sub fel. rec. Paulo III, assignetur. Quod si id commode fieri non possit; aut intra dictum terminum factum non erit: cum primum per cessum uel decessum Vicarij, seu Rectrois, aut quomodolibet alterum eorum uacauerit; beneficium curam animarum recipiat; ac Vicariæ nomen cesset; & in antiquum statum restituatur.

Cap. XVII.

NON potest sancta Synodus non grauiter dolere, audiens Episcopos aliquos, sui status

oblitos, Pōtificiam dignitatem non leuiter dehonestare; qui cum regum ministris, Regulis, & Baronibus in ecclesia, & extra, indecenti quadam demisſione ſe gerunt, & ueluti inferiores ministri altaris, nimis indigne non ſolum loco cedunt, ſed etiam perſonaliter illis inſeruiunt. Quare hæc, & ſimilia deteſtans ſancta Synodus, ſacros Canones omnes, Conciliaq. generalia, atque alias Apoſtolicas ſanctiones ad dignitatis Epiſcopalis decorem, & grauitatem pertinentes renouādo, præcipit, ut ab huiuſmodi in poſterum Epiſcopi ſe abſtineant; mandans eiſdē, ut tam in eccleſia, quā foris ſuum gradum, & Ordinē prę oculis habentes, ubique ſe Patres, & Paſtores eſſe meminerint; reliquis uero tā Principibus, quam ceteris omnibus, ut eos paterno honore, ac debita reuerētia proſequātur.

Cap. XVIII.

Sicuti publice expedit, legis uinculum quandoque ralaxare, ut plenius, euenientibus caſibus, & neceſſitatibus, pro communi utilitate ſatisfiat; ſic frequentius legem ſoluere, exemploq. potius, quam certo perſonarum, rerumq. delectu, petentibus indulgere, nil aliud eſt, quam unicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. Quapropter ſciant uniuerſi, ſacratisſimos Canones exacte ab omnibus, &, quoad eius fieri poterit, indiſtincte obſeruandos; Quod ſi urgens, inſtaq.

ſtaq; ratio,& maior quandoque utilitas poſtulauerit, cum aliquibus diſpenſandum eſſe id cauſa cognita, ac ſumma maturitate, atque gratis, a quibuſcumque,ad quos diſpenſatio pertinebit,erit præſtandum: aliterq; facta diſpenſatio ſubrepitia cenſeatur.

Cap. XIX.

DETESTABILIS duellorum uſus,fabricante Diabolo,introductus, ut cruenta corporum morte,animarum etiam perniciem lucretur, ex Chriſtiano orbe penitus exterminetur: Imperatores,Reges,Duces, Principes,Marchiones,Comites,& quocunq; alio nomine,Domini temporales;qui locũ ad monomachiam in terris ſuis inter Chriſtianos conceſſerint:eo ipſo ſint excommunicati,ac iuriſdictione, & dominio ciuitatis, caſtri, aut loci, in quo, uel apud quem duellum fieri permiſerint;quod ab eccleſia obtinent, priuati intelligantur,& ſi feudalia ſint, directis Dominis ſtatim acquirantur. Qui uero pugnam commiſſerint, & qui eorum patrini uocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum ſuorum proſcriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant,& ut homicidiæ, iuxta ſacros Canones puniri debeant. Et ſi in ipſo conflictu deceſſerint, perpetuo careant eccleſiaſtica ſepultura. Illi etiam, qui conſilium in cauſa duelli,tam in iure, quam facto dederint,aut alia quacumque ratione ad id quemquã

quemquam suaserint; necnon spectatores excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis uinculo teneantur: non obstante quocumque priuilegio, seu praua consuetudine, etiam immemorabili.

Cap. XX.

CVPIENS sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solum restitui, sed etiam perpetuo sartam tectam a quibuscumque impedimentis cõseruari; prçterea, quę de Ecclesiasticis personis constituit, sæculares quoque Principes officij sui admonendos esse censuit, confidens eos, ut Catholicos, quos Deus sanctæ fidei, Ecclesiæq; protectores esse uoluit, ius suum Ecclesiæ restitui, non tantum esse concessuros: sed etiam subditos suos omnes ad debitum erga Clerum, Parochos, & superiores Ordinis reuerentiam reuocaturos; nec permissuros, ut Officiales, aut inferiores Magistratus Ecclesiæ & personarum Ecclesiasticarum immunitatẽ, Dei ordinationes, & Canonicis sanctionibus constitutam, aliqua cupiditatis studio, seu inconsideratione aliquo uiolent; sed una cum ipsis Principibus debitam sacris summorum Pontificum, & Conciliorum constitutionibus obseruantiam præstent. Decernit itaque, & præcipit, sacros Canones, & Concilia generalia omnia, necnon alias Apostolicas sanctiones in fauorem Ecclesiasticarum personarũ, libertatis Ecclesiasticæ, & cõtra eius

eius uiolatores, editas, quę omnia præsenti etiam decreto innouat, exactè ab omnibus obseruari debere; proptereaq; admonet Imperatorem, Reges, Respu. Principes, & omnes & singulos cuiuscumque status, & dignitatis extiterint, ut, quò largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eò sanctius quæ ecclesiastici iuris sunt, tamquam Dei præcipua, eiusq; patrocinio tecta, uenerentur; nec ab ullis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, alijsue Dominis temporalibus, seu magistratibus, maximeq; ministris ipsorum Principum lædi patiantur; sed seuerè in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iurisdictionem impediunt, animaduertant: quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, ecclesiarumq; protectionem existant; imitantes anteriores optimos, religiosissimosq; Principes, qui res Ecclesiæ sua in primis auctoritate ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniuria uindicarunt. Adeoq; ea in re quisque officium suum sedulo pręstet; quo cultus diuinos deuotè exerceri, & Prælati, cæteriq; Clerici in residentijs, & officijs suis, quieti, & sine impedimētis, cum fructu, & edificatione populi, permanere ualeant.

Cap. XXI.

POSTREMO sancta Synodus, omnia, & singula, sub quibuscumque clausulis, & uerbis

quæ de morum reformatione, atque ecclesiastica disciplina, tam sub felici rec. Paulo III. ac Iulio III. quam sub Beatissimo Pio Quarto Pontificibus Maximis, in hoc sacro Concilio statuta sunt declarat, ita decreta fuisse, ut in his salua semper auctoritas sedis Apostolicæ & sit, & esse intelligatur.

Decretum de continuanda Sessione in diem sequentem.

CVM ea omnia, quæ in præsenti Sessione tractanda erant, quia hora tarda est, commodè expediri non possint; propterea iuxta id, quod in generali Congregatione a Patribus statutum fuit ea, quæ supersunt, in diem crastinam, hanc eandem Sessionem continuando, differuntur.

CONTINVATIO SESSIONIS die quarto Decemb.

Decretum de Indulgentijs.

CVM potestas cōferēdi indulgentias a Christo Ecclesiæ concessa sit; atq; huiusmodi potestate diuinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa usa fuerit: sacrosancta Synodus indulgentiarum usum, Christiano populo maxime salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Ecclesia retinendum esse docet, & præcipit; eosque anathemate damnat, qui aut inutiles

les eſſe aſſerunt;uel eas concedendi in Eccleſia poteſtatem eſſe negant. In his tamen concedendis moderationem iuxta ueterem, & probatam in Eccleſia conſuetudinem, adhiberi cupit;ne nimia facilitate Eccleſiaſtica diſciplina, eneruetur. Abuſus uero,qui in his irrepſerũt, & quorum occaſione inſigne hoc indulgentiarum nomen ab hæreticis blaſphematur,emendatos,& correctos cupiens, præſenti decreto generaliter ſtatuit; prauos,quæſtus omnes probis conſequendis,unde plurima in Chriſtiano populo abuſuum cauſa fluxit, omnino abolendos eſſe.Cæteros uero,qui ex ſuperſtitione,ignorantia,irreuerentia,aut aliunde quomodocũque prouenerunt; cum ob multiplices locorum, & prouinciarum, apud quas hi committuntur corruptelas commodè nequeant ſpecialiter prohiberi;mandat omnibus Epiſcopis;ut diligenter quiſque huiuſmodi abuſus eccleſiæ ſuæ colligat, eoſque in prima Synndo prouinciali referat:ut aliorum quoque Epiſcoporum ſententia cogniti ſtatim ad ſummum Romanum Pontificem deferantur:cuius auctoritate,& prudentia, quod uniuerſali Eccleſiæ expediet, ſtatuatur; ut ita ſanctarum indulgentiarum munus piè,ſanctè, & incorruptè omnibus fidelibus diſpenſetur.

audiens nunc, huic operi ab eis extremam manum impositam esse; nec tamen, ob librorum uarietatem, & multitudinem, distinctè, & commodè possit a sancta Synodo dijudicari: præcipit, ut quidquid ab illis præstitum est, Sanctissimo Romano Pontifici exhibeatur; ut eius iudicio, atque auctoritate terminetur, & euulgetur. Idemq; de Catechismo a Patribus, quibus illud mandatũ fuerat, & de Missali, & Breuiario fieri mandat

De loco Oratorum.

DECLARAT sancta Synodus; ex loco assignato Oratoribus, tam Ecclesiasticis, quam sęcularibus, in sedendo, incedendo, aut quibuscumque alijs actionibus, nullum cuiquam eorũ factum fuisse præiudicium; sed omnia illorum, & Imperatoris, Regum, Rerum publicarum, ac Principum suorum iura, & prærogatiuas illesas, & saluas esse, in eodemq; statu permanere, prout ante præsens Concilium reperiebantur.

De recipiendis, & obseruandis Decretis Concilij.

TANTA fuit horum temporum calamitas & hæreticorum inueterata malitia, ut nihil tam clarum in fide nostra asserenda umquã fuerit aut tam certo statutum; quod non humani generis hoste suadente, illi errore aliquo contaminauerint: ea propter sancta Synodus id potissimũ curauit,

rauit, ut præcipuos hæreticorum nostri temporis errores damnaret, & anathematizaret ueramq; & Catholicam doctrinam traderet, & doceret, prout damnauit, anathematizauit, & definiuit. Cumq; tandiu tot Episcopi, ex uariis Christiani orbis prouinciis euocati, sine magna gregis sibi commissi iactura, & uniuersali periculo ab ecclesiis abesse non possint, nec ulla spes restet, hæreticos, toties fide etiam publica, quam desiderarunt inuitatos & tamdiu expectatos, huc amplius aduenturos: ideoq; tandem huic sacro Concilio finem imponere necesse sit: superest nunc, ut Principes omnes, quod facit, in Domino moneat ad operam suam ita præstandam, ut quæ ab ea decreta sunt, ab hereticis deprauari, aut uiolari non permittant, sed ab his, & omnibus deuotè recipiantur, & fideliter obseruentur. Quod si in his recipiendis aliqua difficultas oriatur, aut aliqua inciderint, quæ declarationem, quod non credit, aut definitionem postulent, præter alia remedia, in hoc Concilio instituta; cõfidit sancta Synodus beatissimum Romanum Pontificem curaturum, ut uel euocatis ex illis præsertim prouinciis, unde difficultas orta fuerit, iis quos eidem negotio tractando uiderit expedire, uel etiam Concilii generalis celebratione, si necessarium iudicauerit, uel commodiore quacumq. ratione ei uisum fuerit, prouincialiũ necessitatibus, pro Dei gloria, & Ecclesiæ tranquillitate, consulatur.

De

De recitandis decretis Concilij sub Paulo III. & Iulio III. in Sessione.

Quoniam diuersis temporibus, tam sub fel. rec. Paulo III, quam Iulio III, multa in hoc sacro Concilio, quo ad dogmata, ac morum reformationem statuta, & definita sunt; uult sancta Synodus, ut illa nunc recitentur, & legantur.

Recitata sunt.

De fine Concilij & confirmatione petenda a sanctissimo Domino nostro.

Illustrissimi domini, Reuerendissimiq. Patres, Placet ne uobis, ut ad laudem Dei omnipotentis huic sacræ œcumenicæ Synodo finis imponatur? & omnium, & singulorum, quæ tam sub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, quam sub Sanctissimo Domino nostro Pio Quarto, Romanis Pontificibus, in ea decreta, & definita sunt, confirmatio nomine sanctæ huius Synodi per Apostolicæ Sedis Legatos, & Presidentes, a Beatissimo Romano Pont. petatur?

Responderunt, placet.

POSTMODVM Illustrissimus & Reuerendissimus Cardinalis Moronus primus Legatus, & Præsidēs, benedicens sanctę Synodo, dixit. POST GRATIAS DEO ACTAS REVERENDISSIMI PATRES ITE IN PACE. Qui responderūt, AMEN.

ACCLA-

Resp. Pium, & Christianum Imperatorem Domine conserua: Imperator cælestis terrenos Reges, rectæ fidei conseruatores, custodi.

Card. Apostolicę Romanæ Sedis Legatis, & in hac Synodo Præsidentibus, cum multis annis magna gratia.

Resp. Magna gratia: Dominus retribuat.

Card. Reuerendissimis Cardinalibus, & illustribus Oratoribus.

Resp. Magnas gratias, multos annos.

Card. Sanctissimis Episcopis uita, & felix ad ecclesias suas reditus.

Resp. Præconibus ueritatis perpetua memoria Orthodoxo Senatui moltos annos.

Card. Sacrosancta œcumenica Tridentina Synodus; eius fidem confiteamur, eius decreta semper seruemus.

Resp. Semper confiteamur, semper seruemus.

Card. Omnes ita credimus: omnes id ipsum sentimus: omnes consentientes, & amplectentes subscribimus. Hæc est fides beati Petri, & Apostolorum: hæc est fides Patrum: hæc est fides Orthodoxorum.

Resp. Ita credimus; ita sentimus; ita subscribimus.

Card. His decretis inhęrentes, digni reddamur misericordijs, & gratia primi, & magni supremi Sacerdotis, Iesu Christi Dei, intercedente simul inuiolata Domina nostra sancta Deipara, & omnibus Sanctis.

Resp.

Resp. Fiat, fiat. Amen. Amen.
Card. Anathema cunctis hæreticis.
Resp. Anathema, Anathema.

Post hæc mandatum fuit Legatis, & Præsidentibus sub pœna excommunicationis omnibus Patribus, ut antequam discederent e ciuitate Tridentina, subscriberent mano propria Decretis Concilij, aut ea per publicum instrumẽtum approbarent. Qui omnes deinde subscripserunt, & fuerunt numero CCLV. uidelicet, Legati quatuor, Cardinales duo, Patriarchæ tres, Archiepiscopi XXV. Episcopi CLXVIII. Abbates septem, Procuratores absentium cum legitimo mandato XXXIX. Generales Ordinum septem.

LAVS DEO.

Concordat cum originali: in cuius fidem subscripsimus.

Ego Angelus Massarellus, Episcopus Thelesinus, sacri Concilij Tridentini Secretarius.
Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comensis, eiusdem Concilij Notarius.
Ego Cynthius Panphilus, clericus Camerinensis diœcesis, eiusdem Concilij Notarius.

CON-

CONFIRMATIO CONCILII.

OS Alexander, S. Laurentij in Damaso Diaconus Cardinalis, de Farnesio, S R.E. Vice cancellarius fidem facimus, & attestamus, qualiter hodie die Mercur XXVI. Ian. M. D. LXIIII. Pontificatus Sanctissimi D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ quarti, anno quinto, in consistorio secreto, apud S. Petrum Reuerendiss. D.D. mei, Cardinalis Moronus; & Simoneta, nuper reuersi a sacro concilio Tridentino, cui uti Sedis Apostolicæ Legati præerant, petierunt ab eodem Sanctiss. D. nostro ut infra.

Beatissime Pater, in Decreto super fine Cōcilij Oecumenici Tridētini, pridie nonas Decembris præteriti publicato, statutum fuit, ut per Sāctitatis Vestræ, & sanctæ Sedis Apostolicæ Legatos, & Præsidentes peteretur nomine dicti Concilij a Sanctitate Vestra confirmatio omnium, & singulorum, quæ tā sub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, quam sub sanctitate Vestra in eo decreta, & definita sunt. Quapropter nos Ioannes Cardinalis Moronus, & Ludouicus Cardinales Simoneta, qui tunc Legati, & Præsidentes eramus uolentes exequi quod in dicto Decreto stabilitum fuit, humiliter petimus nomine dicti Concilij Oecumenici Tridentini, ut San-

ctitas Veſtra dignetur confirmare omnia,& ſingula, quæ tam ſub fel. recor. Paulo III, & Iulio III, quam ſub Sanctitate Veſtra in eo decreta,& definita ſunt.

Quibus auditis, Sanctitas ſua, uiſo, & lecto tenore dicti Decreti, & habitis uotis Reuerendiſſ. DD. meorum Cardinalium, reſpondit per hæc uerba.

Petitioni, nomine Concilij Oecumenici Tridentini ſuper eius confirmatione per dictos Legatos nobis factæ, annuentes, omnia, & ſingula, quæ in dicto Cõcilio tam ſub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, prædeceſſoribus noſtris, quam Pontificatus noſtri tempore decreta, & definita ſunt auctoritate Apoſtolica, etiam de Venerabilium fratrum noſtrorum Cardinalium conſilio, & aſſenſu, matura cum illis deliberatione præhabita, confirmamus, atq; ab omnibus Christi fidelibus recipi, & inuiolabiliter obſeruari, mandamus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen.

Ita eſt. A. Cardinalis Farneſius, Vicecancellarius.

INDEX

INDEX DOGMATVM
ET REFORMATIONIS
breuiter collectus.

Chrisma

Comites

D

Ecclesia

Extrema

Illiteratio

I

 modo

Pont.

Residere

Visitandi

FINIS.

SED QVO EXACTISSIMA A Candido Lectore, de omnibus quæ in sacrosancta hac Tridentina Synodo, celebrata sunt, habeatur cognitio, Orationes, Responsa, Literas, & Mandata ex actis eiusdem Concilij collecta, unà cum Decretis in lucem adere consentaneum quoque duximus.

BVLLA, S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE IIII.

SVPER CONFIRMATIONE OECVMENICI GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

PIVS EPISCOPVS SERVVS seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

ENEDICTVS Deus, & pater Domini nostri Iesu Christi pater misericordiarũ & Deus totius consolationis qui respicere dignatus ecclesiam suam sanctam, tot procellis, & tempestatibus agitatam, atq. uexatam, & grauius in dies laborante, apto tandem ei subuenit optatoq. remedio ad plurimas, & perniciosissimas hæreses extirpandas ad corrigẽdos mores, & restituendam ecclesiasticam disciplinã ad pacem, & concordiam Christiani populi procurandam indictum iampridem in ciuitatem Tri

dentiam œcumenicum, & generale Concilium piç memoriæ Paulo III. prædeceßore nostro, & seßionibus aliquot habitis cæptum fuerat, ab eius autem successore Iulio in eandem urbem reuocatum post alias sessiones celebratas uarijs impedimentis, & difficultatibus obiectis, ne tum quidem peragi potuerat. Itaq. diutius intermissum fuerat, non sine maximo mœrore piorum omnium, cum quotidie magis ecclesia eiusmodi remedium imploraret. Nos autem post susceptum Sedis Apostolicæ regimen, tam necessarium, ac salutare opus sicut Pastoralis solicitudo monebat diuinæ misericordiæ fiducia perficere aggreßi, adiuti pio studio carissimi in Christo filij nostri Ferdinandi Roma. Imperatoris electi, aliorum Christianorum Regum, Rerum publicarum, ac Principum, tandem consecuti sumus, quod nec diurnis nec nocturnis curis elabora e destitimus quodque à patre luminũ asidue precati sumus. Cum enim eam in urbem undiq. ex Christiani nominis nationibus conuenisset nostris conuocata literis, & sua etiam ipsorum pietate excitata; Episcoporum, et aliorum insignium Prelatorum maxima, & œcumenico Concilio digna frequentia, præter plurimos alios pios, & sacrarum literarũ præter pluri diuinique, & humani Iuris cognitione præstantes uiros præsidẽtibus ipsi Synodo Sedis Apostolicę Legatis uobis adeo Concilij liberali fauentibus, ut etiam de rebus Sedis Apostolicæ proprie reseruatis

ſeruat is liberum ipſi concilio arbitrium per lite ras ad Legatos noſtros ſcriptas ultro permiſeri- mus quæ de ſacramentis, & alijs rebus quæ qui- dem neceſſarię uiſæ ſint, tractanda, diffinienda, & ſtatuenda reſtabant ad confutandas hęreſes, ad tollendos abuſus, & emendandos mores à ſa- croſancta Synodo ſumma libertate diligentiaq. tractata, & accuratè, ac maturè admodum dif- finita, explicata, ſtatuta ſunt. Quibus rebus perfectis, Concilium, tanta omnium qui illi inter fuerunt concordia peractum fuit ut conſenſum eum planè a domino effectum fuiſſe conſtiterit idque in noſtris atque omnium oculis ualde mi- rabile fuerit; pro quo tam ſingulari Dei munere ſupplicationes ſtatim in Alma hac Vrbe indixi- mus, quæ magna Clerici & populi pietate cele- bratæ fuerunt, laudeſque & gratias diuinæ ma- ieſtati meritò perſoluendas curauimus, cum eiuſ- modi Concilij exitus ſpem magnam, & prope cer tam attulerit ferè, ut maiores in dies fructus ad eccleſiam ex ipſius decretis conſtitutionibusque proueniant. Cum autem ipſa ſancta Synodus pro ſua erga Sedem Apoſtolicam reuerentia an- tiquorum etiam Conciliorum ueſtigijs inhæ- rens, decretorum ſuorum omnium quæ noſtro, & prædeceſſorum noſtrorum tempore facta ſunt, confirmationem à nobis petierit, decreto de ea re in publica ſeſſione facto, nos ex Legatorum literis prius, deinde poſt reditũ eorum ex ijs quæ

Synodi nomine diligenter retulerunt postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re, cum uenerabilibus fratribus nostris sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, Sanctique Spiritus, in primis auxilio inuocato cum ea decreta omnia Catholica & populo Christiano utilia ac salutaria esse cognouissemus ad Dei omnipotentis laudem de eorundem fratrum nostrorum consilio, assensu in Concistorio nostro secreto illa omnia, & singula auctoritate Apostolica hodie confirmauimus, & ab omnibus Christi fidelibus suscipienda, ac seruanda esse decreuimus. sicut harum quoque literarum tenore ad clariorem omnium notitiam confirmamus, & suscipi obseruarique decernimus. Mandamus autem in uirtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis a sacris Canonibus constitutis, aliisque grauioribus, etiam priuationis arbitrio nostro infligendis, uniuersis, & singulis uenerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, & aliis quibusuis Ecclesiarum Prælatis, cuiuscunque status, gradus, ordinis, & dignitatis sint, etiam si Cardinalatus honore prefulgeant, ut eadem decreta, & statuta in ecclesiis suis, Ciuitatibus, & Diœcesibus, in iudicio, & extra iudicium diligenter obseruent, & a subditis quisque suis ad quos quomodolibet pertinent inuiolabiliter faciant obseruari, contradictores quoslibet, & contumaces per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas,

eas, etiam in ipsis decretis contentas, appellatione postposita compescendo: inuocato etiam, si opus fuerit brachij sæcularis auxilio. Ipsum uero carissimum filiū nostrum Imperatorem electum, cæterosq́; Reges, Respublicas, ac principes Christianos monemus, & per uiscera misericordiæ domini nostri Iesu Christi obtestamur, ut qua pietate, Concilio per Oratores suos affuerunt, eadem pietate, ac pari studio diuini honoris, & populorum suorum salutis causa pro sedis quoque Apostolicæ, & sacræ Synodi reuerentia ad eisdē Concilij exequenda, & obseruanda decreta Prælatis, cum opus fuerit auxilio, & fauore suo adsint, neq; aduersantes sanæ, ac salutari concilij doctrinæ opiniones à populis ditionis suæ recipi permittant, sed eas penitus intercidant. Ad uitandum prçterea peruersionem, & confusionem quę oriri posset si un cuique liceret prout ei liberet in decreta Concilij commentarios & interpretationes suas edere; Apostolica auctoritate inhibemus omnibus, tam ecclesiasticis personis cuiuscunq; sint ordini, condictionis, & gradus, quam laicis quocunq; honore ac potestate præditis; Prælatis quidem sub interdicti ingressus ecclesiæ, alijs uero quicunque fuerint sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, ne quis sine auctoritate nostra audeat ullos commentarios, glosas, annotationes, scholia, ullum ue omnino interpratationis genus super ipsius Concilij decretis

quocunq; modo edere, aut quicquam quocunq; nomine, etiam sub pretextu maioris decretorum corroborationis, aut executionis, alioue quæsito colore statuere. Si cui uero in eis aliquid obscurius dictum, & statutum fuiße, eamque ob causam interpretatione, aut decisione aliqua egere uisum fuerit, ascendat ad locum quem dominus elegit, ad Sedem uidelicet Apostolicam omnium fidelium magistram, cuius auctoritatem, etiam ipsa sancta Synodus, tàm reuerenter agnouit. Nos enim difficultates, & cõtrouersias, si quę ex eis decretis ortæ fuerint nobis declarandas, & decidendas, quemadmodum ipsa quoque sancta Synodus decreuit, reseruamus, parati sicut ea de nobis merito confisa est omnium prouiciarum necessitatibus ea ratione quæ commodior nobis uisa fuerit prouidere. Decernentes nihilominus irritum, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, uel ignoranter contingerit attempari. Vt hæ autem ad omnium notitiam perueniant, ne ue quis excusatione ignorationis uti posit; Volumus, & mandamus, ut hæ litterę per aliquos curiæ nostrę Cursores in basilica Vaticana principis Apostolorum, & in ecclesia Lateranen. tunc cum in eis populus, ut missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam, & clara uoce recitẽtur, & postquam recitatę fuerint, ad ualuas earum Ecclesiarum, itemq; Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito

campi

campi Floræ affigantur, ibiq; ut legi, & omnibus innotescere possint aliquantisper relinquantur. Cum autem inde amouebuntur relictis de more ibidem exemplis, in Alma urbe ad impressionem tradantur, quo commodius per Christiani nominis Prouincias, & Regna diuulgari possint, transumptis quoq; earum quæ manu alicuius publici Notarij scripta subscriptaue, & sigillo, ac subscriptione alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutę munita fuerint fidem sine ulla dubitatione haberi, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, monitionis, inhibitionis, reseruationis, uoluntatis, mandatorum, & decretorum infringere, uel ei ausu temerario contraire.. Si quis autem hoc attemptare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ, Millesimo, Quingentesimo, Sexagesimo tertio. Septimo Kl. Februarij. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego F. Card. Pisanus Episcopus Ostien. Decan.
Ego Fed. Car. Cæsius episcopus Portuen.
Ego Io. Car. Moronus episcopus Tusculan.
Ego A. Car. Farnesius Vicean. epis. Sab.

Ego R.Card.S.Angeli Maior pœniten.
Ego Io.Cardinalis S.Vitalis.
Ego Io.Michael Card. Saracenus.
Ego Io.B.Cicada Card.S.Clem.ss.
Ego Scipio Cardin. Pisarum.
Ego.Io. Cardinalis Romanus
Ego F.M.G.Cardin. Alexandrinus.
Ego Clemens Card.Aracæli.
Ego Io. Card.Sabellus.

Ego B.Cardinalis Saluiatus.
Ego Ph.Card.Aburd.
Ego Lud.Cara.Simoneta.

Ego E.C.Pacieccus y de to.
Ego M.A.C.Amulius.
Ego Io.Franc.Car.de Gambara.
Ego Carolus Card.Borromeus.
Ego M.S.Card.Confl.

Ego Alph.Car. Gesualdus.
Ego Hip.Car.Ferrar.
Ego Franciscus Card.Gonzaga.
Ego Gui.Asc.Diac.Card.Cam.
Ego Vittello Cardin.Vittellus.
H. Cumyn.

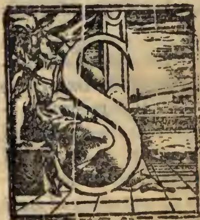
Ioannes Triuisanus Patriarcha Venetiarum.

Victor de Mapheis curiæ Patriarchæ Venetiarũ Cancellarius Mandato subscrip.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE IIII.

SVPER DECLARATIONE TEMporis ad obseruanda Decreta Sacri œcumenici, & generalis Concilij Tridentini.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERuorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

ICVT ad sacrorum Cōciliorum decreta ac Canones, auctoritates, atque cōfirmatio Apostolicę sedis & debet, & solet accedere, Ita si qua super eis exorta sit dubitatio, eiusdē sedis iudicio, & declaratione tollenda est. Ad aures nostras peruenit multos esse qui dubitēt ex quo tempore cœperint decreta sacri generalis Concilii Tridentini ad reformationem & ius positiuum duntaxat spectantia eos ad quos pertinent obligare illa præsertim quæ tempora certa præstituunt ad prouinciales diœcesanaq; Synodos celebrandas, ad sacros ordines suscipiendos, ad religionem

religionem profitendam, ad parochiales ecclesias, aliaq; beneficia ecclesiastica quę eiusdem Concilij decretis retineri prohibitum sit resignanda, & ad complures huiusmodi exequendas, ac alias omnes ad prędictam reformationem iusq; positiuum tantum spectantes quæ obseruari, aut euitari debeant. Nos itaque ut omnis controuersia dubitatioq; tollatur; Motu proprio eam rem prout rationi, iuri, & æquitati conuenire censuimus, duximus declarandam: Nam & si ipsius Concilij decreta etiam de uenerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium consilio, & aßensu in Consistorio nostro secreto confirmata à nobis fuerunt sub finem Mensis Ianuarij, & ab eo etiam tempore apud hanc sanctam sedem obseruari cœperunt. quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligenter emendateq; imprimendis necessario consumptum fuit, & iure etiam communi sancitum est, ut Constitutiones nouæ uim non nisi post certum tempus obtineant, æquum nobis, & iustum uisum est, prædicta decreta omnia ad dictã reformationem iusq; positiuum duntaxat spectantia à Kal. Maij proxime præteriti omnes obligarecœpiße, neque post eam diem excusationem cuiusquam, quod ea ignorauerit, admittendam, atque ita apostolica auctoritate declaramus, ac definimus, & ab omnibus iudicari debere mandamus, atque statuimus, Decernentes irritum, & inane, siquid secus à quoquam quacunque dignitate, auctoritate

ſtoritate, & poteſtate prædito contingerit indicari. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, aliisq; in contrarium facientibus quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ declarationis, definitionis, mandati, ſtatuti, & decreti infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotẽtis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo quingẽteſimo Sexageſimo quarto: quintodecimo Kal. Auguſti.

Pontificatus Noſtri Anno quinto.

Fæd. Card. Cæſius.

Cæ. Glorierius

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

ANNO à Natiuitate Domini Millesimo Quingentesimo Sexagesimo Quarto, indictione septima, die uero uigesima, mẽsis Iulij. Põtificatus sanctissimi in Christo patris, & domini nostri domini Pii diuina prouidentia Papę quarti, anno quinto. Retroscriptę literæ affixæ, lectæ, & publicatę fuerunt in ualuis Basilicarum principis Apostolorum de urbe, & sancti Ioannis Laranen. Necnõ Cancellariæ apostolicæ, & in Acie Campi Floris. Per nos Iacobum Carra. Et Iulium Parinum prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

FINIS.

SED QVO EXACTISSIMA A Candido Lectore, de omnibus quæ in sacrosancta hac Tridentina Synodo, celebrata sunt, habeatur cognitio, Orationes, Responsa, Literas, & Mandata ex actis eiusdem Concilij collecta, unà cum Decretis in lucem ædere consentaneum quoque duximus.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE IIII.

SVPER CONFIRMATIONE OECVMENICI GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

PIVS EPISCOPVS SERVVS seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

ENEDICTVS Deus, & pater Domini nostri Iesu Christi pater misericordiarũ & Deus totius consolationis qui respicere dignatus ecclesiam suam sanctam, tot procellis, & tempestatibus agitatam, atq. uexatam, & grauius in dies laborante, apto tandem ei subuenit optatoq. remedio ad plurimas, & perniciosissimas hæreses extirpandas ad corrigẽdos mores, & restituendam ecclesiasticam disciplinã ad pacem, & concordiam Christiani populi procurandam indictum iampridem in ciuitatem Tridenti-

dentiam œcumenicum , & generale Concilium pię memoriæ Paulo I I I. prædeceſſore noſtro , & ſeſſionibus aliquot habitis cæptum fuerat , ab eius autem ſucceſſore Iulio in eandem urbem reuocatum poſt alias ſesſiones celebratas uarijs impedimentis , & difficultatibus obiectis , ne tum quidem peragi potuerat . Itaq. diutius intermiſſum fuerat, non ſine maximo mœrore piorum omnium, cum quotidie magis eccleſia eiuſmodi remedium imploraret . Nos autem poſt ſuſceptum Sedis Apoſtolicæ regimen, tam neceſſarium, ac ſalutare opus ſicut Paſtoralis ſolicitudo monebat diuinæ miſericordiæ fiducia perficere aggreſſi, adiuti pio ſtudio carisſimi in Chriſto filij noſtri Ferdinandi Roma. Imperatoris electi , aliorum Chriſtianorum Regum , Rerum publicarum , ac Principum, tandem conſecuti ſumus , quod nec diurnis nec nocturnis curis elaborare deſtitimus quodque à patre luminū aſsidue precati ſumus . Cum enim eam in urbem undiq . ex Chriſtiani nominis nationibus conueniſſet noſtris conuocata literis , & ſua etiam ipſorum pietate excitata ; Epiſcoporum, et aliorum inſignium Prelatorum maxima, & œcumenico Concilio digna frequentia , præter plurimos alios pios, & ſacrarum literarū præter pluri diuiniq́ue, & humani Iuris cognitione præſtantes uiros præſidētibus ipſi Synodo Sedis Apoſtolicę Legatis uobis adeo Concilij liberali fauentibus , ut etiam de rebus Sedis Apoſtolicæ proprie reſeruatis

seruat is liberum ipsi concilio arbitrium per literas ad Legatos nostros scriptas ultro permiserimus quæ de sacramentis, & alijs rebus quæ quidem necessariæ uisæ sint, tractanda, diffinienda, & statuenda restabant ad confutandas hæreses, ad tollendos abusus, & emendandos mores à sacrosancta Synodo summa libertate diligentiaq. tractata, & accuratè, ac maturè admodum diffinita, explicata, statuta sunt. Quibus rebus perfectis, Concilium, tanta omnium qui illi interfuerunt concordia peractum fuit ut consensum eum planè a domino effectum fuisse constiterit idque in nostris atque omnium oculis ualde mirabile fuerit; pro quo tam singulari Dei munere supplicationes statim in Alma hac Vrbe indiximus, quæ magna Clerici & populi pietate celebratæ fuerunt, laudesque & gratias diuinæ maiestati meritò persoluendas curauimus, cum eiusmodi Concilij exitus spem magnam, & prope certam attulerit ferè, ut maiores in dies fructus ad ecclesiam ex ipsius decretis constitutionibusque proueniant. Cum autem ipsa sancta Synodus pro sua erga Sedem Apostolicam reuerentia antiquorum etiam Conciliorum uestigijs inhærens, decretorum suorum omnium quæ nostro, & prædecessorum nostrorum tempore facta sunt, confirmationem à nobis petierit, decreto de ea re in publica sessione facto, nos ex Legatorum literis prius, deinde post reditũ eorum ex ijs quæ

Synodi nomine diligenter retulerunt postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re, cum uenerabilibus fratribus nostris sanctę Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, Sanctique Spiritus, in primis auxilio inuocato cum ea decreta omnia Catholica & populo Christiano utilia ac salutaria esse cognouissemus ad Dei omnipotentis laudem de eorundem fratrum nostrorum consilio, assensu in Concistorio nostro secreto illa omnia, & singula auctoritate Apostolica hodie confirmauimus, & ab omnibus Christi fidelibus suscipienda, ac seruanda esse decreuimus. sicut harum quoque literarum tenore ad clariorem omnium notitiam confirmamus, & suscipi obseruarique decernimus. Mandamus autem in uirtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis a sacris Canonibus constitutis, alijsque grauioribus, etiam priuationis arbitrio nostro infligendis, uniuersis, & singulis uenerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, & alijs quibusuis Ecclesiarum Prælatis, cuiuscunque status, gradus, ordinis, & dignitatis sint, etiam si Cardinalatus honore presulgeant, ut eadem decreta, & statuta in ecclesiis suis, Ciuitatibus, & Diœcesibus, in indicio, & extra iudicium diligenter obseruent, & a subditis quisque suis ad quos quomodolibet pertinent inuiolabiliter faciant obseruari, contradictores quoslibet, & contumaces per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasti-

cas,

eas, etiam in ipsis decretis contentas, appellatione postposita compescendo: inuocato etiam, si opus fuerit brachij sæcularis auxilio. Ipsum uero carissimum filiū nostrum Imperatorem electum, cæterosq; Reges, Respublicas, ac principes Christianos monemus, & per uiscera misericordiæ domini nostri Iesu Christi obtestamur, ut qua pietate, Concilio per Oratores suos affuerunt, eadem pietate, ac pari studio diuini honoris, & populorum suorum salutis causa pro sedis quoque Apostolicæ, & sacræ Synodi reuerentia ad eisdē Concilij exequenda, & obseruanda decreta Prælatis, cum opus fuerit auxilio, & fauore suo adsint, neq; aduersantes sanæ, ac salutari concilij doctrinæ opiniones à populis ditionis suæ recipi permittant, sed eas penitus intercidant. Ad uitandum prçterea peruersionem, & confusionem quç oriri poßet si un cuique liceret prout ei liberet in decreta Concilij commentarios & interpretationes suas edere; Apostolica auctoritate inhibemus omnibus, tam ecclesiasticis personis cuiuscunq; sint ordini, condictionis, & gradus, quam laicis quocunq; honore ac potestate præditis; Prælatis quidem sub interdicti ingreßus ecclesiæ, alijs uero quicunque fuerint sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, ne quis sine auctoritate nostra audeat ullos commentarios, glosas, annotationes, scholia, ullum ue omnino interpretationis genus super ipsius Concilij decretis

 quocunq;

quocunq; modo edere, aut quicquam quocunq; no mine, etiam sub pretextu maioris decretorum cor roborationis, aut executionis, alioue quæsito colore statuere. Si cui uero in eis aliquid obscurius dictum, & statutum fuiße, eamque ob causam interpretatione, aut decisione aliqua egere uisum fuerit, ascendat ad locum quem dominus elegit, ad Sedem uidelicet Apostolicam omnium fidelium magistram, cuius auctoritatem, etiam ipsa sancta Synodus, tàm reuerenter agnouit. Nos enim difficultates, & cōtrouersias, si quę ex eis decretis ortæ fuerint nobis declarandas, & decidendas, quemadmodum ipsa quoque sancta Synodus decreuit, reseruamus, parati sicut ea de nobis merito confisa est omnium prouiciarum necessitatibus ea ratione quæ commodior nobis uisa fuerit prouidere. Decernentes nihilominus irritum, & inane si secus super his à quo quam quauis auctoritate scienter, uel ignoranter contingerit attempari. Vt hæ autem ad omnium notitiam perueniant, ne ue quis excusatione ignorationis uti posſit; Volumus, & mandamus, ut hæ litterę per aliquos curiæ nostrę Cursores in basilica Vaticana principis Apostolorum, & in ecclesia Lateranen. tunc cum in eis populus, ut missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam, & clara uoce recitētur, & postquam recitatę fuerint, ad ualuas earum Ecclesiarum, itemq; Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito

campi

campi Floræ affigantur, ibiq; ut legi, & omnibus innotescere possint aliquantisper relinquantur. Cum autem inde amouebuntur relictis de more ibidem exemplis, in Alma urbe ad impressionem tradantur, quo commodius per Christiani nominis Prouincias, & Regna diuulgari possint, transumptis quoq; earum quæ manu alicuius publici Notarij scripta subscriptaue, & sigillo, ac subscriptione alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutę munita fuerint fidem sine ulla dubitatione haberi, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, monitionis, inhibitionis, reseruationis, uoluntatis, mandatorum, & decretorum infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ, Millesimo, Quingentesimo, Sexagesimo tertio. Septimo Kl. Februarij. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego F. Card. Pisanus Episcopus Ostien. Decan.
Ego Fed. Car. Cæsius episcopus Portuen.
Ego Io. Car. Moronus episcopus Tusculan.
Ego A. Car. Farnesius Vicean. epis. Sab.

Ego R. Card. S. Angeli Maior pœniten.
Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.
Ego Io. Michael Card. Saracenus.
Ego Io. B. Cicada Card. S. Clem. ss.
Ego Scipio Cardin. Pisarum.
Ego. Io. Cardinalis Romanus
Ego F. M. G. Cardin. Alexandrinus.
Ego Clemens Card. Aracœli.
Ego Io. Card. Sabellus.

Ego B. Cardinalis Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Lud. Cara. Simoneta.

Ego E. C. Pacieccus y de to.
Ego M. A. C. Amulius.
Ego Io. Franc. Car. de Gambara.
Ego Carolus Card. Borromeus.
Ego M. S. Card. Const.

Ego Alph. Car. Gesualdus.
Ego Hip. Car. Ferrar.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Gui. Asc. Diac. Card. Cam.
Ego Vittello Cardin. Vittellus.
H. Cumyn.

Ioannes Triuisanus Patriarcha Venetiarum.

Victor de Mapheis curiæ Patriarchæ Venetiarũ Cancellarius Mandato subscrip.

BVLLA S. D. N. D.
PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE IIII.

SVPER DECLARATIONE TEMporis ad obſeruanda Decreta Sacri œcumenici, & generalis Concilij Tridentini.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERuorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

ICVT ad ſacrorum Cõciliorum decreta ac Canones, auctoritates, atque cõfirmatio Apoſtolicę ſedis & debet, & ſolet accedere, Ita ſi qua ſuper eis exorta ſit dubitatio, eiuſdẽ ſedis iudicio, & declaratione tollenda eſt. Ad aures noſtras peruenit multos eſſe qui dubitẽt ex quo tempore cœperint decreta ſacri generalis Concilii Tridentini ad reformationem & ius poſi

religionem profitendam, ad parochiales ecclesias, aliaq; beneficia ecclesiastica quę eiusdem Concilij decretis retineri prohibitum sit resignanda, & ad complures huiusmodi exequendas, ac alias omnes ad prędictam reformationem iusq; positiuum tantum spectantes quæ obseruari, aut euitari debeant. Nos itaque ut omnis controuersia dubitatioq; tollatur; Motu proprio eam rem prout rationi, iuri, & æquitati conuenire censuimus, duximus declarandam: Nam & si ipsius Concilij decreta etiam de uenerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium consilio, & aßensu in Consistorio nostro secreto confirmata à nobis fuerunt sub finem Mensis Ianuarij, & ab eo etiam tempore apud hanc sanctam sedem obseruari cœperunt. quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligenter emendateq; imprimendis necessario consumptum fuit, & iure etiam communi sancitum est, ut Constitutiones nouæ uim non nisi post certum tempus obtineant, æquum nobis, & iustum uisum est, prædicta decreta omnia ad dictã reformationem iusq; positiuum duntaxat spectantia à Kal. Maij proxime præteriti omnes obligare cœpiße, neque post eam diem excusationem cuiusquam, quod ea ignorauerit, admittendam, atque ita apostolica auctoritate declaramus, ac definimus, & ab omnibus iudicari debere mandamus, atque statuimus, Decernentes irritum, & inane, siquid secus à quoquam quacunque dignitate, au-

ctoritate

ctoritate, & poteſtate prædito contingerit indicari. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, aliisq; in contrarium facientibus quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ declarationis, definitionis, mandati, ſtatuti, & decreti infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotẽtis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo quingẽteſimo Sexageſimo quarto: quinto decimo Kal. Auguſti.

Pontificatus Noſtri Anno quinto.

Fæd. Card. Cæſius.

Cæ. Glorierius

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

ANNO à Natiuitate Domini Millesimo Quingentesimo Sexagesimo Quarto, indictione septima, die uero uigesima, mẽsis Iulij. Põtificatus sanctissimi in Christo patris, & domini nostri domini Pii diuina prouidentia Papę quarti, anno quinto. Retroscriptę literæ affixæ, lectæ, & publicatę fuerunt in ualuis Basilicarum principis Apostolorum de urbe, & sancti Ioannis Laranen. Necnõ Cancellariæ apostolicæ, & in Acie Campi Floris. Per nos Iacobum Carra. Et Iulium Parınum prelibati S. D. N. Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.